A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS.

BY

M RANGACHARYA, M A, RAO BAHADUR,

CURATOR, GOVERNMENT ORIENTAL MSS LIBRARY; AND PROFESSOR OF SANSKRIT AND COMPARATIVE PHILOLOGY, PRESIDENCY COLLEGE

PREPARED UNDER THE ORDERS OF THE GOVERNMENT OF MADRAS.

VOL. II—VEDIC LITERATURE

MADRAS

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS.

1905.

CONTENTS.

CLASS I.—VEDIC LITERATURE

III.—(1) VĒDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS)

III.—(1) VEDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS)—*continued*

iii.—(1) VĒDALAKṢAṆA (ŚIKṢĀ AND CHANDAS)—*continued*

(2) NIRUKTAM

(3) JYAUTIṢAM (VĒDĀṄGA)

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS

IV.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—*continued*

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—*continued*

iv.—KALPA AND THE ALLIED SŪTRAS—*continued*

A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS,

VOLUME II.

CLASS I.—VEDIC LITERATURE.

iii. (1) Vēdalaksana (Śiksa and Chandas).

No 853 अनिङ्ग्यम्

ANINGYAM

Substance, palm leaf Size, 8¼ × 1¼ inches Pages 29 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Begins on fol 24*b* The other works herein are—Saṁhitāsa mānam 1*a*, Vilanghyam 6*a*, Naparam 12*a*, Taparam 15*a*, Avarni 16*a*, Āvarni 21*b*, Ṣaḍviṁśatisūtram 39*a*, Vēda-lakṣanaviṣayakam 65*a*

Complete

This is a work in 100 stanzas giving a list of certain Vēdic words which appear to be capable o being split up in the Pada-pāṭha of the Taittirīya-Saṁhitā, but are really indivisible in that manner

The author of this work is Śrīvatsāṅka, son of Dēvamaniṣī

Beginning

मुनिमानसमन्थानमथिता[गस]गमसागरात् ।
उदिताय नमो भूयादमृताय मुरारये ॥

गुणत्रयविहीनाय जगत्त्रयविधायिने ।
श्रुतित्रयदृशे शश्वत् पुरत्रयमथे नम. ॥
नमस्कृ(त्य) विनेतार विप्रानामनुशिष्यते ।
अनिङ्ग्यमिङ्ग्यसादृश्याद्यत्सन्देहात्प(स्प)द पदम् ॥
श्रुतिश्चुच्छब्दनिर्दु(र्दि)ष्ट विकृतश्चापदात्मकै ।
स्यादनन्यवदङ्काराद्यकारादि च यत्पदम् ॥
भिर्भ्यांभ्यस्सुभिरर्वागोमाव ह्रस्वभागदीर्घश्च ।
नित्य विहाय न(ने)ङ्ग्य गोगीस्सुरदुन्दु चेति मिश्श्रुत्या ॥

End

हेमन्तहोलीयहिरण्ययश्रुतो हैमन्तिकश्रुच्च हिक हिरण्मयम् ॥
प्रपञ्चत्वादनिङ्ग्याना दिङ्मात्रमिह सूचितम् ।
अतोऽनुक्तश्च यत्किञ्चिदुन्नेयन्तन्मनीषिभि ॥
एषानिङ्ग्य(पदाना)पदवी सन्दर्शिता [सुधा] सुखी(धि)या ।
देवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्केन तैत्तिरीयाणाम् ॥
इत्यनिङ्ग्यस्य ग्रन्थ नानावृत्त शत भवेत् ।

Colophon —इत्यनिङ्ग्य समाप्तम् ॥

No 854 अनिङ्ग्यम्

ANINGYAM

Substance, palm leaf Size, 17¾ × 1½ inches Pages, 10 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, injured and worm-eaten Appearance, old

Begins on fol 34*b* The other works contained herein are Ratnatrayaparīkṣā with commentary (1*a*), Sarpabaliprayōgaḥ (3*a*), Tripuṇḍravidhiḥ (5*a*), Agnihōtrasthālīpākavidhiḥ (5*b*), Kūśmāṇḍa-hōmakalpaḥ (6*a*), Vaidikavijayadhvajaḥ (7*a*), Uccōdarki (34*a*),

Siddhāntaśīkṣā (39*a*), Paitṛmēdhikaprayōgaḥ (44*a*), Yajñōpavītavidhiḥ (50*a*), Kṛṣṇayajurvēdamantrapraśnaḥ (51*a*), Āpastambagṛhyam (65*a*), Ṣaḍviṁśatisūtram (81*a*), Śamānam (88*b*), Naparam (90*b*), Taparam (91*b*), Avarṇi (93*a*), Avarṇi (95*a*), Svarasankhyā (96*a*), Chāyāpuruṣalakṣaṇam (98*b*), Indrākṣīstōtram (100*a*), Mṛtyulāṅgūlamantraḥ (101*a*), Lakṣaṇaratnaparibhāṣā (103*a*), Bhāradvājasūtram (109*a*)

Complete

This begins as follows —

अनिङ्ग्यमिङ्ग्यसादृश्याथतसन्देहास्पद पदम् ।
श्रुतिश्रुच्छब्दनिर्दिष्ट विकृतश्चापदात्मकै ॥

No 855 अनिङ्ग्यम् सव्याख्यानम्

ANINGYAM WITH COMMENTARY

Substance, paper Size, 12¾ × 8 inches Pages, 58 Lines, 20 on a page Character, Grantha. Condition, good Appearance, new

Begins on fol 42*a* The other works herein are Saṁhitāśamānam with commentary (1*a*), Avarṇi with commentary (12*a*), Avarṇivyākhyā (20*a*), Naparam with commentary (24*a*), Taparam with commentary (31*a*), Vilaṅghyam (32*b*), Visarjanīyōttaraśakāraparaḥ (70*a*), Śākhāśamānam (71*a*), Siddhāntaśikṣā with commentary (74*b*), Siddhāntaśikṣā (112*b*), Mairāvaṇdcaritram (117*a*), Kuśalavōpākhyānam (147*a*)

Complete

The name of the author of the commentary is not mentioned

Beginning

दुग्धवारिधिसुतामभीष्टदा सम्प्रणम्य सकलामरै स्तुताम् ।
मेदिनीसुरमनोहरा मयानिङ्ग्यवृत्तिरभिधास्यते यथा ॥

तत्र चादौ श्लोकत्रयेण प्रारिप्सितस्य शास्त्रस्याविघ्नपरिसमाप्तये मङ्गलमादधानोऽभीष्टदेवतां नमस्कृत्य विषय दर्शयति अनिङ्ग्यमनुशिष्यत इति ।

मुनिमानसमन्थानमथितागमसागरात् ।
उदिताय नमो भूयादमृताय मुरारये ॥

वेदवेदान्तविदा मुनीनां मानसमेव मन्थान तेन मथितात् चिन्तितात् आगमो वेद स एव सागर तस्मादुदित आविर्भूत शेष व्यक्तम् ॥

गुणत्रयविहीनाय जगत्रयविधायिने ।
श्रुतित्रयदृशे शश्वत् पुरत्रयमथे नम ॥

गुणानां त्रय गुणत्रयम् । एवमुत्तरेषामपि त्रयाणा विग्रह सत्त्वरजस्तमोगुणरहित अणिमादिगुणान्वित इत्यर्थ । सृष्टिस्थितिलयरूपेण पृथिव्यादि लोकत्रय विदधातीति लोकत्रयविधायी । वेदत्रयचक्षुर्यस्यासौ श्रुतित्रयदृक् । पुरत्रयमथे तेषामसुराणामित्यनुवाके रुद्र इत्यब्रुवन्निति रुद्रशब्देन विवक्षितपुरुष इति तस्मा अयन्नमस्कार ।

नमस्कृत्य विनेतार विघ्नानामनुशिष्यते ।
अनिङ्ग्यमिङ्ग्यसादृश्यात् यत्सन्देहास्पद पदम् ॥

विघ्नानां विनेता विनायक तथ नमस्कृत्य वक्ष्यमाणविषयन्दर्शयति किमिति अनिङ्ग्यमनुशिष्यत इति । अनिङ्ग्यमित्यविभागपदमुच्यते न तु समासपद सत्यपि समासत्वेऽपि अञ्जसा न युज्यते प्रकृतिपरत्वोपपत्ते अन्यथा त्वनुदात्तं पदमेकवर्जितमिति तावदन्त्यगतः पदानामेकाक्षरवर्जमनुदात्तता विहितेति अनेकोदात्तत्व न भवति । अपि च अद्भ्यो दिग्भ्य इत्येवमादीनामसमासपदानामपि विभागत्वेनेङ्ग्यत्वात् अविभागपदमेवानिङ्ग्यमिति युक्तम् । अनुशासन शिक्षणम् इदमेव प्रयोक्तव्यम् ॥

End

एषानिङ्ग्यपदाना पदवी सन्दर्शिता सुधिया ।
देवमनीषिसुतेन श्रीवत्साङ्केन तैत्तिरीयाणाम् ॥

अनेन तैत्तिरीयशाखामधिकृत्य इदं शास्त्रं प्रदर्शित शास्त्रविदो जन्मनामकीर्त्यविच्छेदाय ॥

No 856 अनिङ्ग्य सव्याख्यानम्

ANINGYAM WITH COMMENTARY

Substance, palm leaf Size, 18 × 1¼ inches Pages, 50 Lines, 7 on a page Character, Telugu. Condition, good Appearance, not old

Complete Same as the last

Begins on fol 29*a* The other works contained herein are Vilanghyam with commentary (1*a*), Naparam with commentary (11*a*), Taparam with commentary (16*b*), Prātiśākhyavivarana Tribhāṣyaratna (19*a*), Samānasandhi with commentary (54*a*), Avēṣṭanapadāni (78*a*), Ravanabhēṭ (81*a*), Saptasvaralakṣana (92*a*), Yājyasaṁjñā (92*a*), Avēṣṭananāmāvali (93*a*)

Colophon

इत्यनिङ्ग्यव्याख्यान समाप्तम् ॥

कल्याण कुरुता प्रपञ्चपितरौ तौ नश्शिवौ दम्पती
मूर्ताधीश्वरतायथस्मितवृषाव्याजात्स्वमेवास्थितौ ।
यो नित्यौ समलङ्कृतौ श्रितहृदावन्योन्यमन्तर्धिया
मल्लीलायसमावभिन्नविजनाभावादिव प्रेमत ॥
नारायणावधान्यो(न्यु)पाध्यायस्य पुस्तकम् ॥

No 857 अन्तप्रदीपिका

ANTAPRADĪPIKĀ

Substance, palm-leaf Size, 14 × 1⅜ inches Pages, 3 Lines, 8 on a page Character, Grantha. Condition, good Appearance, old

Begins on fol 41*b* The other works herein are Smṛtimuktāphalam 1*a*, Ṣaḍviṁśatisūtram 7*a*, Vilaṅghyam 13*a*, Naparam 15*a*, Uccōdarki with commentary 17*a*, Yōhipräptibhāṣyam 22*a*, Yōhi

prāptiḥ 36a Uccasvaranirnayaḥ 39a, Svarāṣṭakam 41b, Plutānuśasanam 42b, Kriyāsvaralakṣanam 44a, Thadhakārasūtram 54a, Pūrvōttarobhayadirghi 46a, Laksanaratnam 47a, Trikramalakṣaṇam 54a, Sarvalakṣanavēdapaṭhaphalam 55a

Complete

This gives a list of words in the Kṛṣṇayajurvēda ending in long vowels and followed by the Visarga, and also indicates where the words ending in long vowels are followed by the Visarga and where not This work is helpful in enabling one to remember well the Padapatha of the Vēda

Beginning

अथान्तप्रदीपिका ।

दीर्घा विसर्जनीयान्ता विरामेषु तु सस्थिता ।
ये शब्दास्सहिताया स्युस्ते ज्ञाप्यन्तेऽधुना मया ॥
वर्णक्रमेण गृह्यन्त एते शब्दा यथाक्रमम् ।
व्यवहारोऽत्र भेदेन समासपदभागयो ॥
अन्तप्रदीपो नामेद लक्षण क्रियते मया ।
वेदात्मा भगवान्विष्णुरन्तेन प्रीयता मम ॥ इति परिभाषा ॥
अना अर्का अगा अद्रेररातीरप्यरोचथा' ।
अम्रा अश्वा अनीके(का) स्यादजिरा अग्निया अपि ॥
अन्तोदात्तकमग्ने(ग्रा) स्यादश्रमिष्ठा अजायथा ।
अक्ष्योरहो अमीवास्स्यादश्वैरस्या अ ष्यते ॥

End

शरीरैरपि शुष्माश्रीश्शभुस्स पर एव च ॥
सूनोस्साधोस्सुतास्साविस्सेनास्सत्यानस पर ॥
सूरा प्रसूवरीस्साहा हिता होत्रा हिरण्ययो ।
हिरण्यैर्हस्तयोरत्र नैभ्यस्सन्त्वधिका खलु ॥

Colophon.

अन्तप्रदीपलक्षण सम्पूर्णम् ॥

No 858 अवर्णि

AVARNI

Pages, 11 Lines, 6 on a page

Begins on fol 16*a* of the MS described under No 853

Complete

This work is intended to help the students of the Taittiriya-Saṁhitā in finding out where an initial अ or आ of words is merged in the final ओ, ए or आ of the immediately previous words under the rules of Sandhi

The author proposes to supply the omissions, to omit the excesses and to correct the errors found in the list of words given in another work of the same name forming 'part of the Varṇalakṣaṇa of ancient authors' (probably this reference being to a Prātiśākhya)

The author also says that he has added a commentary of his own, which, however, is not found in this codex, but is found in the MS described under No 860

Beginning

अवर्णीन्यनुक्तासमोऽप्यातिरिक्त (अवर्णिन्यनुक्त समाप्यातिरिक्त)
परित्यज्य दुष्कीर्तितश्चाभिवीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेत
सवृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥ 1 ॥
ओदेद्वर्णसन्छन्न सहिताया पदादिगम् ।
अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिद शास्त्र प्रणीयते ॥ 2 ॥
नोदात्तो य पदाध्याय उदात्तस्सहितागमे ।
यश्चोदात्त. पदाध्याये स्वरितस्संहितागमे ॥ 3 ॥
अघोषाक्षरत पूर्व ओकारस्स(सा)हितश्च य ।
तेभ्य पर पदाध्य(ध्या)ये त्वकारस्स्यात्पदादिग ॥

End

अहरचाहरन्ताहा अहार्यश्चाहुतादहम् ।
अहास्याहरतार्थैवेत्युक्तो ह्रस्वस्य सङ्ग्रह ॥

No 859. अवर्णदीप

AVARNADĪPAH

Substance, paper Size, 12¾ × 7½ inches Pages, 4 Lines, 30 in a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Complete

Begins on fol 88*b*

The following other works are contained in the codex

	Fol		Fol
Rasārnavasudhākara	1*a*	Āpastambōpākarmaprayōga	92*a*
Śamānam	85*a*	Kavikalpalatā ..	99*a*
Vilaṅghyam	87*a*	Pārvatīparinayam ,	135*a*
Āvarni	90*a*	Aśvaśāstram (Śālihōtriyam) with Telugu notes	151*a*
Naparam	90*b*		
Taparam	91*b*		

This is a mnemonic work, similar to the one described under No 858, and treats of words beginning with अ or आ in the Ṛg-Vēda. The author of the work is one Dakṣiṇāmūrti of Vatsagōtra.

Beginning

गुरु गुणाब्धिं निखिलागमवाङ्मयं
प्रणम्य संसारसमुद्रतारकम् ।
पदाद्यवर्णावगमाय वच्म्यृचा-
मवर्णदीपाख्यमहं सुलक्षणम् ॥ 1 ॥

अत्रेष्टौ सौ वेदवर्णौ सुच्छन्नोऽ-
थाकारादीन्येतदन्तात्पराणि ।
उच्चो नोच्चस्तार उच्चोऽपि सान्ध्ये
पद्ये दीर्घो ह्रस्वभाग' ह्रुतश्चेत् ॥
युक्तानुक्तस्वारवर्गान्त्ययुक्त·
रा(मा)नुस्वारास्सहिताया पराश्चेत् ।
इङ्गच नानाचित्रितोऽसिश्चतैतान्
हित्वा घोषोदेतिरोत्साहितश्च ॥

End

अहन्यो ह्यनहिंसन्तीरहिन्वन्नप्यहेम च ।
अह न याह्य पूर्वो ह चक्रे चक्रे यथामति ॥
श्रीवत्सदक्षिणामूर्तिविदुषाकारसङ्ग्रह ।
अकारादिपदानान्तु कृतो विद्वद्भिरिष्यताम् ॥

Colophon.

अवर्णी सपूर्णम् ॥

No 860. अवर्णी—सव्याख्यान

AVARNI WITH COMMENTARY

Pages, 7 Lines, 20 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 855

Complete

This contains the commentary referred to under No 858

Beginning.

अवर्णा(र्ण्या)ख्यलक्षणारम्भस्य वैयर्थ्यमाशङ्क्य परिहरति—
अवर्णा(र्णि)न्यनुक्तं समाप्यातिरिक्त
परित्यज्य दुष्कृतीन्तश्चाधि(दुष्कीर्तितश्चाभि)वीक्ष्य ।
ककारादिवर्णक्रमेणाहमेत

सद्वृत्तिं करिष्यामि विस्पष्टवाच्यम् ॥

प्राचीन(ना)वर्णा(र्ण्य)ल्यलक्षणे यदनुक्तमनुपदिष्ट तदुपदिश्य यन्निरर्थकमधिकमुक्त तत्परित्यज्य यद्दुरवगम तदपि ज्ञात्वा सद्वृत्ति व्याख्यासहितम् अकारादिवर्णक्रमासम्भवात् ककारादिवर्णानुव्यक्त वक्तु योग्य यथा भवति तथैव करिष्यामीति प्रतिज्ञा । अपि च पूर्वलक्षणस्यानुक्तचधिकोक्तिदुरुक्तिभिर्दुर्बोधतया हेयत्वात्तत्परित्यज्य निर्दोष लक्षणान्तर प्रणीयते इत्यर्थ । अथ वक्ष्यमाणमर्थं प्रयोजनञ्चाह—

ओदेद्वर्णसञ्छन्न सहिताया पदादिगम् ।
अवर्णं ज्ञातुमस्माभिरिद शास्त्र प्रणीयते ॥

अस्यायमर्थ ओदित्योकारस्य ग्रहण स च द्विविध साहितोऽसाहितश्च ।

End

तमाहरन्ति(चे) नायजत । तस्यामश्शश्वाहरन्त । पुनराहार्जातवेदा । आ त्वाहार्षमन्तरभू । अद्धादेकोऽहुतादेक । स पत्नी पत्याह गच्छे । अब्रुवन् कथाहास्था । तमाहरतान्तेन ॥

Colophon

इत्यवर्णव्याख्या

No 861. अवर्णि—सव्याख्यान.

AVARNI WITH COMMENTARY

Substance, plain leaf Size, 15 × 1⅜ inches Pages, 27 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

This work is the same as the one described under No 860, but the MS is more correct

Complete

Begins on fol 80a

The following other works are found in the MS —

The fly leaf gives the contents

	Fol		Fol
Arghyavacanam	1a	Sakhāsamānam	35a
Saptalakṣanasaṁjñādi	2a	Varnakramalakṣanam	39a
Plutaśikṣā	15a	Plutaśikhyā	43b
Pūrvōttarōbhayadīrgha padapankti	16a	Trikramam	44a
Yanādēśadirgha	19a	Lakṣanānukramanikā	44b
Yakārasyōkāraprāpti	19b	Yōhibhāṣyam	47a
Saptadēvasyatvacittādi	20a	Svarapañcāśat	60a
Ṣadviṁśatisūtram	22a	Sandhyāvandanabhāṣya	63a
Lakṣanānukramanika	34a	Āvarni Savyākhyā	103a

No 862 अवर्णि

AVARNI

Pages, 6 Lines, 5 on a page

Begins on fol 93a of the MS described under No 854

Complete Same as the last

Colophon

इत्यवर्णि समाप्त

No 863 अवर्ण्यादिवर्णमालिका

AVARNYĀDIVARNAMĀLIKĀ

Substance, palm leaf Size, 18¾ × 1½ inches Pages, 60 Lines, 9 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance old

Begins on fol 64a

Almost complete

This codex contains just another work beginning on fol 1*a*, viz, Siddhāntaśikṣāvyākhyā

This work gives two lists of phonetically fused words from the Yajurvēda, *alphabetically arranged, and containing in the fusion* such words as begin with an elided अ or आ

Beginning

(1) अपहृतोऽररु	(6) अपावधीम्
(2) अग्नेऽदब्धायो	(7) अतन्द्रासोऽवृका
(3) अदब्धायोऽशीततनो	(8) अलाह ततुत्
(4) अच्युतोऽमात्य	(9) अपानो अङ्गे अङ्गे
(5) अग्नेऽयाशया	(10) अजराजरन्त.

End

स्वावेशोऽसि ।
स्वाहासीनाय स्वाहापलयिताय पर्वे ।
स्वाहासिताय ।
स्वाहाण्डाभ्याम् ॥

No 864 आपिशलिशिक्षा
ĀPIŚALIŚIKṢĀ

Substance, paper Size, 12¼ × 8 inches Pages, 9 Lines, 20 on a page Character, Dēvanāgarī Condition, good Appearance, new Written only on one side of the paper

Begins on fol 178*a*

Complete

The following is a list of the other works contained herein —

	Fol		Fol
Jaṭāvali	1*a*	Vyāliśikṣā . ..	44*a*
Siddhāntaśikṣā .. .	8*a*	Kālanirṇayaśikṣā .	45*a*
Āraṇyaśikṣā . ..	18*a*	Kauhalīyaśikṣā . ..	49*a*
Śambhuśikṣā .. .	35*a*	Vyālaśikṣā .. .	61*a*
Vāsiṣṭhaśikṣā . .	42*a*	Bhāradvājaśikṣā .	63*a*

	Fol		Fol
Rāvanabhāt ..	81*a*	Jaṭāmaṇi with commentary	142*a*
Lōmaśaśikṣā ..	83*a*	Vyāsaśikṣā .	187*a*
Nāradaśikṣā .	94*a*	Yōhipräptibhāṣyam .	219*a*
Sarvasammataśikṣā	124*a*		

This is a work on Vedic phonetics in which the vowels and consonants are named and classified, and their origin is also described in accordance with the views of Āpiśali on the subject

Beginning

अथ शीक्षा प्रवक्ष्यामि मतामापिशलेर्मुने ।
गुरुलघ्वादिविज्ञान तस्यारम्भप्रयोजकम् ॥
उक्त तत्सर्वमङ्गेषु शिक्षाव्याकरणेषु यत् ।
विकल्पभाजा शास्त्राणामपि दृष्टानुवर्तिनाम् ॥
तत्तच्छाखाविशेषेषु व्यवस्थार्थमिद स्मृतम् ॥

End

स्पृष्टत्वमीषत्स्पृष्टत्व सवृतत्व तथैव च ।
विवृतत्वञ्च वर्णानामन्त करणमुच्यते ॥
कालो विवारस्सवार श्वासनादावघोषता ।
घोषोऽल्पप्राणतालैव महाप्राण स्वरास्त्रय ।
बाह्य करणमाहुस्तान् वर्णाना वर्णवेदिन ॥

Colophon.

इत्यापिशलिशिक्षा ॥

No 865. आरण्यशिक्षा

ĀRANYAŚIKṢĀ

Pages, 17 Lines, 20 on a page

Begins on fol 18*a* of the MS described under No 864
Complete

The first verse evidently belongs to a commentary, but the codex contains only the text, hence that verse is out of place

This is a work dealing with the accent and pronunciation of words occurring in the Taittiriya Āraṇyaka

Beginning

विघ्नराज प्रणम्यादौ वासुदेव च कामदम् ।
आरण्यशिक्षाव्याख्यानमह वक्ष्ये यथामति ॥ १ ॥
गणपतिमभिवन्द्यावति(द्य)जातामयघ्न
स्वरपदमितिवर्णोद्बोधन शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशिक्षा-
मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥ २ ॥
आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसख्यया ।
विविधानि तु वृन्दानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नश ॥ ३ ॥
उदाह्रियन्तेऽध्येतॄणा सन्देहाना निवृत्तये ।
आदिमध्यान्तग्रहण क्रियते यत्र तत्र तु ॥ ४ ॥
वाक्यानामिति मन्तव्य श्रुतित्वे(त्रे)कश्रुतेरिति ।
भवेतामाद्युदात्तौ च यत्तच्छब्दौ तु सर्वत ॥ ५ ॥

End ·

लक्षणेन विना विद्या विमलापि न शोभते ।
अप्राणस्येव देहस्य भूषणैरप्यलङ्कृतम् ॥ १२४ ॥
इत्थ न्यरूपि सकल स्वरवर्णजाल
स्वाध्यायपञ्चसु मुदे निगमे पटूनाम् ।
आरण्यके यदिह किञ्चन यानि(न न्य)रूपि ।
तद्बुद्धिमद्भिरखिल स्वयमूहनीयम् ॥ १२९ ॥

No 866 आरण्यशिक्षा सव्याख्या
ĀRAṆYAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY

Substance, palm leaf Size, 15⅞ × 7⅜ inches Pages, 38 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

Begins on fol 1a

The other works contained herein are Svarapañcāśat fol 20a Āraṇyasaṃhitāsandhi 23a, and commentary 24b, Vedalakṣaṇa praśaṃsā 27a, Āvarni 28a

Beginning

प्रारिप्सितप्रतिबन्धकविघ्नविघाताय कृत मङ्गल शिष्यशिक्षायै ग्रन्थतो निबध्नन् शिष्यावधानार्थं चिकीर्षित प्रतिजानीते—

गणपतिमभिवन्द्यावद्यजालामयघ्न
स्वरपदमितिवर्णोद्बोधन शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशिक्षा-
मृतमिव नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अवद्यजालामयघ्न विघ्नसमूहात्मकव्याधिनाशनमिति गणपतिविशेषणम्। शीलनेन अभ्यासेन स्वरपदमितवर्णोद्बोधनमित्यारण्यशिक्षामृतविशेषणम् आरण्यशिक्षायामादौ प्रतिपाद्यमाह—

आद्युदात्तानि वाक्यानि चैकद्वित्र्यादिसङ्ख्यया ।
विविधानि तु बृन्दानि विस्पष्टान्यत्र कृत्स्नश ॥

End:

यदिह किञ्चनेति इह ग्रन्थे किञ्च(न) निरूपणीय यन्न न्यरूपि तदखिलं बुद्धिमद्भि स्वयमूहनीय सम्प्रदायविद्भ्योऽध्यापकेभ्यो लक्ष(ण)स्वरूप विज्ञाय तदनुगुणलक्षणवत्तया स्वयमुच्चारणीयम् । न च सम्प्रदायादेव लक्ष्ये ज्ञाते लक्षणमकिञ्चित्करमिति वाच्यम् , गीती शीघ्री शिर कम्पीति शिक्षावचने अनर्थ इति पदेन लक्षणज्ञानाभावे प्रत्यवायस्योक्तत्वादर्थपदस्य लक्षणपरत्वादत्रापि

अन्थे लक्षणेन विना विद्येति तस्यावश्यकेनोक्तत्वात् कुत्रचिल्लक्षणेनैव सम्प्र-
दायस्य ज्ञातव्यत्वाच्चेत्यर्थ इति सर्वमवदातम् ॥

Colophon

इत्यारण्यशिक्ष (क्षा) समाप्त (प्ता) ॥

No 867 आरण्यशिक्षा सव्याख्या

ĀRANYAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY

Substance, paper Size, 13 × 8 inches. Pages, 49 Lines, 18 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

Begins on fol 266a The following is a list of the other works contained herein

	Fol		Fol
Yajuḥ-Prātiśākhya	1a	Svaraśikṣā with commentary	253b
Prātiśākhyavyākhyānam Tribhāṣyaratnam	20a	Yōhipräptiḥ	294b
Kālanirṇayaśikṣā	100b	Lakṣmīkāntaśikṣā with commentary	300b
Uccōdarkiṭīkā	107b	Sarvasammataśikṣā with commentary	312b
Bhāradvājaśikṣā	114a	Yōhiprāptiśikṣā	334a
Bhāradvājaśikṣāvyākhyā	120a		
Vyāsaśikṣā with commentary	167a		

This commentary is fuller than the one described under the last number

Beginning

विघ्नराज प्रणम्यादौ वासुदेव च कामदम् ।
आरण्यशिक्षाव्याख्यानमह वक्ष्ये यथामति ॥

प्रारिप्सितप्रतिबन्धविघ्नविघाताय कृत मङ्गल ग्रन्थतो निरूप(ण)स्य प्रयोजन च दर्शयन् चिकीर्षित प्रतिजानीते—

गणपतिमभिवन्द्यावद्यजालामयघ्नं
स्वरपदमितिवर्णोद्बोधन (न)शीलनेन ।
क्षितिसुरगणहेतोरेतदारण्यशिक्षा-
मृतमिह नवशिक्षावारिधेरुद्धरामि ॥

अवद्यजालामयघ्नं व्याधिवत् ग्रन्थरचनाप्रतिबन्धकसमूहविनाशकमिति गणपतिविशेषणम् । शीलनेन सम्यगभ्यसनेन स्वरपदमितिवर्णोद्बोधनमित्यारण्यशिक्षामृतविशेषणम् । आरण्यकप्रथमप्रश्ने उदात्तादिस्वरविषयेऽध्येतॄणा बहुधा विप्रतिपत्तिसत्त्वात् तन्निर्णयार्थं प्रतिजानीते ।

End

इत्थ न्यरूपि सकल स्वरवर्णजाल
स्वाध्यायपञ्चसु मुदे निगमेत(मोत्त)राणाम् ।
आरण्यके यदिह किंचन न न्यरूपि
तद्बुद्धिमद्भिरखिल स्वयमूहनीयम् ॥

ननु सकल स्वरवर्णजाल निरूपितमित्यसङ्गत स्वाध्यायब्राह्मणे अम्भस्य पारे इति प्रश्ने च स्थिताना श्रुतिवाक्यानामुदाहृतत्वेऽपि प्रथमप्रश्नशिक्षामिति प्रश्ने ब्रह्मवल्ल्या भृगुवल्ल्या स्थिताना श्रुतिवाक्यानामनुदाहृतत्वात् । न चादिमैकपदे ह्युच्चमित्यादिना लक्षणस्याभिनिहितत्वे लक्षणजाल सर्वं निरूपितप्रायमेव यथा गोस्सास्नादिमत्त्वे लक्षणेऽभिनिहिते तल्लक्षणाक्रान्ता सर्वापि व्यक्तिर्गौरिति निरूपितप्रायेति वाच्यम्, वैषम्यात्तत्र सास्नादिमत्त्वलक्षणस्य सिद्धत्वेन तद्दि(शि)ष्टा सर्वापि व्यक्तिर्गौरिति सुज्ञानम्, प्रकृते तु उदात्तादिस्वराणां पुरुषोच्चारणाधीनत्वेन अन्यथाप्युच्चारणसम्भवेन असिद्धत्वात् तथा च लक्ष्ये उदाहृत इदमिद श्रुतिवाक्यमिति विज्ञाय भवदुक्तलक्षणज्ञो भवति । अत त्व वै पूर्वं समभू । त्वमिद पूर्वं कुरुष्वेति । पुरः हिरण्मयीमित्यादौ उदात्तपूर्वस्वैरोव्यञ्जन इत्यर्थ । नोदात्तस्वरितपर इति निषेधाप्रवृत्तिरत्र विशेषो द्रष्टव्य ।

चित्त्यादिप्रश्नत्रितये संहितावत् स्वरो भवेत् । इतरेषु पञ्चसु प्रश्नेष्वपि अनुक्तविशेष वाक्यजाल संहितातुल्यस्वरमित्याह—

एकश्रुत्यादिक वाक्य विना सत्यसमस्वरम् ।
प्राप्नोत्येवोमिति परे ह्यवर्णान्तस्सदाशिवोम् ॥

सुब्रह्मण्य पर रूप नवोमित्यादि सर्वत । पदान्तादवर्णादोमित्यस्मिन् परे पूर्वपरयो स्थाने पररूपमेकादेश स्यात् । यथा सुब्रह्मण्योऽ सुब्रह्मण्योऽ सुब्रह्मण्योम् । ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

आरण्यके तु वाक्यान्ते उदात्तो नम उच्यते ।
नो पते वै महोजायसेभ्य पूर्वौ विगास्तथा ॥

* * * *

भू प्रपद्ये सर्वो वै नमश्च स्वरितो भवेत् ॥
न कश्चन यथोवाच स्वरान्तोपनिषद्भवेत् ।
सर्वं नारायणप्रश्न उच्चान्ता इति निर्णय ॥

No 868 आवर्णि

ĀVARNI

Pages, 3 Lines, 6 on a page

Begins on fol 95*a* of the MS described under No 854

Complete

This is a work giving a list of such words from the Yajurvēda as begin with an आ which is merged in the final vowel of the previous word. The work is attributed to Mahādhipati of Tintrinī (*i e* the tamarind tree) Family

Beginning :

आग्नीध्राग्रयणाज्योपावर्तानोत्यायुधश्रुति ।
आशीराहवनीयाग्नेयाग्नामुष्यायणश्रुति ॥
आत्मशब्दो नोरसादिरायुश्शब्दो न धात्पर ।
अन्तोदात्तो निहतो वाप्यादित्यश्रुतिरिष्यते ॥

End

आम्नातास्ताव आहृत्याहावमाहवनस्तथा ॥
अल्पेनाद्याहरन्ति स्यादाहनन्याय चाहलम् ।
आह ऋतुना स्मोपहत्या प्रपराश्राव्यानुवाक्यया ॥
आहुराकारपूर्वश्चेदेषावर्णिस्सुनिर्मित ।
तिन्त्रिणीकुलसम्भूतमहाधिपतियज्वना ॥

Colophon

इत्यावर्णिस्समाप्ता ॥

No 869 आवर्णि

ĀVARNI

Pages, 6 Lines, 6 on a page

Begins on fol 21*b* of the MS described under No 853

Complete

Same as the last The line mentioning the author's name is herein omitted

---

No 870 आवर्णि सव्याख्यान

ĀVARNI WITH COMMENTARY

Pages, 26 Lines, 5 on a page

Begins on fol 103*a* of the MS described under No 861.

Complete Same as the work described under No 868, with the commentary in addition

Beginning

इत पर पदादौ वर्तमानस्य आवर्णस्य सग्रह क्रियते ।
आकारादीनि सर्वाणि विभक्तानि पदान्यहम् ।
आग्नीध्राग्रय, &c, श्रुति ॥

आग्नीध्रे आग्रयणे आज्ये उपावर्त आप्नोति आयुध. आकारादीनि । नयवत्याचाग्नीध्रे । नमोवृक्तिवत्यचाग्नीध्रे जुहुयात् । श्रुतिनिर्देशात् सर्ववि-

भक्तिप्राकारादितो भवति । उत्तरेणाग्नीध्रम् । एवमुत्तरत्रापि । श्रुतिश्रुच्छन्द-निर्देशात् यथासम्भवमुदाहार्यं ।

End

आत्मान पराह तस्मात्, आश्राव्याह देवान्, पुरोऽनुवाक्ययाह, आहैतत्पूर्वमाहुश्चैतेषाम् आवर्णी सुनिर्मित ॥

Colophon

आवर्णीव्याख्यान समाप्त (म्) ॥

No 871 आवर्णिव्याख्या
ĀVARNIVYAKHYA

Pages, 8 Lines, 20 on a page
Complete
Begins on fol 20*a* of the MS described under No 855

Beginning

आकारादीनि सर्वविभक्त्यन्तानि पदान्याह—आग्नीध्रे, अन्तरिक्षमि-वाग्नीध्रम्, ऋचाग्नीध्रे 'जुहुयात् । इध्र इति किम्? दक्षिणाग्नीषो-मीयम् ।

End

देव सवितरेतत्ते प्राह, यद्ब्राह्मण पराह, आश्राव्याह देवान्, प्रैवैन पुरोऽनुवाक्ययाह । एतत्पूर्वं किम्? एतावता हैनसा । आहुश्च—यस्य समुद्र रसया सहाहु' ॥

Colophon

॥ इत्यावर्णो(र्णि)व्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 872 आवर्णि
ĀVARNI

* Pages, 2 Lines, 30 on a page
Complete

Begins on fol 90*a* of the M^s^ described under No 859.

This is a work of the same nature as the one described under No 868, it seems to relate to the words of the Ṛg Vēda

Beginning

आकृतिश्चाकृतिश्चे(श्चै)व क्षितिमाक्ष्ण चागहि(सि) ।
आग्नीध्रादागमिष्टाग आगमन्नागतेन च ॥
आगत्य स्यादाचरन्त्याचरेदा(रन्ती)च(राज)रदा(आ)जि च ।
इङ्गचा जुह्वा नागताजदाजित्वात्मादनिङ्गचक ॥

End

आकारादिपदानान्तु सृष्टाय प्रतिपादितम् ।
यथामति हृदि प्रीत्या धार्यं विद्वज्जनैस्सदा ॥

Colophon

आवर्णि समाप्तम् ॥

No 873 अवेष्टनपदानि

AVĒṢṬANAPADĀNI

Pages, 6 Lines, 7 on a page

Begins on fol 78*a* of the MS described under No 856

Complete

Words that are not divisible in the Padapātha of the Kṛṣṇa-Yajurvēda are herein found arranged alphabetically

Beginning

श्रीगणाधिपतये नम

अजगरेण,	अनिष्टृत.,
अरोचथा ,	अन्हृति ।
अदन्दशूका ,	

End

सालावृकेभ्य ,
सावन्याभ्याम्,
हवामहे,
हरिमाणम्,
हलीक्ष्णान्,

No 874 उच्चस्वरनिर्णय
UCCASVARANIRNAYAH

Pages, 5 Lines, 7 on a page

Begins on fol 30*a* of the MS described under No 857

Complete

This is a treatise in two chapters on the determination of those Vēdic words which have the Ucca or high accent on the final syllable as well as of those which have it on the initial syllable

Beginning

प्रणम्य नारायणपादपङ्कज ,
समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणम् ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो
निरूप्यतो(चो)च्चस्वरानिर्णयो मया ॥
अन्तोदात्त पदश्चेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।
नियमो न कृत कैश्चित् कस्मिश्चित्स्वरलक्षणे ॥
एकादेशोऽथवादेश उदात्तस्सहितागमे ।
ओर्वेदलोप्युदात्तो यो विषयो लक्षणस्य स ॥
अन्तोदात्त पद यत्स्यादाद्युदात्तन्तथैव च ।
एतद्द्वयं पद ज्ञातुमिदं शास्त्र प्रणीयते ॥
अत्रान्तोच्चस्वर पूर्वमकारादिक्रमेण तु ।
आद्युच्चश्च ततोऽनेन क्रमेणैव च गृह्यते ॥

नानात्वमिङ्गचभूताना पदानामत्र चेष्यते ।
व्यस्तान्यभिविनिप्रेतान्यन्तोदात्तपदानि च ॥

End

एति तद्वद्धिरण्येन चैकैकस्मात्तथा भवेत् ।
ओषधिर्वे(र्वो)षिधीनाश्च तथौषधय ओषधी ॥

इत्याद्युच्चस्वरसमुच्चय समाप्त ॥

No 875 उच्चोदर्कि

UCCŌDARKI

Pages, 2 Lines, 6 on a page

Begins on fol 34*a* of the MS described under No 854

Complete

A work on the determination of the two accents, Udātta and Pracaya, they having to be indicated by the fingers of the reciter, each in a peculiar way, when a Svarita accent is followed by an Udātta or Pracaya

Beginning

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रह ।
क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणासिद्धये ॥
यदेकस्मिन् पदे स्वारपूर्वोदात्तो न विद्यते ।
संहितालक्षण तस्मादिदमित्यवगच्छत ॥
उदात्तप्रचयौ भिन्नौ स्थानवास्थानभेदत ।
अस्मिन् तावेव गोष्ठे ते राष्ट्रे लोके क्षये पर ॥

End

अस्माकमक्ष्योरसद्ना प्राणोऽश्वात्यूर्जमश्विना ।
ज्योतिरन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृहस्पतये जया ॥

Colophon

इत्युच्चोदर्कि समाप्त ॥

No 876 उच्चोदर्कि—सव्याख्यान

UCCODARKI WITH COMMENTARY

Pages, 9 Lines, 6 on a page

Begins on fol 28a of the MS described under No 131

Complete

The author of the commentary found herein is not known

Beginning

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रह ।
क्रियते हस्तविन्यासभेदोच्चारणसिद्धये ॥

नित्याभिनिहतक्षैप्रा स्वरितविशेषा यस्मात् पूर्वे उदात्तात्पूर्वभूता-तस्य नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रहो निश्चय क्रियते हस्तविन्यासासि-द्धये भेदोच्चारणसिद्धये च नित्याभिनिहतादिलक्षण प्रातिशाख्ये द्रष्टव्यम्

End

पदेषु स्वारपूर्वो वर्ण उदात्त । अवरुद्ध९ ह्यस्याश्रम् । अस्येति पदम् निह-तमपि अन्नशब्देनैकादशे उदात्त । सुवर्ग्याण्यासन्, याज्यास्स्युस्तास्साय, तस्मै होतव्या वर्प्म वै, आरण्योऽजो नकुल, सोऽजाऽतिखोजा मल्हा, यस्यातिग्राह्या न, अन्तरिक्षदेवत्यो हि, आयुद्योऽस्माकम्, प्राणोऽक्ष्योश्चक्षु, तेऽस्मत्पाशान्, द्वे सक्थ्यौ(कथ्यौ) द्वौ बाहू, प्राणोऽश्नाति स प्राणम् । प्राण इति किम् ? अयोऽ-श्नाति । मनुष्या ऊर्जम्, आनुजावरोऽश्विनौ । ज्योतिरन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृह-स्पतये जया ज्योति अन्नाद्यमन्वाग्मन् वै बृहस्पतये जया एषिङ्गयाना पदेषु स्वारपूर्वो वर्ण उदात्त । यथा सुवर्ग्या, ज्योतिर्गौरायुरिति, तया वै सोऽ-न्नाद्यम्, त इमेऽन्वाग्मन्, वैश्वदेव्यो वै प्रजा, पयस्या बृहस्पतये, चतुरक्षरा सत्यजया ॥

Colophon

इत्युच्चोदर्कव्याख्यान सपूर्णम् ।

No 877 उच्चोदर्कि—सव्याख्यान
UCCŌDARKI WITH COMMENTARY

Pages, 10 Lines, 6 on a page Character, Nandinagari

Begins on fol 17*a* of the MS described under No 857

Complete

This work is like the last except that the illustrations in the commentary are fuller

---

No 878 उच्चोदर्कि—लघुवृत्तिटीकासहितम्
UCCŌDARKI WITH A COMMENTARY called LAGHUVRTTI

Pages, 13 Lines, 24 on a page

Begins on fol 107*b* of the MS described under No 867

Complete

In this codex the commentary is found after the whole of the text is given At the end of the commentray a few verses are added, in which the place where the Pracaya-svara occurs is pointed out After that a few more verses regarding the perform ance of the annual ceremonies in honor of dead ancestors are also given

Beginning of the Commentary

नित्याभिनिहतक्षैप्र इति । अस्यायमर्थ —

नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रह इति अनेकदेशेष्वाश्रमभेदात् विप्रकीर्णानामेकत्र सङ्गृह्य पठनसङ्ग्रह । तत्र नित्यलक्षण यकारसहितो वकार-सहितो वा अनुदात्तपूर्वो वा पूर्वरहितो वा अक्षर यत्र स्वर्यते स नित्य यथा—स धन्यस्त्वोता , ततो विल्व ।

End

नेङ्गचाश —वीर्यै वा अग्नि , पयस्या बृहस्पतये, चतुरक्षरा सत्यजया । इङ्गचाशपदेष्वेषूदात्तस्वारात्पराक्षरम्—उदात्तेष्वेतेषु पदेषु नित्यादिस्वाराक्षर-मुदात्त स्यात् कथ भूतेषु ईङ्गचैकदेशेष्वित्यर्थ न त्विङ्गचपदस्य ॥

Colophon

उदात्तप्रचयनिर्णयलघुवृत्तिस्समाप्ता ॥

उदात्तात्परतो नास्ति प्रचय पूर्वतोऽपि वा ।
स्वरित प्रचयादूर्ध्वं निहतात्प्रचय परम् ॥
पदादौ प्रचयो नास्ति स्वारादेकपदे तत ।
नास्त्युदात्तोऽस्त्य(प्य)विज्ञेयो हस्तविन्यासकर्मणि ॥
ओष्ठ्ययो स्वरयोर्मध्ये सयोगादिर्यदि स्थित ॥
विसर्गात् क्षपरादूर्द्ध्वमुभयत्रार्द्धमात्रकम् ।
मात्रावर्तोनुस्रुवितिस्तथा वत्सानुसारिणी ॥
पादोना स्यात्पारवती पादमात्रा पिपीलिका ।
पूर्ववर्णप्रयत्नेन न वदेदुत्तर बुध ॥
ओम पवर्गसयोगे प्रयत्नो नेष्यते पृथक् ।
नित्याभिनिहतक्षैप्रपूर्वोदात्तस्य सङ्ग्रह ॥
अविभक्ता पृथग्ग्रामा स्वस्वार्जितधनाशना ।
प्रतिसा(स)वत्सर पित्रो १वस्वगृहेषु कारयेत् ॥

*   *   *   *

विवाहोत्सवयज्ञेषु चान्तरे मृतसूतकम् ।
शीतमन्न परधीय कर्तृभोक्तुश्च न स्पृशेत् ॥
आमश्राद्धन्तु पूर्वाह्णे एकोद्दिष्टन्तु मध्यमे ।
पार्वणञ्चापराह्णे तु प्रातर्वृद्धिनिमित्तके ॥
सवत्सरश्चोदकुम्भं दर्शश्राद्धानुमासिकम् ।
क्रमेणैव प्रकुर्वीत कुर्यात्तत्रोत्तरोत्तरम् ॥

No 879 ऋक्प्रातिशाख्यम्

RKPRĀTIŚĀKHYAM

Substance, paper Size, 13¼ × 8 inches Pages, 36 Lines, 24 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains 18 Paṭalas Begins on fol 1a The other works herein are Ṛgvēdānukramaṇikā 21a, Ṛgvēdaparibhāṣā 46a, Kātyāyana sarvānukramaṇikāvṛttih 53a, Kālajñānam 135a

At the end of the work under notice there are about two pages of matter on the characteristics of Jaṭā

The work deals with the orthagraphy, pronunciation and prosody of the Ṛgvēda The contents of the 18 chapters are given on page 137 of Rājēndralala Mitra's Catalogue of the Sanskrit MSS in the Library of His Highness the Maharaja of Bikaner

Beginning

परापरे ब्रह्मणि य सदाहु
वेदात्मान वेदनिधिं मुनीन्द्रा ।
त पद्मगर्भं परमन्त्वादिदेव
प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनक ॥
माण्डूकेयस्संहिता वायुमाह
तथाकाश चास्य माक्ष(ण्ड)व्य एव ।
समानतामनिले चाम्बरे च
मत्वागस्त्यो विपर(रि) हारन्तदेव ॥
अध्यात्मब्रह्मसौ शूरवीरस्सुताश्च
वाङ्मनसयोर्विपदन्त्यानुपूर्वे(र्व्ये) ।
सन्धेर्विवर्तन निर्भुज वदन्ति
शौद्धाक्षरोच्चारणन्तु प्रतृण्णम् ॥
उभये(य)मन्तरेणोभय व्याप्तमग्रे
वरे कामा अन्ननाकोभयाज्याख्या ।
प्राणेष्व(णष)कारे यश्च बल णकारे
वाक्प्राणयोर्यश्च होम परस्परम् ॥
गुरुत्व लघुता साम्य ह्रस्वदीर्घप्लुतानि च ।
लोपागमविकाराश्च प्रकृतिर्विक्रम क्रम ॥

स्वरितोदात्तनीचत्व श्वासो नाद[ा]स्तथोभयम् ।
एतत्सर्वन्तु विज्ञेय छन्दोभाषावि[धीयता](म)म् ॥
अस्य ज्ञानार्थमिदमुत्तरत्र वक्ष्ये शास्त्रमखिलशैशिरीये ।
ऋग्वेदे पारायणपाठे शाकल्ये शैश(शि)रीयके ॥
पदक्रमविभागज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमालाविशेषज्ञो गच्छेदाचार्यसपदम् ॥

अकारकारावि उएओऐऔपदाद्यन्तयोर्नलकारस्स्वरेषु ।

End

लघ्वक्षराणा लघुवृत्तिशब्द सर्वं
लक्ष्यक जागतमेव विन्द्यात् ।
यश्छन्दसा वेदविशेषमेत
भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि ।
सर्वाणि रूपाणि च भक्तितो य
स्वर्ग जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥ स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वमिति ॥

Colophon

इति प्रातिशाख्ये अष्टादश पटल ॥
इति ऋग्वेदप्रातिशाख्य समाप्तम् ॥

Beginning

क्रमे यथोक्ते पदजातमेव द्विरभ्यसेदुत्तरमेव पूर्वम् ।
अभ्यस्य पूर्वं च तथोत्तरे पदेऽवसानमेव च जटा विधीयते ॥

क्रमे यथोक्ते द्वाभ्यामित्यादिनोक्तक्रमेण पदजात पदद्वय पदत्रय वा उच्चार्य पूर्वमादौ उत्तरमवसानपर द्विरभ्यसेत् द्विवार पठेत् अभ्यस्य ततस्सन्धानद्वारा पूर्वं प्रथम पद विलोमतयोच्चार्य द्विरभ्यसेत् । तत क्रमवदुक्त्वा कुर्यादवसानम् ॥

End

पदसन्धानाद्विशेषितस्य स्वरस्याभिधाने ज्ञाने च
स्वर(रो)विधेया(यो)हि यथाश्रुतैस्स्वरै
परे(दे)ष्वथामन्त्रितजातकेष्विह ।

अत्र जटापठने पदेषु यथाश्रुतैस्स्वरैरुदात्तवदेकीभावमित्याद्युक्तक्रमेण स्वरसन्धानं कर्तव्यम् । पद

No 880 ऋक्प्रातिशाख्यम्
RKPRĀTIŚAKHYAM

Substance, paper Size, 13 × 8¼ inches Pages, 35 Lines, 27 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains 18 Patalas

Begins on fol 1*a* A commentary relating to this work begins on fol 23*a* of this codex

Complete

Same as the last

No 881. ऋक्प्रातिशाख्यम्
ṚKPRĀTIŚĀKHYAM

Substance, palm-leaf Size, 12¾ × 1⅜ inches Pages, 59 Lines, 7 on a page Character, Nandināgarī Condition, good Appearance, old

Breaks off in the 17th Patala, but it is erroneously stated in the colophon on fol 29*b*, wrongly introduced there, that all the 18 Paṭalas are complete.

Begins on fol 1*a* The other works herein are Ṛgdēvatāchandōnāman 31*a* Vāyustutivyākhyānam 180*a* Pañcasaṁskāraviṣayasangrahaḥ 207*a* and Pādmatantram 221*a*

Same as the last

No 882, ऋक्प्रातिशाख्यव्याख्या

RKPRĀTIŚAKHYAVYĀKHYA

Pages, 201 Lines, 27 on a page

Begins on fol 23*a* of the MS described under No 880

Complete

This commentary is said to have been composed by Uvaṭa and is called Pārṣadavṛtti

A few specially added stanzas at the end describe the Mātrā, Prayatna and the Svara of the Praṇava, and also mention the merit flowing from knowing and using it well

Beginning

सहिता पद(प्र)कृति । पदान्तान्पदादितस्सह सन्दधीतेति यत्सा कालाव्यवायेन, पदानि प्रकृति यस्या सहिताया सेय पदप्रकृतिस्सहिता सा सन्धिकृता वेदितव्या । न पदानीह शास्त्रे साध्यन्ते ऐन्द्रव्याकरणादित प्रकृतानि पदानि तस्मादन्यत्र सिद्धानां पदानां विधिरुच्यते इत्यर्थः । का पुनस्सहिता? पदान्तान् पदादित सह सन्दधीतेति यत्सा कालाव्यवायेन सा संहिता । अय देवाय जन्मने । सहिता सज्ञाया प्रयोजनम्

इति शौनकीये प्रातिशाख्ये श्रीपार्षदवृत्तौ संहितापटल द्वितीयम् ।

End

गायत्र्यादीनि छन्दासि सोम आहुतय पुरा ।
भान्ति सर्वमिद कृत्स्न त्रैलोक्य सचराचरम् ॥
धन्य यशस्यमायुष्य पुण्य पुष्टिकर शुभम् ।
आत्यन्तिक चापवर्ग छन्दसा ज्ञानमुत्तमम् ॥
छन्दोज्ञानात्पर ज्ञान नान्यदस्तीति मे मति ।
आहुर्यस्माद्द्विजश्रेष्ठा तस्माद्विद्यात् प्रयत्नतः ॥

इति शौनकीय ऋग्वेदप्रातिशाख्यपार्षदवृत्तौ भागार्थ छन्द पटल नामाष्टादशम् ।

Colophon

इति श्रीशौनकीयप्रातिशाख्ये तृतीयाध्यायस्य बार्हत प्रगाथादि छन्द पटलं नाम षष्ठम् ॥ तृतीयाध्यायस्समाप्त ॥

सार्धा चतुस्सहस्री च चतुष्षष्ठ्याधिका तथा।
व्याख्याने प्रातिशाख्यस्य ग्रन्थसङ्ख्येयति विद्यते ॥
चतुर्मात्रश्च षण्मात्र प्रणव कीर्त्यते बुधै ।
पूर्वस्स्वर परो नाद समीमात्र प्रकीर्तित ॥
अनुदात्तस्वरो ज्ञेय उदात्तो नाद उच्यते ।
लक्षण प्रणवस्येदं प्रणवो ब्रह्म कीर्त्यते ॥
तैलधारमिवाच्छिन्न दीर्घं घण्टानिनादवत् ।
अवाच्य प्रणवस्याग्र यस्त वेद स वेदवित् ॥
त्रिस्थान च त्रिमात्र च त्रिब्रह्म च त्र्यक्षरम् ।
त्रिमात्रादर्धमात्रन्तु यस्त वेद स वेदवित् ॥
वेदो हि वर्णसङ्घातो वेदो ब्रह्मेति कीर्त्यते ।
तस्मात्तद्वेदवर्णज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ॥
अनेन विधिना वेद योऽधीते श्रद्धयान्वित ।
सर्वपापविनिर्मुक्तो ब्रह्मलोके महीयते ॥

एतत् पवित्र पापघ्न वाङ्मलस्य विशोधनम् ।
भक्त्या ज्ञात्वा च सङ्ख्या ब्रह्मलोके महीयते ॥ नमश्शौनकाय नम' ॥
अज्ञानमोहाद्यदि विभ्रमाद्वा यत् किञ्चिदून लिखित मयेह ।
तत् सर्वमार्य परिशोधनीय न दोष आर्या खलु लेखकस्य ॥

No 883 ऋक्प्रातिशाख्यवृत्तिव्याख्या.

RKPRĀTIŚĀKHYAVṚTTIVYĀKHYĀ

Substance, palm leaf Size, 10 × 1⅝ inches Pages, 178 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, not old

Incomplete Patalas 1 to 6 complete

A gloss on Uvata's commentary on the Ṛkprātiśākhya, by Viṣṇumitra, son of Vedamitra, a resident of the Campā country

Beginning

अत्र भाष्यकृतस्सर्वान् प्रणम्य शिरसा मुनीन् ।
शौनकन्तु विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ॥
तस्य वृत्तिः कृता येन त सत्ययशस तदा ।
तेषा प्रसादादेवास्य स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ॥
लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तारार्थं क्वचित्क्वचित् ।
बह्वुदाहरणार्थाय योज्यते सा मया पुन ॥
तस्यास्समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ।
लब्ध्वा काममहं तेभ्यो गच्छेय पारमीप्सितम् ॥
चम्पाया न्यवसत्पूर्वं वत्साना कुलमृद्धिमत् ।
तस्मिन् द्विज(व)रा जाता बह्वृचा पारगोत्तमा ॥
वेदमित्र इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महायशा ।
चर्चापाठेऽखिलश्रेष्ठ सुतस्तस्य महात्मन ॥
नाम्ना वै विष्णुमित्रस्तु कुमार इति शब्द्यते ।
तेनेय योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिता ॥
पण्डिता' परिगृह्णन्तु सुप्रसन्नामिमा मम ।
अज्ञानाद्यदुपात्त स्यात्तदजूकृत्य योज्यताम् ॥
शास्त्रावतार सबन्ध ज्ञात्वादौ च प्रयोजनम् ।
सुखबोध्य भवेच्छास्त्रमिति शिष्टानुशासनम् ॥
शौनको वै गृहपति नैमिशीयैस्तु दीक्षितै ।
दीक्षान्ते चोदितस्त्वाह सात्रीये द्वादशाब्दिके ॥

इति शास्त्रावतार स्मरन्ति । अथ सबन्ध मु(उ)च्यते—अय द्विजातीनां वेदाभ्यासः सकलपुरुषार्थसिद्ध कारणमिति वैदिकसिद्धान्त । स च पुरु-

षार्थश्चतुर्विध —धर्मोऽर्थ कामो मोक्षश्चेति । तदप्युक्तमृग्विधाने पवमाने नाभानेदिष्ठहृद्येषु पुरुषसूक्तादिषु । वेदाभ्यासो हि पञ्चधा विहित —अध्ययन विचारोऽभ्यसन जपोऽध्यापनमिति । तथा च स्मर्यते—

वेदस्वीकरण पूर्वं विचारोऽभ्यसनञ्जप ।
तद्दानश्चैव शिष्येभ्यो वेदाभ्यासो हि पञ्चधा ॥ इति

तदपि वक्ष्यति—एक श्रोता दक्षिणतो निषीदतीत्यध्ययनम्; अभ्यासार्थे द(द्रु)तां वृत्तिमित्यभ्यसनम्, प्रयोगार्थे तु मध्यमामिति जपादि; तद्दानश्चैव शिष्येभ्य इत्यध्यापनम्, पारायण वर्तये(त्)ब्रह्मचारीत्येवमादि च । तस्मादधीतवेदस्य सति सामर्थ्ये सम्पूर्णफलापेक्षया विचार प्राप्त स विचारो द्विविध अर्थतो लक्षणतश्चेति । तथा चोक्तम्—

स्थाणुरय भारहार किलाभूदधीत्य वेद न विजानाति योऽर्थम् ।
योऽर्थज्ञ इत्सकल भद्रमश्नुते (स) नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मेति ॥

तथा च

लक्षण यो न वेत्त्यृक्षु न स कर्मफल लभेत् ।
लक्षणज्ञो हि मन्त्राणा सकल भद्रमश्नुते ॥

इति तस्मात्तावत्पूर्वं लक्षणमुच्यते लक्षणपूर्वक हि अर्थपरिज्ञानम् । तथा चोक्तम्—

स्वरो वर्णोऽक्षर मन्त्रास्तत्प्रयोगार्थ एव च ।
मन्त्र जिज्ञासमानेन वेदितव्य पदे पदे ॥ इति ।

सर्वशास्त्रादौ नमस्कार कुर्वन्त्याचार्या यथा स्वयभुवे ब्रह्मणे विश्वगोप्त्र इति, सवात्मान विश्वसृज स्वयम्भुवमिति च । पितृदेवऋषिसङ्घेभ्य इति । अतोऽत्रापि शौनक आचार्यो भगवान् शास्त्रादौ नमस्कार प्रतिज्ञाश्च (च)काराविघ्नार्थम्—

परापरे(व)रे ब्रह्माणि य सदाहु
वेदात्मान वेदनिधिं मुनीन्द्रा ।
त पद्मगर्भ परमन्त्वादिदेव
प्रणम्यर्चौ लक्षणमाह शौनक ॥

परश्चावरश्च परावर पर नाम मनसा ध्यानगम्यं सदसदात्मक वेदान्तेषु यदुच्यते तदेतद्धृदय मन(श्चे)त्यादि तथा च महापुरुष इति यमवोचामे-त्यादि । तथा अय ज्योतिरजर ब्रह्म । स ब्रह्मामृत सदसदात्मकमिति । महश्च अणु च विश्वेश विंशतिज्योतिरुत्तममिति च ।

* * * *

ख्यातौ खकारयकारौ एके । ख्यातेर्धातो खकारय(श)कारयोस्स्थाने खकार-यकारौ वक्तव्यौ मन्यन्ते एके आचार्या । अख्यद्देव । तावेव ख्यातिसदृशेषु नामसु । तावेव खकारयकारौ ख्यातिसदृशेषु नामसु वक्तव्यौ मन्यन्ते एके आचार्या । सख्ये सखाय ॥

Colophon

इति पार्षदव्याख्यायां द्विर्वचनपटलष्षष्ठ सपूर्ण ॥

End

आहत्य एकत्रिंशत् । पादादाविति किम्? द्यावा नो अद्य पृथिवी । नू चिद्दधिष्व मे गिर । अत्रैव वोऽपि नह्यामि । न्वेववर्जं न सयोगे । नु एव इत्येते पदे वर्जयित्वा यच्छत तत्सयोगे परे न प्लवते । अद्य त्वा वन्वत्सु-रेक्णा , पुरु त्वा दाश्वान्, अथ त्वमिन्द्र, पिबस्व धेनवानाम् । न्वेववर्ज-मिति कस्मात् ॥

No 884 ऋग्विधानम् शौनकीयम्

RGVIDHĀNAM, ŚAUNAKĪYAM

Substance, palm leaf Size, 11¼ × 1½ inches, Pages, 293 Lines, 7 on a page Character, Nandināgarī. Condition, good Appearance, new

Incomplete Breaks off in the 18th Adhyāya

The ऋषि, छन्दस्, देवता and the app'ıcation and माहात्म्य of each Sūkta of the ten Maṇḍalas are given in order in this work. Just at the point where this Anukramanikā should end, there is ग्रन्थपात Then begins रोगशान्ति, which consists of certain ceremonies for the removal of various diseases personified as cruel and harmful beings This portion is called उत्तरकल्प which in this codex, contains two chapters in full and only the beginning of the third chapter These appear to be appendices added to the main work

Beginning

शौनक उवाच

नियत न हि वेदाना मन्त्राणा कलिदोषत ।
कलिदोषनिवृत्त्यर्थं गायत्रीं पूजयेद्द्विज ॥
गायत्रीमन्त्रसिध्यर्थं गायत्रीमयुत जपेत् ।
सर्वेषां वेदमन्त्राणा सिध्यर्थं लक्षक तत ॥
गायत्रीमन्त्रसिध्यर्थं सप्तव्याहृतिसम्पुटम् ।
अयुत चेज्जपेत्पूर्वं गायत्री सिद्धिदा तदा ॥

* * * *

अग्निमीळे नवमधुच्छन्दा(न्दो) ऋषि , गायत्री छन्द , अग्निर्देवता ।

अग्निमीळे जपेत्सूक्त पापघ्न श्रीकर च यत् ।
पारायणफल तस्य वेदाना चैव तत्सदा ॥
आग्नेयमाद्यसूक्त तु मुख्य ब्रह्मर्षिसम्मतम् ।
रायस्पोषकर धन्य जपन् विप्रोऽर्थमाप्नुयात् ॥
ऋषिस्सर्वमिद जप्त्वा स पूतो नियतश्शुचि ।
सहिताफलमाप्नोति ऋग्वेदस्य न सशय' ॥
एकादशगुण ह्येतज्जपन् ब्रह्म सनातनम् ।
सर्वान् च ı ानवाप्नोति पापेभ्यश्च प्रमुच्यते ॥

* * * *

Colophon

इति शौनकीयऋग्विधाने अष्टमाष्टके सप्तमोऽध्यायस्समाप्त ॥

* * * *

End

कुर्वीत वास्तुशमन मध्ये गोष्ठस्य धर्मवित् ।
पुण्यैर्गन्धैश्च माल्यैश्च वानस्पत्यैस्तदौषधै ॥

वास्तु सर्वं प्रतिशिरे सर्वधान्यैस्तथैव च ।
जपेच्छा(र)त्र पायसेन यथाविधि ॥

औदुम्बरपलाशैस्तु बलिं प्रतिदिन यथा ।

* * * *

एवमादि नरो ज्ञात्वा रोगोपद्रवशान्तये ।
जपहोमादिकर्तव्य पूर्वमुक्तविधानत ॥

क्षुद्रेष्वनुक्तरोगेषु सङ्करीकरणाद्विना ।
स्वरूपमेव जानीयात् सर्वशान्तिषु कर्मसु ॥

* * * *

विकीर्णकेशी रोगाणा प्रतिरूप प्रकल्पयेत् ॥

इति शौनकीयऋग्विधान उत्तरकल्प ॥

Beginning.

अथ द्वितीय । ऋषय ऊचु

शृण्वन्तु ऋषयस्सर्वे गुह्याद्गुह्यतम महत् ।
दशश्लोक्यमिद स्तोत्र वदामि ध्यानपूर्वकम् ॥

अङ्कुशं चाक्षसूत्र च पाशपुस्तकधारिणीम् ।
मुक्ताहारसमायुक्ता देवीं ध्यायेच्चतुर्भुजाम् ॥

*End.

प्रथम भारती नाम द्वितीय च महेश्वरी ।
तृतीय शारदा देवीं चतुर्थं कंसमर्दिनी ॥

पञ्चम च जगन्माता षष्ठ चैव तु पार्वती ।
सप्तम चैव कामाक्षी अष्टम ब्रह्मपुत्रिका ॥
नवम चैव वाराही दशम ब्रह्मचारिणी ।
एकादश तु वाग्वाणी द्वादश वरदाम्बिका ॥

Colophon

इति शौनकीयऋग्विधाने उत्तरकल्पे द्वितीयस्समाप्त ।

अथ शिष्टरोगमूर्तिलक्षणम् । त्रिदोषशूलस्वरूपम् ।
त्रिदोषशूलरोगस्स्यात् दशहस्त' खरानन ।
त्रिलोचनश्शक्तिशूलपाशखड्गाङ्क(द्राक्ष)शस्त्रभृत् ॥
त्रिशूलत्रितयैर्मर्त्यान् आपात्य क्षतयन् हृदि ।
नासानिहिततर्जन्या मोहयन् पारिपार्श्वकान् ॥

End

पानात्पय प्रभूताङ्ग पाण्डुरायतविग्रह ।
चक्राङ्कुशखर क्रूर' कुटिलेक्षणलालस ॥

No 885 ऋग्वेदलक्षणम्

RGVĒDALAKṢANAM

Substance, palm leaf Size, 15 × 1¼ inches Pages, 20 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Incomplete

Begins on fol 3*a* The other works contained in the MS are Vaiśvadēvavidhiḥ 1*a*, Vikṛtivalli 13*a*

This is a work on the various kinds of Pādas or metrical lines found in the 8 Aṣṭakas of the Ṛgvēda

Beginning

देवा वै प्रथमेनाह्नेन्द्राय वज्र समभरस्त द्वितीयेनाह्नासिञ्चस्तृतीयेनाह्नाप्या ऋतेन मित्रावरुणादस्रायुवाकवस्सुता ब्रह्म च वरुणश्श्रुधि । अथ द्वादशेन

पाद त्वन्नो अग्ने पित्रोरुपस्थ आराय स्पूर्धि स्वधा वोऽस्ति हिते । अत्राह तत्कण्व एषा कण्वतम ।

End

आपो दीर्घं विश्वजिते अरिष्टिमा नो ब्रह्मण्यरिष्ट तातूत इन्द्रवधेन दस्युमिन्वकरा वावशाना ग्रावाणा वावृधाना आन्यूनमथ वा यन्नासत्याय ह्या कक्षीवानुभे भद्रे उदिर ।

No 886 ऋग्वेदपरिभाषा

RGVEDAPARIBHĀṢĀ

Pages, 11 Lines, 20 on a page

Begins on fol 46*a* of the MS described under No 879

Incomplete

This work mentions the number of stanzas, and the names of the Ṛṣi, Devata and Chandas, in relation to every hymn in the Ṛgvēda

Beginning

अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकल्के सूक्तप्रतीके ऋर्क्सङ्ख्यात्रर्षिदैवतछन्दास्यनुक्रमिष्याम यथोपदेश न ह्येतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणा ब्राह्मणार्षेयछन्दोदैवतविज्ञानाध्यापनाभ्याम् । स श्रेयोऽधिगच्छति

End

आदौ पञ्चाक्षरौ पादौ तृतीयसप्ताक्षरश्चतुर्थो नवाक्षरस्सप्तम्या पञ्चको मुख्योदित इत्यर्थ ।

तृतीयस्सप्तको नवकश्चे ऋक्कृत चिद्धिष्म ४ ५ ५ ७ ९ । अष्टम्या पञ्चकपादश्चतुष्कसप्तकस्त्रैष्टुभश्च शिवा न सख्युचेति । ऋक् ५ ४ ७ ११

No 887 ऋग्वेदपरिभाषा

RGVĒDAPARIBHĀṢĀ

Substance, palm leaf Size, 16 × 1¼ inches Pages, 6 Lines, 6 on a page, Character, Telugu Condition, slightly injured, Appearance, old

Complete

Begins on fol 3a The other works herein are --Vēdāngajyautiṣam 10a, Chandas 6a, Ṛgvēdānukramaṇikā 10a, Saptasvaram 35a

Beginning Same as above

End

ब्रह्मजाया जुहूर्नाम अगस्त्यस्य स्वसा दितिः ।
इन्द्राणी चेन्द्रमाता च सरमा रोमशोर्वशी ॥
लोपामुद्रा च नद्यश्च यमी नारी च शश्वती ॥
श्रीर्लाक्षा सार्पराज्ञीव श्रद्धा मेधा च दक्षिणा ।
रात्री सूर्या च सावित्री ब्रह्मवादिन्य ईरिता ॥

The date of copying is given in Telugu as follows —

Copied by Kṛṣṇa on the 15th of Kartika, Thursday in the year Siddhārti

---

No 888 ऋग्वेदपरिभाषा

RGVĒDAPARIBHĀṢĀ

Substance, palm leaf Size, 12×1¼ inches Pages, 43 Lines, 7 on a page Character, Kanarese Condition, good Appearance, old

Incomplete

Begins on fol 14a' The other works contained in the codex are Śikṣāśāstram 1a, Vēdacchandas 4a, Kālajñānam 8b, Śamānam 10b, Vilinghyam 36a

Same as the last

After the 31st fol in the work under notice, there are four leaves, numbered as 19 to 22, which do not continue consecutively the work However, they also treat of the same subject

Beginning

ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीके ऋक्सङ्ख्याऋषिदैवतछन्दांस्यनुक्रमिष्याम —यथोपदेश न ह्येतद्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तकर्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणा ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद्याजनाध्यापनाभ्याम् । स श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्या मेव । अनेवंविदो यातयामानि च्छन्दांसि भवन्ति । स्थाणु वर्छेति गर्ते वा पात्यते प्रमीयते वा पापीयान् भवतीति विज्ञायते

End

सौपर्णी नवमी वज्रसस्तुतिरयमिति । द्यृचेनेन्द्र आत्मानमस्तौदुपान्त्ये याच्योधक्षोल(ऽथ षोड)श जमदग्निर्भार्गवो मैत्रावरुण प्रागाध त्रिलिङ्गुबन्त तृतीया गायत्र्या परासतो बृहतिस्तोत्र राजसुक् सपादादित्याश्विन्यौ वायव्ये सौर्यौ ॥

No 889 ऋग्वेदानुक्रमणिका

ṚGVĒDĀNUKRAMAṆĪKĀ.

Pages, 46 Lines, 20 on a page

Begins on fol 21*a* of the MS described under No 879

Complete

A work, similar to the last, but by a different author

Beginning

अग्नि नवमधुच्छन्दो वैश्वामित्त्रा वायो वायव्यैन्द्रवायवमैत्रावरुणास्तृचाश्विना द्वादश । अश्विनैन्द्रवैश्वदेवसारस्वतास्तृचास्ससैता प्रउगदेवता सुरूपकृत्न दशैन्द्रमा तु युजन्त्या वहेत्येता

End.

तदेतत्सूक्तसहस्र ससप्तदशक सपादाधिकम् । वर्गाणा द्वे सहस्रे चतुर्विंशोत्तरे । ऋचा दशसहस्राण्यृचा [दशसहस्राणि ऋचा] पञ्चशतानि च ऋचामशीति । पादश्च पारायण स प्रकीर्तितम् । शाकल्यदृष्टे पदलक्षमेक सार्द्ध

तथा त्रिसहस्रयुक्तम् अष्टौ शतानि षड्विंशति पदसङ्ख्या प्रकीर्तिता । ऋग्वेदपारायणपाठे शाकल्ये शैशिरीयके नमश्शौनकाय नम परमऋषिभ्य ॥

* * * *

सूक्तमध्ये योऽवसाने अष्टवर्यिस्स पापकृत् ।
गतायुर्मुनिहन्ता च रौरव नरक व्रजेत् ॥
अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवत योगमेव च ।
योऽध्यापयेज्जपेद्यस्तु पापीयान् जायते सुत ॥
एकैकस्य ऋषेर्ज्ञानात् सहस्रायुर्भवेद्द्विज ।
छन्दसामपि सालोक्य छन्दोज्ञानादवाम(मु)यात् ॥

No 890 ऋग्वेदानुक्रमणिका

RGVEDANUKRAMANIKA

Pages, 118 Lines, 6 on a page

Begins on fol 10*a* of the MS described under No 887

Complete

The copying is said in the end to have been completed on Tuesday, the 11th, of the bright fortnight of Pramādi year, and the copyist's name is said to be Śrī Rāmasētu, a resident of Garakubākapura

At the end of the work the characteristics of the various modes of Udātta svara are mentioned in a few verses

---

No 891 कालनिर्णयशिक्षा

KALANIRNAYASIKṢĀ

Pages, 4 Lines, 19 on a page

Begins on fol 45*a* of the MS described under No 864

Complete

This work treats of the Mātrā, or prosodial time-measure of letters, and of accents and stops

Beginning

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामति ।
वेदतत्त्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥

अखण्डवर्णविषयो वर्णांशविषयोऽपि च ।
विरामविषयश्चेति त्रिविध काल उच्यते ॥

स्वरवर्णविरामाणा भिन्नवाग्वृत्तिवर्त्तिनाम् ।
ऐकरूप्येण कालस्य कथनन्नोपपद्यते ॥

मध्यमां वृत्तिमाश्रित्य मया चेय कृति कृता ।
प्रातिशाख्ये निषिध्यान्या यस्मात्सैकैव बोध्यते ॥

End

परेण नित्यसबन्ध प्रादिं परपदन्तथा ।
एकस्वराणा चादीना प्रादीनामिति तद्द्वयम् ॥

यो यो विरामकाल प्रागृगादौ समुदीरित' ।
अङ्गीकृतस्यार्द्धमात्र तु न सोऽधिक इष्यते ॥

Colophon

कालनिर्णयशिक्षा सम्पूर्णा ॥

No 892 कालनिर्णयशिक्षा सव्याख्या.

KĀLANIRṆAYAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY

Pages, 18 Lines, 22 on a page

Begins on fol 100b of the MS described under No 867
Complete

This commentary is by Muktiśvarācarya on the Śikṣā noticed above

Beginning

प्रातिशाख्यादिशास्त्राणि मया वीक्ष्य यथामतिं ।
वेदतत्त्वावबोधार्थमिह कालो निरूप्यते ॥

श्रोतृबुद्धिमनस्समाधानार्थं प्रकरणे प्रतिपाद्यमर्थं दर्शयति इह कालो निरूप्यत इति। अनेन विषयो दर्शित । निष्प्रयोजने प्रकरणे प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यनुपपत्तेस्तत्सिद्ध्यर्थं स्वग्रन्थस्य प्रयोजन दर्शयति वेदतत्त्वावबोधार्थमिति। वेदस्य तत्त्वस्यावबोध वेदतत्त्वावबोध तदर्थं वेदतत्त्वावबोधार्थम्। अनेनार्थज्ञानकामिनोऽधिकारो दर्शित । स्वग्रन्थस्य मूलन्दर्शयति प्रातिशाख्यादिशास्त्राणीति । प्रतिशाखासबन्धि प्रातिशाख्यम्

End

एक एव स्वरो येषा ते एकस्वरा तेषा पदाना योऽयं चादे पूर्वपदान्तवद्भाव प्रादे परपदादिवद्भावश्चोक्त तदुभय चादीना प्रादीनामेकस्वरत्व एव भवति । बहुस्वरत्वे

प्रपरापसमन्ववनिर्दुर्व्याङ्न्यध्यप्यतिसूदभयश्च ।
प्रतिना सह लक्षयितव्या पर्युपयोरपि लक्षणमत्र ॥
इति प्रादयो विंशति चादयोऽनन्ता ॥

Colophon

इति श्रीमुक्तीश्वराचार्यकृतौ कालनिर्णयदीपिका समाप्ता ॥

Beginning

आदावनुक्ते स्रवति परस्ताच्च विशीर्यते ।
तस्मात्समुच्चरेद्ब्रह्म रक्षायै छन्दसा स्फुटम् ॥
प्रामे मध्यन्दिने चैव तस्य कतिधा भवेत् ।
एक द्वे पञ्चक त्वेकमवसान इति क्रमात् ॥
वेदेन सह यद्वाक्यमुदात्तान्त प्रकीर्तितम् ।
यत्र भिन्नत्वमाप्नोति स्वरित चाधिगच्छति ॥

End

प्र, परा, अप, सम्, अनु, अव, नि, दु, वि, आङ्, नि, अधि, अपि, अति, सु, उत्, अभि, प्रति, परि, उप, एते प्रादयो विंशति । चादयोऽनन्ता इति ॥

No 893 कौहलीयशिक्षा
KAUHALĪYAŚIKṢĀ

Pages, 12 Lines, 17 on a page

Begins on fol 49a of the MS described under No 864

Complete

A work on the characteristics of Vēdic accents as propounded by Kauhala

Beginning

अथ शीक्षा प्रवक्ष्यामि कौहलीयमतानुगाम् ।
स्वरादिनिर्णयस्तत्र क्रियते तन्निबोधत ॥
उदा(त्ता)श्चानुदात्ताश्च स्वरित प्रचयस्तथा ।
इति चत्वार भागे हि(एवेह) स्वरा प्रोक्ता मनीषिभि ॥
उच्चैरुच्चार्यते यस्तु स उदात्त उदाहृत. ।
आयामे दृढता सौक्ष्म्य गात्रेष्वङ्गेषु तथा गले ॥
उच्चत्वकारकानेतानाहु प्रज्ञा विशेषत ।
नीचैरुच्चार्यते यस्तु सोऽनुदात्तोऽभिधीयते ॥
प्रसृता मृदुता स्थौल्य गात्रादे कारक विदु' ।
नीचत्वे स्वरित प्रोक्त तया (दा) सत्वान इष्यते ॥

End

औष्मस्वरान्ते चाप्येव निपुणन्तन्निबोधत ।
अत्र यो विद्यते यस्य तद्विदां प्रय ॥
शास्त्रमेतच्च सव्य ऋषिरस्य प्रसीदति ।
शिक्षामिमान्तु योऽधीते वेदतत्त्वप्रकाशिकाम् ।
अतुलामश्नुते कीर्तिं परे(रत्रेह च शाश्वतीम्) ॥

Colophon

कौहलीयशिक्षामूलं समाप्तम् ॥

No 894 गायत्रीगानलक्षणम्

GĀYATRĪGĀNALAKṢANAM

Substance, palm leaf. Size, 17⅞ × 1⅜ inches Pages, 13 Lines, 10 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 68a The other work herein is Samatantrasūtra bhāṣyam 1a

Incomplete, contains Prapāṭhakas 1 & 2 in the Samjñāprakarana

This work explains how the Gāyatri-prayer has to be chanted when forming part of the Sāmavēda

Beginning

सावित्र्या गायत्रीगान देवताध्याय उक्तम् । तथा च ब्राह्मण भवति—अथातो गायत्रमाग्नेय भक्त्या भवतीति देवाना वा ऋषीणा वा परमेष्ठिनो वा प्राजापत्यस्य साम सावित्रीगेय यत्रागीत तत्सवितुर्वरेणियोमिति ।

End

ओ इ त्रिक ओ इ मतु ओ इ ययुरो इ चमाता इ वसूमागाश्वा इ मृडा । 5 हो तो तव द होता उ तव द इत्येता ओंकारादिन्यस्सञ्ज्ञा भवन्ति। समिध्द ओ इ पुष्येम यदीम हन्त्यमीनवन्ते होतोतवद ॥

6 त्रायोदशो दशक हो हवे हवे सञ्ज्ञाभ्य ॥

Colophon

इति सञ्ज्ञाप्रकरणे द्वितीय प्रपाठक ॥

No 895 गायत्रीगानलक्षणम्

GĀYATRĪGĀNALAKṢANAM

Substance, paper Size, 11 × 8½ inches. Pages, 22 Lines, 24 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains the Samjñāprakarana Begins on fol 92b The other work herein is Sāmatantrasūtrabhāṣyam 1a

This is a copy made in 1896 from the MS described under the last number.

No 896 गायत्रीस्वरलक्षणम्

GAYATRĪSVARALAKṢANAM

Substance, palm leaf Size, 14⅝ × 1 inches Pages, 2 Lines, 5 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1a The other works herein are Śrīcūrṇapratiṣṭhāvidhiḥ 2a, Bhaktapratiṣṭhāvidhih 3?, Dadhyañjalihōma 6a, Padmākṣatulasimālikāpratiṣṭhā 7a, Nārāyanāṣṭōttaraśatanāmastōtram 10a, Sudarśanahōmavidhih (13a)

Complete

This work gives the order as well as the number of the various kinds of accents to be found in the Gāyatrī prayer, and mentions the way in which these accents are to be indicated

Beginning

गायत्रीस्वरनिर्णय

उदात्तस्वरितश्चैव ह्यनुदात्त उदात्तक ।
उदात्तस्वरितश्चैव प्रचयश्चानुदात्तक ॥
उदात्तस्वरितश्चैव ह्यनुदात्त उदात्तक ॥
स्वरित प्रचयश्चैव प्रचय प्रचयस्तदा ।
उदात्तश्चानुदात्तश्च उदात्तस्वरितस्तदा ॥
प्रचयश्चानुदात्तश्च उदात्तस्वरितस्तदा ।
उदात्तो वसुसङ्ख्यस्स्यात् बाणसङ्ख्योऽनुदात्तक ॥
स्वरितो रससङ्ख्यस्स्यात् प्रचयो बाणसङ्ख्यक ।

End.

यत्ते वयमिति द्वाभ्या जुहुयादाहुतिद्वयम् ।
एकमेव स्वरूपेण परेण च निरूपितम् ॥
इष्टमासिरनिष्टस्य निवृत्त(त्ति)श्चेति कथ्यते ।

No 89. चरणव्यूह
CARANAVYŪHAH

Pages, 6 Lines, 19 on a page

Begins on fol 235*b* of the MS described under No 100

Complete

This work gives the names of the various schools and recensions of the four Vedas as classified by Vyāsa

Beginning

अथातश्चरणव्यूह व्याख्यास्याम —तत्रैवोक्त, चातुर्वेद्य चत्वारो वेदा ज्ञाता भवन्ति ऋग्वेदो यजुर्वेदस्सामवेदो ह्यथर्वणवेदश्चेति। तत्र ऋग्वेदस्य सप्तभेदा भवन्ति—चर्चाश्रावकचर्चकश्रवणे पारक्रमपारक्रमशरक्रमशरक्रम मदण्डेश्चेति। चतुष्पारायणमेतेषा शाखा पञ्च भवन्ति—आश्वलायनी साङ्ख्यायनी शाकला बष्कला माण्डूकाश्चेति। तेषाम[ध्ययम]ध्याय(या) चतुष्षष्टि, मण्डलानि च दश, वर्गाणा परिसङ्ख्यात द्वे सहस्रे षड्त्तरे।

सहस्रमेक सक्तानां निर्विशङ्क विकल्पिनाम्।
दश सप्तसु पठ्यन्ते सङ्ख्यात वै पदक्रमम्॥

End

लोकातीत महाशान्तममृतत्वन्तु गच्छत्यों नम इत्याह भगवान्व्यास पाराशर्यो व्यास पाराशर्य।

त वेदशास्त्रपरिनिगै(ष्ठि)त शुद्धबुद्धि
चर्माम्बर सुरमुनन्द्रिसुत कवीन्द्रम्।
कृष्णत्विष कनकपिङ्गजटाकलाप
व्यास नमामि शिरसा तिलर्क मुनीनाम्॥
मुनिं स्निग्धाम्बुदाभास वेदव्यासमकल्मषम्।
वेदावास सरस्वत्यावास व्यास नमाम्यहम्॥

Colophon

चरणव्यूह समाप्तम् ॥

No 898. चरणव्यूह

CARANAVYŪHAH

Substance, palm leaf Size, 7⅜ × 1⅜ inches Pages, 12 Lines, 11 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 11a The other works therein are Navagrahārādhanakramaḥ 1a, Rāmasahasranāmāvaliḥ 17a, Mahānyāsaḥ 42a, Anantavratanaṣṭadōṣakaprāyaścittam 56a, Yamunāpūja 64a

Complete

Same as the last, excepting that the colophon is omitted herein

---

No. 899 चरणव्यूह

CARANAVYŪHAH

Pages, 7 Lines, 6 on a page

Begins on fol. 187a of the MS described under No 537

Complete Same as the last

No 900. छन्दस्

CHANDAS

Pages, 8 Lines, 5 on a page

Begins on fol 6a of the MS described under No 887

Complete

This is a work on Vedic prosody and consists of short Sūtras followed by brief explanations

Beginning

अथ छन्दांसि। अथेति प्रस्तावे। अनन्तर छन्दासि प्रस्तूयन्त इत्यर्थः।

गायत्र्युष्णिगनुष्टुब्बृहतीपङ्क्तित्रिष्टुब्जगत्यतिजगतीशक्वर्यतिशक्वर्यष्टयत्यष्टिधृ -

त्यतिधृतय । चतुर्विंशत्यक्षरादीनि चतुरुत्तराणि । गायत्री (24) उष्णिक् (28) अनुष्टुप् (32) बृहती (36) पङ्क्ति (40) त्रिष्टुप् (44) जगत्यतिजगती (52) शक्करी (56) अतिशक्करी (60) अष्टि (64) अत्यष्टि (68) धृति (72) अतिधृति (76)

End

सप्तम्या पञ्चकौ मुख्यौ आदित इत्यर्थ तृतीयस्सप्तको नवकश्चेति । निरृक्र[क्रृ]त चिद्धिप्म--5-5 7-9--अष्टम्या पञ्चकपादश्चतुष्कस्सप्तकश्चैष्टुभश्च शिवा नस्सख्येति 8-ऋक्-5-4-7-11

No 901 छन्दस्
CHANDAS

Pages, 10 Lines, 6 on a page

Begins on fol 4*a* of the MS described under No 888

Complete

This also is a work on prosody The stanzas in the beginning seem to be taken from the commentary of Yādavaprakāśa on Chandōvicīti sutra

Beginning

मयरसतजभनलगसम्मित
भ्रमति वाङ्मय जगति यस्य ।
स जयति पिङ्गलनाग
शिवप्रसादाद्विशुद्धमति ॥
त्रिगुरु विद्धि मकार
लघ्वादिसमन्वित यकाराख्यन् ।
लघुमध्यम तु रेफ
सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥
लघ्वन्त्य हि तकार
जकारमुभयोर्लघु विजानीयात् ।

आदिगुरु च भकार
नकारमिह पैङ्गले त्रिलघुम् ॥
दीर्घं संयोगपर
तथा स्वरव्यञ्जनान्तमूष्मान्तम् ।
सानुस्वार(च)गुरु क्वचिदवसानेऽपि लघ्वन्त्यम् ॥
आदिमध्यावसानेषु यरता यान्ति लाघवम् ।
भजसा गौरव यान्ति मनौ तु गुरुलाघवम् ॥

End

चतुश्शत ष[ष्टा]वि(ड्वि)शतिर्विंशतिर्युगपरान्तिका त्रयोदश वृत्त गावादौ विंशतिर्निंशतिर्थवमती त्रीणि यतिर्विंशतिर्वातोर्मिम ष्टादश। प्रहर्षिणी विंशति । शार्दूलविक्रीडित पश्च। दशात्रानुक्त सप्तदशाष्टादश ॥

Colophon

इति छन्दस्समाप्त (म्) ॥

No 902 छन्दोनिदर्शनम्
CHANDŌNIDARŚANAM

Substance, palm leaf Size, 16 × 1¼ inches Pages, 1 Lines, 4 on a page Character, Telugu Condition injured Appearance, old

Begins on fol 24*a* The other works herein are Jaṭālakṣanam 1*a* and Vikṛtikaumudi 6*a*

Incomplete

The various kinds of Vēdic metres are herein illustrated from the Ṛg-Veda

Beginning

अग्निमीळे गायत्र्याग्ने तमद्य पदपङ्क्तिस्ता म अश्व्यानामुष्णिग्गर्भा स्वावत' पादानिद्दत्पुरूतम मतिनिचृत्स नुन्वे यदमेध्या गायत्री त्वमग्ने यज्ञानां वर्धमाना व प्रणीतप्रतिष्ठा प्रेष्ठमु प्रियाणा ह्सीयसी न नो वाजेष्विति द्विपदा गायत्री ।

End

त्रयोऽष्टका जागतश्च तथैवाष्टक इत्यपि ।
प्र वो महेऽतिजगती प्रो ष्वस्मै शक्करी मता ।
साक जातोऽतिशक्वर्यावष्टिश्चेति त्रिकद्रुक' ।
अत्यष्टिरग्निं होतार प्रोक्ता द(धृ)तिरवर्मेह ॥
अति(धृ)तिर्यदस्य कर्मण( ) स हि शर्धो न धृ(ति) ॥

Colophon

इति निदर्शनानि (समाप्तानि) ॥

No 903 छन्दोनिर्णय

CHANDŌNIRNAYAH

Pages, 8 Lines, 6 on a page Character, Kanarese

Begins on fol 193*a* of the MS described under No 15

Complete

The metres of certain verses in the Rg-Vēda are herein specified

Beginning

अग्निमीळे गायत्री तस्य नून त्रिष्टुप् यत्र ग्रावा त्रिष्टुप् यच्छिद्धि पङ्क्ति-
राव इन्द्र गायत्री शश्वत्त्रिष्टुप् त्रिश्चिन्नो जगती ह्वयामि त्रिष्टुप् क्रीळ वो
गाय[त्र्य]ग्निर्विवस्व(स्वान)नुष्टुप्

End

प्र वो ग्रावाणो गायत्री प्र सूनवो अनुष्टुप्पतङ्ग जगतीत्यमूषु त्रिष्टुबुत्तिष्ठ-
ताद्रु(नु)ष्टुप्र(ष्प्र) ससाहिषे त्रिष्टुब्विष्णुर्योनिं गायत्री ऋतञ्च सत्यञ्चानुष्टुबा-
नुष्टुप् ॥

Colophon

इति छन्दोनिर्णयस्समाप्त ॥

No 904 छन्दोविचितिसूत्रम्

CHANDŌVICITISŪTRAM

Pages, 8 Lines, 9 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 871

Complete

A work on Vēdic prosody

Beginning

अथातश्छन्दसा विचय व्याख्यास्याम । त्रयश्छन्द पादा भवन्ति अष्टाक्षर एकादशाक्षरो द्वादशाक्षर इति । तत्तु मिश्र दशाक्षरोऽष्टाक्षर आपञ्चाक्षरताया प्रतिक्रामति । विश्वेषां हित इत्याचतुरक्षरताया इत्येक आदशाक्षरताया अभिक्रामति । वय तदस्य समृत वस्त्वित्येकाक्षर आनवाक्षरताया प्रतिक्रामति ।

End

प्रश्लिष्टमभिनिहित क्षिप्रसन्धिराभिध्रुवम् ॥
एतानि सन्धिजातानि मिमानश्छन्दसोऽक्षरै ।
द्वैध कुर्यादसपूर्णे सम्पूर्णे किश्चनेङ्गयेदिति ॥
छन्दसा विचय जानन्यश्शरीराद्विमुच्यते ।

छन्दसामेति सालोक्यमानन्त्या(न्त्य)म(श्ना)श्नुते श्रिय(या) मिति श्रिय(या)मिति ॥

Colophon

इति छन्दोविचितिसूत्र सम्पूर्णम् ॥

No 905 छन्दोविचितिभाष्यम्

CHANDŌVICITIBHĀSYAM

Substance, paper Size, 12¾ × 7¾ inches Pages, 46 Lines, 21 on a page Character, Telugu, written in a rather illegible hand Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1a The other works herein are Chandōviciti with commentary 23b, ibid 32a

Incomplete

Breaks off in the course of the commentary on the 43rd Sūtra of the fourth Adhyāya The commentary is stated to be by Yādavaprakāśa on the Chandōviciti of Pingalanāga

Beginning

श्रीमत्पिङ्गलमानम्य छन्दश्शास्त्रमहोदधिम् ।
वृत्तानि वार्तिकानीव कानि चिद्विचिनोम्यहम् ॥

ओमित्यादिमन्त्रास्तन्निबन्धनानि प्रायेण वैदिकानि के चित् च छन्दोबन्धा [च]। (छ)न्दांसि चाविदुषा कर्मसु न मन्त्रा प्रयोक्तव्या तथा च ब्राह्मणम्—यो ह वा अविदितार्षेयच्छन्दोदैवतविनियोगब्राह्मणेन मन्त्रेण याजयति वाध्यापयति वा स्थाणु वर्छति गर्तं वा पद्यते प्र वा मीयते पापीयान् भवति यातयामान्यस्य छन्दांसि भवन्ति

*   *   *   *

अविदित्वा ऋषिच्छन्दोदैवत योगमेव च ।
योऽध्यापयेज्जपेद्विद्वान् पापीयान् जायते तु स' ॥

इति । तत इदमशेषच्छन्दोवृन्दसन्दीपन (छन्दोविचितिभाष्यम्) शास्त्रमधिक्रियते धीश्रीस्त्रीमिति म इति सञ्ज्ञा निर्दिश्यते ।

End

द्विगो गान्तो गादिश्चेति तृतीयो द्वादशश्च वा न वाशितेति चतुर्लघुत्वे संज्ञान्तरस्य वक्ष्यमाणत्वात् नवमस्य लघुत्वनियमात् गान्त एव चतुर्थो गान्ता इत्युक्तत्वात् द्विदा द्वौ गान्तश्चेति ॥

No 906 छन्दोविचिति सभाष्या

CHANDŌVICITIH WITH COMMENTARY

Pages, 79 Lines, 20 on a page

Begins on fol 32a of the MS described under No, 905

The first two pages seem to have been added later than the remaining portion of the work and by a different hand

Complete

This contains the commentary of Yādavaprakāśa along with the Sūtras of Piṅgalanāga on Sanskrit prosody

Beginning

अथ श्रीयादवप्रकाशविरचितच्छन्दस्सूत्रभाष्यप्रारम्भ ॥

मयरसतजभनलगसम्मित
भ्रमति वाङ्मय जगति यस्य ।
स जयति पिङ्गलनाग
शिवप्रसादाद्विशुद्धमति ॥ १ ॥

त्रिगुरु विद्धि मकार
लघ्वादिसमन्वित यकाराख्यम् ।
लघुमध्यमन्तु रेफ
सकारमन्ते गुरुनिबद्धन् ॥ २ ॥

लघ्वन्त हि तकार
जकारमुभयोर्लघु विजानीयात् ।
आदिगुरु च भकार
नकारमिह पैङ्गले त्रिलघुन् ॥ ३ ॥

[स]दीर्घ सयोगपर
तथा प्लुत व्यञ्जनान्तमूष्मान्तन् ।
सानुस्वार च गुरु
क्वचिदवसानेऽपि लघ्वन्त्यम् ॥ ४ ॥

धीश्रीस्त्रीन्

ओमित्यादिमन्त्रा तन्निबन्धनानि प्रायेण वैदिकानि कर्माणि । ते च छन्दस्सूत्रे निबद्धा । छन्दासि चाविदुषा न मन्त्रा कर्मसु प्रयोक्तव्या ।

तथा च ब्राह्मणम्—यो ह वा अविदितार्षेयच्छ दोदैवत(विनियोग)ब्राह्मणेन मन्त्रेण याजयति वाध्यापयति वा स्थाणु वर्छति गर्तं वा पद्यते प्र वा मीयते पापीयान् भवति यातयामान्यस्य छन्दांसि भवति। अथ यो मन्त्रे मन्त्रे वेद सर्वमायुरेति श्रेयान् भवति। अयातयामान्यस्य छन्दांसि भवति। तस्मादेतानि मन्त्रे मन्त्रे विद्यादिति। स्मर्यते च—

अविदित्वा ऋषिच्छ दोदैवत योगमेव च।
योऽध्यापयेज्जपेद्विद्वान् पापीयान् जायते तु स ॥

तत इदमशेषच्छन्दोवृन्दसन्दीपन शास्त्रमधिक्रियते धीश्रीस्त्रीन् इति सञ्ज्ञा निर्दिश्यते धी–श्री–स्त्रीमिति। गुरुवर्णत्रय सञ्ज्ञि एतच्च सर्वगुरोर्वर्णत्रयस्योपसङ्ग्रहण योदाहरणम्। तेन धीरित्यादेर्वाच्यार्थो न गृह्यते प्रकृतानुपयोगाच्च। तेनेदमुक्त सर्वगुरोस्त्रिकस्य वर्णगणस्य म इति सञ्ज्ञा।

End

तथा हि

प्रस्ताराद्या पादे समाविषयेऽर्थे समार्थविषये(वा)।
पादेषु चतुर्षु कृता समार्थसमाविषमविधये स्यु ॥

द्विगुणे छन्दसि ये प्रत्यया भवन्ति पादे इष्टस्यार्धस्य च ते पादचतुष्कस्य च ज्ञेयाश्छन्दसि तद्यथा—

षडरे य प्रस्तार
स त्र्यक्षरस्य सोऽर्थे स्यात्।
यो द्वादशाक्षरेऽसौ
कृत्स्नस्य त्र्यक्षरस्य स्यात् ॥
प्रस्तारेऽक्षरसङ्ख्या
छन्दोऽक्षरगुणितवृत्तसङ्ख्या स्यात्।
गुरुलघुसङ्ख्याद्वारा
मात्रासङ्ख्या तु साध्यर्था ॥

छन्दोज्ञानमिद भवाद्भगवतो लेभे सुराणा गुरु
तस्माद्दुश्च्यवनस्ततोसुरगुरुर्माण्डव्यनामा तत ।
माण्डव्यादपि सैत स्तत पिङ्गल
तस्येद यशसा गुरोर्भुवि धृत प्राप्यास्मदाद्यै क्रमात् ॥ इति
इति साधुना यतिवरा वशीतृ(नृ)णामिव यादवप्रकाशेन ।
कविदयितानां पिङ्गलशास्त्राद्वृत्तविधिरुज्जह्रे ॥

Colophon

इति भगवतो यादवप्रकाशस्य कृतौ पिङ्गलनागच्छन्दोविचितिभाष्येऽष्ट मोऽध्याय ॥

छन्दश्शास्त्रमिद पुरा त्रिनयनाल्लेभे गुहो नन्दित
तस्मात् प्राप सनत्कुमारकमुनिस्तस्मात्सुराणा गुरु ।
तस्माद्देवपतिस्तत फणिपति तस्माच्च सत्पिङ्गल
तच्छिष्यैर्बहुभिर्महात्मभिरथो मह्या प्रतिष्ठापितम् ॥

No 907 छन्दोविचिति सव्याख्या
CHANDOVICITI WITH COMMENTARY

Pages, 12 Lines, 22 on a page

Begins on fol 23*b* of the MS described under No 905

Imperfect

The last few passages of the commentary on the first Adhyāya constitute the beginning hereof Then follows the colophon of the Adhyāya, which is followed by the second Adhyāya, which also is incomplete

This commentary on the Chandassūtra of Pingalanāga is by Bhaṭṭa Halāyudha

Beginning

योपविष्टा सा पृथिव्या त्वाश्रमे न स्थिते न लभ्यते

* * *

भूमितत्त्वोत्तर न हि सन्दिहाना(दि)चापल्य कुर्वाणस्ताधीय नुमिते ॥

Colophon

इति भट्टहलायुधकृताया पिङ्गलच्छन्दोवृत्तौ प्रथमोऽध्याय ।

द्वितीयच्छन्द । अधिकारोऽयम(मा)शास्त्रपरिसमाप्ते । इत्यू(त ऊ)र्ध्वं यद्वक्ष्याम छन्द पुरा उपतिष्ठते छन्दस्सञ्ज्ञेनाक्षरसख्यादप्येव(द्योति)छन्दोऽभ्यामिधीयते । गायत्री—अधिकारोऽयम । तान्युष्णिगनुष्टुबित्यादिसूत्रात्प्राग्यदुच्यते छन्द तद्गायत्रीसञ्ज्ञ भवेदिति ।

End

यद्वेदे पञ्चाक्षर पादो भवति त्रयश्च षडक्षरा तदा शङ्कुमतनाम गायत्री भवति छन्दोग्रहणे प्रकृते पुन छन्दोग्रहणे ॥

No 908 जटामणि सव्याख्यान

JATĀMANIH WITH COMMENTARY

Pages, 36 Lines, 16 on a page

Begins on fol 142a of the MS described under No 664

Complete

A work on a particular form of Vēdic recitation known as Jaṭā, which consists in repeating every pair of words in the Vēda first in true order, then reversed, and then again in true order

Beginning

ध्यात्वा सर्वजगन्नाथ साम्ब सर्वार्थसाधकम् ।
जटासिद्धान्तवचनव्याख्या कुर्वे यथामति ॥

पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्योत्क्रम्य सन्धिमत् ।
यथावत्स्वरसयुक्तं प्रयुञ्ज्याच्चात्सा जटा मता ॥

अनुक्रम आर्ष व्युत्क्रम विलोम उत्क्रम अनुलोम प्रातिशाख्योक्तस्वरसन्धिविधिमनतिक्रम्य सन्धि । प्रथम पदद्वयमनुक्रम्य व्युत्क्रम्योत्क्रमेत् ।

यथा वायव्य१ श्वेत१ श्वेत वॉयव्यँ वायव्य१ श्वेतम् । इषे त्वा त्वेष इषे त्वा इत्यादि ।

End

त्रिक्रमस्य जटा ज्ञेया ह्युक्त्वा पूर्वक्रमन्तथा ।
पुनरन्तश्च मध्यश्च पुनराद्यन्तमेव च ॥

यथा मास्थात् स्थादा मा मा स्थात् आस्थात् स्थादास्थात् ।
मो षू णो नस्सु मो मो षू ण सू नो नस्सु सू न ॥

No 909 जटावलि

JAṬĀVALIII

Pages, 7 Lines, 18 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 864

Complete

A work similar in character to the last one

Beginning

वागीशप्रभृतिस्तुत्य प्रणम्याह गणाधिपम् ।
वागीशञ्च तथा श्रीश वरद जगता पतिम् ॥

क्रमेण द्विपदं ब्रूयाद्व्युत्क्रमेणोत्क्रमेण च ।
सलक्षण सर्वसन्धौ प्रोच्यते सा जटा बुधै' ॥

तस्या प्रमाण प्रथमे प्रातिशाख्यप्रपाठके ।
रेफादेशेऽपिशब्दाच्च तथा मेत्यार्षशब्दत' ॥

त्रिक्रमेष्वष्टधा सन्धिर्द्वौ द्वावाद्यन्तयोरपि ।
आर्षसञ्ज्ञास्त एवात्र सन्धयोऽन्ये त्वनार्षका. ॥

End:

चित्रश्च भवत द्रप्सस्सहस्व पुनरैक्ष्यत' ।
पवस्व व्रतपास्सूर्ये परोज्येत्र पुनस्तथा ॥

य प्राणश्च तथायुर्दा प्राण मे मयि के चन ।
येनाम्रेऽस्मिन् विधस्थे च वाज्यध्वनो न लुप्यते ॥
त्रिपद्प्रभृतिष्वेव बलीयास्त्वन्ययोगत ।
अलोप एव कण्ठोक्तेरन्ययोगेऽपि सर्वदा ॥

Colophon

जटावलि समाप्ता ॥

No 910 जटालक्षणम्
JATALAKṢANAM

Pages, 9 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 902

Incomplete

A work similar to the last

Beginning

वेदाधार वेदनिधिं वेदव्यास जगद्गुरुम् ।
जगता कारण नत्वा जटालक्षणमारभे ॥
यथोक्तक्रममारभ्य त क्रम व्युत्क्रमेत्तत ।
पुनर्यथाक्रम ब्रूयादेव प्रोक्ता जटा मता ॥
यथाग्निमील ईळेऽग्निमग्निमील इति क्रमात् ।
प्रत्यादानाख्यमाकार पुनरादाय तत्पदम् ॥
तदुत्तरपदेनैव त्रिर्ब्रूयात्पूर्वमुक्तवत् ।
तमा नो न आ त तमा न इत्युक्त्वा तदनन्तरम् ।
आ नो न आ न इत्येष क्रमेणैव वदेज्जटाम् ॥

End

लोपागमाविकाराश्च विकृतिर्विक्रम क्रम ।
ह्रस्वदीर्घौ षत्वणत्वे उपाचरितमार्षवत् ॥

उपाचरितशब्दस्य कोऽर्थ ? सहितावत्पूर्ववचन पदवदुत्तर ब्रूयात्
विलोमे आयामाविश्रम्भाक्षेपकम्पकान्

No 911 त्रिक्रमलक्षणम्

TRIKRAMALAKṢAṆAM

Pages, 2 Lines, 6 on a page

Begins on fol 54*a* of the MS described under No 837

Complete

There is given in this work first a list of words, whose final vowels do not undergo phonetic changes, when followed by words beginning with vowels, this collection being known as पृथग्व्यक्ति, and then the places where three words go to make up a Krama are pointed out

Beginning

स्वधा पूषा प्रमा प्रबुध्निया प्रपा प्रतिमा विमोन्मा द्या मिथुनी अभिनन्त बृहस्पते द्रापे धर्मे वाजे वदे मन्दे रेजते न योजते अग्ने अङ्गे अस्के अर्पे विश्वैर्देवैर्नैर्ऋती त्वी इत्यस्तुहि इति प्रधाव्यक्तय ।

आकारान्तमुदात्तान्तमाङ्परं यत्र दृश्यते ।
त्रिक्रमं तं विजानीयात् मो षू ण ऊ षु णस्तथा ॥

End

अन्यत्र पञ्चधा सन्धिस्तत्राद्यन्तौ तथार्षकौ ।
समौ वर्णस्वरौ यत्र तत्रैकस्सान्धिरार्षक ॥
नोपसर्गोऽवसानस्थ नीच' पूर्वस्तथा द्वयो ।
त्रिषु मध्यगतश्चैव अवानोऽवग्रहस्तथा ॥

No 912 थकारधकारसूत्रम्

THAKĀRADHAKĀRASŪTRAM

Pages, 2 Lines, 5 on a page

Begins on fol 45*a* of the MS described under No 857

Complete

This consits of two lists of such words in the Kṛṣṇayajurvēda as contain the letters थ् and ध्, respectively, these letters being apt to be confounded in ordinary uncritical pronunciation

Beginning.

इषे विजिहाथा पर्यधत्था जुषेथा सयूथ्यो नाथित व्यथितमाघोपथा मत्र रमेथा व्यथि प्रथिष्ठमापृणेथां दधाथा त्रायेथा भवथा पीडयेथा विमुच्येथा प्रतथा पूर्वथा विश्वथेमथा प्रथा नीथे नीथे शिश्रथ श्रथायाह्वथा समिथेषु मन्थमर्थेतस्ततश्चक्षाथा वीथो घृतस्यारे बाधेथाम् ।

End

प्रजननमुभा जिग्यथुर्न परा जयेथे अपस्पृधेथामैरयेथा सप्रथसमुत्थास्यते मन्थ्यग्रान्मन्थिपात्र शवसा जघन्थ प्रोण्वाथा गाथाभ्य स्वाहा ॥

Beginning

अथ धकारसूत्रम् ।

आयुषेधामुभा राधस उशते धेष्ठाशुरुधो वर्चोधा राधसा रत्नधा विदधेष्वन्ध नेमधिभा गावीधुक सान्निधाय तमवरुधम् ।

End

पटरो विक्लिध एकधुरमग्निमिन्धीत कतिधा धेना बृहस्पतेस्त्वष्टा विदद्धद्धधाय याधमानो विधुन्दद्राण यो रत्नधानाध ॥

No 913. नपरतपरम्

NAPARATAPARAM

Substance, palm-leaf Size, 15¾ × 1½ inches Pages, 4 Lines, 7 on a page. Character, Telugu Condition, injured Appearance, old.

Begins on fol 29a The other works contained in the MS are Raghuvaṁśam 1a, Śiśupālavadham 8a, Samānasandhi 20a, Vilaṅghayin 28a, Pūrvōttarōbhayadīrghī 31a

Complete

This consists of two lists of such words as end in न् and त्, respectively, as they occur in the Kṛṣṇayajurvēda, they are given as a help to the knowledge of the Padapātha, since these letters often become changed into other letters through Sandhi

Beginning of Napara

अथ यजुस्सहिताया च छ-ज त-थ द-ध न म ल-प रा तत्तत्सानुनासिका पदान्ता पदकाले नकारा दृश्यन्ते। अमुष्मिन्नसिन्नब्रुवन्ननड्वानकुर्वन्नसुरानवसन्ननयन्नदुहन्नधुक्षन्

End.

नस्समानो नरो निरयाचथा नुदेथे पर यं न सत्रायणेनेव नैव नो नौ नवनीतं न प्रवस्तव्य निर्बाधाना नाकसदां परं तद्यत् ॥

नपरस्समास ॥

Beginning of Tapara

अथ यजुस्सहितायां नकारपरास्सानुनासिका पदान्ता. पदकाले तकारा दृश्यन्ते । अधादतृणदश्नीयादब्रवदिजुषदस्थादसदस्मात् ॥

End

हिंसीद्भिणुयाद्धन्याद्धविष्मद्धविष्कृत् तेनैव पूर्वं निधनपर इति ॥

Colophon

तपरस्समास. ।

No 914. नपरतपरम्

NAPARATAPARAM

Pages, 8 Lines, 6 on a page

Begins on fol 12*a* of the MS describ'd under No 853.

Complete.

Same as the last

No 915 नपरतपरम्

NAPARATAPARAM

Pages, 4 Lines, 5 on a page

Begins on fol 90*b* of the MS described under No 854

Complete Same as the last

No 916 नपरतपरम्

NAPARATAPARAM

Pages, 3 Lines, 8 on a page

Begins on fol 15*a* of the MS described under No 857

Complete

Same as the above

No 917 नपरतपरम्

NAPARATAPARAM

Pages, 4 Lines, 30 on a page

Begins on fol 90*b* of the MS described under No. 859

Complete

The same subject as in the above is dealt with here by Śeṣa-Nārāyaṇa, the selected words being strung together to form mnemonic verses

Beginning of Naparam

प्रणम्य गरुडारूढ हरिं नीलाद्रिसन्निभम् ।
शेषनारायणाख्येन लक्षण क्रियते मया ॥
नतयोस्तु विहाय(स्या)त्सव्याख्य दोषवर्जितम् ।
सङ्गृह्य श्लोकरूपेण तदन्तानि पदानि तु ॥
वर्जयोश्च(येच्च)धकारन्तु हित्वा तादिचतुष्टये ।
मकारेण लकारेण परे सति विकारभाक् ॥

पदान्तो यो नकारश्च तकारो नापरश्च य ।
दृश्यते एष तौ ज्ञातु प्रवक्ष्यामि पदान्यहम् ॥
वर्णक्रमेण गृह्यन्ते तेनान्तानि यथाक्रमम् ।
तत्र दु खपदद्या(श्चा)पि नानाद्विवितीष्यते ॥
स्यात्तदेत्यादिका(क)श्चात्र पूरणार्थे .ेधीयते ।
इति परिभाषा ॥
अभूषन्नब्रुवन्नभ्नन्नकुण्वन्नरुहन् दिवा ।
अपप्तन्नश्रुवन्नसिन्नसानयन्नयानयन् ॥

End

सर्वान्त्सीव्यस्तथा स्थातृन् सामत्स त्व सहन्तु म। ।
सह्वन् सिञ्चम् हविंष्मान् इर्याणिति च सङ्ग्रह ॥
शेषनारायणाख्येन सम्पूर्णं नपर कृतम् ।

Colophon

नपर सपूर्णम् ॥

Beginning of Taparam

अभ्रादमुञ्चदकृणोदस्थापयदचिक्रि(क्र)दत् ।
असच्चातृणदनमदसन्नस्थादवीवृधेत् ॥
अस्तभ्रादसदश्चैवाप्यवधीश्च स्फुटन्तथा ।
अङ्गिरस्वदविन्दच्चाजनयच्चारुहत्तथा ॥

End

सम्प्राप्तमपि यत्किञ्चित् अत्रानुक्त विल(च)क्षणै ।
ऊह्यमेव सता स्यात लक्षण समुदीरितम् ॥

Colophon

इति तपर समाप्तम् ॥

No 918 नपरतपर सव्याख्यानम्

NAPARATAPARAM WITH COMMENTARY

Pages, 18 Lines, 20 on a page

Begins on fol 24*a* of the MS described under No 8o5

Complete

A work of the same kind as the above, it is by Śaurisuri, and has a commentary by himself, the words are arranged in alphabetical order

Beginning

नत्वा श्रीनायक देव सर्वसम्पत्कर परम् ।
शौरिसूरि प्रवक्ष्यामि नव नव(त)पर पर(द)म् ॥

सकलकार्यनिर्वृत्तिहेतु विनायक पूर्वं नमस्कृत्य नपरलक्षण करिष्यामीत्युक्त्वा इदानी प्राचीनग्रन्थस्य दोषबाहुल्य दर्शयन् आरभ्यमाणस्य गुणमु(प)-पादयन्नाह—

दुर्ज्ञान दुष्कर यत्तु सापेक्ष चाक्रमं तथा ।
तत् परित्यज्य सव्याख्यमकारादि च पुष्कलम् ॥

दुर्ज्ञान ज्ञातुमशक्यम् अन्यमभिप्रेत्यान्योपदेशात् दुष्पठ पठितुमशक्यं ग्रन्थरचनासामर्थ्यात् सापेक्षम् अपूर्णोपदेशात् अक्रमम् अकारादिवर्णक्रमरहित तत् परित्यज्य निराकृत्य सव्याख्य व्याख्यासहितम् अकारादि अकारादिवर्णक्रमेण रचित पुष्कल पूर्णम्, एतदुक्त भवति पुरातनस्य दुर्ज्ञानत्वादिबहुदोषदुष्टत्वात् तन्निराकृत्य तैत्तिरीयवेदाध्यापकाध्येतॄणा सुखावगमनार्थं सव्याख्य समासव्यासरूपेण प्रतिषिध्योदाहरे । प्रत्युदाहरण च पुष्कल पूर्णं सुज्ञान लक्षणान्तर करिष्यामीत्यत्र सम्बध्यते । लक्षण नारम्भणीयमित्येव चोदयन्त प्रत्यारम्भणीयमुपपादयितुमाह नारम्भणीयमिति श्लोकद्वयेन ।

End

सर्वान्मया कामान् व्यश्नुवथ, सर्वान् लोहितगन्धेन, स्तेगान्दंष्ट्राभ्याम्, सहसश्चित् सहीयान् देव, हविष्मान् देवो अध्वर, एतान् होमान् जुहुयात् इति नपद्धति' ॥

Beginning

अथ तकारपद्धति अन्नाद्याग्निर्भजामि, वज्रेण खान्यतृणन्नदीनां, न मासमश्नीयान्न स्त्रियम्, इत्यब्रवीन्न वै, यस्याजुषन्नमस्विन ।

End

एव नपर तान्त च यत् पद तत् सवर्णं प्रकीर्तितम् । संहिताया काचिदपि प्रदेशे दृष्ट तकारान्तपदमवेक्षते तत् सर्वं प्रकीर्तितम् ॥

Colophon

इति नपरतपरव्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 919. नपरतपर सव्याख्यानम्.

NAPARATAPARAM WITH COMMENTARY

Pages, 16 Lines, 7 on a page.

Begins on fol 11*a* of the MS described under No 856

Complete

Same as the last

No 920 नारदशिक्षा

NĀRADAŚIKṢĀ

Pages, 30 Lines, 18 on a page

Begins on fol 94*a* of the MS described under No 864

Complete

A work on the accents and the manner of pronunciation of the verses in the Sāma-Vēda, written by one who styles himself as a traditional student of the Yajur-Vēda

Beginning

श्रीराम सामगानेन सन्तोषयितुमिच्छता ।
मया नारदशिक्षेय याजुषेणापि लिख्यते ॥
अथातस्स्वरशास्त्राणां सर्वेषा वेदनिश्चयम् ।
उच्चनीचविशेषाद्धि स्वरान्यत्व प्रवर्तते ॥
आर्चिक गाथिकश्चैव स्वा(सा)मिकश्च स्वरान्तरम् ।
कृतान्ते स्वरशास्त्राणा प्रयोक्तव्य विशेषत ॥
एकान्तरस्वरस्त्वृक्षु गाथासु द्व्यन्तरस्वर ।
सामसु त्र्यन्तर विद्यादेतावत्स्वरितोऽन्तरम् ॥

End

यथा व्याली हरेत्पुत्रान् दंष्ट्राभिर्न च पीडयेत् ।
भीत पतनभेदाभ्या तद्वद्वर्णान् प्रयोजयेत् ॥
एव वर्णा प्रयोक्तव्या नाव्यक्ता न च पीडिता ।
सम्यग्वर्णप्रयोगेण ब्रह्मलोके महीयते ॥
खण्ड ९ । द्वितीय प्रपाठकस्समाप्त ॥

Colophon

नारदशिक्षा समाप्ता ॥

No 921 पदकारिकारत्नमाला

PADAKĀRIKĀRATNAMĀLĀ

Substance, palm-leaf Size, 17 × 1¾ inches Pages, 136 Lines 7 on a page. Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Contains 40 Adhyāyas

This work is by a person who says in the introduction that his name is Śaṅkarācārya, and that he is acquainted with all the Śāstras, devoted to the study of the Vēdas and the performance of religious ceremonies, and well-versed in all the Vēdas and Mantras, and he treats in this work of certain component phonetic elements of

words—such as Visarga, Anusvāra, Veṣṭana—and of words ending with the letter *n*, as they are to be found in the Mantras of the White Yajur-Veda

Beginning :

श्रीकान्त सितरुचिराजितोत्तमाङ्ग गौरीश गुरुपदमम्बुजालयश्च ।
सन्नत्वा सुललितलक्षण पदानामासारै प्रक याम ॥
पदानामावलिं वेलवि(स)र्गाणान्निरीक्षणम् ।
नान्ताना वक्ष्यते लक्ष्म निक्षिप्यैकाक्षरे क्षयन् ॥
विहीना ऋलृवर्णाभ्यालया ।
दशम बिन्दुना ज्ञेय विसर्गाद्दिशातेर्भवेत् ॥
त्रिदशाङ्को(ऽ) कु(ङ्कु)श पार्श्वा उकारश्चोभयाङ्कुश ।
आसन्नस्त्रिदश लक्ष्म यत्र क्वचिदिह स्फुटम् ॥
पदाना लक्षण प्रोक्त वेलाना तदनन्तरम् ।
वार्गाणां पञ्चमार्गाणा पञ्चपञ्चोर्ध्वरेफया ॥
दशोभयाङ्कुश लक्ष्म वेदे वाजसनेयके ।
वार्गान्तराक्षरे पञ्चविसर्गाणान्निरीक्षणम् ॥
अथो रेफस्तथा पञ्च द्विपक्षेषु(क्षी च) शुकस्तथा ।
सवेलसविसर्गाङ्को वार्गाणा च हल क्रमात् ॥
सविसर्गास्तथान्म(न्त)स्था हकारेणासलक्षणन् ।
अवेलास्तद्वद्दष्ट्वाणो लस्त(अन्त)स्थैव हल क्रमात् ॥
नान्ताना चै त्वथो युक्त वर्गाणाश्च हल क्रमात् ।
ओष्ठ्याणाश्च तथान्तस्थरेफवर्जं यथाक्रमम् ॥
पञ्चानाश्च द्विपक्षी च शुकि(क) पारिश्चतीति यत् ।
गणान्ताना निज पूर्ण स[मा]सानां पदलक्षणम् ॥
सर्वशास्त्रविचारज्ञ. सदाचारसमागम ।
तपस्समाधिनिरतो गुरुध्यानसमन्वित ॥

सर्ववेदार्थतत्त्वज्ञो भानुकोटिसमद्युति ।
सर्वागमविवेकज्ञ सर्वमन्त्राधिपश्शुचि ॥
शङ्कराचार्यनामाह रत्नमाला च वक्ष्यते ।
उमायुक्तो विश्वनाथश्चरणद्वयवन्दित ॥
अश्माण भास्कर व्यास श्रीकान्तश्च जगत्प्रभुन् ।
यजुर्वेदमहाकल्पतरोरेकशतैर्युता ॥
शाखास्तत्र शिवाकारा प्रथमा( ) काण्वसञ्ज्ञका ।
पुण्य पवित्रपूतन्तु सर्वमन्त्रसमागमम् ॥
यजुषाञ्चैव सर्वेषा तच्छ्रेष्ठसममुत्तमम् ।
पदाना कारिकाश्चैव रत्नमालाश्च सञ्ज्ञकाम् ॥
वाजसनेयशाखासु यथोक्तन्तु यथाक्रमम् ।
तथा श्रुत्यनुसारेण वक्ष्येऽह रत्नमालिकान् ॥
पदानाञ्चैव वेष्टा च विसर्गाणान्तथैव च ।
यथाक्रमस्तु नान्तानां वक्ष्येऽह गण्यते तथा ॥
इषे त्वेति समन्त्रस्य पदान्नयोदशैव च ।
वेष्टनं चैकमेव स्याद्विसर्गस्तु त्रयो भवेत् ॥

Colophon :— इति श्रीशङ्कराचार्यकृतौ वाजसनेयसहिताया पदकारिकारत्नमाला नाम चत्वारिंशदध्यायस्समाप्त ॥

End

अन्त पुनस्स्वस्सवितो न स रेफो वेलो भवति । स्सवाहान्त परार्थश्च पृथिव्यौ च न वेला ॥

No 922 पदकारिकारत्नमाला

PADAKĀRIKĀRATNAMĀLĀ

Pages, 110 Lines, 16 on a page

Begins on fol 29a of the MS described under No 67

Complete

A copy of the MS described under the last number

No 923 पदसङ्ख्या

PADASANKHYĀ

Pages, 50 Lines, 5 on a page

Begins on fol 167*a* of the MS described under No 15

Complete

This work gives the number of words contained in every Varga of the Ṛgvēda

The transcription of this work is said to have been begun on the 14th Śuddha Phālguna of Plavanga year, and to have been completed on the 2nd Bahula of the same month

Beginning

पदसङ्ख्याविभाग उच्यते—अग्निमीळे सप्तचत्वारिंशद्यदङ्गैकचत्वारिंशद्वायवायाह्येकोनपञ्चाशद्वायविन्द्रश्चत्रयस्त्रिंशदश्विनैकोनपञ्चाशदोमासेनु मास एकपञ्चाशत्

End

प्रथश्च सप्तचत्वारिंशद्बृ (द्बृ)हस्पतिर्द्वात्रिंशदपश्य त्रिचत्वारिंशद्विष्णुर्योनिमष्टात्रिंशन्महित्रीणामष्टाविंशद्वात आवात्वष्टत्रिंशदग्नेयत्रिंशत्त्व नूनं त्रयोविंशदायज्ञैस्त्रयस्त्रिंशद्गत यथा सहित ससमित्रिषष्टि ॥

Colophon

इति श्रीवेङ्कटपदविन्यासे ग्रन्थे अष्टमाष्टकेऽष्टमोऽध्याय ॥

क(स)रभसकरवेगभ्रष्टवर्णादिदोषो
यदि भवति न वाच्य पुस्तके हस्तदोषात् ।
सकलगुणग्राहिणां सद्गुणग्राहकाणा
करकृतमपराध क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

No 924 पारिशिक्षाटीका याजुषभूषणम्

PĀRIŚIKṢĀṬĪKĀ YAJUṢABHŪṢAṆAM

Substance, paper *Size,* 13¼ × 8¼ inches *Pages,* 60 *Lines,* 25 on a page *Character,* Dēvanāgarī *Condition,* good *Appearance,* new

Begins on fol 1*a* Contains another work called Gōpāladēśikāhnikam 33*a*

This MS is a copy of the MS described under No 925 which latter is injured

Complete

A work on *Yajurvēda-Lakṣaṇa* attributed to Pāri, with the commentary of Cakra, son and pupil of Rama It deals with phonetics, accents, &c, as appertaining to the language of the Yajur-Vēda

Beginning.

सिताम्भोजनिष्ठ रथाङ्गाब्जमुद्रा
तथा पुस्तकं-त कराब्जैर्दधानम् ।
प्रणम्याश्वयक्ष त्वह पञ्चवर्ण-
क्रमाणा निदान प्रवक्ष्ये प्रबन्धम् ॥

अथ इष्टदेवताप्रणामानन्तर स्वगुरो वेदतल्लक्षणाद्यभिज्ञताप्रकाशनमुखेन वस्तुनिर्देशात्मक मङ्गलमातनुते पदक्रमेति—

पदक्रमजटाघनध्वजरथादिभेदैर्युता
श्रुतिः प्रथितलक्षणा स्फुरितपञ्चवर्णक्रमा ।
यदीयवदनान्तरे वसतिमाप शास्त्रैस्सम
स मे विजयते तरां प्रथितरामनामा गुरु ॥

अथ मङ्गलानन्तर विविधवर्णक्रमादिलक्षणविचाररसिकाना विदुषा तत्तल्लक्षणसुखपरिज्ञानार्थं साम्प्रतिकजनदुरवबोधभारद्वाजव्यासपारिशम्भुकौलह (हल) हारीतबोधायनवसिष्ठवाल्मीकिप्रभृतिमुनिगणविनिर्मितशिक्षादिभ्र

न्थानुसारेण ललितपदसन्दर्भं किञ्चित्प्रबन्धं कर्तुमनाः स्वकीर्त्यनुवृत्तये स्वनामधेयन्निबध्नन् शिष्यावधानाय प्रतिजानीते तनय इति—

तनयो विनयोज्ज्वलस्य तस्य
प्रथितो वैदिकवावदूकसिंह ।
कृपया महता स चक्रनामा
ह्यपि वर्णक्रमलक्षणं करोति ॥

तनय इत्यादि स्पष्टोऽर्थः । सम्प्रति स्वग्रन्थस्यामूलकताशङ्काप्रयुक्ता-नादरपरिहाराय समूलकतां प्रतिपादयन् शिष्टपरिग्रहस्य स्वस्य ग्रन्थस्य च अभ्युदयसाधनतया एतन्न्यर्गो(भा)वफलीभूतां शिष्टप्रीतिं प्रार्थयते सतामिति—

सतां मुदं सम्प्रति पारिशिक्षा-
व्याख्यानभूता हृदयङ्गमेयम् ।
विलक्षणा याजुषभूषणाख्या
कृतिर्मदीया वितनोतु कामम् ॥

अथ शिक्षाकारोक्तं मङ्गलश्लोकमाह—

प्रणिपत्य जगन्नाथं वासुदेवं सनातनम् ।
गणाधिपं गिरां देवीं शीक्षां वक्ष्ये यथामति ॥

प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तये प्रचयगमनाय च मङ्गलमादधान शिष्टाचारपरिप्राप्तेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं ग्रन्थारम्भं प्रतिजानीते प्रणिपत्येति । जगन्नाथं सर्वलोकैकनाथं सनातनम् आद्यन्तरहितं वासुदेवं विष्णुं गणाधिपं विष्वक्सेनं सेनेशमिति यावत् गिरां देवीं सरस्वतीं च प्रणम्य यथामति शीक्षां वक्ष्ये ।

अथ वर्णसमाम्नाय उच्यते याजुषोऽत्र तु ।

अथेत्ययं शब्दोऽधिकारार्थः , वर्ण्यन्ते व्यक्तं ध्वन्यन्त इति वर्णा-अकारादयः समित्युपसर्गः सहत्वं द्योतयति आ(म्ना)मानं(म्नाय) अभ्यासः यत्र

समुदितानामभ्यास क्रियते स समाम्नाय वर्णाना समाम्नायो वर्णसमाम्नाय सोऽधिकृतो वेदितव्य । सोऽय पूर्वशिष्टैरुपदिष्ट तथा हि—

स्वरा स्पर्शास्तथान्तस्था ऊष्माणश्चाथ दर्शिता ।
विसर्गानुस्वारळाश्चानुनासिक्या' पञ्च चोदिता ॥

End

शुद्धवर्णे त्वचामादौ यद्युच्चादि प्रयुज्यते ।
सविद्यात् स्वरवर्णन्तमेतदेवास्य लक्षणम् ॥

शुद्धवर्ण इति । शुद्धवर्णे केवलवर्णक्रमोक्तौ अचाम् अकाराद्यौकारपर्यन्ताना स्वराणामादौ प्रथमत उच्चादि उदात्तादिस्वर' प्रयुज्यते यदि त तथाप्रयुक्तोदात्तादिस्वरविशिष्टवर्णं स्वरवर्णं सविद्यात् स्वरवर्णक्रममिति सम्यग्ज्ञेयमित्यर्थ । अस्य स्वरवर्णक्रमस्य एतदेव लक्षण एतावदेव लक्षणम् ॥

No 925. पारिशिक्षा सटीका

PĀRIŚIKṢĀ WITH A GLOSS

Substance, palm-leaf Size, 15¼ × 1⅛ inches Pages, 120 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Complete.

Same as the last

No 926 पूर्वोत्तरोभयदीर्घी

PŪRVŌTTARŌBHAYADĪRGHĪ

Pages, 2 Lines, 5 on a page

Begins on fol 81*a* of the MS described under No 913

This work gives three lists of certain pairs of words in the Yajur-veda, which are phonetically fused together and have a long vowel (1) at the end of the first word, or (2) at the beginning of the second word, or (3) both at the end of the first word and the beginning of the second word The object of the work is to be of help in the learning of the Padapāṭha

Beginning of Pūrvadīrghī

वशान्नायाकवारिं महेन्द्राय माहेन्द्रमैतुमैतोरष्टाश्रीरष्टाक्षराण्यष्टाक्षरमष्टा-
क्षरेणाजेदेयातामार्पयन्ती याज्यानुवाक्ये याज्यानुवाक्ययो

End

यथोदितमे(व) विश्वाहाञ्जसायनीरातोर्मिहेन्द्रम् ।

इति पूर्वदीर्घी

Beginning of Uttaradīrghī

उपायवोऽद्व्ध्यायो विश्वायुश्शतायु सर्वायु सत्यायुश्चित्रायु ।

End

वैश्वदेवाभिमारुते यत्राकूताय प्राप्यते मृगाखरे ।

इत्युत्तरदीर्घी ॥

Ubhayadīrghī

पराह् दक्षिणावृतो यथायतन यथायतनावि(दि)त्युभयदीर्घी ॥

No 927 पूर्वोत्तरोभयदीर्घी
PŪRVŌTTARŌBHAYADĪRGHĪ

Pages, 2 Lines, 7 on a page

Begins on fol 46*a* of the MS described under No 857

Complete

Same as the last

No 928 प्रातिशाख्यम् (यजुस्)
PRĀTIŚĀKHYAM (YAJUS)

Substance, palm leaf Size, 17¼ × 1¼ inches Pages, 26 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Grahanirṇaya 14*a*, Dharmaśāstraviṣayam 29*b* and Parāśarasmṛti 34*a*

Complete

This is a work on Vēdic orthography and pronunciation as relating to the Krṣna-Yajurvēda

Beginning

अथ वर्णसमाम्नाय, अथ नवादितस्समानाक्षराणि, द्वे द्वे सवर्णे ह्रस्वदीर्घे न प्लुतपूर्वम्, षोडशादितस्स्वरा, शेषो व्यञ्जनानि, आद्या पञ्चविंशति स्पर्शा, पराश्चतस्रोऽन्तस्था ।

End

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यससदम् ॥
गच्छेदाचार्यसꣳसदमिति ॥

अथ चतस्रस्संहिता, अथ वर्णविशेषोत्पत्ति, शब्द प्रकृतिस्सर्ववर्णाना, व्यञ्जनꣳ स्वराङ्गम्, इवर्णोकारयोर्यवकारभावे स्वरितयोर्मध्ये यत्र नीच स्यात् उकारन्तु प्रणव एके तीव्रतरमानुनासिक्यम् । अथ सकारपरा नकारस्य रेफोष्मयकारभावात्, स्वरपूर्वं व्यञ्जन द्विवर्णं व्यञ्जनपरम् । अथ मकारलोप ।

वेङ्कट कृष्णतनय सीतारामस्य सूरिणा ।
प्रातिशाख्यद्वये प्रश्ने लिख्यते तन्मया कृतम् ॥
शारदां वरदां देवीं विद्यादानविशारदाम् ।
शारदां भज सिद्धान्ता शारदाम्भोजसेविताम् ॥
सिद्धार्थिवत्सरे चैव ऊर्जे मासे तु पूर्णिमा ।
लिख्यते प्रातिशाख्ये तु सर्वलक्षणसयुते ॥

No 929 प्रातिशाख्यम् (यजुस्)
PRĀTIŚĀKHYAM (YAJUS)

Substance, palm leaf Size, 15⅜ × 1⅛ inches Pages, 22 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Contains 24 Adhyāyas in two Praśnas

Begins on fol 39*a* The other works herein are Kṛṣṇayajurvēdamantrapraśnaḥ 1*a*, Āpastambagṛhyasūtram 25*a*, Bōdhāyanapūrvaprayōgaḥ 50*a*, Iṣṭihautram 60*a*

Same as the last

Beginning

अथ वर्णसमाम्नाय , अथ नवादितस्समानाक्षराणि, द्वे द्वे सवर्णे ह्रस्वदीर्घे, षोडशादितस्स्वरा ।

End

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यसंपदम् ॥

Colophon

इति प्रातिशाख्ये द्वितीयप्रश्नेन सह चतुर्विंशोऽध्याय ॥

No 930. प्रातिशाख्यम् (यजुस्)

PRĀTIŚĀKHYAM (YAJUS)

Pages, 28 Lines, 22 on a page

Begins on fol 1*b* of the MS described under No 867

Complete Same as the last

No 931. प्रातिशाख्यव्याख्यान त्रिभाष्यरत्नम्

PRĀTIŚĀKHYAVYĀKHYĀNAM TRIBHĀṢYARATNAM

Pages, 161 Lines, 22 on a page

Begins on fol 20*a* of the MS described under No 867.

Complete

A commentary on the last described work

Beginning

भक्तियुक्त प्रणम्याह गणेशचरणद्वयम् ।
गुरूनपि गिरान्देवीमिद वक्ष्यामि लक्षणम् ॥
व्याख्यान प्रातिशाख्यस्य वीक्ष्य वाररुचादिकम् ।
कृत त्रिभाष्यरत्न यद्भासते भूसुरप्रियम् ॥

श्लोकयोरनयोरयमर्थ —गणेशचरणद्वय गुरून् गिरामपि देवीं वाग्देवीमित्यर्थ । ताश्च प्रणम्य लक्षणमिद वक्ष्यामि । यल्लक्षण त्रिभाष्यरत्ननामक भूसुरप्रिय विद्वत्प्रिय भासते यत्, कीदृश लक्षण प्रातिशाख्यस्य व्याख्यान रूप, वाररुचादिक भाष्यजात वीक्ष्य कृत न्यूनातिरेकेण रचितम् आ(दि) शब्देनात्रेयमाहिषेयौ गृह्येते । अत एव त्रिभाष्यरत्नमितिनाम्न उपपत्ति, त्रयाणा भाष्याणा समाहार त्रिभाष्य तस्य रत्न भूषणम् । अथ वर्णसमाम्नाय – मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्न्येंष्वथो अथेति मङ्गलाद्यनेकार्थत्वात् अथशब्दस्य अत्रैकोऽर्थो निर्णेतव्यस्तत्र प्रथम मङ्गलार्थत्वमुच्यते

End

वेदस्वरूपमुच्यते—

यजुर्वेद पिङ्गलाक्ष कृशमध्यो बृहद्गल ।
बृहत्कपोल कृष्णाङ्गि ताम्र काश्यपगोत्रज ॥

वेदाङ्गान्युच्यन्ते—

शीक्षा कल्पो व्याकरण निरुक्त ज्यौतिषन्तथा ।
छन्दसा लक्षणश्चेति षडङ्गानि विदुर्बुधा ॥
आनुपदञ्चानुषद छन्दोभाषासमन्वितम् ।
मीमासान्यायतर्काश्च उपाङ्गानि विदुर्बुधाः ॥

एव साङ्गोपाङ्ग वेद गोलस्वरूपादि विजानन्नधीयान पूतो भवति ।

ग्रन्थान्तरे यथा तद्वदिद शास्त्र यदृच्छया ।

असूत्रितेषु स्थानेषु पौरुषेयेषु वर्तते ॥

तथा हि न प्र नक्षत्राय देवाय । स ईं ममाद महि कर्म कर्तवे महामुरुं, महि सप्तदशेनावस्तुवाता, अपि सीद मिथुन्यष्टौ च, अस्मिन्स्तनु-वस्तुहि पिनाकमित्यादौ न वर्तते । सिंहो व्याघ्र उत वा पृदाकौ । द्वादशाग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि आत्मना परा णिष्म शुक्रशोचिषा । ऊर्मसि पोषमित्यादौ तु वर्तते । गच्छेदाचार्यसप्तदमिति वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं द्योतयति ॥

Colophon

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे द्वितीयप्रश्ने द्वादशोऽध्याय ॥

त्रिलोचनध्यानविशुद्धकौमुदी-
विनिद्रचेत कुमुद कथा(ला)निधि ।
स सोमवर्यो विततान सम्मत
विपश्चितां भाष्यमिद सुबोधनम् ॥

त्रिभाष्यरत्नमखिलं यथामातृकमत्र हि ।
लिख्यते परम वेद्य वेङ्कट्या भवयज्वना ॥

No 932. प्रातिशाख्यविवरणम्—त्रिभाष्यरत्नम्

P. ATIŚAKHYAVIVARANAM TRIBHAṢYA RATNAM.

Pages, 20 Lines, 7 on a page

The work begins on fol 19*a* of the MS. described under No 856

Contains the commentary on Adhyāyas 3 and 4 They are called Kṛriki and Pragraha respectively

This fragment of the commentary is also by the author of that which is described under the last number

Beginning of Kurıkıvyākhyā—

अथादावुत्तरे विभागे ह्रस्व व्यञ्जनपर । अथेत्ययमधिकार । आदौ पदादौ उत्तरे पदान्ते वर्तमानाया सहिताया यो दीर्घ आदौ विभागे विभागसमये व्यञ्जनपरो ह्रस्वमापद्यते। व्यञ्जनपरमत्र यथासहितास्थ विज्ञेयम् ।

End

अनुदात्त इति किम्? विश्वकर्मा व्यानट् । पत्नीमुदानयति । अनूप्मवतीति किम्? धारा व्यानशु । उदानिषुर्महीरिति ।

Colophon.

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे प्रथमप्रश्ने तृतीयोऽध्याय ॥

Beginning of Pragrahavyākhyā—

अथ प्रग्रहा । अथेत्ययमधिकार । प्रग्रहा उच्यन्त इत्येतदधिकृत वेदितव्यम् । इत उत्तर यद्वक्ष्याम नावग्रह अवग्रह प्रग्रहो भवति । ओकार । ओकारोऽसाहितौकारव्यञ्जनपर. मी न हि पर द्वे इति च वक्ष्यति। तदुद्दिश्य पुरस्तादपवादोऽनेन विधीयते। यथा तनूनपादसुर ।

End

उपबन्धस्तु देशाय नित्यमिति सूत्रप्रसङ्गादुक्तम् । समानश्च तत्पदश्च समानपद तस्मिन् ॥

Colophon

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे प्रथमप्रश्ने चतुर्थोऽध्याय ॥

इति प्रग्रहाध्याय ॥

No 933 प्रातिशाख्यविवरणम्—त्रिभाष्यरत्नम्

PRĀTIŚĀKHYAVIVARAṆAM TRIBHĀṢYARATNAM

Substance, palm-leaf Size, 17½ × 1½ inches Pages, 140 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

Same as the work describel under No 931, except for the following found in addition at the beginning and the end

Beginning

अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमत यथा ।
शास्त्रानुपूर्व तद्विध(द्यात्) यथोक्त लोकवेदयो ॥
प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभि ।
पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
त्रिषष्टिश्चतुष्षष्टिर्वा वर्णाश्शम्भुमते मता ।
प्राकृते सस्कृते चापि स्वय प्रोक्ता(स)स्वयम्भुवा ॥
अनुस्वारो विसर्गश्च ᳵकᳵपौ चापि पराश्रितौ ।
दुस्पृष्टश्चेति विज्ञेय ऌकार प्लुत एव च ॥
शुक्लाम्बरधरं विष्णु शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदन ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
भक्तियुक्त प्रणम्याह गणेशचरणद्वयम् ।

End:

पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यससदम् ॥
गच्छेदाचार्यससदमिति ॥

पदानां क्रम तस्य विशेष जानातीति पदक्रमविशेषज्ञ । वर्णानां क्रम तस्मिन् विचक्षण । स्वराश्च मात्राश्च स्वरमात्रा' तासां विभाग जानातीति स तथोक्त । मात्राशब्देन कश्चिदुच्यते सोऽपि चतुरणुक इत्यवादिष्म[ ] ।

* * * *

यश्चेद शास्त्र जानीते सोऽयमाचार्यो भूत्वा तेषा सदन ब्रह्मलोक गच्छति ॥

Colophon

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशाख्यविवरणे चतुर्विंशोऽध्याय । इति द्वितीयप्रश्नस्समाप्त ॥

No 934 प्रातिशाख्यव्याख्यानम्—वैदिकाभरणम्.

PRĀTIŚĀKHYAVYĀKHYĀNAM VAIDIKĀBHARAṆAM

Substance, palm leaf Size, 17¾ × 1⅛ inches Pages, 165 Lines, 9 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Complete

Another commentary on the Prātiśākhya of the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda, it is by Gārgya Gōpālamiśra The subject-matter of this Prātiśākhya is summed up in a few verses at the end of the work, which are extracted below

Beginning

प्रणम्य साङ्गमाम्नायमाचार्यांश्च प्रणीयते ।
व्याख्येयं प्रातिशाख्यस्य गार्ग्यगोपालसूरिणा ॥
पूर्वशास्त्रार्णवोद्धृतै ।
रचित धारयन्त्वेतद्वैदिकाभरण बुधा ॥
अथ किमर्थं प्रातिशाख्य नाम लक्षण प्रणीयते ।

End

गुरुत्व लघुता साम्य ह्रस्वदीर्घप्लुतानि च ।
लोपागमविकाराश्च प्रकृतिर्विक्रम क्रम ॥
स्वरितोदात्तनीचत्व श्वासो नादोऽङ्गमेव च ।
एतत् सर्वं तु विज्ञेय छन्दोभाषामधीयताम् ॥
पदक्रमविशेषज्ञो वर्णक्रमविचक्षण ।
स्वरमात्राविभागज्ञो गच्छेदाचार्यससदम् ॥

Colophon

इत्याचार्यगोपालमिश्रविरचिते वैदिकाभरणाख्ये प्रातिशाख्यव्याख्याने द्वितीयप्रश्ने द्वादशोऽध्याय ॥

No 935 प्रातिशाख्यभाष्यम् (शुक्लयजुस्).
PRĀTIŚĀKHYABHAṢYAM (WHITE YAJURVĒDA)

Substance, paper Size, 12½ × 7⅝ inches Pages, 216 Lines, 21 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1b The other works herein are —

	fol
Yajurvēdamantrapraśnaḥ	110b
Śatadvayı ..	127b
Śatadvayīvyākhyā ..	151a
Yajuśśrautaprayōga	2,7a
Sannyāsavidhiḥ	294b

Complete

A commentary on the Prātiśākhya of the Śuklayajurvēda by Anantabhaṭṭa, son of Nāgadēva and Bhāgīrathī of the Prathama-śākhā (probably the Kānvaśākhā of the White Yajur Vēda)

Beginning

याज्ञवल्क्यमुनीन्नत्वा कात्यायनमुनीनपि ।
सुमङ्गलादिकांश्चापि वन्दे विद्यागुरून्मम ॥
वेदवेदान्ततत्त्वज्ञोऽनन्तभट्ट इति श्रुत ।
व्याख्यास्यामि प्रातिशाख्य कात्यायनमुनीरितम् ॥
समस्तकाण्वशाखिभ्यो मूर्धन्येषेऽञ्जलिर्मया ।
बध्यते मच्छ्रम दृष्ट्वा कृपाङ्कुर्वन्तु ते मयि ॥
उदाहरणवाक्यानि दीयन्ते काण्वशाखिनाम् ।
अलाभे परकीयानि सूत्रकारानुशासनात् ॥

ननु शाखायां शाखाया प्रतिशाख प्रतिशाखं भवं प्रातिशाख्यम् इति समाख्यया समग्रोदाहरणालाभेन च माध्यन्दिनशाखीयमेवेद प्रातिशाख्यमिति गम्यते ।

End

सर्वन्तु सौम्यमाख्यातं नाम वायव्यमिष्यते ।
आग्नेयस्तूपसर्गस्स्यान्निपातो वारुणस्स्मृता(त.) ॥

सर्वमाख्यात सोमदेवत्य नामपद सर्वं वायुदेवत्यम् उपसर्गोऽग्निदैवत्य निपातो वरुणदैवत एवश्च अथ पदगोत्राणीत्यादिकमुपासनार्थमुक्तमित्यवधेयम् । एव मुपासिताश्शब्दा अर्थमनभिज्ञस्यापि पुरुषस्य फलप्रदा भवन्तीति ज्ञायते । यो ह वा अविदितार्षेयशब्दो दैवतेन मन्त्रेण याजयति वा स्थाणु वर्च्छेति गर्त[ता] वा पद्यन्ते(ते)जपित्वा हुत्वेष्ट्वा तत्फलेन युज्यते । गुणश्रवणाच्चैन कृत्स्न शास्त्रमभिधाय स्व(सु)कृतमिव(वा)ग्नि[नि]त्य(म)लङ्करोति इत्याह स्वरसस्कारयो प्रतिष्ठापयिता भगवान् कात्यायन ।

उत्पत्तिञ्च विनाशञ्च भूतानामागतिङ्गतिम् ।
वेत्ति विद्यामविद्याञ्च स वाच्यो भगवानिति ॥

इति भगवच्छब्दार्थ । शेप सुमङ्गलम् । वृद्ध वृद्धिरित्युक्तार्थ ।

वेदवेदाङ्गविदुषानन्तभट्टेन सादरम् ।
परेषामुपकाराय भाषित प्रातिशाख्यकम् ॥
अम्बा भागीरथी यस्य नागदेवात्मजस्सुधी ।
तेनानन्तेन रचित प्रातिशाख्यस्य वर्णनम् ॥
असाधु साधु वा पद्य ग्रन्थेऽस्मिन्यन्मयोदितम् ।
तत्सर्वं क्षम्यता सन्त श्रीमन्त काण्वशाखिन ॥
न पाण्डित्याभिमानेन न च वित्तस्य लिप्सया ।
ग्रन्थोऽय रचित किन्तु रामनाथस्य तुष्टये ॥

Colophon

इति श्रीमत्प्रथमशाखिनागदेवभट्टात्मजेन श्रीमदनन्तभट्टेन विरचिते श्रीमत्कात्यायनप्रणीतप्रातिशाख्यसूत्रभाष्ये पदार्थप्रकाशे अष्टमोऽध्याय स्समाप्त ॥

वर्तमानव्यावहारिकचान्द्रमाने नन्दननामसवत्सरे आश्वयुजशुक्लपक्षे सप्तम्यां भानुवासरे शुभनक्षत्र – शुभयोग – शुभकरण – एवङ्गुणविशेषणविशिष्टायामस्या शुभतिथौ श्रीरुक्मिणीसत्यभामासमेतश्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

No 936 प्लुतानुशासनम्

PLUTĀNUSĀSANAM

Pages, 3 Lines, 8 on a page

Begins on fol 42*b* of the MS described under No 857

Complete

This work notes down those places in the Taittirīyaśākhā of the Yajurvēda where Plutas or protracted vowel-sounds occur

Beginning

तैत्तिरीयस्य वेदस्य प्लुतानामनुशासनम् ।
यथाश्रुति यथाम्नाय सकल क्रियते मया ॥
आद्येषु त्रिषु वर्णेषु प्लुतानामिह सभव ।
तत्रावर्णा प्लुता पञ्च पदान्ते सानुनासिका. ॥
यशो ममाँ ३ यत् प्राङ् ३ उपहूताँ ३ सुश्लोकाँ ४ सुमङ्गलाँ ४ ॥

End.

सामनि त्रिहा ऋता स्यादि नाभा मा वा ब्रुयन्द्वयम् ।
प्रायशोऽन्ये तु दीर्घावित्याचार्यैरभिधीयते ॥
इत्येष कथितस्सर्वस्समासात् प्लुतनिर्णय ।
यजुषान्तैत्तिरीयाणां सन्देहविनिवृत्तये ॥

Colophon

इति प्लुतसङ्ग्रह ॥

No 937. फुल्लसूत्र भाष्यसहितम्

PHULLASŪTRAM WITH COMMENTARY

Substance, palm leaf Size, 16½ × 1½ inches Pages, 104 Lines, 14 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old.

Incomplete

A commentary by Ajātaśatru on the Phullasūtra, which explains the various modes of chanting the verses of the Sāma-Vēda.

The fly leaf contains the following note -इद ग्रन्थम् (अय ग्रन्थ) अजातशत्रुविरचित फुल्लभाप्यम् । शुभमस्तु । आद्यन्त रामस्वामिस्वहस्तलिखितम् ।

Beginning

अथ तालव्यगा इ[ध]वृद्धम् । वृद्धस्य तालव्यस्य आइभाव आदेशो भवति । अवृद्ध म[ति कृति । अवृद्ध यत्तालव्य तरनकृतिर्भवति । एङ ऐई इत्येतानि तालव्यानि । एतान्येव तालव्यशब्देनोच्यन्ते । आ इ मासो(से) मो(ओ) इभावे(वो) भवति। हिशब्द एवाहि सौभारमहीयवयो । प्रथमसूत्रेण आ इ भाव(व)प्रासस्य तालव्यस्य ओ इ भावो भवति ।

Colophon

इत्यजातशत्रुभट्टोपाध्यायविरचिते फुल्लभाष्ये भाव परिसमाप्त ॥

End

यण्वादीना मस्ताव्या उत्तरा आद्यवत् मस्तावे प्रासे उत्तरयो प्रस्तावलोप उच्यते अप्रस्ताव्या उत्तरा इति । मस्ताव्ये वासन्तनिनि प्रस्ताव्ये वासन्तनिनि । यण्वाप्यसन्तनिशाकरवर्णानामुत्तरस्तोत्रीया( ) प्रस्ताव्या इत्युक्तम् । तस्मिन् प्रासे विकल्पमाह सन्तनिन उत्तरे स्तोत्रीये प्रस्ताव्ये भवता प्रस्ताव्ये वेति विकल्प उत्तरयोरिति सिद्धम् ॥

Colophon

उपाध्यायाजातशत्रुणा आत्मनोऽनुसरणार्थं कृत वाररूचस्य फुल्लस्य विवरणम् ॥

* * * *

इलान्दस्य स्तौभिकेऽनुगाने लिरुक्ताभ्या मस्तावो भवति यथोक्त

No 938. फुल्लसूत्रभाष्यम्.
PHULLASŪTRABHĀṢYAM

Substance, paper Size, 12 × 9¾ inches, Pages, 214 Lines, 19 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Complete

Same as the last, excepting the end, which being different is extracted below

End ·

योनावष्टाक्षरपादाभ्यासात् षोडशाक्षरप्रस्तावो भवति। दद्राणायान्त्वेकादशाक्षरपादे एकादशाभ्यासे द्वाविंशतिप्रस्तावो भवति। यण्वादीना प्रस्ताव्या उत्तरा। आध्य(द्य)वत्प्रस्तावे प्राप्ते उत्तरयो प्रस्तावलोप उच्यते अप्रस्ताव्या उत्तरा इति। प्रस्ताव्ये वा सन्तनिन यण्वा॰त्य दि,सन्तनिशाकरवर्णे उत्तरस्तोत्रीया अप्रस्ताव्या इत्युक्तम्। तस्मिन् प्राप्ते विकल्पमाह। सन्तनिन उत्तरे स्तोत्रीये अप्रस्ताव्ये भवत प्रस्ताव्ये वेति विकल्प। उत्तरयोरिति सिद्धम्॥

उपाध्यायाजातशत्रुणात्मनोऽनुस्मरणार्थं कृत वाररुचे फुल्लस्य विवरण समाप्तम्॥

आमहीयवसामादिश्रायन्तीयकृतावधि (म्)।
ऊहसागरमुद्धर्तुं शक्रुम फुल्लनौकया॥
सामजालजलाकीर्णं छन्द कल्लोलसङ्कुलम्।
तन्त्रग्राहान्वित वन्दे सामवेदमहार्णवम्॥
सप्ताकारविभक्तिरम्यतनुमान् सप्तस्वरद्वीपवान्
नानारूपमखास्यरत्ननिलयो देवर्ष्यनेकाश्रय।
कल्पेन्दूदयवर्द्धमानविभवश्छन्दोनदीपूरित
स्तोमोत्तुङ्गतरङ्गवानवतु वस्सामागमाम्भोनिधि॥

No 939 भारद्वाजशिक्षा

BHĀRADVĀJAŚIKṢA

Pages, 18 Lines, 18 on a page

Begins on fol 63a of the MS described under No 804

Complete

A work on phonetics, accents, &c, in relation to the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda, according to Bhāradvāja.

Beginning

गणेश प्रणिपत्याह सन्देहाना निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदाना मूलकारणम् ॥
वृजने ज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
स्तुत धृत नयाचो(घृनेनो)ध्वें(ध्वें) हव्यपूर्वोऽन्त आहुतम् ॥
स्तुत पदन्तु वाक्यान्ते प्रचय परिकीर्तितम् ।

End

क्रम इङ्गचश्च वर्णोक्तिर्यजुरादिसमद्वयी ।
पदसाङ्क्च्य वर्णसाङ्क्चमवधानाष्टक बुधे ॥
यो जानाति भरद्वाजशिक्षामर्थसमन्विताम् ।
ब्रह्मलोकमवाप्नोति गृहमेधी गृह यथा ॥

Colophon

भारद्वाजशिक्षा समाप्ता ॥

No 940 भारद्वाजशिक्षा
BHĀRADVAJAŚIKṢĀ

Pages, 12 Lines, 18 on a page

Begins on fol 114*a* of the MS described under No 867

Complete

Same work as the last though slightly differing from it

Beginning :

गणेश प्रणिपत्याह सन्देहाना निवृत्तये ।
शिक्षामनुप्रवक्ष्यामि वेदाना मूलकारणम् ॥

वृजने ज उदात्तश्चेदकारेण सहोच्यते ।
स्तुत प्रचय इत्यन्ते न नयोत्तरतो यदि ॥
घृतेनोर्ध्वौ हविश्चाथो हव्यपूर्वोऽन्त आहुतम् ।
रादत्परशुरन्तोच्चे त्विज्य(ज्ञ्च) पर्शुश्च भक्तित ॥
पर्वश्चैवातिपर्षापि स्वरभक्तेस्तु नित्यता ।
पाप विलोमपूर्वे च अकार्षे गौ(का)र्षिरादिषु ॥

End

अन्त्यन्तु ज्योतिरापो वा इमे वा एत एव च ।
प्रजापातिश्च रक्षांसि प्रजापतिर्नवैषु च ॥
आदौ नयति वित्तान्वा वाणुशश्शो युनक्तच्चपन् ।
दर्भास्यौस्माद्विषूची मम ब्राह्मण इति(त)स्त्वत ॥
अवस्याश्च नद्दश्शत्रयेव मध्ये अकारवान् ।
निमित्ति च निमित्तश्च व्यपेत कार्यभाग्भवेत् ॥

Colophon.

इति श्रीभारद्वाजशिक्षामूल समाप्तम् ॥ •
प्रथमोऽध्याय ॥

No 941 भारद्वाजशिक्षा सभाष्या

BHĀRADVĀJAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY

Pages, 92 Lines, 18 on a page

Begins on fol 120*a* of the MS described under No 807

Complete

A commentary on the last described work, by Vēlimakanyā Sūrāvadhāni

Beginning

श्रीमन्तं गणप प्रणम्य शिरसा वाग्देवताश्चोत्तमां
श्रीमद्व्यासकृपामृत सुमनसा कृत्वा महानुग्रहात् ।

श्रीमान् चेलिमकन्यनामपुरजन्सूरावधानीत्यह
शिक्षाभाष्यमतस्त्रसशयकर वक्ष्ये बुधानाम्मुदे ॥
गणेश प्रणिपत्य कारणम् ।

श्रीमहागणपतिं प्रणम्य वेदाना ग्रन्थत्रयाणां सहितानामादिकारणम् । येषु पदेषु सन्देहा प्रवर्तन्ते तेषां सन्देहाना निवारणाय शिक्षा प्रवक्ष्यामीति भरद्वाजमहामुनिना प्रणीतम् ।

वृजने ज सहोच्यते

एतदारभ्याकारादिस्वरसहितानि पदानि क्रमेण कथ्यन्ते । वृजने वृजनशब्दे जकारोऽकारसहितस्स्यात् स जकार उदात्तो यदि । यथा -वृजन दोहसे ।

End.

इदमिन्द्र प्रतिहव्य गृभाय । नपुसकत्वात् भागधेय प्रेप्सति । तस्मै यदाहुतिं न जुहुयात् । यजमानश्च ध्यायेच्छतरुद्रियमित्याद्येकवचनत्वात् य एव चतुर्होतॄणामृद्धिं वेद । ऋध्नोत्येव । य एषामेव बन्धुता वेदेत्यादिपुलिङ्गबहुवचनत्वादित्यादिर्विज्ञेय ।

क्रम ज्य(इङ्च) च कण्ठोक्तिरङ्गुरादेसद्वयी (येजुरादिसमद्वयी) ॥
पदसाङ्गच सर्वसाङ्गचमवधानाष्टकं बुधे ।
यो जानाति भरद्वाजशिक्षामध्यसमन्विताम् ॥
स ब्रह्मस्थानमाप्नोति (गृहमेधी) गृह यथा ॥

Colophon:

इति श्रीवेलिमकन्यासूरावधानिविरचित भारद्वाजशिक्षाभाष्य द्वितीयोऽध्याय समाप्त ॥

No 942 भारद्वाजशिक्षाव्याख्या
BHĀRADVĀJAŚIKṢĀVYĀKHYĀ

Substance, palm leaf Size, $17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches Pages, 62 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1a The other works herein are Anuṅgyam 32a, Siddhāntaśikṣā 36b, Sarvasammataśikṣā 39b, Anuṅgyavyākhyānam 45a

Incomplete

Same as the last

No 943 योहिप्राप्तिलक्षणम्

YŌHIPRĀPTILAKṢANAM

Substance, paper Size, 7¾ × 6¼ inches Pages, 4 Lines, 14 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Begins on fol 59a The other works contained herein are Ēkāvalī 1a, Vālmīkisūtram 17a, Hrasvadīrghaplutamātrālakṣaṇam 41a

Incomplete

A treatise on the change in the accents of verbs in the Sāma-Vēda, when they are in conjunction with यत् and हि, the form य of यत् being used in the formation of the name योहि

Beginning

ऋग्वेदस्तु घनान्तस्स्यात् यजुर्वेदो जटान्तकः ।
सामवेद पदान्तस्स्यात्सहितान्तस्त्वथर्वण ॥
यच्छब्देन हिशब्देन तिङन्त यत्पद युतम् ।
उदात्तवत्तद्विज्ञेय सम्बोधनपरन्तथा ॥

यच्छब्देनेति य या यत् इति सप्त विभक्तय । यावत् यावान् यावती यथा यदा यर्हि यत यत्र इत्येतैर्युक्त क्रियापद सर्वमुदात्त वद्भवति ॥

End,

अपर्वत्वादसज्ञत्वादव्ययत्वाच्च नित्यश ।
मन्द्रो हि नु हि भूतस्तु परिस्वार इति स्मृत ॥

उच्चान्नीचैरवस्थान हीति सञ्ज्ञा प्रकीर्तिता ।
नीचादुच्चैरवस्थान न्विति सञ्ज्ञा प्रकीर्तिता ॥

No 944 योहिप्राप्ति
YŌHIPRĀPTIḤ

Pages, 6 Lines, 5 on a page Character, Nandināgarī

Begins on fol 36*a* of the MS described under No 8ɔ7

Complete

There is herein another copy of this work on fol 44*a*, in Grantha character, extending over 2 pages of 7 lines each

A treatise on certain changes in the accent of certain verbs as occuring in the Kṛṣṇa-Yajurvēda, by Hōmakanyāpurasūrabhaṭṭa

Beginning:

श्रीमद्गणेश प्रणिपत्य देव श्रीसूरिनारायणसुप्रसादात् ।
वक्ष्ये क्रियायास्स्वरलक्षण यद्धोमकन्यापुरसूरभट्ट ॥
तस्माद्यज्ञ चं चत्वारि पर आहरदुच्चभाक् ।
प्रायच्छन्निर्यच तस्मात् तस्मै स्वेषपरस्त्वसे ।
प्राविशत्त प्राह ताद्दग्यत्सोमोऽजनयत्तथा ॥
मदोद्ध यत्र व्यावृद्धौ याते य द्याति विश्व तान् ।
मात्रान्य सोऽम नायेते त्रिवृत(त्त)स्मादस पितृ ॥

No 945 योहिप्राप्ति सभाष्या
YŌHIPRĀPTIḤ WITH COMMENTARY

Pages, 11 Lines, 22 on a page

Begins on fol 294*b* of the MS described under No 867

Complete

This is wrongly named Pāṇinīyaśikṣā in the colophon

Beginning.

तस्माच्चत्वारि परतश्चेदाहरच्चाद्युदात्तवान् । तस्माच्चत्वारि एवपर आहरदित्यत्र क्रियाशब्द आद्युदात्तो भवति। यथा सोममाहरत्तस्मात् । सोमश्चा-हरच्चत्वारि । (प्रायच्छन्निर्यव तस्मात्तस्मै त्वैषपरस्त्वसे । त्रि यव तस्मात् तस्मै त्वा) एष एवपर प्रायच्छदित्यत्र अयच्छदिति पदमाद्युच्च स्यात् अने(से) सकाराद्य(न्य)वर्णे परे सति । यथा यत् लि मायच्छत् ।

End.

यत्तस्या दिशि भवति। यत्तद्वित्त वेद्यमसुराणामविन्दन्त । मेषाऽऽद्येष भागस्तेभ्य एन गृह्णाति। यो यक्ष्य इत्युक्त्वा न यजते। यस्यैन विदुषोऽद्वाभ्यो गृह्यते । यत्तं दक्षिणाभि । यावानेव यज्ञस्तमन्ततोऽन्वारोहति। ये यज्ञपतिं वर्द्धानित्याह । इत्याद्येकयजुरन्त पातित्वाभावाच(च्च) तत्स्वरस्सूचनार्थं बाला(ना)मिति वर्णित ॥

Colophon

पाणिनीयाशिक्षा समाप्ता ॥

No 946 योहिप्राप्ति सभाष्या

YŌHIPRĀPTIH WITH COMMENTARY

Pages, 12 Lines, 22 on a page

Begins on fol 334*a* of the MS described under No 867

Complete

A work with commentary treating of the change in Vēdic accent caused by the proximity of a word to other words

Beginning

तस्माच्चत्वारिपरश्चेदाहरच्चाद्युदात्तवान् । तस्मात् चत्वारि एवपर आहरादित्यत्र क्रियाशब्द आद्युदात्तो भवति । यथा सोममाहरत्तस्मात् । सोम चाहरच्चत्वारि । एष एवंपर(र) प्रायच्छदित्यत्र अयच्छदिति पदमाद्युच्चं

स्यात्। आ(अ)सि सकारान्यवर्णे परे सति। यथा यश्रि प्रायच्छत्। वसन्ताय प्रायच्छद्यवन्। जयान् प्रायच्छत्तस्मात्। प्रायच्छत्तस्मादैन्द्रा वैष्णवन्। स त प्रायच्छत्तस्मै त्वा। त्वेति किम्? प्रायच्छत्तस्मै द्वितीयम्। तस्मै प्रायच्छदेष ते योनि।

End

यावानेव यज्ञस्तमन्ततोऽन्वारोहति। ये यज्ञपतिं वर्धानित्याह। इत्याद्येकयजुरन्त पातित्वाभाव(वात्) च तत्स्थस्वर सूचनार्थं बाला(ना)मिति वर्णित ॥

The following stanzas point out the places in the Kṛṣṇa-Yajur-Veda where the final doubled न् does not form a conjunct consonant with the following initial य्, व्, ह्

नकारान्त पद पूर्वं यवहेषु परेषु च।
नकारयवहा मध्ये तत्र वर्णमसयुतम् ॥
नकारस्य वकारस्ययकार परतो यदि।
विशेष तत्र जानीयात् द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
नकारान्त पद पूर्वं वकारद्रुपरेऽपि च।
विशेष तत्र जानीयात् द्वित्वमित्यभिधीयते ॥
यवहेषु च सयुक्तो नकारस्या(श्रा)न्तद(ग)स्त्विति।
ह्रस्वपूर्वो नकारस्य द्वित्व न स्यात् कदा चन ॥
नकारान्त पदं पूर्वं यपरे हपरे च वा।
तत्रैव तु नकारस्यासयुतत्व न विद्यते ॥
नस्यान्तगस्त्य(स्य) दीर्घात्तु यवहे हे च हल्परे।
नकारमाद्ययोस्तत्र न स्यात् सयुतता असत् ॥

निरवपन् यानि, मूर्धन्वती, एतस्मिन् हि सर्वाभ्य', नान्ये वृषण्वन्,

प्रत्यङ् होतार मेवैनान् युनक्ति, एतान् वा अरुण , यज्ञान् व्यादिशत्, आसन्निषून् ह्वस्वस , आत्मन् ह्वङ्गानि, तिष्ठन् ह्वाश्रुततरम्, तिष्कान् ह्वेनान्,

* * * *

स्याता सोर्ध्वे स्वदोर्ध्वे च ङसौ ह्रस्वद्विमात्रिकौ ।
षपरा नित्यस्वदोर्ध्वे च हकारे हल्परे तथा ॥
स्यातां सोर्ध्वे स्वदोर्ध्वे च ङसौ ह्रस्वद्विमात्रिकौ ।
षपरा नित्यस्वदोर्ध्वे च हकारे हल्परे तथा ॥

Colophon

योहिप्राप्ति,शिक्षावचनानि समाप्तानि ॥

No 947. योहिप्राप्ति सभाष्या

YŌHIPRĀPTIH WITH COMMENTARY

Pages, 28 Lines, 5 on a page Character, Nandināgarī

Begins on fol 22*a* of the MS described under No 857

Complete

A commentary on the last described work

Beginning

श्रीमद्गणेश प्रणिपत्य देव श्रीसूरिनारायणसुप्रसादात् ।
वक्ष्ये क्रियायास्स्वरलक्षण यद्यद्धोमकन्यापुरसूरभट्ट ॥
तस्माद्यज्ञ च चत्वारि पर आहरदुच्चभाक् ।

तस्माद्यज्ञ, चत्वारि, एवपर आहरदित्यत्र आद्युदात्तो भवति । यथा सोममाहरत्तस्माद्यज्ञमुखम् । यज्ञमिति किम् ? तद्गौराहरत्तस्माद्गवि, सोममाहरत्तस्मिन्निन्द्र । सा सोम चाहरच्चत्वारि च ।

प्रायच्छत्त्रियेव तस्मात्तस्मै त्वैषपरस्स्वसे ।

यव तस्मात् तस्मैत्वा एष एवपर (र) प्रायच्छदित्यत्रायच्छदिति पदमाद्युदात्तो(त्त) भवति असे सकारादन्यवर्णपरे सति। यथा—यत्रि प्रायच्छन्नि ।

End

ताने(न्ये)व तेन प्रीणाति। सोऽमन्यत। अग्निरासि नारिरसीत्याह। यत्सम्भारा अथो खल्वाहुरेते। तेजस्कामस्य मिनुयान्निवृता। हविर्धाने खादन्ते तस्मा च्छीर्षण्यदधिषवणे न सन्तृणत्त्यसन्। तावतीमेवास्मिन् रुज दधाति पितृणाम् ॥

Colophon

योहिभाष्य सपूर्णम् ॥

No 948 योहिप्राप्ति सभाष्या

YÖHIPRĀPTIH WITH COMMENTARY

Pages, 11 Lines, 19 on a page

Begins on fol 219*a* of the MS described under No 8(4

Complete

Same as the last

The name of the author is here given as Gōpakanyāpura sūribhaṭṭa

Beginning

श्रीमद्गणेशं प्रणिपत्य देवाश्च(न् श्री)सूर्यनारायणसम्प्रसादात् ।

वक्ष्ये क्रियाया स्वरलक्षणन्तद्यद्गोपकन्यापुरसूरिभट्ट ॥

तस्माच्चत्वारिपरश्चेदहरच्चाद्युदात्तवान् ।

तस्मात् चत्वारीति पदद्वयपरस्सन् अहरदित्यत्र क्रियाशब्द आद्यु दात्तो भवति। यथा—सोममाहरत्तस्माद्यज्ञमुखम् । सा सोम चाहरच्चत्वारि। एवपर इति किम्? सोममाहरत्तम्मिन्निन्द्र । यज्ञमाहरद्यत(त्त)दित(द)म् ।

यस्तस्मिन्दिसि(स्तस्मिं दिशि), यत्तद्वित्त वेद्य, येषा शे(षे) षभाग', यो यक्ष्या (क्ष्य) इत्युत्वा (क्त्वा), यस्यैव विदुषोऽदाभ्यो गृह्यते, यत(त्त) दक्षिणाभि, यावानेव यज्ञस्तमन्त(त), ये यज्ञपतिं वर्द्धानित्याह, इत्यादे(धे)कयजुरन्त-पातित्वाभावश्च(वाच)। तत्त्वशर्ईप(तत्त्वर)सु(सू)चनार्थं बालानामिति गणितम् ॥

Colophon

योहिप्रातिभाष्य समाप्तम् ॥

No 949 योहिप्राप्ति सभाष्या.

YŌHIPRĀPTIḤ WITH COMMENTARY

Pages, 26 Lines, 6 on a page

Begins on fol 47*a* of the MS described under No 861

Incomplete

Same as the last except that there are certain additional passages at the end

End

वार्णत्रैलिङ्ग्यसङ्ख्यान वक्ष्याम्यक्षरसङ्ख्यया ।
इषे त्वाद्यनुवाकानामेकैकपदश क्रमात् ॥
अत्र द्वे द्वे अक्षरे तु स सजज्ञिकमुच्यते ।
पूर्वमेव कङ्गौ वृद्धि दशादिपरमक्षरम् ॥

* * *

नीत खात यशो वागो नाश नाय शमो वय ।
वशन्धिल शर शैवप्रश्ने समिधनामके ॥
धिया हल नख लाभ नरो वायुचल पर ।
सेवातिस्वानितश्चेति प्रगेन पश्चदशो मतम् ॥
खरो रागतिल पूग नादुपाल वटिस्सह ।

No 950 योहिलक्षणम्
YŌHILAKṢAṆAM

Substance, palm leaf Size, 13¾ × 1¼ inches Pages, 11 Lines, 4 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Incomplete Begins on fol, 1*a* The other works herein are Agnisandhānam 7*b*, Darśaśrāddhaprayōga 11*a*, Subrahmanyastōtram 20*a*, and Dharmaśāstraślōkaḥ 24*a*

A treatise on the change in the accent of verbs caused by their being compounded with prepositions, or by their being in conjunction with यत्, in the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda

Beginning

यो हि यद्यत सोमे सोममुभयन् विमुक्त । सौम्यो यदि यानि येन यस्य यत्र यस्मिन् यथा यदा ययोर्येषा यस्मात् कस्मादासन्नमपरपद वान्तोदात्त वा समस्त वा भवति ।

End

ह्रेभूर्भुवम्सुवर्ह्रे उत्सृज्या ह्रे

No 951 रावणभेद्
RĀVANABHĒT

Pages, 2 Lines, 14 on a page

Begins on fol 81*a* of the MS described under No, 864

Complete

A mnemonic work relating to the proper pronunciation and recitation of the Black Yajurveda

Beginning

इषे त्वा । नूथ नावै नव वेदे । नाव्री नाव नखिनीवेगु । निविनखूणि निवहीसू । व नारि आजनभानवानआवैआनिआ वचवि (शनि) वावआवे-मारोदी । नादन(ञ्जु)देह्र(दु)निदगु ।

End

ने ने भुनवै मा(म) गारो ना। नूवि(थ)न(नवौ)भाषा (नू) नृद्दा(भा) न। मद्गतस दशोत्तरवृद्धि। स्वराणामेकवृद्धिरिति परिभाषा ॥

Colophon

रावणभेद् समाप्तम् ॥

No 952 रावणभेद्

RĀVANABHĒT

Pages, 14 Lines, 7 on a page

Begins on fol. 81*a* of MS. described under No 856

Incomplete

Same as the last excepting the following at the end

End

मद्गतस दशोत्तरवृद्धि। म 10 द 20 ग 30 त 40 स 50

प्रथमे गु सुदीगूगि द्वितीये च गुगूदुगि।

तृतीये गूदीर्घयुत दासिमागू चतुर्थके ॥

नीदीर्घं पञ्चमे प्रोक्त षष्ठे नीदीर्घमेव च।

नानानस्ससप्तमे तूक्त ह्रस्वा दीर्घाश्च भेदुके ॥

विभु नादनवे नीमं निखनारानिम गिगि।

नेनैवार्यप्रजप्राचीनप्रसापरदीर्घगा ॥

अर्धान्तिकानुवाकसङ्ख्या

इषे त्वा

1—0	4—0	7—1	10—8	13—7
2—0	5—0	8—10	11—0	14—27
3—0	6—0	9—0	12—1	

श्रीराम ॥

बृहस्पति			गावो वै		
1—0	9—0	17—8	1—0	10—0	19—0
2—0	10—0	18—11	2—0	11—0	20—0
3—0	11—0	19—32	3—0	12—0	21—0
4—0	12—0	20—9	4—0	13—0	22—0
5—0	13—0	21—0	5—0	14—0	23—0
6—0	14—0	22—0	6—0	15—0	24—2
7—0	15—5		7—0	16—2	25—0
8—0	16—0		8—0	17—2	
			9—0	18—0	
	श्रीराम				श्रीराम.

No 953 रावणभेद्

RĀVANABHĒT

Pages, 2 Lines, 6 on a page

Begins on fol 96b of the MS described under No 851

Complete Same as the last

Beginning

गोकर्णाकृति मम्रजल पिबेत् ।
तन्यूनमधिक पीत्वा तज्जल सुरया समम् ॥(१)
नूथना वै नव वेदे नावीनावनखीनवे गु ।
निवीनखूणिनी वहि जनभानवान ॥

End

कादि (९) टादि (९) पादि (५) याद्य (८) लवण म (९) म (१०) ममात्र वर्जयित्वा अन्यत्र मात्रसङ्ख्या इति स्वरसङ्ख्या ॥

Colophon.

इति रावणभेद्ध समाप्ता ।

No 954 लक्षणरत्नम् बैट्

LAKṢANARATNAM BAIT

Pages, 14 Lines, 7 on a page Character, Grantha

Complete

Begins on fol 47*a* of the MS described under No 857

A Vēdalakṣaṇa work by Vaidyanāthabhaṭṭa The contents of this work are given in the extract taken from the beginning of the work

Beginning

अथ यजुषि प्रतिपश्चाशत् पदादिनिहिताकारपदान्तनकारयो. पदान्ततकारप्रग्रहयो इङ्क्यपदाद्याकारयो संहितावसानस्य च साहितषत्वणत्वयोर्श्रेकादेशे उत्तरपदाद्यैकारौकारपदान्तङकाराणाश्च पदान्तसमानाक्षरदीर्घत्रयस्य समविषमसङ्ख्याद्योतक विसर्जनीयसङ्ख्याप्रतिपादक प्रतिपश्चाशदेकैकमक्षर प्रत्यनुवाकमेकैक वाक्य वैण्णाम लक्षणरत्न वक्ष्याम । अत्र प्रवृत्त(वर्त)का वर्णा अकाराद्युकारपर्यन्ता प्लुतवर्जिता स्वरा पञ्च ।

End

गावो वै प्यौटाश्याचातस्ये । श्विती । शाक्य । लाकी । स्यपू । मूल्यूतैता । लोट्ट्रपिजो । शीच्यौल्यकैत्या । ता चोकेपि । ला । लशे । शोंमि । कि । चे । ल्याटाशि । शै । टौ । ल्यु । चेत्र्यु । के । तशा । टोट्टु । मि । श्योमु ।

Colophon

इति वैद्यनाथभट्टविरचितलक्षणरत्न सम्पूर्णम् ॥

No 955. लक्ष्मीकान्तशिक्षा सव्याख्या

LAKṢMĪKĀNTAŚIKṢĀ WITH COMMENTARY

Pages, 19 Lines, 21 on a page

Begins on fol 300*b* of the MS described under No 867
Complete

A treatise relating to the Udātta accent of words in the Taittirīya Yajur-Vēda, probably by Lakṣmikānta There is also a commentary

Beginning

प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे
समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणी ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो
निरूप्य चोच्चस्वरनिर्णयो मया ॥

प्रारिप्सितग्रन्थस्य स्वरलक्षणस्य अविच्छेदपरिसमाप्तये लोकत्रितयार्तिहारिणी नारायणपादपङ्कजे प्रणम्य तैत्तिरीयवेदपदानि लोकप्रसिद्धपाठानुसारेण तत्त्वत प्रतीक्ष्योदात्तस्वर निर्णयो नाम लक्षण क्रियत इति । ननु किमनेन लक्षणकरणेन स्वत एव वेदपदानि इदमीदृशमिति प्रसिद्धाध्ययनादेव सर्वं तत्त्वतो निश्चिनुयु तथापि तु प्रतिलक्षण प्रतिपद किमिद किमेवमिति सर्वदा सर्वत्र सन्देहिना विस्मारिणामस्मादृशां निश्चायक लक्षणमपेक्षणीयमेवेति तथास्तु । स्वराष्टकस्वरसमुच्चयप्रातिशाख्यादीनि स्वरनिश्चायकानि पूर्वोक्तानि लक्षणानि सान्ति उदात्तस्वरनिर्णयनाम्ना किमनेन लक्षणप्रकरणेनेति आकाङ्क्षायामाह—

अन्तोदात्त पदश्चेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।
नियमो न कृत कैश्चित् कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे ॥

End

एति तद्यद्धिरण्येन चैकैकस्मात्तथा भवेत्—

एति तद्यद्धिरण्येनेत्यत्र एते(तीत्ये)तत् एति यद्धिरण्येनेत्येव सबध्यते । राध ऐति तन्मित्रस्य । तदिति किम् ? सदोऽभ्यैति सुवर्गम् । रूपमभ्यैति यद्धिरण्येन । हिरण्येनेति किम् ? यजमानमभ्यैति यदग्नि' । तस्मान्नैका । उत्तमैकस्मादक्षरात् । ओषधीष्वोषधीनाश्च तदोषधय ओषधी —सौषधी । महिमौषधि(ध)य । एतान्याद्युदात्तानि व्याख्यातानि । एवमुच्चस्वरोऽस्माभिर्निर्णीतो वर्णित क्रमात् ॥

Colophon

इत्युच्चैर्लक्ष्मीकान्तशिक्षा समाप्त (सा) ॥

No 956 लोमशशिक्षा

LŌMAŚAŚIKṢĀ

Pages, 11 Lines, 18 on a page

Begins on fol 83*a* of the MS described under No 864

Complete.

A treatise on phonetics and pronunciation, in relation to the Sama-Vēda, according to Lōmaśa, written by a traditional student of the Yajur-Vēda.

Beginning.

सामगानप्रियं राममाराधयितुमिच्छता ।
मया लोमशशिक्षेय याजुषेणापि लिख्यते ॥
लोमशीया प्रवक्ष्यामि गर्गाचार्येण चिन्तिताम् ।
सामिधान यथोक्ता कृत्वाचार्यवचन यथा ॥
ह्रस्वन्दीर्घन्तथा वृद्धमभिगीतन्तु सामगा ।

End

यथा धनुषा यतेन क्षिप्ते शारे पुनर्गुण ।
स्वस्थान प्रतिपद्येत तद्वद्धस्तगत स्वर ॥
शून्ये गृहे पिशाचस्तु गर्जते न च दृश्यते ।
एवं यकार(रा) वक्तव्या धियम्भिर्ज्मनिदर्शनम् ॥

Colophon

(८) (खण्ड) समाप्त । इति लोमशशिक्षा समाप्ता ॥

No 957 वासिष्ठशिक्षा

VASIṢṬHAŚIKṢA

Pages, 2 Lines, 14 on a page,

Begins on fol, 42*a* of the MS described under No 864

Complete

This is a Śikṣā treating of the euphonic doubling of consonants in Vēdic pronunciation

Beginning

स्वर स्वराद्यानुस्वाराद्व्यञ्जन व्यञ्जने परे ।
द्विरूपमिष्यते रेफात्स्वरपूर्वात्परश्च तत् ॥
लवाभ्यामुत्तरस्पर्श इति प्रासिश्चतुर्विध (?) ।
न द्वितीयचतुर्थानां द्वित्व तत्प्राप्तिगोचरे ॥
पूर्वागमस्तत पूर्वं वै याखि(?)भुजेषु च ।

End

पदान्तेष्वानुनासिक्य(क्य) पदसहितयोक्तया ।
प्राकृतो वैकृतश्चापि तद्धर्मो बुध्यते सुखम् ॥
पदमध्यानुनासिक्ये स्पर्शात्पूर्वं तदुत्तम ।
अन्तस्थाभ्य परा तच्चेत्सैवान्तस्थेति निर्णय ॥

Colophon

वासिष्ठशिक्षा समाप्ता ॥

No 958 विकृतिवल्ली
VIKṚTIVALLI

Pages, 4 Lines, 5 on a page

Begins on fol 18*a* of the MS described under No 885

Incomplete

This is a treatise explaining the 8 Vikṛtis or variations such as Jaṭā, Ghana, etc , in relation to Vēdic recitation

The 6th stanza which refers to a commentary under the name of Vikṛtikaumudī seems to be an interpolation, as the MS contains only the text The reference at the end to an Ādi purāṇa relating to Vēdic tradition is worth noting

Beginning

सर्वज्ञन्त जगत्सेतु परमात्मानमीश्वरम् ।
वन्दे नारायण देव निरवद्य निरञ्जनम् ॥

नत्वादौ शौनकाचार्यं गुरु वन्दे महानिधिम् ।
मुनीन्द्र सर्ववेदज्ञ ब्रह्मज्ञ लोकविश्रुतम् ॥
नमामि शौनकाचार्यं शाकल्य स्थविरं तथा ।
ब्रह्मविद्यागुरु श्रेष्ठ भारद्वाज बृहस्पतिम् ॥

शैशिरीये समाम्नाये व्यालिनैव महात्मना ।
जटाद्या विकृतीरष्टौ वक्ष्यन्ते नातिविस्तरम् ॥
जटा माला शिखा रेखा ध्वजो दण्डो रथो घन ।
अष्टौ विकृतय प्रोक्ता क्रमपूर्वा महर्षिण (णा) ॥

ग्रन्थे विकृतिवल्ल्याख्ये व्यालिप्रोक्ते पुरातने ।
टीकय क्रियतेऽस्माभिर्नाम्ना विकृतिकौमुदी ॥

ब्रूयात्क्रमविपर्यासे क्रममीदृग्विध दिशेत् ।
जटाख्या विकृतिं धीमान् विज्ञाय क्रमलक्षणन् ॥

अनुलोमविलोमाख्या त्रिवार हि पठेत्क्रमम् ।
विलोमे पदवत्सन्धिरनुलोमे यथाक्रमम् ॥

षत्व णत्वश्च दीर्घत्व क्रमसन्धौ यथोच्यते ।
व्युत्क्रमे तत्र कर्तव्यं स्वरश्चैप्रादिकन्तथा ॥

End

शाकल्यस्य शत शिष्या नैष्ठिकब्रह्मचारिण ।
पञ्च तेषा गृहस्थास्ते धर्मिष्ठाश्च कुटुम्बिन ॥
शैशिरो बाष्कलस्साङ्ख्यो वात्स्यश्चैवाश्वलायन ।
पञ्चैते शाकलाश्शिष्यास्शाखाभेदे प्रवर्तका ॥

इद जटापाठविधानमुक्त महत्तमान्सुस्मरता च देन(व)म् ।
पठेज्जटां कीर्तिमुपैति मेयादन्ते पद यान्ति परं हि विष्णो ॥

क्रमाध्ययनसपन्नो मन्त्रब्राह्मणपारग ।
जटापारायणपरो रुद्रलोके महीयते ॥ इत्यादिपुराणे ॥

जटाध्ययनसम्पन्ना सर्ववेदार्थतत्परा ।

निषेवू रन्तिदेवस्य

वेदवेदार्थतत्त्वज्ञा जटाक्रमविशारदा ।
श्रोत्रिया ब्राह्मणाश्श्राद्धे पङ्क्तिपावनतत्परा ॥

प्रातिशाख्यादिशास्त्रज्ञा सर्वशिक्षा

No 959 विकृतिवल्लीव्याख्या विकृतिकौमुदी
VIKṚTIVALLĪVYAKHYA VIKṚTIKAUMUDĪ

Pages, 35 Lines, 5 on a page

Begins on fol 6a of the MS described under No 902

First Paṭala complete

A commentary on the last described work by Gaṅgādharācārya

Beginning

यत्प्रभावेन भासन्ते ब्रह्माद्या जगदीश्वरा ।
यज्ज्ञानाद्विनिवर्तन्ते पाशा पुत्रेषणादय ॥
त वन्दे परमानन्द जगदानन्दवर्द्धनम् ।
नित्य ज्ञानधन विष्णु लोकाधिष्ठानमच्युतम् ॥

ग्रन्थे विकृतिवल्ल्याख्ये व्यालिप्रोक्ते पुरातने ।
टीकेय क्रियतेऽस्माभिर्नाम्ना विकृतिकौमुदी ॥

तद्यथा सर्वज्ञ त निरञ्जनमिति । नन्वस्मिन् जगतीतले ग्रन्थारम्भे लक्षणादौ कार्ये मङ्गलाचार कुर्वाणाश्शिष्टा प्रवर्तमाना परिदृश्यन्ते । अतोऽय व्यालिराचार्य स्वचिकीर्षितस्य जटाद्यष्टलक्षणप्रतिपादनविकृतिवल्लीनाम्नो ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारप्राप्ततया विशिष्ट

दैवत परमेश्वरं सर्वाभीष्टफलप्रदातारं नमति[त]सर्वज्ञ तमित्यनेन श्लोकेन। तमहं वन्दे नमस्करोमीत्यर्थ ।

End

यत्रोच्चस्वरितोदय इत्यत्र स्वरितग्रहणेन जात्यो गृह्यते न वैवृत्ता-दय स्वरिता तदुदाहरणम्—कवो वः का १ क व । कन्या वा। रायोवनि । अभ्यर्षार्षो १ भ्या अभ्यर्ष अभी २ दम् इत्युदाहरणानि स्वयमेवोन्नेयानि ॥

Colophon

गङ्गाधराचार्यविरचितायां विकृतिकौमुद्यां टीकायां व्यालिरा(ल्या)चार्य-प्रणीतजटाद्यष्टविकृतिलक्षणप्रतिपादकविकृतिनाम्नि ग्रन्थे विकृतिलक्षण नाम प्रथमपटल समाप्तम् ॥

No 960 विलङ्घ्यम्
VILANGHYAM

Pages, 8 Lines, 6 on a page

Begins on fol 23a of the MS described under No 913

Complete

This work gives a list of words in the Yajur-Vēda ending in ए, ऐ, ओ, and औ, as such endings are often obscured by Sandhi in the Saṁhitā pāṭha

Beginning

अथ यजुस्संहितायामकाराकारपूर्वस्वरपरो यकारो येषु पदेषु लुप्यते तेष्वेकारैकारान्तानि पदानि प्रवक्ष्यन्ते

End

उपसर्गपूर्वस्थे नोर्वन्तरिक्ष पर । हवामहै हन्तवै हुते हुत उपहुवे हत्यै हित्यै होत्रे हवनीय ऐन्द्रं हुते ह्वयते हुते ह्वयते ह्वयन्ते ह्वयामहै हरा-महै हरै हरन्ते हरते अनी(नि)ङ्ग्यान्त ।

Colophon

व्यक्तिविलङ्घ्यस्समाप्त ॥

No 961 विलङ्घ्यम्

VILANGHYAM

Pages, 4 Lines, 8 on a page Character, Grantha

Begins on fol 13*a* of the MS. described under No 857

Complete

Same as the above

No 662 विलङ्घ्यम्.

VILANGHYAM

Pages, 12 Lines, 6 on a page

Begins on fol 6*a* of the MS described under No 853

Complete Same as the last

No 963 विलङ्घ्यम्

VILANGHYAM

Pages, 7 Lines, 6 on a page

Begins on fol 36*a* of the MS described under No 888

Incomplete

Another treatise on the same subject as the last, by Nāgadēva son of Yajña Nārāyaṇa

Beginning

शुद्धस्फटिकसङ्काशं पुण्डरीकनिवासिनम् ।
दातार सर्वविद्याना हयग्रीवमुपास्महे ॥
यज्ञनारायणात्सूरेर(रु)त्पन्नस्सोमयाजिन ।
नागदेवो वि(वदिष्यामि)मि विलङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥

ऋकारे पर आकार परयोरोदुवर्णयो ।
ओदौतौ स्वर एदैतौ सछन्नस्स(न्नौ स)हितागमे ॥

End

स्वदन्ते सातये सिश्वे स्तवध्यै सवने सने ।
सूर्णे सवत्सरे स्योने सचन्ते सृज्यते वसै ॥
सहते सरमे सुन्वे सूदयन्ते च सिक्तये ।
सेचते सुरभौ सेके सन्तु सर्वे च सन्यसे ॥

सुम्नेमिस्तु

No 964. विलङ्घ्यम्

VILANGHYAM

Pages, 4 Lines, 30 on a page

Begins on fol 87*a* of the MS described under No 850

Complete

Beginning

यज्ञनारायणात्सूरेरुत्पन्नस्सोमयाजिन ।
नागदेवो वदिष्यामि विलिङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥
ऋकारे पर आकार परयोरोदुवर्णयो ।
ओदौतौ स्वर एदैतौ सछन्नौ सहितागमे ॥
एतदन्तानि तान्याहुर्विलिङ्घ्यानीति वैदिका ।
वर्णक्रमाद्गृहीष्यन्ते तान्यन्यूनादिक मया ॥

End

ह्वस्ते हुवध्यै होतारौ हुताविव ह्वे भवेत् ।
इद लक्षणरत्नन्तु बुध्यादिगुणसागरम् ॥
नागदेवात्समुत्पन्न हृदये धार्यता बुधै ।
एतद्विलिङ्घ्यमादृत्य पण्डितै परिगृह्यताम् ॥

प्रोक्त यथा तथा वापि पित्रा बालकलोक्तिवत् ।
मयोक्तान्यृग्विलिङ्घ्यानि वर्णक्रमत एव तु ॥
विलिङ्घ्यलक्षणश्लोका अष्टषष्टिरुदीरिता ॥

Colophon

समाप्त (विलङ्घ्यम्) ॥

No 865 विलङ्घ्य सव्याख्यानम्

VILANGHYAM WITH COMMENTARY

Pages, 20 Lines, 20 on a page

Begins on fol 32*b* of the MS described under No 855

Complete

Another treatise with commentary on the same subject as the above, by Nārāyana

Beginning

प्रणम्य भारतीन्देवीं सर्वलोकैकमातरम् ।
नारायण प्रवक्ष्यामि विलङ्घ्यानि पदान्यहम् ॥

अनेन श्लोकेन प्रारिप्सितस्य विलङ्घ्यलक्षणस्याविच्छेदेन परिसमाप्तये सर्वलोकैकमातर भारतीन्देवीं प्रणम्य अथ नारायणोऽह विलङ्घ्यानि पदानि प्रवक्ष्यामीति प्रतिज्ञायते । प्रारिप्सितलक्षणग्रन्थस्य विलिङ्घ्यस्य स्वरूपज्ञानार्थं तत्प्रतिपादकत्वलक्षणविषय प्रयोजन सम्बन्धश्च अत्रैव सूचिता विज्ञेया इति प्रतिज्ञावाक्य कृतम् विलङ्घ्यानीति विशेषण व्याचष्टे ॥

एकारैकारवर्णौ यौ सहितायां विकारिणौ ।
सहितायां विषये एकारोऽय विकार अय लुप्यते

End

इष स्तोतृभ्य आभर, पूति(ती)गन्धस्यापहरया अग्नये, रक्षसे हन्तया उ,

अशुमाहरामह(हा) इति, विष्वधामहा इति ब्रह्मा पशोरुद्धारमुद्धर इति वरुण-स्यान्तर्हित्या एधोऽसि ॥

Colophon

इति विलिङ्घ्यव्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 966 विलङ्घ्य सव्याख्यानम्

VILANGHYAM WITH COMMENTARY

Pages, 20 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 856

Complete Same as the above

Beginning

Same as in the last

End

रक्षसे हन्तवा उ अंशुमाहरामहा इति ।

ह्वयामहे हरेर्हित्यै नैभ्य सत्य(न्त्य)धिकानि तु ।

निह्वयामह इति ब्रह्मा पशोरुद्धारमुद्धरा इति वरुणस्यान्तार्हित्या एधोऽसि इति सहिताया विकारैकारैकारान्तानि पदानि विलिङ्घ्यानीति अभिधीयन्ते । अग्ने वार इत्यादीनि वात्या इत्यन्तानि पदान्यमूनि विलि-ङ्घ्यानीति स(म्ब)न्ध एभ्योऽधिकानि न सन्ति ॥

Colophon

इति विलङ्घ्यव्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 967. वेदलक्षणानुक्रमणिका

VEDALAKṢAṆĀNUKRAMAṆIKĀ

Pages, 2 Lines, 10 on a page

Begins on fol 34*a* of the MS described under No 861

Complete

A list of the names of the various kinds of Vedalakṣaṇa-works is given herein in verse

Beginning.

प्रातिशाख्यासहितायास्समान नपरं तथा ।
तपर प्रग्रहश्चैव कुरिकी च विलङ्घ्यकम् ॥
इङ्ग्यनिङ्ग्यमवर्णी च आवर्णी प्लुतमेव च ।
रङ्गप्लुत पूर्वदीर्घ उभयोत्तरदीर्घकौ ॥
यण्दीर्घौ योहिभाष्य च तथा रावणभेदु च ।
वर्णक्रम जटावल्ली त्रिक्रम चान्त्यवेष्टनम् ॥
स्वरपञ्चाशत चैव षड्विंशतिसूत्रकम् ।
शाखाशमानमरुणशमान सविशेषत ॥
अथ नवशिक्षा—
भारद्वाजव्यासशम्भुपाणिनीकौहलीयकम् ।
बोधायनो वसिष्ठश्च वाल्मीकिर्हरित नव ॥
सर्वसम्मतमारण्य तथा सिद्धान्तमेव च ।
उपशिक्षा इमे प्रोक्ता लक्षणज्ञानकोविदा (दै) ॥
सप्तलक्षणनामानि—
समान च विलङ्घ्य च नपर तपर तथा ।
अवर्ण्यावर्णि(र्ण्य)निङ्ग्यान्त सप्तलक्षणमुच्यते ॥
वेदोच्चारणक्रम —
गीती शीघ्री शिर कम्पी तथा लिखितपाठक ।
अनर्थज्ञोऽल्पकण्ठश्च षडेते पाठकाधमा ॥

End

उदात्तो ब्रह्मजातिस्स्यान्नीचो राजन्य उच्यते ।
स्वरितो वैश्यजातिस्तु प्रचयश्शूद्रजातय(तिः) ॥

No 968 वेदाङ्गछन्दस्सूत्रम्
VĒDĀNGACCHANDASSŪTRAM

Pages, 9 Lines, 24 on a page Charac er Grantha

Begins on fol 44a of the MS described under No 580

Complete

Same as the work described under No 901

Beginning

मयरसतजभनलगसज्ञित भ्रमति वाङ्मय जगति यस्य ।
स जयति पिङ्गलनागश्शिवप्रसादाद्विशुद्धमति ॥
त्रिगुरु विद्धि मकार लघ्वादिसमन्वित यकारवाच्यम् ।
लघुमध्यमन्तु रेफ सकारमन्ते गुरुनिबद्धम् ॥
लघ्वन्तं हि तकार जकारमुभयोर्लघु विजानीयात् ।
आदिगुरुश्च भकारमिह पैङ्गले (न) त्रिलघुः ॥

* * *

धीश्रीस्त्रीः

End

चतुश्शत षष्ठो विंशति विंशतिर्युगवराम् (ए)का त्रयोदश वृत गाथाद्यौ विंशति विंशतिर्यवमति त्रीणि यतिर्विंशतिर्वातोर्मिमष्टादश प्रहर्षिणीविंशति शार्दूलविक्रीडित पञ्चदश अत्रानुक्त सप्तदशाष्टादशमयवृत्तमष्टौ ॥

Colophon

इति पिङ्गलाचार्यविरचित वेदाङ्गच्छन्दस्सूत्र समाप्तः ॥

No 969 व्यालशिक्षा
VYĀLAŚIKṢĀ

Pages, 2 Lines, 15 on a page.

Begins on fol 61a of the MS described under No 864

Complete

This work treats of Jaṭā, Ghana, and the other modes of Vēdic recitation

Beginning

अथ शीक्षा प्रवक्ष्यामि व्यालमौनिमतानुगाम् ।
पदसन्धिसमायुक्ता स्वरसन्धियुता तथा ॥
या पदस्य षडावृत्ति सा जटेत्यभिधीयते ।
क्रमोक्तपदजात यदुत्तर तद्द्विरभ्यसेत् ॥
ततःपूर्वं द्विरभ्यस्य द्वितीयेऽन्तरसमापयेत् ।

End

जटोत्तर द्विरभ्यस्य चैकैक मध्यमादिकम् ।
सन्धिवत्क्रमवच्चेति घन इत्युच्यते बुधै ॥ इति घन ॥
शिखेवानुक्रमन्तेषा त्रयाणा क्रममभ्यसेत् ।
जटेवान्त वेष्टनीय व्यालेन घन उच्यते ॥ इति पाठान्तरम् ॥

Colophon

इति व्यालशिक्षा समाप्ता ॥

No 970 व्यालिशिक्षा

VYĀLIŚIKṢA

Page, 1 Lines, 17 on a page

Begins on fol 44*a* of the MS described under No 864

Complete

This work treats only of Ghana, and is therefore different from the work of the same name described under the last number

Beginning

व्यालिशिक्षा प्रवक्ष्यामि ब्रह्मणानुमत पुरा ।
सहस्रवदनेनाह सूत्रेण च समन्वितम् ॥
तत्र पूर्वं घनस्यैव प्रमाण लक्षण तथा ।
घनस्य च विधिं तत्र घनसन्धि तथैव च ॥

एवमादि च यत् सर्वं तत् सर्वं वच्मि साम्प्रतम् ।
घने द्वादशसन्धिस्स्यात् त्रयोदशपद वदेत् ॥

End

विलोमे मध्यमपदमेकवार हि केवलम् ।
तत्पूर्वं द्विविध तूक्त्वा चानुलोमे यथाक्रमम् ॥
पुनश्च मध्यमपदमारभ्यव्यमनन्तरम् ।
पूर्ववत् सन्धित कुर्याद्घन एव विधीयते ॥

Colophon

इति व्यालिशिक्षा समाप्ता ॥

No 971. व्यासशिक्षा
VYĀSAŚIKṢĀ

Pages, 32 Lines, 18 on a page

Begins on fol 187*a* of the MS described under No 864.

Complete

A work on Vēdalakṣana attributed to Vyāsa

The following are the names of the Prakaranas into which the subject is divided

1	सज्ञाप्रकरणम्	11	स्वरधर्मस्वरूपप्रकरणम्
2	व्यञ्जनपरदीर्घप्र०	12	स्वरधर्मसहिताप्र०
3	सन्धिप्र०	13	स्वरन्यासप्र०
4	षत्वप्र०	14	द्वित्वप्र०
5	णत्वप्र०	15	आगमनवर्णप्र०
6	विसर्जनीयसन्धिप्र०	16	अङ्गसाहिताप्र०
7	यत्वप्र०	17	कालनिर्णयप्र०
8	ऐक्यप्र०	18	सत्त्वतामसप्र०
9,	आकारप्र०	19	उच्चारणप्रकरणम्.
10,	पूर्वैत्यैकारप्रकरणम्		

The first stanza belongs to a commentary

Beginning

वागीशप्रभृतिस्तुत्य प्रणम्याह गणाधिपम् ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यान वेदतैजसम् ॥
श्रीवासुदेव वरद प्रणम्य श्रीमद्गणेश वचसा च देवीम् ।
शिक्षा प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणाङ्गा सुबोधक लक्षणशीर्षभूषाम् ॥
अथ स्वरादिसञ्ज्ञाश्च तत्प्रयोजनमेव हि ।
तत्फलश्च प्रवक्ष्यामि विदुषा प्रमुदे यथा ॥

End

वेदामृत पिबेद्यस्तु स तस्माद्भूसुरो भवेत् ।
एव च व्यासशिक्षाव(वि)द्भूसुरे द्रस्स कथ्यते ॥
श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्तश्रीव्यासकण्ठात प्रसृता च शिक्षाम् ।
एतामभिज्ञ प्रयत पठेद्य सर्वानभीष्टान् स समश्नुते वै ॥
इति उच्चारणप्रकरणम् ॥

Colophon

व्यासशिक्षामूल. सम्पूर्णम् ॥

No 972 व्यासशिक्षा

VYĀSAŚIKṢĀ

Pages, 18 Lines, 7 on a page Condition good

Begins on fol 74*a* of the MS described under No 23

Breaks off in the 16th Prakarana

Same as the last

No 973. व्यासशिक्षाव्याख्यान वेदतैजसम्

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM VĒDATAIJASAM

Pages, 186 Lines, 24 on a page Character, Grantha

Complete

Begins on fol 51*a* of the MS described under No 589

A commentary on Vyāsaśikṣā, by Sūryanārāyaṇa of Valmīkanya city (probably Puttūr)

Beginning

वागीशप्रभृतिस्तुत्य प्रणम्याह गणाधिपम् ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यान वेदतैजसम् ॥

ब्रह्मादिभिर्देवैस्स्तुत्य गणाधिपतिमह नमस्कृत्य व्यासशिक्षाया व्याख्यानरूप वेदतैजस लक्षण वेदस्य तेज तत्सबन्धि वेदतैजसमिति भाष्य करोमि ।

श्रीवासुदेवं वरद प्रणम्य
श्रीमद्गणेश वचसाश्च देवीम् ।
शिक्षां प्रवक्ष्ये श्रुतिकारणाङ्गा
सुबोधक लक्षणशीर्षभूषाम् ॥

वरदमभीष्टप्रद श्रीमहाविष्णु श्रीमन्त गणेश्वर वचसां गिरान्देवीश्च प्रणम्य श्रुतिकारणाङ्गा वेदस्य कारणाङ्गा लक्षणशीर्षभूषा प्रातिशाख्यादीना सर्वलक्षणानां शिरोमणिं सुबोधक सुव्यक्त यथा भवति तथा शिक्षा प्रवक्ष्य इति व्यासभगवदुक्तम् ॥

End

वेदामृत पिबेद्यस्तु स तस्माद्भूसुरो भवेत् ।
एवश्च व्यासशिक्षादी भूसुरेन्द्रस्स कथ्यते ॥
श्रीमत्परब्रह्मसुपूर्णचित्तश्रीव्यासकण्ठप्रसृताश्च शिक्षाम् ।
एतामभिज्ञ· प्रयत· पठेद्य सर्वानभीष्टाश्च समश्नुते हि ॥
श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।
वल्मीकस्य पुरो जातसूरावधानिना कृतम् ॥

Colophon

इति श्रीसूर्यनारायणविरचिते वेदतैजसे व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफलप्रकरण सम्पूर्णम् ॥

No 974 व्यासशिक्षाव्याख्यान वेदतैजसम्

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM VĒDATAIJASAM

Substance, palm leaf Size, 14⅛ × 1½ inches Pages, 236 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Complete

Begins on fol 4*a* The other works herein are Jyautiṣam 1*a* and Vēdalakṣaṇam 2*a*

Same as the last.

Beginning

वागीशप्रभृतिस्तुत्य प्रणम्याह गणाधिपम् ।
करोमि व्यासशिक्षाया व्याख्यान वेदतैजसम् ॥

End

श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।
वेल्मीकन्यापूर्जातसूरावधानिना कृतम् ॥

Colophon

वेल्मीकन्यासूरावधानिविरचिते व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणप्रकरण सम्पूर्णम् ॥

इद पुस्तक रक्ताक्षिनामसवत्सरे धनुर्मासे शुक्लपक्षे नवम्या तिथौ सौम्यवासरे इद पुस्तक शेषाद्रिजटावल्लभशिष्येण लिखितम्, गुरोर्दीयताम् ॥

No 975 व्यासशिक्षाव्याख्यान वेदतैजसम्

VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYĀNAM VĒDATAIJASAM.

Pages, 173 Lines, 18 on a page

Begins on fol 167*a* of the MS described under No 867

Complete

Same as the last

Passages from the end are quoted to show the variety in the spelling of the name of the author's native place

End

श्रीशान्तरङ्गिणा व्यासशिक्षाया भाष्यमुत्तमम् ।
वेलिमिकन्यापूर्जातसूरावधानिना कृतम् ॥

इति वेलिमिकन्यासूरावधानिविरचिते व्यासशिक्षाविवरणे उच्चारणफल प्रकरणम् ॥

No 976. व्यासशिक्षाव्याख्यान वेदतैजसम्
VYĀSAŚIKṢĀVYĀKHYANAM VEDATAIJASAM.

Pages, 145 Lines, 8 on a page

Complete

Begins on fol 1a of the MS described under No 23

Same as the last

No 977 शमानशिक्षा
ŚAMĀNAŚIKṢĀ

Pages, 5 Lines, 30 on a page

Complete

Begins on fol 85a of the MS described under No 850

This work gives a list of such words in the Rg Veda as have their final Visargas dropped in accordance with the rules of Sandhi.

Beginning

प्रणम्य प्रणताभीष्टप्रदातारं पतिं श्रिय ।
बह्वृचाना सुबोधाय शमान क्रियते लघु ॥
विसर्जनीय आकारपूर्वको घोषवत्पर ।
व्यञ्जनस्पृक् शसपरो लुप्यते सहितागमे ॥
एषु वर्णक्रमान्तानि प्रवक्ष्यामि पदान्यहम् ।

End

हिमा हवमाना ह्र्यमाना हिन्वाना हर्या हुवाना हृताहृया हेत्या वीरहव्याश्च ह्रादीयद्रश्मानो हिरण्यया वि होत्रा हिता अनिङ्ग्यान्तो वृष्णो नमसा वाता पर्जन्या परो हस्ता पञ्चदश ॥

Colophon

इति शमानमूल समाप्तम् ॥

No 978 शमानशिक्षा

ŚAMĀNAŚIKSĀ

Pages, 7 Lines, 7 on a page

Begins on fol 10*b* of the MS described under No 883

Incomplete

The final passage which is quoted under the last number is alone wanting herein

---

No. 979 शमानसन्धि

ŚAMĀNASANDHIH

Pages, 11 Lines, 6 on a page

Complete

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 858

This work gives a list of words from the Yajussaṁhitā similar to that given in the MS described under No 977 as belonging to the Ṛg-Vēda

Beginning

अथ यजुस्सहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरशसकारपरो विसर्जनीयो येषु पदेषु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्याम । अलेङ्ग्यपदाना नानापदत्वमसङ्ख्याने तेपा पूर्वपदमवग्रह ऊष्मविसर्जनीयप्रथमद्वितीया अघोषा ।

End

सर्वो न वै पर । अनृक्षु साध्या । ह्मि होतव्या हाया हायना
हरुका होत्रा न दे पर । हूता मकारपर

Colophon

इति सहिताशमान समासम् ॥

No 980 शमानसन्धि

ŚAMANA SANDHIHI

Pages, 5 Lines, 6 on a page

Complete

Begins on fol 88*b* of the MS described under No 854

Same as the last

No 981. शमान सव्याख्यानम्

ŚAMĀNAM WITH COMMENTARY

Pages, 17 Lines, 7 on a page

Complete

Begins on fol 54*a* of the MS described under No 856

This work is like the one described under the last number, but it has a commentary named Padadarpaṇa by Pōgala Mallayārya

Beginning.

वन्दे वन्दारुमन्दार कुन्देन्दूहारसुन्दरम् ।
सेन्द्रवृन्दारकैर्वन्द्य विघ्नवृन्दशमीशजम् ॥

वाणी क्रियाद्वर्णविनिर्मिताङ्गी
वाणीशशुभा वर्णविडम्बिताब्जा ।
वाणीविवर्णीकृतकोकिला मे
वाणीयसामर्थ्यतलेन युक्ता ॥

समानसन्धेर्व्याख्यान व्यक्तेश्च नपरस्य च ।
क्रियते मल्लया[चा]र्येण पददर्पणसञ्ज्ञकम् ॥

तत्रादौ तावत् शिष्टाचारादिवर्णानुक्रमेण पदानि सङ्गृह्य संहिताकाले लुप्तविसर्जनीयपदानि पदकाले नकारान्तानि पदकाले एकारैकारान्तानि पदानि विलक्षयिष्यन् प्रथम लुतविसर्जनीयानि समानसन्घ्या(न्धि)व्याख्यानग्रन्थेन लक्षयितु प्रतिजानीते—अथ यजुस्संहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जनोत्तरसशकारपरो विसर्जनीयो येपु पदेपु लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्याम । अत्रायमथशब्दो मङ्गलाचरणार्थं । तथा चोक्त शीक्षाकारै —

ओङ्कारश्चाथशब्दश्च द्वावेतौ ब्रह्मणावुभौ(ण पुरा) ।
कण्ठ भित्त्वा विनिर्यातौ तस्मान्माङ्गलिकावुभौ ॥

End

उपहूता मनुष्या इत्याह । मकारपर इति किम् ? उपहूता धेनु । हूता इति किम् ? धृता मनसा जुष्टा विष्णवे ।

Colophon.

इति श्रीमत्पोगलमल्लयार्ययज्वकृतौ पददर्पणे समानसन्ध्या(न्धि)व्याख्यायाम ध्यायस्समाप्त ॥

No 932 शमानसन्धिव्याख्यान पददर्पणम्

ŚAMĀNASANDHIVYĀKHYĀNAM PADADARPAṆAM

Substance, palm leaf Size, 14¾ × 1½ inches Pages, 53 Lines 5, on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

The commentary on Śamānasandhi by Mallayārya, described under the last number, but given here without the text

No 983 शमान सव्याख्यानम्

ŚAMANAM WITH COMMENTARY

Pages, 22 Lines, 20 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 855

Complete

Another commentary on the same work, by Padmanābha

Beginning ·

अथ सहितायामाकारप्लुतपूर्वो घोषवद्व्यञ्जकोत्तरशसकारपरविसर्जनीया येषु पदेषु लुप्यन्ते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि—सहितायामाकारश्च प्लुतश्च तौ पूर्वौ यस्मात्, प्लुतश्च आकारसम्बन्धी नान्य , व्यञ्जकमुत्तर पर याभ्या शसाभ्या तौ, घोषवन्तश्च व्यञ्जकोत्तरशसकारौ च घोषवद्व्यञ्जकोत्तरशसकारा , ते परे यस्माद्विसर्जनीयात्, द्वन्द्वान्ते श्रूयमाणा परशब्दा प्रत्येकमभिसम्बध्यन्ते तदयमर्थ —आकारपूर्वश्च प्लुतपूर्वश्च घोषवत्परश्च व्यञ्जकोत्तरशसकारपरश्च पदकाले दृष्ट विसर्जनीयो येषु सहिताया लुप्यते तानि पदानि प्रवक्ष्यामि तेषा पदाना सङ्ग्रह शास्त्र प्रस्तुतमित्यथशब्दार्थ । अत्रेङ्ग्यपदाना नानाप-दत्वमसङ्ख्याने तेषा पूर्वपदमवग्रह

End ·

हु(हू) ता मरौ रपर , मकारपरो हो(हू)ताशब्दो विसृज्यते—उपहूता मनुष्या इत्याह । मकारपर इति किम् ? उपहूता धेनु. ।

Colophon

इति पद्मनाभशमानव्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 984 शाखाशमानम्

ŚĀKHĀŚAMANAM

Pages, 8 Lines, 22 on a page

Begins on fol 71a of the MS described under No. 855

Complete

This work gives a list of such words from the Kāṭhaka and the Āraṇyaka of the Kṛṣṇa-Yajur-Vēda as have their final Visarga dropped owing to Sandhi

Beginning

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णा वाक्यान्तसस्थिता ।
काठकारुणशाखासु तान्प्रवक्ष्याम्यशेषत ॥

अरोचथा अवरुद्धा असुरा अनूराधौ(धा) अषाढौ(ढा) अर्धमासा

End

बाह्वोस्सक्थ्यो पार्श्वयोस्तद्व्योरश्विनोर्मासयोर्मियुरन्तोदात्त मृत्योरप नयोर्हस्तयो पादयोर्जन्तोरुभयोर्गौर्वा ॥

Colophon

इति शाखाशमान सम्पूर्णम् ॥

No 985 शाखाशमानम्

ŚĀKHĀŚAMĀNAM

Pages, 9 Lines, 5 on a page

Begins on fol 35*a* of the MS described under No 961

Complete

Same as the last, though in the introductory stanza there is a slightly different reading

Beginning

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णवाक्यादिसयुता ।
शाखापदेषु येषु स्यु' तानि वक्ष्याम्यशेषत ॥

अरोचथा अवरुद्धा असुरा अनूराधा अषाढा अर्द्धमासा अष्टक द्वादशामावास्या अनूयाजा अग्निष्वात्ता अवेष्टा अतिच्छन्दा अग्निरूपा अनिशीतसर्गा अरा अह्ना अनिवर्त्स्यमाना अमृता अनग्निष्वात्ता,

End

पादयो , भवितो , मृत्यो , वायो , शयो , हस्तयो ॥

Colophon

इत्यारण्यसमान समाप्तम् ॥

No 986 शाखाशमानम् (आरण्यकम्)

ŚĀKHĀŚAMĀNAM (ĀRANYAKAM)

Pages, 3 Lines, 6 on a page

Begins on fol 23*a* of the MS described under No 806

Complete

A work similar to the last, the words taken being only from the Āranyaka

Beginning

दीर्घा विसर्जनीयान्ता वर्णा वाक्यान्तसंश्रिता ।
य आरण्यपदेषु स्यु ते च वक्ष्याम्यशेषत ॥

अतप्तितपा अतिलोहिता अवाहा असिता अस्तङ्गा अपक्षेष्ठा अध्यक्षा अगा अवरुरुत्समाना अर्द्धमासा अमृता अनूतक्ष्या अन्निया अवान्तरदिशा अनुप्रश्ना ।

End

हुता हुता हिमा हता हुतभागा होत्रा । एतान्यारण्यवाक्यानि अवर्णपूर्वविसर्जनीयान्तानि ॥

No 987 शाखाशमानव्याख्यानम् (आरण्यकम्)

ŚAKHĀŚAMĀNAVYĀKHYĀNAM (ĀRANYAKAM)

Pages, 9, Lines, 8 on a page

Begins on fol 24*a* of the MS described under No 806

Complete

A commentary on the work described under the last number

Beginning

दीर्घो विसर्जनीयान्ता वर्णो वाक्यान्तसश्रिता ।
य आरण्यपदेषु स्यु ते च वक्ष्याम्यशेषत ॥
दीर्घो विसर्जनीयान्ता वाक्यान्तसश्रिता ।

आरण्यस्य पदानि आरण्यपदानि तेपु आरण्यपदेषु ये वर्णा विसर्जनीया ते स्यु अशेषतस्सर्वं वक्ष्यामि ॥

End

या एव देवता हुतभागा , एता वै होत्रा , अनु सप्त होत्रा , एतान्यारण्यवाक्यानि औवर्णपूर्वविसर्जनीयान्तानि ॥

Colophon

इत्यारण्यसमानसन्धिव्याख्यान समाप्तम् ॥

No 988 शम्भुशिक्षा

ŚAMBHUŚIKṢĀ

Pages, 7 Lines, 17 on a page

Begins on fol 85*a* of the MS described under No 864

Complete.

This work explains the names given to the Kāṇḍas and the Anuvākas in the Kiṣṇa-Yajur-Vēda, and classifies the letters of the alphabet

Beginning

प्रणम्य शिरसा लक्ष्मीं कालिका च सरस्वतीम् ।
गणेश च तथा शम्भु शिक्षा वक्ष्यामि शाङ्करीम् ॥ (१)
काण्डोऽग्निसज्ञो विज्ञेयश्चतुर्थस्तैत्तिरीयके ।
ग्रह इत्याददे प्रश्नस्सजोषान्तो विधीयते ॥ (२)
उख्यमित्यग्निकाण्डस्य प्रश्नद्वितयमादिकम् ।
अन्त्यानुवाकसहित वेदविद्भिरुदाहृतम् ॥ (३)

इषेप्रभृत्यपामान्त प्रश्नाना शुक्वसयुतम् ।
अन्त्यानुवाका याज्याख्यास्त्रयोविंशतिरीरिता ॥

End.

नासिक्यत्वमुरस्यत्व पञ्चमैर्ह्स्य योगत ।
अन्तस्थाभिरुरस्यत्व कण्ठ्यत्व केवलस्य तु ॥
पदादौ पदमध्ये वा स्थितस्योष्मपरस्य वै ।
प्रथमस्य द्वितीयत्व पूर्व कुर्वीत पण्डित ॥
धूङ्क्ष्णे दङ्क्ष्णव इत्यत्राप्यनुस्वारो वि(ि)धर्मत ।

Colophon

शम्भुशिक्षा समाप्ता ॥

No 989 शिक्षा (पाणिनीया)

ŚIKṢA (PANINĪYĀ)

Pages, 7 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 888

Complete

This work is attributed to Pānini and treats of phonetics and pronunciation

Beginning

अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि पाणिनीय मत यत ।
शास्त्रानुपूर्व तद्विद्यात् यथोक्त लोकवेद्यो ॥
प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभि ।
पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥
त्रिषष्टिश्चतुष्षष्टिर्वा वर्णाश्शम्भुमते मता ।
प्राकृते सस्कृते चापि स्वयप्रोक्तास्स्वयंभुवा ॥
स्वरा विंशतिरेकश्च स्पर्शाना पञ्चविंशतिः ।
यादयश्च स्मृता ह्यष्टौ चत्वारश्च यमास्स्मृताः ॥

अनुस्वारो विसर्गश्च ≍क≍पौ चापि पराश्रितौ ।
दुस्पृष्टश्चेति विज्ञेयो ऌकार प्लुत एव च ॥

End

स भवति धनधान्यपशुपुत्रकीर्तिमानतुलश्च सुख समश्नुते । द्विवीति द्विवीति । अथ शिक्षामात्मोदात्तश्च हकार स्वराणा यथा गीत्यचोऽस्पृष्टोदात्तचाषस्तु शङ्कर एकादश ॥

Colophon

इति शिक्षा समाप्ता ॥

No 990 शिक्षा

ŚIKṢĀ

Substance, palm leaf Size, 14½ × 1¼ inches Pages, 8 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, not old

Begins on fol 12a The other works herein are Siddhasādhya-Susiddhāri-Kōṣṭōddhāraḥ 1a, Mantradevatāprakāśikā—Ganapatimantrabhēdāh 4a and Saptalakṣaṇam with commentary 16a

Complete

Same as the last

After द्विवीतिद्विवीति in the end this gives the following :—

End

वृद्धिरादैच् । शङ्कर श(शा)ङ्करी(रीं) प्रा(दा)त् । चाषस्तुराह्वदते मात्राम् । उदात्तमाख्याति वृषाङ्गुलीनाम् । अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीषत् । गीती शीघ्री शिर कम्पी । यथा सौराष्ट्रिका नारी । स्वराणामूष्मणां चैव । हकार पञ्चमैर्युक्तम् । उदात्तश्चानुदात्तस्य(श्च) । आत्मा बुध्या समेत्यार्थान् । अथ शिक्षा प्रवक्ष्यामि ॥

Colophon

पाणिनीयशिक्षा समाप्ता ॥

वेङ्कटावधानिस्वहस्तलिखितम् ॥
अनुवाकानुवाकस्य वदेदादौ पदद्वयम् ॥

No 991 षड्विंशतिसूत्रम्

ṢADVIMŚATISŪTRAM

Pages, 23 Lines, 5 on a page

Begins on fol 22*a* of the MS described under No 861

Complete

This work is intended to help the learners of the Yajur Vēda by removing the confusion arising from pairs of nearly similar words, such as प्रजापति and प्रजावति

Beginning

इषे मयोभू प्रथममहमस्मि द्वितीयतृतीयस्यां या' पुरस्तादमावास्यायां॰ रात्रिया फलीकरणहोम॰ सोमस्या॰ यद्दते चित्तामन्द्रसाना शर्मवर्म द्वितीय प्रजावती । अन्यत्र प्रजापति । वैश्वानरोऽम्बे जुष्टो घोषमतारिषत् । अन्यत्र तारिष । धनस्य देवा जिह्वा मर्त्यस्याभिभूतिरस्ववाची सुप्रजसो मानुष कवीरिष चिकीरिष चतस्र ओजिष्ठ पोतारा नेतारा नेष्टारा निषसाद॥ घृतव्रता यद्योषित् यत्पर भद्र मन्द्रा । अन्यत्र मन्त्रा ।

End

यो हि प्रजा द्वित्वष्टापुनरकर्नैयग्रोध कवचतङ्महे । मे सावित्रमसुरे यन्तीर्हाना यदम उपह्रोमाकारान्तमथाग्नेरग्निर्बृहस्पतिसुतस्य द्वादशसु विश्वा अग्निश्च सावित्र चत्वार्यशीति ॥

Colophon

षड्विंशतिसूत्रं समाप्तम् ॥

No 1014 सिंहानुवाक

SIMHĀNUVĀKAH

Substance, palm leaf Size, 15 × 1¾ inches Pages, 4 Lines 9 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 2*a* The other works herein are—Vaiśvadēvavidhi 1*a*, Punassaṁskārānukramaṇikā 2*b*, Dharmaśāstravacanāni 3*a*, Bindudvādaśīvratakalpa 3*b*, Kūśmāṇḍahōmaprayōgaḥ 5*a*, Gaṇahōmaḥ 11*b*

Complete The work seems to be of a magical character

Beginning

* * * *

पौर्णमास्या वा केशमापूर्यमाणपक्षे वा पुण्यनक्षत्रे केशश्मश्रुलोमनखानि वापयित्वा चतुष्पथ गत्वा पादौ प्रक्षाल्याचम्य पत्न्या पवित्रपाणि प्राणानायम्य सङ्कल्प करोति—समस्तपापक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं कलशस्थिते जले स्वात्मनो रूपमीक्षमाण सिंहानुवाकमन्त्रपठन करिष्ये ।

सिंहे मे मन्यु । व्याघ्रे मेऽन्तरामय । वृके मे क्षुत् । अश्वे मे घसि । धन्वनि मे पिपासा । राजगृहे मेऽशनाया । अश्वनि मे तन्द्रि । गर्दभे मे स्पर्श । शल्यके मे ह्री ।

End

दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान् द्वेष्टि यञ्च वय द्विष्म इत्यन्वीक्ष्यमाण यस्या दिशि द्वेष्या तस्या दिशि निरस्य पाणिपादौ प्रक्षाल्याचम्या प्रतीक्षमाण गृह गच्छेत् ॥

Colophon

इति सिंहानुवाक ॥

No 1015 सिंहानुवाक

SIMHANUVAKAH

Pages, 2 Lines, 6 on a page

Begins on fol 197*a* of the MS described under No 23

Complete

Same as the last, except that the prefatory passages are omitted, and that there is a slight difference in the end as shown below

End

यथ वय द्विष्म पाप्मन् कलश निरस्य अप उपस्पृश्य

No 1016. सिंहानुवाकव्याख्या

SIMHĀNUVĀKAVYĀKHYĀ

Pages, 6 Lines, 7 on a page

Begins on fol 195*a* of the MS described under No 23

Complete

A commentary on the last described work

Beginning.

सिंऽहे मे मन्यु । मे मन्यु क्रोध हिनस्तीति हिंस पृषोदरादित्वात् हकारसकारयोर्व्यत्यास सिंहः । जातिशब्दयोर्वाक्यस्य(अ) परिस(मा)प्तत्वात् अन्याक्रियापदस्याध्याहार कर्तव्य( ) । (प्रवर्त)तामिति शेष. । मम क्रोध· सिंहे प्राणिना हिंसाकारिणि उग्रजन्तुर्नि(न्तौ) वर्तता न मयीत्यर्थ । एव प्राणिना पीडाकारिण्युग्रसत्त्वे मदीयक्रोध प्रवर्ततामिति ।

End

सहस्रशो बहुद्रष्टा अमर्त्य अमरणधर्मा देवतास्वभाव इत्यर्थ ।

Colophon

सिंहानुवाकव्याख्यान रामाप्तम् ॥

No 1017 स्वरपञ्चाशत्

SVARAPAÑCĀŚAT

Substance, palm leaf Size, 17 × 1⅜ inches Pages, 5 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured. Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Svarapañcāśadvyākhyā 4*a*

Complete

A work treating of the accents on the words in the Kṛṣṇa-Yajur-Veda

Beginning

अतीन्द्रियार्थविज्ञानं प्रणम्य ब्रह्म शाश्वत (म्) ।
तैत्तिरीयपदादीना वक्ष्यामि स्वरलक्षणम् ॥
उदात्तश्चानुदात्तश्च वर्णाना प्रकृतौ स्वरौ ।
स्वरितास्तु द्विधोच्यन्ते धृ(द्रु)त कम्पश्च सांहित ॥
तुल्यस्वरस्वरूपार्थे पदभेदेऽपि तत्सुपाम् ।
द्विरुक्तावग्रहेऽप्येव द्विधेङ्गचेंऽशे विभक्तिजे ॥

End

न्यङ्क्स्वर्युज्य चिदा नाव्या ससौम्याश्चेति तादृशा ।
अन्येऽप्यध्ययनाद्बोध्या आरुणोपनिषत्स्वरा ॥

Colophon

इति स्वरपञ्चाशत्समाप्त (।) ॥

No 1018 स्वरपञ्चाशद्व्याख्यानम्

SVARAPAÑCĀŚADVYAKHYĀNAM

Pages, 55 Lines, 6 on a page

Begins on fol 4*a* of the MS described under No 1017

Complete

A commentary on the work described under the last number

Beginning

अतीन्द्रियार्थविज्ञान प्रणम्य ब्रह्म शाश्वतम् ।
तैत्तिरीयपदादीना वक्ष्यामि स्वरलक्षणम् ॥

अनेन परापरब्रह्मप्रणामपूर्वकमारिप्सितग्रन्थाभिधेयमाह सबन्धाभिधयप्रयोजनश्च वक्तव्य वेदोपि शाश्वत ब्रह्म तदिति इन्द्रियार्थविज्ञाने कारण भवति । तत्प्रतिपाद्य पर ब्रह्मापि अतीन्द्रियार्थविज्ञानस्वभाव भवति । तदुभयरूप ब्रह्म प्रणम्य स्वरलक्षण वक्ष्याम इत्यर्थ

End

सादन्य सपुर सख्या तथा रथ्याकरुण्ययो ॥
न्यङ्स्वर्युज्य चिदा नाव्या ससौम्याश्चेति तादृशा. ।
अन्येऽप्यध्ययनाद्बोध्या आरुणोपनिषत्स्वरा ॥

Colophon

इति स्वरपञ्चाशद्व्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

No 1019. स्वरपञ्चाशत्

SVARAPAÑCĀŚAT

Pages, 6 Lines, 6 on a page

Contains 45 verses, incomplete

Begins on fol 60*a* of the MS described under No 861

No 1020 स्वरपञ्चाशत्

SVARAPAÑCĀŚAT

Pages, 5 Lines, 6 on a page

Begins on fol 20*a* of the MS described under No 866

Contains 46 verses, incomplete

Same as the last

No 1021 स्वरभक्ति

SVARABHAKTIH

Substance, paper Size, 13 × 8 inches Page, 1 Lines, 14 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1*a* The other works herein are

Yōgatattvadīpikā 1*b*, Kaupīnapañcakam 2*b*, Māyāpañcakam 2*b*, Sivōhampañcakam 3*a*, Manīṣāpañcakam 3*b*, Nṛsiṁhastutiḥ 4*b*, Nādānusandhānapañcakam 5*a*, Citkalāṣṭakam 5*b*, Sōpānapañcakam 6*b*, Paramārthasārasangrahaḥ 7*b*, Mahāpuruṣalakṣanam 9*b*, Tattvapīthadaśakam 10*a*, Śivōtkarṣasākṣipañcakam 11*b*, Śivōtkarṣaśatakam 12*a*, Svānubhūtiḥ 19*b*, Jñānatārāvalih 21*a*, Vēdāntaḍiṇḍimaḥ 24*b*, Sadāśivārya 25*b*, Ēkaślōkī 28*b*, Svātmaprakāśikā 29*a*, Dṛgdṛśyavivēkaḥ with commentary 34*a*, Ēkādaśōttaraśatavākyagranthaḥ 47*b*, Pañcaratnamālikāvyākhyā 57*a*, Ātmalingārcanam 61*b*, Māyāvivaranam 64*b*

Complete

This work treats of the pronunciation of र् and ऌ in the Veda, when either of them becomes the first member of a conjunct consonant

Beginning

करेणु कर्षिणी चैव हरिणी हारितेति च ।
हसपादेति विज्ञेया पश्चैता स्वरभक्तय ॥
करेणू रहयोर्योगे कर्षिणी लहकारयो ।

End

ऊष्मोत्तरे द्वितीय( ) स्यादादेश प्रथमस्य तु ।
हकार प्रथमादूर्ध्व तत्तत्स्थान चतुर्थकम् ॥

Colophon

इति स्वरभक्ति सम्पूर्ण (र्णा) ॥

No 1022 स्वरशिक्षा सव्याख्या

SVARAŚIKSA WITH COMMENTARY

Pages, 25 Lines, 18 on a page

Begins on fol 253*a* of the MS described under No 867

Complete

A work with commentary specifying those words of the Kṛṣṇa-Yajur Vēda which have the Udātta accent

Beginning

प्रणम्य नारायणपादपङ्कजे
समस्तलोकत्रितयार्तिहारिणी ।
करिष्यते वेदपदानि पाठतो
निरूप्य चोच्चस्वरनिर्णयो मया ॥

प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्य स्वरलक्षणस्याविच्छेदपरिसमाप्तये लोकत्रितयार्तिहारिणी नारायणपादपङ्कजे प्रणम्य तैत्तिरीयवेदपदानि लोकप्रसिद्धपाठानुसारेण तत्त्वत प्रतीक्ष्य उदात्तस्वरनिर्णयो नाम लक्षण क्रियते इति । ननु किमनेन लक्षणकरणेन स्वत एव वेदपदानि इदमीदृशमिति प्रसिद्धाध्ययनादेव सर्वं तत्त्वतो निश्चिनुय(यु) । तथापि तु प्रतिलक्षण प्रतिपदं किमिद किमेवमिति सर्वदा सर्वत्र सन्देहिना विसारिणामस्मादृशां निश्चायक लक्षणमपेक्षणीयमेवेति तथास्तु स्वराष्टकस्वरसमुच्चयप्रातिशाख्यादीनि स्वरनिश्चायकानि पूर्वोक्तानि लक्षणानि सन्ति उदात्तस्वरनिर्णयनाम्ना किमनेन लक्षणकरणेनेत्याकाङ्क्षायामाह—

अन्तोदात पद्धेदमाद्युच्चमिदमीदृशम् ।
नियमो न कृत कैश्चित् कस्मिंश्चित्स्वरलक्षणे ॥

End

ओषधीष्वोषधीनाश्च तदौषधय ओषधी ।
सौषधी , महिमौषधय । एतान्याद्युदात्तानि पदानि व्याख्यातानि ।
एवमुच्चस्वरोऽस्माभिर्निर्णीतो वर्णित क्रमात् ।

Colophon

इत्युच्चस्वरसमुच्चयस्समाप्त ॥

No 1023 स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका
SVARASIDDHĀNTACANDRIKĀ

Substance, paper Size, 13×8 inches Pages, 404 Lines, 21 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new Incomplete

A work treating of Vēdic accents in accordance with Pāṇini and other grammarians The work is divided into 12 Prakaraṇas, and their contents are given in the first Prakarana, which is extracted below The author of the work is Śrinivāsa, son of Ananta (Kṛṣṇa)

Beginning:

स्वरसिद्धान्तचन्द्रिकायामारम्भप्रकरणारम्भ,—
प्राणेष्ट व्याकरण यदनुग्रहलेशतो मुनि कृत्स्नम् ।
यस्यामाषिष्ट महाभाष्य भूशा भजे तमीशानम् ॥
सङ्कल्यन्वयसभयात् गुणमहाम्भोधेरनन्ताह्वया(त)
जाह्नव्येव पवित्रया क्षितितले सवर्धितश्रेयस ।
जात कृष्णाविपाश्रितो विधुरिव प्रीणन् बुधानात्मन।
सन्मार्गाभिगमोज्वलो विजयते स श्रीनिवासस्सुधी ॥
पदवाक्यप्रमाणाब्धिपारावारीणबुद्धिना ।
तेन शुश्रूषितानेकगुरुलम्भितबुद्धिना ॥

तैत्तिरीयकशाखानुसारिणी विदुषा मता ।
विरच्यते धियश्शुद्ध्यै स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥
अथात्र स्वरसूत्राणा सङ्ख्याप्रकरणा यपि ।
बुद्धेर्विशुद्धये पद्यैरमीभि प्रतिपाद्ये ॥
चतुस्सहस्रसूत्राणा पञ्चसूत्री विवर्जिता ।
अष्टाध्यायी पाणिनीया सूत्रैर्माहेश्वरैस्सह ॥
सप्ताशीत्यधिका तेषु त्रिशती सौवरी मता ।
पञ्चैकादश विज्ञेया( ) स्वरे योगा उणादिषु ॥
सङ्ख्याफिट्सूत्र[सूत्र]सूत्राणा विज्ञेयाशीतिरष्ट च ।
त्रिंशत्सूत्री प्रातिशाख्यात् सगृहीतात्र सौवरी ॥
सपद्यते पञ्चशती मेलने षोडशाधिका ।
सैषा पञ्चशती स्पष्टमत्र ग्रन्थे विविच्यते ॥
सङ्ख्योदात्तादिपदवत् सूत्राणामियमीरिता ।
ङीन्ङीषादिविधेयानि सूत्राणि सुबहून्यपि ॥
स्वरैकफलकान्येव गुणसूत्राणि कानि चित् ।
सन्ति सूत्राण्युदात्तादिनिपातनपराण्यपि ॥
वार्त्तिकानि असिद्धानि सूत्राणि सुबहून्यपि ।
किं बहुना श्रुतिरखिला ब्रह्माद्वैत (तैक) तत्परा यद्वत् ।
तद्वद्व्याकृतिरखिला स्वरबोधैकप्रयोजना जयति ॥
द्वादशात्र प्रकरणान्याद्यमारम्भण कृते ।
उपोद्घातान्यथ त्रीणि तेष्वाद्ये प्रतिपादित ॥
उदात्तादेस्स्वरूपादि परिभाषा द्वितीयके ।
तार्तीयीके तु सर्वत्रावेक्षितस्सहितास्वर ॥
अथाष्टसु प्रकरणेष्वष्टौ व्युत्पादिता अमी ।
धातोस्स्वर प्रत्ययस्य समासस्य फिषस्तथा ॥

सर्वानुदात्तभावश्च सुबन्ताना तिङामपि ।
स्वर प्रतानामप्येकश्रुतिश्चेति यथाक्रमम् ॥

अवान्तरप्रकरणान्यत्र सन्ति बहून्यपि ।
ञिनि(ञ्नि)त्स्वरादयस्तेषु व्युत्पाद्या इति सङ्ग्रह ॥

सौवरीं प्रक्रिया पूर्वे न सम्यग्व्युदपीपदन् ।
तथा हि तावद्व्ट्स्यादौ वैदिकोदाहृतिर्न हि ॥

वेदे हि सम्प्रदायेन(ण) प्रथते नियतस्वर ।
लोकेन पाठनैयत्यन्तस्य नेति च वक्ष्यते ॥

विप्रकीर्णा च सा तत्र यथासूत्र यथायथम् ।
नापि सिद्धान्तकौमुद्याम्
सन्त्येव दुष्परिहरा दोषास्तत्रापि पश्चषा ॥

अदोषानेव तान्मन्ये गच्छतस्खलन यथा ।
अथादोषा कतिपये गण्यन्ते स्वारमञ्जरा ॥

अपेक्षितस्यावचनमनपेक्षितकीर्तनम् ।
अथाभाससमाधानमनाशङ्क्यस्य शङ्कनम् ॥

अपसिद्धान्तकथन तथानन्वितकीर्तनम् ।
परस्परविरुद्धत्व स्वोक्तानामेव च क्वचित् ॥

व्युत्क्रमेण च सूत्राणा कथन निष्प्रयोजनम् ।
अनाङ्गस्य विभागस्येत्याद्या दोषा परिस्फुटा ॥

बहूनां पाणिनीयाना सूत्राणामविवेचनम् ।
फिट्सूत्रस्यावर्णनश्चापेक्षितानवबोधनम् ॥

न च वेदोदाहरणमेषा नेत्यविवेचनम् ।
उदाहरिष्यमाणत्वात् बहूनामेष्वपि श्रुतम् ॥

उदाहृतय एता हि वेदभाष्येऽप्युदीरिता ।
द्वन्द्वानेकाधिकरणवचनो युगपद् भवेत् ॥

इत्यादिसाधन युक्तादनपेक्षितकीर्तनम् ।
न हि कश्चिद्विशेषोऽस्मात् विचाराद्विद्यते स्वरे ॥

स्थानिवन्ना(त्त्व)हजा(ला)देशो भवेदिति यदीरितम् ।
यत्रैव देवताभाव एकस्मिन् हविषि द्वयो ॥

तत्रैव देवताद्वन्द्वस्वर इत्यपि जल्पितम् ।
बह्वेवमादिक ज्ञेयमपसिद्धान्तकीर्तनम् ॥

अन्येऽपि दोषास्तद्ग्रन्थदृष्टिभिस्सुगमा इति ।
वक्ष्यते चोत्तरत्रेति क्रियते नात्र विस्तर ॥

ये दोषास्स्वरमञ्जर्यां ते तद्विवरणेऽपि च ।
अत प्रचोदयति मा कृतावस्था गुरो कृपा ॥

विद्वासश्श्रोतुमर्हन्ति तामेता वीतमत्सरा ॥

इत्यारम्भण नाम प्रथम प्रकरणम् ॥

अथ सञ्ज्ञाप्रकरणम् ॥

निश्वसित श्रुतिरखिला विश्वमिद यस्य केवला लीला ।
तस्मै धाम्ने गिरिजामिश्रितवपुषे नमोऽस्तु कस्मै चित् ॥

सिद्धि कार्यस्य निर्विघ्ना यदधीना विधेरपि ।
तदस्तु हस्तिवदन वस्तु निश्रेयसाय न ॥

कराभ्यां कस्याश्चित् कमलनयनाया परिसरे
दृशोर्लीलाव्याजात् सपदि चलयन् केलिकमलम् ।
परागैस्तस्यास्या मुकुलितदृशि स्वैरमपरास्
अथालिङ्गन् वृ(दृ)ष्टो दिशतु मदभीष्ट मुररिपु ॥

ञ्याकृतिनिर्मितविदितान्मुनिवर्यास्त्रीन्नमस्कुर्वे ।
गुरुमपि समष्टिमेषा वन्दे श्रीरामयज्वानम् ॥
तैत्तिरीयकशाखानुसारिणी विदुषा मता ।
विरच्यते धियश्शुद्ध्यै स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

कष्ट व्याकरणं पतञ्जलिरपि प्राह स्म तत्राप्यसौ
दुर्ज्ञाना मतिमद्भिरप्यतितरा कष्टा स्वरप्रक्रिया ।
क्वैषा सा क्व मलीमसा मम मतिर्मन्दा तथाप्य(प्युत्स)हे
यन्मह्य दयतेतरान्निरुपधिश्श्रीरामभद्रो गुरु ॥

निश्चित्य स्वरशास्त्रतत्त्वमखिल भाष्यादिभिर्भास्करा-
द्याचार्यैरचित विभाव्य सुचिर भाष्य श्रुतीनामपि ।
यच्चाकाङ्क्षितमत्र नैव कथित तत् प्रातिशाख्यादिभि-
स्सगृह्य ग्रथिता मुदेऽस्तु विदुषामेषानवद्या कृति ॥

न्यकृतपूर्वनिबन्धा सत्कृतसत्सम्प्रदायरमणीया ।
कस्य न मोद तनुते कृतिरेषा-मृदुपदावलीरचिता ॥

आम्नाये ये प्रवीणा परिचयरहिता प्रायशस्ते—
ये स्युस्तत्रापि दक्षाश्शिथिलपरिचयास्ते स्वरप्रक्रियायाम् ।
ईर्ष्यान्धा केऽपि तत्राप्यधिकपरिचया किन्तु सन्तोऽनसूया
पृथ्व्या भवेयु कृति चन्न सफलो यत्र यत्नो मदीय ॥

उच्चैरुदात्त ।

ऊकालोऽज्झ्रस्वदीर्घप्लुत इति सूत्रादजित्यनुवर्तते, उच्चैरित्यधिकरणश-क्तिप्रधानमव्ययमूर्ध्वशब्दसमानार्थकम्, तच्चात्र ताल्वादिस्थानसम्बन्धिन्यूर्ध्व-भागे वर्तते । ताल्वादिषु हि स्थानेषु औत्तराधर्येण व्यवस्थिता भागा । अधिकरणत्वस्य क्रियापेक्षत्वाद्योग्यतया निष्पत्तिक्रियालाभ । तद्‌यमर्थ ताल्वादिस्थानोर्ध्वभागे निष्पन्नोऽनु(जु)दात्तसञ्ज्ञ इति ।

End

गुरोरनृत इति सूत्रात् । एव च तत्र प्राचाग्रहणस्य विकल्पार्थत्वात् पक्षे न कस्य चित् प्लुत । न च गुरोरनृत इति सूत्रादत्र कथमेवलाभ इति वाच्यम् । यतस्तत्र काशिकायामुक्त प्रत्यभिवाद इत्येवमादिना य प्लुतो विहितस्तस्यैवायं स्थानविशेष उच्यते, प्राचा ग्रहण विकल्पार्थम्, आयुष्मानेधि देवदत्तेति हरदत्तो(त्तेना)प्युक्त क्वचित् पठ्यत इत्युपक्रम्यानूद्य नेद स्वतन्त्र प्लुतविधानमित्यादिना व्याख्यायते न प्रत्यभिवाद्यमानार्थस्य च पदस्येद प्लुतविधान यत्र तत्रस्थस्य गुरोरिति द्रष्टव्य प्राचा ग्रहण विकल्पार्थमिति तेन पक्षे न कस्य चिदपि प्लुतो भवतीत्याह । अभ्रीत्प्रेषणे परस्य चेति सूत्रे सर्वं प्लुतस्साहसमनिच्छता विभाषा वक्तव्य इति वदतो भाष्यकार

No 1024 स्वराष्टकम्
SVARASTAKAM

Page, 1 Lines, 8 on a page

Begins on fol 41*b* of the MS described under No 857

Complete

A work treating of Vedic accents in 8 stanzas A work of this name is quoted in the commentary of Svaraśikṣā as having been consulted by the author of the text thereof

Beginning

एकोदात्त पद विद्यादेकस्वारमथापरम् ।
कानि चित्तु द्व्युदात्तानि तच्छिष्टन्निहत स्मृतम् ॥
द्व्युदात्ताना समासे तु त्र्युदात्तत्वश्च दृश्यते ।
सर्वानुदात्तमेवान्यत् पदमेवविध स्मृतम् ॥

End

स्वरितस्यैव पूर्वार्द्धमपरे तु मनीषिण ।
अभिस्वार्यैव पूर्वार्द्धं नियच्छन्त्येव कम्पितम् ॥

Colophon.

स्वराष्टक समाप्तम् ॥

(2) NIRUKTAM

No 1025 निरुक्तम्

NIRUKTAM

Substance, paper, Size, 12½ × 7⅓ inches Pages, 177 Lines, 24 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 167*a* of the MS described under No 33

Complete

The second part of Nirukta constituting the commentary on the first part, contains 14 Adhyayas including 2 Adhyāyas of Pariśiṣṭam The first part consists of 5 Adhyāyas making up the नैघण्टुक, नैगम and दैवता Kāṇḍas

Beginning of the second part

समाम्नायस्समाम्नातस्स व्याख्यातव्यस्तमिम समाम्नाय निघण्टव इत्याचक्षते । निघण्टव कस्मान्निगमा इमे भवन्ति छन्दोभ्यस्समाहृत्य समाहृत्य समाम्नातास्ते निगन्तव एव सन्तो निगमनान्निघण्टव उच्यन्त इत्यौपमन्यवोऽपि वा हननादेव स्यु समाहृता भवन्ति । यद्वा समाहृता भवन्ति तद्यान्येतानि चत्वारि पदजातानि नामाख्याते चोपसर्गनिपाताश्च तानीमानि भवन्ति तत्रैतन्नामाख्यातयोर्लक्षण प्रविशन्ति भावप्रधानमाख्यात सत्त्वप्रधानानि नामानि तद्यत्रोभे भावप्रधाने भवत पूर्वापरीभूत भावमाख्यातेनाचष्टे व्रजति पचतीत्युपक्रमप्रभृत्यपवर्गपर्यन्त मूर्तं सत्त्वभूत सत्त्वनामभिर्व्रज्या पक्तिरित्यद इति सत्त्वानामुपदेश । गौरश्व पुरुषो हस्तीति भवतीति भावस्यास्ते शेते व्रजति तिष्ठतीतीन्द्रियनित्य वचनमौदुम्बरायण

End

मा ते राधांसि मा ते ऋक् मा च ते धामानि मा च ते कदा च नस्सरिषुस्सर्वाणि प्रज्ञानान्युपमानाय मनुष्यस्य हितोऽयमादित्योऽयमात्माथैतदनुप्रवदन्त्यथैत महान्तमात्मानमेषर्गण प्रवदन्ति(ति) वैश्वकर्मणे देवा-

ना नु वय जानाना नासदासीन्नो सदासीत्तदानीमिति च सैषात्मजिज्ञासा सैषा सर्वभूतजिज्ञासा ब्रह्मणस्सारिष्ट सरूपता सलोकता गमयति य एव वेद नमो ब्रह्मणे नमो महते भूताय नम पारस्का(स्करा)य नमो यास्काय ब्रह्म शुक्लमसीय ब्रह्म शुक्लमसीय ॥ 37 ॥

इति निरुक्ते चतुर्दशोऽध्याय ॥

व्याख्यात(न्दैवत)मग्निरस्मि जन्मनापश्य गोपामाकाशगुणस्त परिवर्तमान स यद्यनुरुध्यतेऽष्टोतरमथ ये हिंसामाश्रित्याथ ये हिंसामुत्सृज्य न त हसो घर्मस्सोम पवते ब्रह्मा देवाना तिस्रो वाच ईरयति सोम गावोऽक्रान्म- हत्तत्सोमो विधु दद्राण साकञ्जानास्त्रियस्सतीस्ससार्धगर्भानविजानाम्य- पाङ् प्राङेति तदिदास को अद्य युङ्क्ते को अग्निमिच्छेत् त्वमङ्ग हसश्शुचिषद्- द्वा सुपर्णायाहीन्द्र विप्र विप्रासो जातवेदस इद तेऽन्याभिस्त्र्यम्बक शत जीव मा ते राधासि सप्तत्रिंशत् ॥

Beginning of the first part

गौ , ग्मा, ज्मा, क्ष्मा, क्षा, क्षामा, क्षोणी, क्षिति , अवनी[ ], उर्वी, पृथ्वी, मही, अदिति , रिप , इला, निरृत(ति) , भू , भूमि , पूषा, गातु , गोत्रेत्येकविंशति पृथिवीनामधेयानि ॥

End

अश्वि, क्ना, उषा , सूर्या, वृषाकपायी, सरण्या(ण्यू) , त्वष्टा, सविता, भग , सूर्य , पूषा, विष्णु , विश्वानर , वरुण , केशी, केशिन , वृषा- कपि , यम , अज एकपात्, पृथिवी, समुद्र , अथर्वा, मनु दध्यजो(ङ्), आदित्या , सप्त ऋषय , देवा', विश्वे देवा , साधा(ध्या) , वसव , वाजिन , देवपत्न्यो देवपत्न्य इत्येकत्रिंशत्पदानि ॥

Colophon

इति नैघण्टुकस्य पञ्चमोऽध्याय समाप्त' ॥

No 1026 निरुक्तम्

NIRUKTAM

Size, 13 × 7¾ inches Pages, 15 Lines, 24 on a page Character, Grantha

Begins on fol 37*a* of the MS described under No 589

Has 5 Adhyāyas

Contains the first part of the Nirukta

Beginning

गौ, ग्मा, ज्मा, क्ष्मा, क्षा, क्षौ(क्षा) मा, क्षोणी, क्षिति, अवनि, उर्वी, पृथ्वी, मही, अदिति, रिप, इला, निर्ऋति, मा, भूमि, पूषा, गातु, गोत्रा इत्येकविंशति पृथ्वीनामानि ।

End.

साध्या, वसव, वाजिन, देवपत्न्यो देवपत्न्य इत्येकत्रिंशत् पदानि।

अग्निर्द्रविणोदा अश्वो वायु श्येनोऽश्विनौ षट् ॥

इति नैघण्टुके पञ्चमोऽध्याय ॥

Colophon

वेदाङ्गनैघण्टुके पञ्चमोऽध्यायस्समाप्त ॥

---

(3). JYAUTISAM (VĒDĀNGA).

No 1027. वेदाङ्गज्यौतिषम्

VĒDĀNGAJYAUTIṢAM

Pages, 4 Lines, 24 on a page Character, Grantha

Begins on fol. 49*a* of the MS described under No 589

Complete

A small astronomical work on the determination of the proper seasons, months and days for the performance of Vēdic sacrifices, by Lagadha

Beginning

पञ्चसवत्सरमय युगाध्यक्ष प्रजापतिम् ।
दिनर्त्वयनमासाङ्ग प्रणम्य शिरसा शुचि ॥
प्रणम्य शिरसा कालमभिवाद्य सरस्वतीम् ।
कालज्ञान प्रवक्ष्यामि लगधस्य महात्मन ॥
ज्योतिषामयन कृत्स्न प्रवक्ष्याम्यनुपूर्वश ।
विप्राणा सम्मत लोके यज(ज्ञ)कालार्ध(र्थ)सिद्धये ॥

End

यथा शिखा मयूराणा नागाना मणयो यथा ।
तद्वद्वेदाङ्गशास्त्राणा ज्यौतिष मूर्धनि स्थितम् ॥
वेदा हि यज्ञार्थमभिप्रवृत्ता
कालानुपूर्वा विहिताश्च यज्ञा ।
तस्मादिद कालविधानशास्त्र
यो ज्यौतिष वेद स वेद यज्ञान् ॥
यो ज्यौतिष वेद स वेद यज्ञान् इति ॥

पञ्चसवत्सर प्रपद्येते कार्य(र्या) नाडिके (कला दश च) या पर्वसविता विषुव सप्त ॥

Colophon

इति लगुधोक्त वेदाङ्गज्यौतिष समाप्तम् ॥

No 1028 वेदाङ्गज्यौतिषम्

VEDĀNGAJYAUTIṢAM

Pages, 3 Lines, 8 on a page

Begins on fol. 1*a* of the MS described under No 887

Complete Same as the last

The following is found at the end of the work

बहुधान्यनामसवत्सरे मार्गशीर्षशुद्धप्रतिपदि सौम्यवासरे परिभाषाप्रातिशाख्ये समाप्ते ॥

IV. KALPA AND THE ALLIED SUTRAS.

No 1029 आश्वलायनश्रौतसूत्रम्

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 16 × 1¾ inches Pages, 261 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Pratyangirā kavacam 132*a*, and Aśvatthanarāyaṇapūjā 137*a*

Complete

This work is in 12 Adhyāyas and treats of Vēdic sacrifices, it is in the form of Sūtras and is by Āśvalāyana It has particularly in view the use of the Ṛgvēda by the Hotṛ priest in those sacrifices.

Beginning

अथैतस्य स(मा)म्नायस्य विताने योगापत्तिं वक्ष्याम । अग्न्याधेयप्रभृतीन्याह वै(तानि)कानि । दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यास्यामस्तन्त्रस्य तत्राम्नातत्वात् । दर्शपूर्णमासयोर्हविष्ष्वासन्नेषु होतामन्त्रित प्रागुदगाहवनीयादवस्थाय प्राङ्मुजो(खो) यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणाव(वृ)द्विहार प्रपद्यते पूर्वेणोत्त(त्क)रमपरेण प्रणीता । इध्ममपरेण(।) प्रणीते । चात्वाल चात्वालवत्सु । एतत्तीर्थमित्याचक्षते ।

End

अन्यो वा प्रज्ञातदक्षिण । दक्षिणावता पृष्ठा(ष्ठ्या)नि शमयेदिति विज्ञायते । स प्रव हेतु प्रकृतिभावे प्रकृतिभावे । नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे नम आचार्येभ्यो नम आचार्येभ्यो नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय ॥

द्वादशोऽध्याय ॥

उक्तानि वैतानिकानि । अत्रि(त्री)णा, कण्वाना, गोतमानां, सर्वे समानगोत्रास्स्युरिति गाणगारि, तस्य विभाग वक्ष्याम, अथ सन्निधर्म-

दीक्ष[ ], अथ सवनीया, अथ सारस्वतानि, सर्पाणामयन कुण्ड-
पायिनामयनम्, आदित्यानामयनेनाङ्गिरस(ा)मयन व्याख्यात, गवामयने-
मा(ना)दित्याना, गवामयनेन कण्वाना द्वौ ॥

Colophon

इत्याश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्याय ॥

चित्रभानुतपश्शुक्लसप्तम्यामिन्दुवासरे ।
आश्वलायनसूत्र हि लिख्यते घण्टियज्वना ॥

No 1030 आश्वलायनश्रौतसूत्रम्

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 15¼ × 1⅜ inches Pages, 40 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1a The other work herein is Āśvalāyanaśrautaprayōgaḥ 21a

Contains the fourth and the fifth Praśnas of the work described under the last number

---

No 1031 आश्वलायनश्रौतसूत्रवृत्ति

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAVṚTTIḤ

Substance, paper Size, 8 × 6½ inches Pages, 88 Lines, 20 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Transcribed for the Library in 1895

Begins on fol 54a The other works herein are Agnihōtrarakṣāmaṇiḥ 1a, Agnihōtrarakṣāmaṇivyakhyā 12a

Contains a commentary on the Āśvalāyanaśrautasūtra, from the close of the 12th Khaṇḍa of the 5th Praśna to the end of the 6th Praśna The author of the commentary is Ṣaḍguruśiṣya, and it is called Abhyudayaprada

Beginning

स्तैतेनास्य चतुराहावशस्त्रता ।
चतुराहावशस्त्रत्वमेवमुत्तरयोरपि ॥

आयात मित्रावरुणेति याज्या । अत्रास्यनुवषण्णाभूद्दिर्यागोऽजोऽनुमन्त्रणम् । अथ ब्राह्मणाच्छंसिन आह आयाहि सुषुमाहित इति षट्स्तोत्रियानुरूपावनन्तरा सप्त ऋच

*   *   *   *

संस्थितेषु सवनेषु षोडशिनि चातिरात्रे प्रशास्त (प्रसुहीत्युक्त सर्पतेति) प्रशास्ता सताभिसृजेत् । अथ समाप्तेषु सवनेषु तथातिरात्रे अतिरात्रसंस्थे षोडशिनि शस्त्रे च प्रशासत प्रस(सु)हीत्यध्वर्युणोक्त प्रशास्ता सर्पतेत्यनुजानीयात् । प्रसुहीत्युपलक्षणम्

*   *   *   *

Colophon

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रवृत्तौ पञ्चमोऽध्याय ।

अथेदानीमुक्थ्यसंस्थायामाग्निमारुतशस्त्रादूर्ध्वं विशेषमाह—उक्थ्ये तु होतृकाणां शस्त्राणि भवन्ति न होतु इति शेष । तत्र प्रशास्तु एषेषु त्रवाणि ते स्तोत्रियतृच ।

End

तस्योपांशुसव क्रियते ओत्तमादनुयाजात् उरु विष्णो विक्रमस्वेति पूर्णाहुतिमेके उदवसानीयायास्थाने समामनन्ति इति द्विरुक्तिरुक्तार्थम् ॥

Colophon

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायामाश्वलायनसूत्रवृत्तौ अभ्युदयप्रदाया षष्ठोऽध्याय ॥

No 1032 आश्वलायनश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्ति

AŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAPRAYŌGAVRTTIH

Substance, paper Size, 10⅝ × 8½ inches Pages, 227 Lines, 16 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in 1897

Incomplete

This is a commentary on the Aśvalāyanaśrautasūtra, containing directions for the performance of the various sacrifices This is a very popular treatise with the priests The author is one Tālavrntanivāsin, also called Āndapillai

Beginning

समस्तप्राणिजातस्य हृत्पद्मनिलये स्थितम् ।
वेदार्थं विदुषा ज्ञेय यज्ञात्मान नमाम्यहम् ॥

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानानुसारेण प्रयोगवृत्तिः क्रियते । दर्शपूर्णमासप्रभृतीनामुक्ताना कर्मणां य पदा(रा)र्थे कर्तव्य तदा चोदित अनादेशे होत्रा कर्तव्ये दक्षिणेन पाणिना यज्ञोपवीती शुचिर्भवति । ऋच पादग्रहणे कर्मार्थे प्रतीयात् । पादमित्यविवक्षित प्रतीकमात्रमेव सूक्तम् ॥

* * * *

इति तालवृन्तनिवासिकृताया हौत्रप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासप्रयोग समाप्त ॥

* * *

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥
आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥
समासस्तृतीयोऽध्याय ॥

सोमप्रयोग उच्यते ।

End

ऋत्विजा त्रीणि शस्त्राणि यज्ञपुच्छादि पूर्ववत् ।
षोळशिग्रहसस्थाया पशुरैन्द्रा (न्द्रो) विधीयते ॥
विहृतष्षोळश्युक्थ्यान्ते अस्य वा यज्ञपुच्छकम् ।
वाजपेयेऽग्निरुद्राग्नी इन्द्रश्च मरुतस्तथा ॥
सरस्वती सरस्वाश्च देवताश्च प्रजापति ।
पशूना षोळश्यतिरिक्तो यज्ञपुच्छादि पूर्ववत् ॥
अथातिरात्रप्रयोग उच्यते ॥

आश्वलायनसूत्रवृत्तिश्रौतसूत्रप्रयोगदीपिका सूचिका

No 1033 आश्वलायनश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्ति

ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIḤ

Substance, palm-leaf Size, 15¼ × 1⅜ inches Pages, 408 Lines, 6 *on a page* *Character*, Telugu *Condition*, slightly injured Appearance, old Fol 26, 27, 125 to 208, 220 to 229 and 255 are lost.

Incomplete

Contains directions for the performance of sacrifices in accordance with Āśvalāyanaśrautasūtra, as explained in the commentary of Dēvasvāmin The work is by Tālavṛntanivāsin

Beginning.

यज्ञात्मानन्नमाम्यहम् ।

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानुसारेण प्रयोगवृत्ति क्रियते। दर्शपूर्णमासप्रभृतीनामुक्ताना कर्मणा य परार्थे कर्तव्य तदा चोदित· अनादेशे होत्रा कर्तव्ये दक्षिणेन पाणिना यज्ञोपवीती शुचिर्भवति ।

* * * *

Colophon

इति तालवृन्तनिवासिकृताया हौत्रप्रयोगवृत्तौ दर्शपूर्णमासप्रयोगवृत्ति· ॥

* * * *

आश्वलायनसूत्रस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥

End

एतत्सर्वं सर्वेषां सोमयागाना साधारण भवति । अस्मिन् प्रकरणे अश्रुतफलाना कर्मणां शास्त्रान्तरेण फलोऽवगन्तव्य । उद्देशक्रमेण इदानीम् एकाहा आरभ्यन्ते—उक्तानि चातुर्मास्यानीत्यारभ्य इत्यतिरात्रा इत्यन्तेन ग्रन्थरा ।

No 1034 आश्वलायनप्रयोगदीपिका

ĀŚVALĀYANAPRAYŌGADĪPIKĀ

Substance, palm-leaf Size, 17¾ × 1¾ inches Pages, 208 Lines, 8 on a page *Character, Grantha Condition, good Appearance, old*

Contains 6 Adhyāyas This work is by Mañcanācārya, and gives the ritualistic directions for the performance of Vēdic sacrifices as explained in Āśvalāyanasūtra The author professes to follow the Vṛttikāra (Tālavṛntanivāsin)

Beginning

य एको विविधैर्यज्ञैरिज्यते विविधामिध ।
तस्मै नम ॑क्रतुभुजे विष्णवे गोपरूपिणे ॥
आश्वलायनसूत्रोक्तप्रयोगस्य प्रदीपिका ।
क्रियते मश्वनार्येण वृत्तिकारानुसारत ॥

तत्र प्रथमानुष्ठेयत्वेन अग्न्याधेय प्रथम वक्तव्यम् । एतस्य इष्टिस्वरूपत्वादिष्टेश्च विध्यन्तसापेक्षत्यात् विध्यन्तस्य दर्शपूर्णमासयोरेवाम्नानात् व्याख्यानमन्तरेण नाधानकथनमिति दर्शपूर्णमासावेव प्रथम प्रदश्ये(दर्श्ये)ते।

End

उदवसानीयेष्टिपक्षे अग्नि प्रधानदेवता । अग्निर्मूर्धा भुवो यज्ञस्येत्यग्नेर्याज्यानुवाक्ये । शेष पूर्णमासवत् । पूर्णाहुतिपक्षे होतुरप्रयोग ॥

Colophon

इति श्रीमश्वनाचार्यविरचितायामाश्वलायनप्रयोगदीपिकाया षष्ठोऽध्याय ॥

This was finished by the copyist on the 9th day of the month of Vṛṣabha in the year Raudri

---

No 1035 आश्वलायनब्रह्मत्वम्

ĀŚVALĀYANABRAHMATVAM.

Substance, palm leaf Size, 15⅞ × 1⅜ inches Pages, 2 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 80*b* The other works herein are Āpastambaśrautaprayōgaḥ 1*a*, Āpriya 82*a*, Kuṇḍalēṣṭiḥ 86*a*, Avabhṛtatantram 88*a*, Vaiśvadēvavidhiḥ 95*a*, Sāvitram 99*a*, Agnihōtram 107*a*, Śrautaprayōgaḥ 114*a*

This treats of the function of the Brahman priest in the conduct of Vēdic sacrifices, as understood by the Sūtrakara Āśvalāyana

Beginning

ब्रह्मत्वं व्याख्यास्याम । वरणानन्तरं ब्रह्मा यज्ञोपवीत्याचम्य समस्त पाण्यङ्गुष्ठोऽग्रेणाहवनीयं परीत्य दक्षिणत कुशेषूपविशेत् । निरसनोपवेशने कृत्वा बृहस्पतिर्ब्रह्मा ब्रह्मसदन आसिष्यते । बृहस्पते यज्ञं गोपाय । उपविश्य जपेत् । एष ब्रह्मजपस्सर्वयज्ञतन्त्रेषु । बृहन्नप प्रणेष्यामीति श्रुत्वा भूर्भुवस्सुवर्बृहस्पतिप्रसूत । उपांशु जपित्वा ओं प्रणय उच्चै सर्वत्रायमेव मन्त्र ।

End

अपरया द्वारा प्रसृप्य दक्षिणा पुरस्तात् मैत्रावरुणस्योपविशेत् निरसनोपवेशने । उरु नो लोकमनुनेषि यो अद्य सोम्योऽन्नदूघा सदसस्पतये नम ॥

No 1036 शाङ्खायनश्रौतसूत्रम्

SĀNKHYĀYANAŚRAUTASŪTRAM

Substance, paper Size, 8½ × 6½ inches Pages, 340 Lines, 20 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in March 1895

Contains 18 Adhyāyas of the Sūtra This Sūtra is similar in subject matter to the work described under No 1029 , but is by a different author Śānkhyāyana, and belongs to the Ṛgvēdic school of priests

Beginning ·

यज्ञं व्याख्यास्याम ॥ १ ॥ स त्रयाणां वर्णानाम् ॥ २ ॥ ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यस्य च ॥ ३ ॥ असयुज्य विधीयमानं साधारणम् ॥ ४ ॥ सयोगाद्व्यवतिष्ठते ॥ ५ ॥ यज्ञोपवीती देवकर्माणि करोति ॥ ६ ॥ प्राचीनावीती पित्र्याणि ॥ ७ ॥ आचमनप्रभृति येनाधिकरणेन सयुज्येत न तेन व्यावर्तेत ॥ ८ ॥ न च व्यवेयात् ॥ ९ ॥ इत्यावृता लक्षणा ॥ १० ॥

End

तेभ्यस्तद्द्याद्यद्देय स्यात् ॥ ३२ ॥ अत्र सवत्सर सन्तिष्ठते ॥ ३३ ॥ अथातो होत्राणामेव मीमासा तस्यातस्तस्यात ॥ ३४—२४ ॥

Colophon

इति शाङ्खायनश्रौतसूत्रे अष्टादशोऽध्यायस्समाप्त ॥

इति शाङ्खायनश्रौतसूत्र समाप्तम् ॥

No 1037 द्राह्यायणश्रौतसूत्रम्

DRĀHYĀYANAŚRAUTASŪTRAM

Substance, paper Size, 11 × 8¾ inches Pages, 212 Lines, 18 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains 31 Paṭalas Transcribed in 1897 This Śrautasūtra also deals with sacrificial ritual, and belongs to the priestly school of Sāma-Vedins

Beginning

अथाता विध्य(व्य)पदेशे सर्वक्रत्वधिकारो मन्त्रविधिश्चादिग्रहणेनोत्तरादि पूर्वान्तलक्षणमेकश्रुतिविधानान्मन्त्रान्कर्माणि चोद्ग(ा)तैव कुर्यादनादेशे। यावद्य जुरनादृष्टान्तान्मन्त्रानृच दिग्रहणेन ऋत्विगार्षेयोऽनूचान साधुचरणो वाग्म्यन्यूनाङ्गोऽनतिरिक्ताङ्गोद्वयसतश्चानतिकृष्णोऽनतिश्वेतो याज्यश्च प्रथ- मैरेभिर्गुणैर्व्याख्यातस्सोमप्रवाकमकरिष्यन्नमस्सोमाय राज्ञ इत्युक्त्वा प्रत्याचक्षीत।

End

त्रिस्सवत्सर तस्य यथा कामी दक्षिणा षष्टिरिति शाण्डिल्य । प्रथ- मोत्तमौ सवत्सर व्यतिवारेदिति धानञ्जय्येऽभिप्लवस्तोमपृष्ठ्ये देशरोहार्थोऽ- मावास्यायां प्रसवे सहस्रसवत्सरे सहस्रसवत्सरे ॥ ४ ॥

Colophon

इति द्राह्यायणश्रौतसूत्रे एकत्रिंश पटल ॥

No 1038 द्राह्यायणश्रौतसूत्रभाष्यम्

DRĀHYĀYANAŚRAUTASUTRABHASYAM

Substance, palm-leaf Size, 13½ × 1¼ inches Pages, 219 Lines 9 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Contains the commentary of Dhanvin on the Drāhyāyana-sūtra, from the 2nd Paṭala to the 3rd Khaṇḍa of the 15th Paṭala, i e, to the 5th Patala of the second Daśaka

Beginning

एव सुब्रह्मण्यस्य कृत्यमुक्त्वा प्रस्तोतुर्वक्तुमारभते—सर्वत्रानादेशे परि-सामानि प्रस्तोता गायेत् स्वाध्यायवत्स्वास्विरि(सु तृचे)ति । यानि बहिस्तो त्राण्यङ्गतया प्रयुज्यन्ते तानि परिसामानि तान्यनादेशे स्वकीयास(स्वृ)क्षु यथाध्ययना(न)प्रस्तोतैव गायेत् । योनिरुत्तराद्वयश्च स्वकीयास्ततोऽन्या परकी-या । यथा रथन्तरस्य अभि त्वा शूर नोनुम इति स्वकीया, कया नश्चित्र आभुवदिति परकीया । वामदेव्यस्य विहिता स्वभूता तत्र रथन्तरन्दक्षिणे पक्षे गायेदित्युक्ते कया नश्चित्र आभुवदिति एतास्वपि रथन्तरस्य दर्श नात् तास्वपि गान प्रसज्येत । तन्निवृत्त्यर्थं स्वास्विति वचनात् .

* * * *

तस्मात् द्वित्वरूपाणा निवृत्तौ ज्योतिषान्निवृत्तिरिति पूर्वोक्तस्य हेतु-कथनमेतदिति ॥

Colophon

इति काश्यपगोत्रेण धन्विना प्रीतये हरे ।
छन्दोगसूत्रदीपोऽय द्वितीय पटल —॥

* * * *

इति छन्दोगसूत्रस्य दीपे धन्विविनिर्मिते ।
दशम पटलो वृत्तस्तस्मिन् शिल्पमुदीरितम् ॥

* * * *

द्राह्यायणकृते सूत्रे दीपे धन्विविनिर्मिते ।
द्वितीये दशके वृत्त प्रथम पटलोऽधुना ॥

* * * *

धन्विनारोपिते दीपे ब्रह्मत्वस्य विध प्रति ।
चतुर्थे पटले त्वर्द्धे सोमयागस्य कीर्तितम् ॥

End

ब्रह्मन् वाच यच्छेति तत्सत्रे पर्यायेण कुर्युस्तदुभय कुर्यु प्रथम[ा]दिवसे कश्चिद्द्वितीये त्वपर इत्येवमहीने तु ब्रह्मैव ब्रह्मैव कुर्यादिति ॥ ३ ॥

No 1039 छन्दोगश्रौतप्रयोगप्रदीपिका

CHANDŌGAŚRAUTAPRAYOGAPRADĪPIKĀ

Substance, paper Size, 8⅝ × 6⅝ inches Pages, 88 Lines, 18 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Copied in 1895

Begins on fol 1*a* The other work herein is Cayanōpasthānam 46*a*

Contains the Prayōga relating to Agniṣṭōma

The commentary is by Tālavṛntanivāsin, and relates to the Śrautasūtra of Drāhyāyana giving directions to the Sāman-priests for the performance of various Vedic sacrifices

Beginning

छन्दोगसूत्रप्रयोग उच्यते । द्राह्यायणीयपातञ्जलवाररुचमाशकानुपसङ्गृह्य केवल पञ्चविंशब्राह्मणोक्तमप्युपसङ्गृह्य षड्विंशोक्तसासिसुब्रह्मण्यादीनुपसङ्गृह्य उपनिषदुक्तलोकद्वारादीनुपसङ्गृह्य शाखान्तरीयानविरुद्धानपेक्षितानप्युपसङ्गृह्य मखस्वामिरुद्रस्कन्दादीनप्युपसङ्गृह्य ज्योतिष्टोममारभ्य विश्वसृजामयनपर्यन्ताना यज्ञक्रतूना प्रयोग उच्यते ।

End

अपरेणोत्तरा वेदिं लोकद्वारद्वय तथा ।
मृदाशिधिराक्रमण स्यात् ऋतस्य उपहूयते ॥ १ ॥
आदित्ये च हुते हर्तुर्हविर्धानप्रवेशनम् ।
विष्णोश्शिरोऽसीषमूर्जवसवस्त्वेति त्रय प्रति ॥ २ ॥
पवित्र तेति तस्मिन् स्यात् न द्रोणेन प्रशुक्रकम् ।
होमादि पूर्ववत् कार्यं प्रतिहर्तु(र्)ऋचा इति ॥
माध्यन्दिने तृतीये च स्तोता हर्ता च केवलम् ।
होमार्द्रसर्पण चैव कुर्यात्तामेव के चन ॥

Colophon

छन्दोगस्य प्रदीपस्य वृत्तिरेषा प्रदीपिका ।
कृता त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ॥
इत्यग्निष्टोमस्समाप्त ॥

No 1040 प्रतिहारसूत्रम्
PRATIHĀRASŪTRAM

Pages, 19 Lines, 9 on a page

Begins on fol 6*a* of the MS described under No 371

Complete

This work treats of the way in which the hymns of the Sāma-Vēda are to be sung by the Pratihartṛ in concert with the other singing priests in Vēdic sacrifices

Beginning

अथात प्रतिहारस्य न्यायसमुद्देश व्याख्यास्याम । उत्तम पद प्रतिहारस्थान तत्र पदसङ्ख्यानादेशे चतुरक्षरमाद्य न्याय प्रति(ती)यात्

सङ्ख्याविवृद्धिह्रासौ च । सङ्ख्याशब्दे च स्तौभिकान्यक्षराणि तस्य पुरस्तात् स्तोभा न्याय्येनोद्गातुरुपरिष्टात्

End

एवमेव सामान्ते । नाकाक आवेच्छा औहोवा । पक्षिण्यो दाशा दाशाता पक्षिण्यो दाशा दाशाता इति वा वाग्बृहद्रथन्तरयोर्वाग्बृहद्रथन्तरयो ॥

Colophon

इति प्रतिहारसूत्र सम्पूर्णम् ॥

No 1041 सर्वपृष्ठाप्तोर्यामम्

SARVAPṚṢṬHAPTŌRYĀMAM

Pages, 2 Lines, 6 on a page

Begins on fol 5*a* of the MS described under No 371

Complete

This gives the collection of Sāmans to be used in the sacrifices known as Sarvapṛṣṭha and Aptōryāma

Beginning

पवस्व वाचो अग्रिय दविद्युतत्यरुचा पवमानस्य ते कव इति । बहिष्पवमान, त्रिवृत् । अग्निन्दूतमा नो मित्रा इन्द्रमिद्गाथिनो बृहदिन्द्राग्नि आगत सुतमिति गर्भिण्य

End

त्रिवृत्पञ्चदशसप्तदशएकविंशस्तोमा । स्तोमविमोचनादि उदवसनीयान्त प्रकृतिवत् ॥

Colophon

इति सर्वपृष्ठाप्तोर्याम सम्पूर्णम् ॥

No 1042 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

APASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 16¼ × 1¼ inches Pages, 312 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Contains the first 15 Praśnas It treats of the rites connected with Vēdic sacrifices according to the Āpastamba school of the Yajur-Vēda Praśnas 1 to 24 deal with Śrauta sacrifices, the 24th containing the Paribhāṣā, Pravara and Hautra, Praśnas 25 and 26 give the Gṛhya mantras, Praśna 27 forms the Gṛhya sūtra, Praśnas 28 and 29 are the Dharma-sūtras, Praśna 30 is the Śulba-sūtra For contents see pages 15 and 17 of Burnell's "Classified Index to the Skt MSS in the Palace Library at Tanjore"

Beginning

यज्ञैराराध्यमान त नत्वा सद्भिरनुष्ठितै ।
आपस्तम्बश्च तमृषिं तत्सूत्र लिख्यतेऽधुना ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम । प्रातरग्निहोत्र हुत्वान्यमाहवनीय प्रणीयाग्नीनन्वादधाति । न गतश्रियोऽन्यमग्निं पणयति । देवा गातुविदो गातु यज्ञाय विन्दत । मनसस्पतिना देवेन। वाताद्यज्ञ प्रयुज्यताम् ।

End

अथ प्रतिप्रस्थाता समयाविषिते सूर्ये अग्नीदौपयिकान् उक्थ्यष्पोडश्यतिरात्र ।

वासिष्ठो दक्षिणा वा वत्सरमग्निं नरो यदि सोमे यदि सत्राय यत् कलशो यदि सदो दश ॥

No 1043 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, paper Size, 12 × 9¾ inches Pages, 404 Lines, 20 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Yajñōpavīta-vidhiḥ 309*a*, Yajñakartavyatavidhiḥ 311*a*

Contains the first 15 Praśnas

Same as the last This is a transcript of the MS described under the last number, made in 1891

No 1044 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 18¾ × 1½ inches Pages, 318 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

Contains the first 14 Praśnas completely and only 5 Khaṇḍas in the 15th Praśna

---

No 1045 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 17⅛ × 1½ inches Pages, 250 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, very much injured Appearance, old

Contains the 24th Praśna consisting of 4 Khaṇḍas of the Paribhāṣāsūtra, of 6 Khaṇḍas of the Pravarasūtra and of 4 Khaṇḍas of (probably) the Hautraka Then there are the first 12 Praśnas—fol 7*b* The leaves are very promiscuously arranged and *are not numbered*

Beginning of Paribhāṣāsūtra

यज्ञं व्याख्यास्यामः । स त्रयाणां वर्णानां ब्राह्मणराजन्ययोर्वैश्यस्य च । स त्रिभिर्वेदैर्विधीयते ऋग्वेदयजुर्वेदसामवेदैः । ऋग्वेदयजुर्वेदाभ्यां दर्शपूर्णमासौ । यजुर्वेदेनाग्निहोत्रम् । सर्वैरग्निष्टोमः ।

End

आरम्भविभागाच्च । अर्थायार्थायाग्निं प्रणयत्यपवृत्ते कर्मणि लौकिक-स्सम्पद्यते यथा समारूढे ॥ खण्ड ॥ ४ ॥

ओम् । प्रवरान्व्याख्यास्याम ।

* * * *

Beginning of Hautraka

पुरस्तात्सामिधेनीना होता हृदयदेश ऊर्ध्वं प्रादेश धारयमाणो जपति मयि गृ धो नोऽग्निं राहवनीयमुत्कर-व प्रतीचीन गच्छन् जपति.

End

कर्माणि होतुराम्नातानि भवन्त्युपदेशादितराणि । ४ ॥ १४ ॥ अथातो दर्शपूर्णमासौ उत्तमस्याक्षरस्य । शुष्रु प्रच्छलाग्र वा । अथ चत्वारि । पुरस्तात्सामिधेनीना होता । अथ शाण्डिलानाम् । अथ विश्वा-मित्राणाम् । अथ कुत्सानाम् । कुत्साग्निवेश्योर्जायनानाम् । अथ वीत-हव्या । प्रवरान्व्याख्यास्याम । स्वामिनोऽग्रे । देशे काले मन्त्रान्तै । यज्ञ व्याख्यास्याम । यज्ञ प्रवरानथ विश्वामित्राणा पुरस्तात्सामिधेनीना चत्वारि ॥

No 1046 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15 × 1½ inches Pages, 232 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Contains the first 6 Praśnas

Colophon

इत्यापस्तम्बसूत्रे षष्ठ प्रश्न ॥

स्वभानौ श्रावणे शुक्ले तृतीयायां स्थिरे दिने ।
आपस्तम्बस्य सूत्रस्य षट् प्रश्ना लिखिता मया ॥

No 1047 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15½ × 1½ inches Pages, 69 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Contains Praśnas 1 and 2 and the first 12 Khaṇḍas in the 3rd Praśna, breaks off in the 13th Khaṇḍa thereof

---

No 1048 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15½ × 1⅛ inches Pages, 120 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Āruṇakētu kacayanam 61*a*, Mahāvratam 65*a*

Contains Praśnas 16 and 17 and Paṭalas 10 and 11 of the 22nd Praśna The colophon at the end of Praśna 16 mentions it as the 15th These two *Praśnas treat about* साङ्ग अग्नि and are called Cayana-Praśnas

The *following stanza found at the end gives the date of* the MS —

विक्रमाब्दे शुचौ मास्येकादश्यां सितपक्षके ।
लिख्यते श्येन (चयनमीश्वरार्प)णमस्तु यत् ॥

No 1049 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 14¼ × 1½ inches Pages, 80 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1a The other work herein is Sōmayāga-prayōga 31a

Contains the two Praśnas, 16 and 17, called Agnicayana-Praśnas

---

No 1050 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

APASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 16½ × 1¼ inches Pages, 64 Lines, 5 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

Begins on fol 111a The other works herein are Śrauta-prāyaścitta 1a, Prāyaścittaśatadvayi 49a

Contains the 7th and the 8th Praśnas, the former breaking off after the 22nd Khaṇḍa

---

No 1051 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

APASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 16¾ × 1½ inches Pages, 78 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1a and 171a The other works herein are Agniṣṭōmaprayōgaḥ 14a, Araṇyādhānam 102a, Sautrāmaṇiprayōgaḥ 103a, Catuścatvāriṁśatsaṁskāraṁ 107b, Āpastambaśrautēṣṭiprayōgaḥ 108a, Brahmatvadīpikā 146a

Contains Praśnas 8, 9 and 6 (27Kh)

No 1052 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, $15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{8}$ inches Pages, 156 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Fol 31, 54, and 74 to 76 are lost

Contains Praśnas 10 to 14, and the first 3 Khaṇḍas of the 8th Praśna Praśnas 10 to 14 treat of the Agniṣṭōma sacrifice.

No 1053 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, $17\frac{1}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches Pages, 186 Lines, 9 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Āpastambaprayōgavṛtti 69*a*

Contains Praśnas 10 to 14, and 16 and 17 The last is, however, incomplete and contains only 20 Khaṇḍas

---

No 1054 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, $14\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches Pages, 192 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Fol 77 is lost

Contains the 15th, the 9th and the 20th (23 Khaṇḍas) Praśnas The 15th Praśna is wrongly numbered as the 14th

No 1055 आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15 × 1½ inches Pages, 15 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1a The other work herein is Cayanaprayōgaḥ 10a

Contains the first 16 Khaṇḍas of the 16th Praśna and breaks off in the 17th Khaṇḍa

---

No 1056 आपस्तम्बप्रवरसूत्रम्

APASTAMBAPRAVARASŪTRAM

Pages, 7 Lines, 24 on a page

Begins on fol 65a of the MS described under No 199

Complete

A part of the 24th Praśna of Āpastambasūtra

Beginning

प्रवरान् व्याख्यास्याम । आर्षेय वृणीते । बन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्या इति विज्ञायते । न देवैर्न मनुष्यैरार्षेय वृणीत ऋषिभिरेवार्षेय वृणीत इति ज्ञायते । आर्षेयमन्वा[आ]चष्ट ऋषिणा हि देवा पुरुषमनुबध्यन्त इति विज्ञायते ।

* * * *

अथासमज्ञातबन्धुराचार्यामुष्यायणमनुप्रब्रवीताचार्यै प्रवर प्रवृणीताथाह ताण्डिन एकार्षेय सार्ववर्णिन समामनन्ति । मानवेति होतामनुवव(द)दित्यध्वर्युर्मानव्यो हि प्रजा इति हि ब्राह्मणमिति हि ब्राह्मणम् ।

जमदग्निश्च वत्सश्च श्रीवत्सव्यासनाह्वय ।
आप्नवानारसापर्णिजीवन्तीदेवरातगा ॥

End

तृतीया वा चतुर्थीं वा पञ्चमीं पितृमातृत ।
दक्षिणे तूद्वहेत् कन्या स्वसार मातर विना ॥

Colophon

प्रवरखण्ड सम्पूर्ण ॥

No **1057**. आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15 × 1¼ inches Pages, 96 Lines, 5 on a page Character Telugu Condition, injured Appearance, old

Contains the 21st and the 19th (fol 22) Praśnas of the Śrautasūtra.

No **1058** आपस्तम्बशुल्बसूत्रम्

ĀPASTAMBAŚULBASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 15¾ × 1¼ inches Pages, 2 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, fair Appearance, old

Begins on fol 17*a* The other works herein are Āpastambagṛhyasūtram 1*a*, Piṇḍapitṛyajñaḥ 4*a*, Āpastambapūrvaprayōgaḥ 18*a*

Śūtras 10 to 21 in the first Patala

Beginning

अथापरो योग । पृष्ठ्यन्तयोर्मध्ये च शङ्कु निहत्यार्धे तद्विशेषमभ्यस्य लक्षणं कृत्वार्धमागमयेदन्त्ययो पाशौ कृत्वा मध्यमे सविशेष प्रतिमुच्य पूर्वास्मिन्नितर लक्षणेन दक्षिणमसमायच्छेत्

End:

मण्डल चतुरश्र चिकीर्षन् विष्कम्भ पञ्चदश भागान् कृत्वा द्वावुद्धरे त्रयोदश ॥

No 1059 आपस्तम्बपरिभाषासूत्रम्

ĀPASTAMBAPARIBHĀSĀSŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 11¾ × 1½ inches Pages, 9 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 36*a* The other work herein is Āpastamba śrautaprayōga 1*a*

Complete

No 1060 आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्यम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRABHĀSYAM

Substance, paper Size, 13½ × 8½ inches Pages, 326 Lines, 28 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains the commentary of Dhūrtasvāmin on the first 13 Praśnas and on 4 Khaṇḍas in the 14th Praśna, the commentary relating to the 5th Khaṇḍa is incomplete

Beginning

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम । अथोपोद्घात । यज्ञ व्याख्यास्याम इति परिभाषया यज्ञजातिवचनयज्ञशब्देन एकविंशतिसस्थस्य यज्ञस्य व्याख्या प्रतिज्ञाता । कथमेकविंशतिसस्थो यज्ञ इति चेत् ? सप्त पाकयज्ञसस्था —औपासनहोमो वैश्वदेव पार्वणमष्टका मासिश्राद्ध सर्पबलिरीशानबलिरिति । सप्त हविर्यज्ञसस्था —अग्निहोत्र दर्शपूर्णमासौ आग्रयण चातुर्मास्यानि निरूढपशुबन्ध सौत्रामणिपिण्डपितृयज्ञादयो दर्विहोमा इति ।

*   *   *   *

विद्यमानत्वात्पूर्वमपि परिसमाप्तत्व तासा मदन्तीना पूर्वं विद्यमान-
त्वाच्च ॥

इति धूर्तस्वामिनो भाष्ये चतुर्दशप्रश्ने चतुर्थ पटल ॥

End

शकुनि पक्षी लोके येषा पक्षिणां शकुन गृह्णन्ति ते शकुनि(नय) इत्युच्यन्ते न सर्वे यथा ॥

No 1061 आपस्तम्बश्रौतसूत्रभाष्यवृत्ति

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRABHĀṢYAVṚTTIH

Substance, paper Size, 11 × 8½ inches Pages, 176 Lines, 20 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in 1893

Incomplete

Contains Kauśika-Rāma's gloss on Dhūrtasvāmin's commentary on the Āpastambaśrautasūtra

For notice and extracts *vide* pages 5, and 148 to 150, of the "Report on the search for Sanskrit and Tamil MSS for the year 1893 94" by M Seshagiri Sastri

---

No 1062 आपस्तम्बसूत्रवृत्ति सूत्रदीपिका

ĀPASTAMBASŪTRAVṚTTIH SŪTRADĪPIKĀ

Substance, palm leaf Size, 17 × 1⅝ inches Pages, 410 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Contains the commentary of Bhaṭṭarudra from the 5th Praśna, 2nd Khaṇḍa, 1st Sūtra, to the 13th Praśna, 20th Khaṇḍa, 13th Sūtra This begins on fol 8, wrongly numbered as 4

The first seven leaves give the commentary on two Paṭalas of the 11th Praśna This Praśna is numbered 15, according to

Bhaṭṭarudra's commentary, and it is so printed in the Bibliotheca Indica, but Burnell's Catalogue gives it as the 11th

Beginning

भूतो ज्योतिष्टोमस्सप्रायश्चित्तो व्याख्यात । प्रवर्ग्यस्तु तस्याङ्गभूतोऽपि अनारभ्याधीतत्वात् सूत्रकृता प्रकरण स्वतन्त्रो व्याख्यात । स इदानीमस्माभि क्रतुशरीरतयात्यन्तान्तरङ्गत्वात् अत्रैव व्याख्यायते ।

प्रवर्ग्यं जुहोति । प्रवर्ग्य इति कर्मनाम । प्रव्रज्यते तप्यतेऽस्मिन् घर्म इति तस्य साधनसमवधान सम्भरणम् ।

* * * *

इति प्रथम पटल ॥

द्वितीय पटल ।

* * * *

सूदे अविद्यमाने कुलीरसुषेराहारयेदिति । मृधो(दो) हिरण्यशकला भवन्ति पञ्च पञ्चाग्ने । के चित्तु कल्पान्तरदृष्ट्या हिरण्यस्यासभरत्व मन्यन्ते तदयुक्तम्, सभारानाह(र)तीति प्रकृत्य हिरण्यमप्युक्त्वा तत ऊर्ध्वं पार्थिवा इति निगमनात् । सभरन्निति मन्त्रलिङ्गाच्च । तस्मादसभारपक्षे हिरण्यमपि निवर्तेत इति पार्थिवा समारा इति शेष । यदि पञ्च वति । उदुम्बर ताम्रम् । पञ्चसभारपक्षे ताम्रमयानि(णि) लोहशकलानि पञ्चमस्सभारो भवति । तेपा तूष्णीं सभरणम । अश्वो रूप वानस्पत्या । पूर्ववद्योजना ।

* * * *

पुनराधेय प्रत्यादरविशेषार्थमिति वेदितव्यम् ॥

अष्टम पटल ॥ इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकाया पञ्चम प्रश्नस्समास ॥

अग्न्याधेयानन्तरमग्निहोत्र व्याचिख्यासुरधिकार दर्शयति । अग्निहोत्र स्याम —अग्निहोत्रशब्द कर्मनामधेय अग्नेर्होत्रमस्मिन्निति होमेऽग्नि-

देवतासम्बन्धात् । यथोक्त ब्राह्मणे—स एतत् भागधेयमभ्यजायत, यदग्निहोत्रम्, तस्मादग्निहोत्रमुच्यत इति । क्वचिद्द्व्यवचनोऽपि । यथा-अधिश्रित्याग्निहोत्रम् । यस्याग्निहोत्र दुह्यमानमित्यादौ अधिवृ इति ।

* * * *

यस्मिन्नेवर्तौ निष्पद्यन्ते तस्मिन्नेव यजेतेत्यर्थ ॥

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकाया षष्ठ प्रश्न ॥

सर्वान् यति । अथ नित्य पशुरारभ्यते—यस्मिन् कर्मणि यज्ञार्थं पशुर्बध्यते स पशुबन्ध तेनेष्टवान् पशुबन्धयाजी । सर्वान् लोकानभिजयति ।

* * * * *

अष्टम पटल ॥ इति सप्तम प्रश्नस्समाप्त ॥

नित्यत्वसामान्याद्धविर्यज्ञसामान्याच्चातुर्मास्यानि व्याचष्टे—

* * * *

आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ अष्टम प्रश्न ॥ उक्तानि सोमादर्वाङ्नित्यानि कर्माणि गानि[ह] हविर्यज्ञप्रकृतिरा(मा)चख्युराचार्या ॥

* * * *

नवम प्रश्न ॥

उक्ता हविर्यज्ञा उक्तानि चैषा प्रायश्चित्तानि । अथेदानीं सोम आरभ्यते— सोमोऽपि नित्य ।

* * * *

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रदीपिकायां दशम प्रश्न ॥

आतिथ्या प्रतिमन्त्र तनूनपात्सम्बन्धात्तानूनप्त्रमित्याज्यसमाख्या ॥

* * * *

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायामापस्तम्बसूत्रवृत्तौ दीपिकायामेकादश प्रश्न ॥

महारा मृशति । महती रात्रि महारात्रि रात्रिशब्देन चरम-
त्रिभागो लक्ष्यते ।

* * * *

इति द्वादशप्रश्नः ॥

अभिषवा तायते । अभिषवादि महाभिषवादि तस्य व्याख्यात ॥

End

पञ्चम पटल । अवभृथस्य मयति बर्हिराहरणादितन्त्र प्रक्रमयति । वेदिपक्षे परिस्तरणाद्यवेदिपक्षे नेध्मो भवत्युभयत्र
विवृत्तो योक्त विवृते विस्रसयति ॥

No 1063 आपस्तम्बश्रौतसूत्रवृत्ति

APASTAMBAŚRAUTASŪTRAVṚTTIḤ

Substance, paper Size, 6½ × 8⅜ inches Pages, 80 Lines, 16 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Copied for the Library in 1895

Begins on fol 73*a* The other works herein are Śathyāyanasūtra 1*a*, Apastambagṛhyasūtrabhāṣya 9*a*, Sōmahautra 113*a*, and Ādhānaprayōga 189*b*

The commentary of Bhaṭṭarudra on the Śrautasūtra, from the 13th Sūtra of the 25th Khaṇḍa of the 12th Praśna to the end of the 13th Praśna The colophon runs as follows

इति भट्टरुद्रप्रणीतायाम् आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ दीपिकायां त्रयोदश प्रश्न ॥

No 1064 आपस्तम्बसूत्रवृत्ति

ĀPASTAMBASŪTRAVṚTTIḤ

Substance, palm-leaf Size, 17 × 1⅜ inches Pages, 226 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Contains the commentary of Ahōbilasūri, son of Nrsimhayajvan and pupil of Sankarānandatīrtha The commentator is said to belong to the Samudrāla family, and he refers to the authors of a Bhāṣya, a Vṛtti and a Prayōgavritti The commentary in this MS extends up to the 4th Paṭala of the 4th Praśna, and concludes with the rules for the performance of the Darśapūrnamāsa sacrifice

Beginning

नृसिंह मायुत पूर्ण सच्चिदानन्दविग्रहम् ।
नमामि प्रत्यगात्मान विधातार जगद्गुरुम् ॥ (१)
तात नृसिंहयज्वान नरकेसरिविग्रहम् ।
शङ्करानन्दतीर्थं च वन्दे ब्रह्मगुरु तथा ॥ (२)
नृसिंहमन्त्रसामानि गायन्तुष्टो ममाग्रज ।
यो जयत्यखिले लोके वन्दे मन्त्रगुरु हृदि ॥ (३)
यत्प्रसादात् सुरगणा कार्यसिद्धिप्रसाधका ।
वेदशाखाप्रवेधन्त वन्दे तीर्थं विनायकम् ॥ (४)
आपस्तम्बमुनिश्रेष्ठ भाष्यवृत्तिकृतावपि ।
प्रयोगवृत्तिकारादीन् नमस्कुर्वे सदा हृदि ॥ (५)
आपस्तम्बीयसूत्रस्य वृत्तिर्भाष्यानुसारिणी ।
कृतये बालबोधाय गृह्णीयुर्वीतमत्सरा ॥ (६)
काल्पबुद्धिरह कार्ये सूत्रं श्रुत्यर्थगोचरम् ।
तथापि चापलात्तूर्णं मन्मुखान्निस्सृताल्पगी ॥ (७)
भाष्यादयो महाग्रन्था सन्ति श्रुत्यर्थगोचरा ।
गूढतात्पर्यतस्तेषां स्फुटा वृत्तिर्विधीयते ॥ (८)

तत्रादौ अधिकारो निर्णीयते । गृहस्थस्याग्न्याधेयादिकर्मस्वधिकार गृहस्थमधिकृत्य यज्ञो याजनमित्यादिविधानात् । तत्र विदुषस्त्रैवर्णिक-स्याधिकार ।

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम —अथशब्द आनन्तर्यार्थे । कस्यानन्तर्यम्? यज्ञ व्याख्यास्याम इत्यादियज्ञमात्रसामान्यरूपव्याख्यान परिभाषानन्तर्यम्, सामर्थ्यात्, परिभाषामन्तरा विशेषरूपोत्तरशास्त्रस्य कर्तुमशक्यत्वात्। ननु यज्ञ व्याख्यास्याम इति परिभाषाया उत्तरत्रेदानीमध्ययनात् तदानन्तर्यं दर्शपूर्णमासव्याख्यानस्यासङ्गतम्, उच्यते व्याख्यानसौकर्याय भाष्यकारादिभिरग्रे व्याख्यानात्। अन्ते अध्येतृभिरधीयते तत्प्रणय नत्वादावेवेति मन्तव्यम्॥

* * * *

Colophon

श्रीमत्समुद्रालकुलतिलकश्रीमदहोबलभट्टोपाध्यायतनूभवस्य श्रीनृसिंहयज्वन पुत्रेणाहोबलसूरिणा विरचिताया याज्ञिकसर्वस्वाख्यायामापस्तम्बीयसूत्रवृत्तौ तृतीयप्रश्ने षष्ठ पटल । समाप्त प्रश्न ॥

End

पुरुषनियमाश्च ब्रह्मचर्यादय कर्तव्या पूर्वस्मिन् पयस्वतीरोषधय इति भोजन कर्तव्यम्। विष्णुक्रमान् प्राच क्रामति। प्राङ्गुपेत्य गोमतीं जपति॥ चतुर्थ पटल ॥

इति श्रीमत्समुद्रालकुलतिलकश्रीमदहोबलभट्टमहोपाध्यायतनूभवस्य श्रीमन्नृसिंहयज्वन पुत्रेण स्वप्रकाशयतिदेशिकपरम्पराप्राप्तविशिष्टेष्टदेवतानुग्रहेण अहोबलसूरिणा विरचिताया याज्ञिकसर्वस्वाख्यायामापस्तम्बीयसूत्रवृत्तौ साङ्गो दर्शपूर्णमासो निरूपित ॥

No 1065 आपस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका

ĀPASTAMBASŪTRADHVANITĀRTHAKĀRIKĀ

Substance, palm leaf (Śrītāla) Size, $5\frac{1}{4} \times 2\frac{3}{8}$ inches Pages, 48 Lines, 17 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old.

Contains 3 Khaṇḍas The first leaf is numbered as 71, and the succeeding leaves are thereafter serially marked

Begins on fol 1a The other work herein is Āpastambaśatadvayīvyākhyā 25a

This work deals in verse with the rituals of the Sōma sacrifice The author is Bhāskara Miśra, son of Kumārasvāmin, and bears the title of Trikāṇḍimaṇḍana

Beginning

श्रियं वागीश्वरीं देवीं सम्प्रणम्य विनायकम् ।
गुरुं च सोमयागस्य प्रयोगः प्रवितन्यते ॥
तत्राधिकारकालादि प्रथमं प्रतिपाद्यते ।
सूत्रान्तरमतं वक्ष्ये सोपयोगं क्वचित् क्वचित् ॥
प्रसङ्गादग्निहोत्रेष्टिपश्वाधानोपयोगि यत् ।
तत्रापि लेशतः किञ्चित् प्रवक्ष्ये तत्र तत्र च ॥
अधिकारास्त्रिधा नित्यकाम्यनैमित्तिकत्वतः ।
ते च श्रुतार्थवादेच्छाकल्पत्वेन त्रिधा पुनः ॥
आधानं नित्यमेवेष्टं पितृयज्ञोऽपि तादृशः ।
कैश्चिन्मीमांसकैः काम्य( )पितृयज्ञो निरूपितः ॥
पितृयज्ञस्य चाङ्गत्वमापस्तम्बेन दूषितम् ।
साधितं च भरद्वाजसूत्रभाष्यकृता श्रुतेः ॥

* * * *

इति श्रीविद्यामदमत्ततत्तद्वादीन्द्रमतङ्गजविदारणैकपञ्चाननस्य श्रीकुमारस्वामिसुतत्रिकाण्डमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिनः कृतावापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु सोमयागोपोद्घाते अधिकारनिरूपणम् ॥

* * * *

इति श्रीकुमारस्वामिसूरिसुतत्रिकाण्डिमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतावापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिकासु प्रतिनिधिनिरूपणं द्वितीयं काण्डम् ॥

End

निरूपित विशेषेणान्यत् ग्रन्थान्तरे भवेत् ।
त्रिकाण्डिमण्डनमिति कर्तृद्वाराभिधानधी ॥

इति श्रीपद्वाक्यप्रमाणज्ञश्रीकुमारस्वामिसुतत्रिकाण्डिमण्डनभास्करमिश्रसोमयाजिकृतायामापस्तम्बसूत्रध्वनितार्थकारिका ग पुनराधानप्रकरण तृतीयकाण्डम् ॥

No **1066** आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्यानम्

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀNAM

Substance, paper Size, 12¼ × 7⅞ inches Pages, 89 Lines, 19 on a page Character, Telugu Condition, fair Appearance, old

Begins on fol 68*a* The other works herein are Agniṣṭōmaprayōga 1*a*, Āpastambaśrautasūtravyākhyā 111*a*

Contains the commentary on the two Praśnas, 16th and 17th and gives also the Telugu meanings of certain technical words in the Śrautasūtra The commentary breaks off in the 23rd Khaṇḍa of the 17th Praśna

Beginning

अग्निं चेष्यमाणोऽमावास्याया पौर्णमास्यामेकाष्टकाया वोखा्ँसभरति । व्यहादिदीक्षापक्ष उखासभरण[ादि]प्रभृत्यामिक्षापर्यन्तकर्माणि वसन्ते,यदा(था) भविष्यति, पर्वण्युखासभरणपक्ष एकाष्टकाया चेत्तस्यामुखासभरण कृत्वा पश्विष्ट्यादि सर्वं वसन्ते, चतुरो मासा इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकाया न लभ्यते सर्वं्ँसभरण मासादिकल्पेषु वसन्ते । सर्वमेव सभरण पशुश्चैव स्मृत्यारम्भ ।

End

अग्ने देवा्ँ इहाव =ईक्ष्य । आग्नेय्या गायत्री प्रथमा चितिमुप धाया[म]भिमृशति । तत आपराह्णिकीभ्या प्रवर्ग्योपसद्भ्या प्रचरन्ति ।

सुब्रह्मण्यान्ते श्वेतमश्वं परिणयन्ति । रात्रौ चतुस्तनव्रत प्रतिगृह्य । अन्नपते । देवस्य त्वा । रात्रिमिष्टका या ते अग्ने रुद्रीया शिवा पीता भवथ । रात्रौ जागरण श्वेतमश्वं परिणीय वसन्ति वसन्ति ॥

Beginning of the 17th Prasna

श्वो भूते पौर्वाह्णिकीभ्या प्रचर्य द्वितीया चितिं चिनोति । श्वो भूते विसृष्टवाचि यजमाने प्रवर्ग्योपसद्भ्या प्रचर्य । या ते अग्नेऽयाशया तनूरित्युपसदाहुति षडुपसदो व्यहमेकैकेनोपसन्मन्त्रेण जुहोतीति वचनात् । सुब्रह्मण्यान्ते दक्षिणत श्वेतोऽश्वस्तिष्ठति तमालभ्य वाक्य आसन् मा मा हिंसी । आरोह जपति ।

End

उप त्वाग्ने दिवे दिवे । सचस्वा न स्वस्तये तिसृभिरन्येषां यजमानाना चित्याग्निं दृष्ट्वा उपतिष्ठते । इदमू नु श्रेय । अध्यवसाय मथित्वोपावरोह्यायतने निधायाहवनीय प्रणीय पूर्णाहुति । इद विष्णु । अथ सायमग्निहोत्र काले प्रातर्होमस्सन्तिष्ठतेऽग्नि । अग्निं चित्वानन्तरे पर्वणि सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्युर्मैत्रावरुण्या चामिक्षाया ।

मन्त्रोपधानमध्ये तु प्रस्तारे(स्तारो) वक्ष्यतेऽधुना ।
आक्रमण्याद्यमध्य(र)याद्दृष्ट्याद्या तु मण्डला ॥
पञ्चमी तु द्वितीया स्यात्तृतीयस्या चतुर्थिका ।
अन्वारोहे तु दूर्वादिहिरण्योप्त्वा तु वामभृत् ॥

* * * *

द्वे चैव षडभिज्ञेया क्षत्र पाहि गणस्तत ।
दक्षिणे दशपक्षाख्या विश्वेषु व्यादितो गणा ॥
अष्टौ पक्षेष्टकास्तिस्र पक्षमध्याश्च दक्षिणा ।
एकादशेष्टकास्स्वर्जिदन्तरे पक्ष उच्यते ॥

द्वे पक्षाप्ययुगे पश्चपक्षसज्ञास्सपलह् ।

तत्रैवैकादशाब्धि वै ते समुग्या परा क्रमात् ॥

Colophon

चयनप्रश्नस्समाप्त ॥

No 1067 आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ

Substance, paper Size, 12¾ × 7¾ inches Pages, 37 Lines, 27 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Begins on fol 46*a*

The other works herein are Agnistōmaprayōgaḥ 1*a*, Brahmamēdhaprayōgaḥ 70*a*, Sūryasōmoparagavidhānam 94*a*, Adhānaprayōgah 95*b*, Darśapūrnamāsaprayōgaḥ 10*a* Paśubandhaprayōgaḥ 143*a*

Contains the commentary on the 17th Praśna It breaks off in the course of the 23rd Khaṇḍa This is more or less a copy of the corresponding portion of the MS described under the last No

Beginning

श्वो भूते पौर्वाह्णिकीभ्या प्रचर्य द्वितीया चितिं चिनोति । श्वो भूते विसृष्टवाचि यजमाने प्रवर्ग्योपसद्भ्या प्रचर्य या ते अग्नेऽयाशया तनूरित्युप-
* सदाहुति षडुपसदो ह्यहमेकैकेनोपसन्मन्त्रेण जुहोतीति वचनात् । सुब्रह्मण्यान्ते दक्षिणत श्वेतोऽश्वस्तिष्ठति, तमालभ्य वाच्य आसन् मा मा हिंसी ।

End

आध्यायमग्रत पश्च ततो दक्ष्यन्नषीष्टका ।

आध्यायमादित पश्च चैकैकश्चोत्तरा मता ॥

तस्यामेव नवम्यादिसप्तपादास्त्वनन्तरा ।

द्वितीयोत्तरगास्तिस्रो द्वे तृतीयान्त्यगे अपि ॥

चतुर्थ्यन्तगतौ पादा षद् सनी पारिकीर्तिता ।
वृक्षपक्षाप्ययस्थास्तु चतस्र पक्षसञ्ज्ञिके ॥
द्वे चैव षडभिज्ञेया क्षत्र पाहि गणस्तत ।

No 1068 आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ

Pages, 62 Lines, 14 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 6

Incomplete

Contains the commentary on the 17th Praśna, and is like the MS described under No 1067

Beginning Same as in the above work

End

उत्तराःश्रोणीम्— वनसदे वद् । दक्षिणाम्—बर्हिष्म (षदे) वद् । उत्तरमःसम्—सुवर्विदे वद् । मध्यम्—पश्चमिरुत्तरवेदिवदाग्निःस्वयमातृणां (ण्णा)वा व्याघारयाति । सर्वत्राग्नथ इद न स्वाहाकार

ये देवा देवाना यज्ञ(ज्ञि) अधि स्नुषु ॥

No 1069 आपस्तम्बश्रौतसूत्रप्रयोगवृत्ति

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIH

Pages, 14 Lines, 8 on a page

Begins on fol 69*a* of the MS described under No 1053

Contains the commentary on the 2nd Praśna, by Tālavṛnta-nivāsin

As this MS is much injured, the colophon only is given here

योगवृत्त्या तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रदीपिकायां द्विषाह-त्रिषाहप्रयोगस्समास ॥

No 1070 आपस्तम्बश्रौतसूत्रव्याख्या

ĀPASTAMBAŚRAUTASŪTRAVYĀKHYĀ

Pages, 94 Lines, 18 on a page

Begins on fol 111*a* of the MS described under No 1066

Contains the commentary, said to be by Andapilla, known also as Tālavṛntanivāsin, on Praśnas 10 to 12 of the Apastamba Śrautasūtra

Beginning

अथ सोमप्रयोग उच्यते—सोम ओषधिविकार तत्साधनत्वात् कर्मनामधेय तेन यक्ष्यमाण यस्य सोमेन यक्ष्यमाणस्य पिता पितामहो वा उभौ यजेत(?)। केचिदन्यतरविच्छेदे नैन्द्राग्न इति। केचित् पितृविच्छदे ऐन्द्राग्न पितामहविच्छेदे नैतत्

* * * *

इति सोमपश्नके प्रथमप्रश्न समाप्त ॥

* * * *

इति सोमपश्नके द्वितीयप्रश्न समाप्त ॥

End

पश्वदोहनाना भिन्नाकरणं लौकिकेऽग्नौ श्रपणम् अपूर्वत्वात् एतानि प्रज्ञातानि निदधाति। अत्र सवनीयस्य पशो सवनीयाना पुरोडाशानां साधारण न वा बर्हि प्रस्तरमित्यत्र पक्षे तथा वैशेषि ॥

आन्ध्र(ण्ड)पिल्लासप्तमपटल

Colophon

तृतीयप्रश्न समाप्त ॥

No 1071 आपस्तम्बप्रयोगप्रदीपिका

ĀPASTAMBAPRAYŌGARPADĪPIKĀ

Substance, paper Size, 13¼ × 8¼ inches Pages, 214 Lines, on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Contains the commentary of Pulavrntanivāsin on the first 8 Praśnas It opens in the 3rd Paṭala of the I Praśna and breaks off in the 4th Paṭala of the VIII Praśna

Beginning

पिण्डपितृयज्ञस्य कर्म—यस्मिन्नहनि चन्द्रमा न दृश्यते तस्मिन्नहन्य पराह्णे प्राचीनावीती प्रथमे प्रयोगे पिण्डपितृयज्ञमारप्स्ये, तेन मासि मासि यक्ष्ये । पिण्डपितृयज्ञेन यक्ष्ये इति के चित् । पिण्डपितृयज्ञेन सर्वदा यक्ष्य इति । एतदेव प्रथमे च । विद्युदसि । दृष्टचन्द्राया प्रतिपद्यपराह्णे दक्षिणाग्निमेव (अ)ध्वर्यु प्राचीनावीती अपा मेध्य यज्ञियमिति सकृदाच्छिन्न बर्हिराहरति ।

* * * *

इति तृतीय पटल ॥

अमावास्याया रात्र्या स्वविधानादेधोदकादीनपि स्वयमेवाहृत्य यवाग्वाग्निहोत्र जुहोति सन्नयन् । असन्नयतो यवागूनियम स्थालीगतस्य शेषस्य निधान सायमग्निहोत्रे हुतेऽग्नीना परिस्तरण न सभ्यावसथ्य(थ्य)योरित्युपदेश ।

* * * *

इति अष्टम पटल

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्ति प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥
प्रथम प्रश्न समाप्त ॥

वेदिकरणम्—पूर्वेद्युरमावास्याया वेदिं कृत्वा प्रशातनमपि कृत्वा देवस्य त्वेत्यादि ब्रह्मन्नुत्तरमित्यन्त (न्त) पूर्व कुर्यात् । अत्र मन्त्रेण स्फ्यमादायाभिमन्त्र्य समृश्य ब्रह्मन्नुत्तरमिति सप्रेष । पौर्णमास्यान्तु यथाक्रममेव देवस्य त्वा आ दद इति स्फ्यमादत्ते ॥

* * * *

यूपस्योपस्थितिं कृत्वा यजा श चादि के चन ॥

इष्टेर्विधे पुरोडाशे प्रणीतापूर्णकद्वयम् ।

विष्णोश्च क्रमण कृत्वा विष्ण्वतिक्रमणाति(दि) च ॥

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।

सोमयेन कृता वृत्ति प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

पशुबन्धस्समास ॥

अथ पशोर्हौत्रमुच्यते भाष्यकारेण वर्णितम् । पश्विष्टेरग्नाविष्णू देवता अग्नाविष्णू इति द्वे उपदेशादितराणीति भाष्यकारवचनात् । पश्चाद्दार्शपौर्णमासिकाया वेदेरुपविश्य निरसनोपवेशने कृत्वा यजुर्वेद-विहितमार्गेण अग्नये प्रणीयमानायेत्युक्ते प्र देव देव्या धियेति समणवामुप त्रिराह ।

* * * *

चातुर्मास्याना प्रयोग ॥

चातुर्मास्यानीति समुदायनाम । यस्मिन् सवत्सरे अधिकमासो नास्ति तस्मिन् सवत्सरे नि यस्मिन् सवत्सरेऽपराह्णे पर्वचतुष्टयस्य सन्धिस्तास्मिन् सवत्सरे याग इति के चित् । फाल्गुन्या पौर्णमास्या चैत्र्या वा वैश्वदेवेन यजेत । तयो पूर्वस्या चतुर्दश्या प्रातरग्निहोत्र हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्प—चातुर्मास्यैर्यक्ष्ये अक्षय्य मे सुकृत स्यादिति

End

केचित् ससृष्टे मुर य इति वचनादुभयत्र सान्नाय्यवदेव मरुतामह जेमा-नमिन्द्रियावी वरुणस्याह जेमानमिन्द्रियावी वा उभयत्र अथैककपालेन प्रचरति उद्धृत्य बर्हिषमित्यादिक्रयानुब्रूहि क यज

No 1072 आपस्तम्बश्रौतप्रयोगप्रदीपिका

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAPRADĪPIKĀ

Substance, palm leaf Size, 16⅜ × 1¼ inches Pages, 294 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

This is the original MS from which the MS described under the last number has been copied As it is much injured no extract is given therefrom The first leaf is lost and the next four leaves are very much injured

---

No 1073 आपस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्ति

APASTAMBASŪTRAPRAYŌGAVṚTTIḤ

Substance, palm leaf Size, 16¼ × 1⅛ inches Pages, 366 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old.

Contains the commentary of Tālavṛntanivāsin, also known as Āṇḍapiḷḷa, on the Śrautasūtra from the I *Praśna*, but breaks off in the Sōmapraśna, *i e*, the 10th Praśna

Beginning

गङ्गाप्रवाहपरिपूतजटाकलाप
क्रीडाफणीन्द्रचकितेन्दुमणिप्रभाभि ।
प्रज्वालितस्फुरिततक्षकहार .
ठहर नमामि ॥

आपस्तम्बीयसूत्रस्य धूर्तस्वामिव्याख्यानुसारेण शाखान्तरसिद्धा नपेक्षितानविरुद्धानप्युपस अग्निचयनपर्यन्ताना कर्मणा प्रयोगवृत्ति क्रियते । सोमान्तानि नित्यान्यफलार्थिनापि कर्तव्यानि स्तुतमिति वसिष्ठवचनात् । सर्वाङ्गोपसहारस्या समर्थस्यापि कर्तव्यानि अन्धपङ्ग्वादीना निवृत्तिरेव । के चि

यस्य कृतदारस्य कर्तव्यानि अनधीतस्यापि साधोर्दर्शपूर्णमासशब्दौ कालविशेषयोर्वचनौ तयो कालविशे यत्ते लक्षणया कर्माणि वृत्तिकाले मुख्य कर्मणि लक्षणेति सूत्रकाराणाम्मतम् ।

* * * *

एषा त्रैविद्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना ।
सोमपेन कृता वृत्ति प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

Colophon

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्या तालवृन्तनिवासिकृताया पशुबन्धप्रयोग समाप्त ॥

* * * *

इत्यापस्तम्बसूत्रस्य प्रयोगवृत्त्या तालवृन्तनिवासिकृताया चातुर्मास्यानि समाप्तानि ॥

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते

* * * *

अथ सोमप्रयोग उच्यते

End

यदि सोमपूर्वाधान तत्राधानस्य न नक्षत्रादिनियम । सोमेन यक्ष्युकामो महारात्रे मध्येत्यादि सा यावद्धातेष्टिरिति अस्यार्वाक सर्वकालो यथा तथा ॥

No **1074** आपस्तम्बप्रवरसूत्रभाष्यम्.

ĀPASTAMBAPRAVARASŪTRABHĀṢYAM

Substance, paper Size, 6¾ × 4 inches Pages, 40 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Purchased in 1894

Begins on fol 1*a* The codex contains also Kapardikārikā fol. 22*a*

Refer to pages 4, 5, 147 and 148 of M Seshagiri Śāstri's Report for the year 1893–94, No 2, for comments and extracts

---

No 1075 आपस्तम्बपरिभाषासूत्रव्याख्या

ĀPASTAMBAPARIBHAṢĀSŪTRAVYĀKHYĀ

Pages, 50 Lines, 7 on a page

Begins on fol 170*a* of the MS described under No 23

Complete

The Paribhāṣāprakaraṇa is a portion of the 24th Praśna of the Āpastambakalpasūtra, the other parts dealing with Pravara and Hautraka The commentary is by Haradattācārya

Beginning

यज्ञ व्याख्यास्याम इति । अत्रायमारम्भहोम । नित्ययज्ञक्रिया (वा)न् पुरुष श्रियाभिव्यनक्ति। तस्यैवाक्रिया प्रत्यवाय सपादयति । ऋण-कृते अक्रियायाश्च प्रायश्चित्तविधानात् । ये चान्ये आश्रमा ऊर्ध्वरेतसा ते च नित्यश्रुतिविरोधा[ना]दनधिकृतार्थपरत्वादिविषयतया व्याख्येया । एवम-नुष्ठेयो यज्ञ(ज्ञ) श्रुत्यर्थस्यासर्वज्ञागम्यत्वेन शाखान्तरविध्युपसहाराशक्तेश्च व्याख्यानतोऽनुष्ठातु न शक्यत इति करुणाविष्टहृदयतया धर्मकथनाय गत-श्रेयोऽर्थितया च यज्ञ व्याचिकीर्षन्नाचार्य प्रतिजानीते यज्ञ व्याख्या-स्याम इति । यज्ञ वि आख्यास्याम देवता प्रति स्वद्रव्यस्योत्सर्जन यज्ञ, यज्ञ इत्येकविंशतिसस्थो यज्ञजात्यभिमानेन व्यपदिश्यते । सप्त सोमसस्था, सप्त हविर्यज्ञसस्था, सप्त पाकयज्ञसस्था इति । अग्निष्टोमोऽ-त्यग्निष्टोम उक्थ्य षोडशी वाजपेयोऽतिरात्रोऽप्तोर्याम इति सप्त सोम-सस्था । अग्निहोत्र दर्शपूर्णमासावाग्रयण पिण्डपितृयज्ञश्चातुर्मास्यानि निरूढपशुबन्ध सौत्रामणीति सप्त हविर्यज्ञसस्था । औपासनहोमो वैश्वदेव पार्वणमष्टका मासिश्राद्ध सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त पाकयज्ञ-

सस्था । वि-आ-इत्येतावुपसर्गौ क्रियाशब्दमर्थान्तरे वर्तमानमभिद्योतयति (त) यथा प्रतिष्ठि(ष्ठ)त इति तामेव क्रिया विशेषयत (ति) ।

End

यज्ञार्थस्य त्र्यम्बकहोमार्थस्येति एवमादि तत्र तत्र द्रष्टव्यम् । यत्र प्रणीतस्याग्ने कर्मचोदनात् तत्र प्रवृत्तेऽपि कर्मणि न लौकिको भवति यथा पर्यग्निकरणार्थस्याग्ने प्रत्यपिसृज्योल्मुकमिति तस्य प्रतिनयन कर्तव्यम् ॥

Colophon

इत्यापस्तम्बपरिभाषाव्याख्या समाप्ता ॥

हरदत्तविरचितेय व्याख्या ॥

No 1076 आपस्तम्बपरिभाषासूत्रव्याख्या

ĀPASTAMBAPARIBHASĀSŪTRAVYĀKHYA

Substance, palm-leaf Size, 16¼ × 1⅜ inches Pages, 64 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, slightly injured Appearance, new

Begins on fol 1a The other work herein is Cayanānukramaṇikā 33a

Complete Same as the last

The colophon in the MS runs as follows

इति हरदत्तकृतापस्तम्बपरिभाषाव्याख्या समाप्ता ॥

No 1077 प्रायश्चित्तशतद्वयी सव्याख्या

PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ WITH COMMENTARY

Pages, 108 Lines, 17 on a page

Begins on fol 25a of the MS described under No 1065

Contains 3 Prakaranas in full, and only 40 verses in the 4th Prakarana

This is a work with commentary in 2 centums of verses treating of the expiatory rites connected with Srauta sacrifices as given in Āpastamba Srautasūtra The commentary is by Vēnkatēśa of Vatsa-Gōtra.

Beginning

आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रायश्चित्तशतद्वयीम् ।
मन्दाना सुखबोधाय व्याकरिष्ये यथामति ॥

तत्र तावत् प्रारिप्सितस्य ग्रन्थस्य विषयप्रयोजनादिक दर्शयति—

नैमित्तिकेषु श्रुतिलक्षणेषु सूत्रे यदस्पष्टमिवाल्पबुद्धे ।
तद्भाष्यवृत्त्याद्यनुसृत्य सम्यक् स्वरूपबोधाय विविच्यते तत् ॥

हविर्यज्ञप्रायश्चित्तेषु सोमप्रायश्चित्तेषु च मन्दबुद्धीना सूत्रे यदस्पष्टमिव प्रतीयते तदेव प्रायश्चित्त तेषा स्पष्टावबोधार्थं स्वरूपतो विषयतश्च विविच्य प्रदर्श्यते । यद्यपि सूत्रेऽस्पष्ट व्याख्याने स्पष्ट भवति तथापि भाष्ये वृत्तौ प्रयोगवृत्तौ च व्याकीर्णतया दुर्ज्ञेयस्य प्रायश्चित्तस्य भाष्याद्यनुसृत्य क्रमेणैकत्र समू(मु)ह्य प्रतिपादने मन्दबुद्धीना सुखावबोधो भवतीति तदर्थोऽयमारम्भ इत्यर्थ । (।) इदानीं श्रुतिलक्षण प्रायश्चित्तमित्यादिपरिभाषासूत्रार्थं दर्शयति—

श्रुत्युक्तकर्मण्यकृतेऽन्यथा वा कृतस्य चित्त श्रुतिलक्षण स्यात् ।
पुसोऽपराधे स्मृतिलक्षणश्च निमित्तसख्यादि विवक्ष्यते न ॥

श्रुत्या यत् कर्मावश्यकतया यथा विधीयते तस्मिन्ननुष्ठिते अन्यथा वानुष्ठिते सति श्रुतिविहितमेव प्रायश्चित्त कर्तव्य न पुनस्स्मृतिलक्षणमपि श्रुतिप्रत्यये हि कर्मणि भ्रेषे सति तत्समाधानेनापि श्रुतिप्रत्ययेनैव भवितव्यम् ।

* * * *

इति श्रीवत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिन कृतौ प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने प्रायश्चित्तनिरूपण नाम प्रथम प्रकरणम् ।

इति प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने हविर्दोषप्रायश्चित्तनिरूपण नाम द्वितीय प्रकरणम् ।

इति प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने तृतीय प्रकरणम् ।

End

विधीयते ब्रह्मण एव तत्तत् श्रेषोन्तिव्याहि(हृ)तिचिन्तन यत् ।
पूर्वोक्तहोमेन विकल्प्यते तत् सोमेन पश्विष्टिषु तत् प्रवृत्ति ॥ ४० ॥

ऋग्वेदाद्युक्तकर्मश्रेषे ब्रह्मणो भूरादिव्याहृतिध्यानमुक्तम
चातुर्मास्येषु हविर्यज्ञप्रायश्चित्तप्रकरणे अनुक्तत्वादिति भाव ॥

No 1078. प्रायश्चित्तशतद्वयी सव्याख्या

PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ WITH COMMENTARY

Substance, paper Size, 13⅝ × 8¾ inches Pages 112 Lines, 22 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1*a* The other work herein is Khādiragṛhyasūtra with commentary *57a* Prakarana 1 contains 46, II contains 60, III contains 59 and IV contains 42 stanzas altogether

Contains 4 Prakaranas.

Same as the last

Colophon

इति वत्सकुलभूषणस्य श्रीमैकदेश(वेङ्कटेश)वाजपेययाजिन कृतौ प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्याने अग्न्यनुगमादिप्रायश्चित्तनिरूपण नाम प्रथम-प्रकरणम् ॥

* * * *

इति वत्सकुलभूषणस्य श्रीवेङ्कटवाजपेययाजिन कृतौ प्रायश्चित्त-शतद्वयीव्याख्याने हविर्दोषप्रायश्चित्तनिरूपण नाम द्वितीय प्रकरणम् ॥

* * * *

इति वत्सकुलभूषणस्य श्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिन कृतौ प्रायश्चित्त शतद्वयीव्याख्याने तृतीयप्रकरणम् ॥

End

अनुक्तमत्राप्यपरिस्फुट यत्तद्भाष्यवृत्त्यादिषु बोधनीयम् ।
तत्राप्यनुक्त तु तदुक्तरीत्या यथानिमित्त स्वयमूहनीयम् ॥

न तावदस्मिन् सङ्ग्रहे सर्वाणि प्रायश्चित्तानि साकल्ये(न) प्रतिपादयितु शक्यन्ते विस्तरप्रसङ्गात् । अतोऽनुक्तमस्पष्ट वा भाष्यवृत्तौ प्रयोगवृत्तौ वा द्रष्टव्यम् । तत्रापि सर्वं नैमित्तिक वक्तु शक्य प्रमादादिदोषवशान्नानाविधस्खलनसम्भवात् । अतस्तत्राप्यनुक्त सूत्रभाष्याद्युक्तन्यायानुसारेण तत्तन्निमित्तानुसरण स्वयमेवोहनीयमिति सिद्धम् ॥

इति वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेशवाजपेययाजिन कृतौ प्रायश्चित्तशत द्वयीव्याख्याने चतुर्थप्रकरणम् ॥

Colophon

शतद्वयीव्याख्यान समाप्तम्

No 1079. आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यानम्
APASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪVYĀKHYĀNAM

Pages, 126 Lines, 7 on a page

Begins on fol 49a of the MS described under No. 1050

Contains the commentary on 203 stanzas One more stanza is wanting

Same as the last, except that the last stanza is incomplete

No 1080. प्रायश्चित्तशतद्वयी
PRĀYAŚCITTAŚATADVAYĪ

Pages, 45 Lines, 17 on a page

Begins on fol. 127b of the MS described under No. 237

Contains 5 Patalas

This work is said to have been written by Bhaskara He has added a commentary to it which is described under the next number This work is different from another work of the same name described under No 1077, though similar to it in subject matter

Beginning

यस्य श्रुतौ लक्षणमात्रमेव
चित्तस्य दिष्ट श्रुतिलक्षणन्तत् ।
अथो निमित्तेन विवक्षित स्यात
विशेषण क्षामहविर्गतैक्यम् ॥
नीत(ते)न्तराग्नि अ(ग्राव)पि नैव चित्त
तथैव यष्टुस्स(स्व)गृहप्रयाणे ।
ब्रह्मौदनाग्ने पचनात्पुरस्तात्
औपासनस्यैव विधिर्विनाशे ॥

End

यस्मिन्नसिद्धे होमजातस्तथाग्नि
र्गच्छेद्धूमो दक्षिणावृत्य कृष्ण ।
वातो धूम चालयेद्वा स सव्य
प्रायश्चित्त व्याहृतीभिस्समस्य ॥
स्मार्ते श्रेषे सर्ववेदार्तिजे वा
सैवाम्नाता ब्राह्मणे ब्रह्मणश्च ।
वृत्तिं जन्मगुरोर्निरीक्ष्य रुचिरामार्यात्मजो भास्करो
धूर्तस्वामिमतश्च लोकमहित कल्पान्तराणामपि ।
श्लोकाना द्विशत व्यधत्त महिमा(त) श्लोकैरनेकैश्शुभ
प्रायश्चित्तसमुच्चय बुधजनैस्सम्पूज्यमानैस्सदा ॥

Colophon

इति पञ्चम पटल ॥

No 1081 प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्या—प्रयोगप्रदीपिका

PRAYASCITTASATADVAYĪVYAKHYĀ PRAYOGA-PRADĪPIKA

Pages, 134 Lines, 18 on a page

Begins on fol 151*a* of the MS described under No 237

Contains the commentary by Bhāskara on 4 Paṭalas

Fol 150 contains certain extracts from Smṛtis about the marriage of the younger brother before the elder is married

Beginning

यस्य श्रुति(श्रुतौ) लक्षणमात्रमेव
चित्तस्य दिष्ट श्रुतिलक्षण तत् ।
अथो निमित्तेन विवक्षित स्यात्
विशेषण क्षाम[म]हविर्गतैक्यम् ॥
पूर्वेण प्रायश्चित्त प्रपाठक ।
शतद्वयीना(स्थ)श्लोकाना धूर्तस्वाम्यनुसारत ॥
तान् कृत्वा मनसि श्लोकान् तदर्थमनुसवदन् ।
करोमि सुखबोधाय प्रायश्चित्तप्रदीपिकाम् ॥

यस्य श्रुतौ लक्षणमात्रमित्यस्य श्लोकस्य तत्र प्रथम भाष्यकारेण श्रुतिलक्षण प्रायश्चित्त विध्यपराधे विधीयेत इत्येतावान् ग्रन्थसूत्रद्वयात्मना व्याख्यात । अनन्तरमेकसूत्र, तथा च प्रयोजनवशादेकसूत्रतया च प्रयोजनवशात्सूत्रद्वयात्मना कृतव्याख्यानस्यायमर्थ । श्रुतिलक्षण प्रायश्चित्तमित्येकसूत्रम्, तस्यार्थ । यस्य पुरोडाश क्षामवति यदेकदेवस्य आलब्धो भूयान् भवति

End

तस्यां हिरण्य निधाय इद विष्णुरिति पृषदाज्यग्रहणादिसाधनान्त पूर्ववत् । अत्राप्यङ्गान्तरस्पर्शे व्यापन्नम् अप्सु प्रक्षिप्त्वा स्रुच त्यक्त्वा अन्यस्या स्रुचि महीना पय इति आज्यावदान कर्म समापयेत् ॥

Colophon :

इति श्रीस्मृतिविषये आहिताग्निहोत्रप्रायश्चित्तानि ॥
इति चतुर्थ पटल ॥

No 1082 आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तम्

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAM

Pages, 94 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1050

This work seems to be by Keśava, and it treats of the expiatory rites connected with the Śrauta sacrifices

Beginning

अग्निहोत्रेष्टिपशुसोमेषु प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते—तत्र प्रथममग्न्यनुगतप्रपूर्वमाहवनीयानुगमने लौकिकारणिमाहृत्य आहवनीय भस्मना सस्पृश्य

End

यदि घर्मधुग्दोहकाले नागच्छेत् गङ्ग एहीत्याहूताया यदि घर्मधुङ्नागच्छेत् अन्या तल्लक्षणामाहूय दुग्ध्वा प्रव्रज्यात् । तामृत्विग्भ्योऽन्यस्मै सुत्यायान्दद्यात् । अनुवाकौ व्याहृतयश्च एवमजाया उपदेशो गव्येव प्रायश्चित्तमिति । यदि घर्मदुघि पयो न स्यादित्यादिप्रायश्चित्तानि सूत्र एव द्रष्टव्यानि ॥

Colophon

प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥ केशवीय समाप्तम् ॥

No 1083 आपस्तम्बश्रौतप्रायश्चित्तम्

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRĀYAŚCITTAM

Substance, palm leaf Size, $14\frac{3}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches Pages, 68 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, much injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Vaśyaprayōgah 32*b*, Nityaṣōḍaśikātantram 37*a*

Incomplete

A work similar in subject matter to the last

Beginning

उक्ता हविर्यज्ञा —उक्ता( ) पूर्वं सौत्रामण्याः पशुबन्धरूपत्वादुक्तप्राये(या इ)ति, हविर्यज्ञा इत्यविशेषोक्ते । तेषु प्रायश्चित्तमवश्यभावे दैवादज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा पुरुषस्य भवतीति दैवादज्ञानात् ज्ञानेऽपि प्रमादाद्वा पुरुषस्याशक्त्या वा पुरुषस्यानुतिष्ठतो भ्रेष प्रायेण भवति। न च शास्त्रप्रत्यये कर्मण्यशास्त्र कर्मशते कर्मेति ।

End

अन्ये त्वाहु —विच्छिद्यते वा एतस्य यज्ञ । यस्य यज्ञे प्रतते आरब्धे अपरिसमाप्ते अन्तरेतामिष्टिं पाथिकृति(तीं)मुख्या कुर्वन्ति । अत आग्नेय एव पथिकृद्देवत्य कार्य एषि ॥

No 1084 आपस्तम्बश्रौतप्रयोग .

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 15⅞ × 1⅜ inches Pages, 158 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Āśvalāyanabrahmatva 80*b*, Āpriyā 82*r*, Kuṇḍalōṣṭi 80*a*, Avabhṛtatantra 88*a*, Vaiśvadēvavidhi 95*a*, Sāvitra 99*a*, Agnihōtra 104*a*

The work under notice contains the Prayōga or ritualistic procedure relating to the following sacrifices

Darśapūrnamāsa 1*a*, Ādhāna 39*b*, Agnihōtra 51*b*, Anvārambhaṇīyā 52*a* Iṣṭi 53*a*, Vaiśvānarēṣṭi 57*a*, Āgrahāyana 58*a*, Paśubandha 60*a*, Payasāgnividhi 78*a*, Gārhapatyānugataprāyaścitta 80*a*,

Beginning

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम —प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाण प्राणानायम्य सङ्कल्प्य दर्शेन यक्ष्ये, पूर्णमासेन यक्ष्ये । विद्युदसि विद्य मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपैमि । अस्मिन्दर्शे अस्मिन्पूर्णमासेऽध्वर्युन्त्वा वृणीमहे ।

End

सर्वप्रायाश्चित्तङ्करोति अनन्तर विश्वदानादि ॥

No 1085 आपस्तम्बश्रौतप्रयोग

ĀPASTMBAŚRAUTAPRAYŌGAḤ

Substance, palm leaf Size, 16½ × 1⅜ inches Pages, 118 Lines, 7 on a page Character, Telugu and Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Contains the Prayōg aor ritualistic procedure relating to the following sacrifices

Darśapūrṇamāsa 1a, *Agnihōtra 25a*, *Paśubandha 30a*, *Anvārambhaṇīyā 47a*, *Pathikṛdvaiśvānarēṣṭi 49a*, *Hautra 49b*, *Vibhraṣṭēṣṭi 50a*, *Āgrayaṇa 51a*, *Hautra 54a*, *Agnyādhāna 55a*

No 1086. आपस्तम्बश्रौतप्रयोग

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAH

Pages, 112 Lines, 8 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1050

Contains the Prayōga relating to Paśubandha 1*a*, Adhāna 28*a*, Darśapūrnamāsa 41*a*, Paśumaitrāvaruṇa 61*a*,

No 1087. आपस्तम्बश्रौतेष्टिप्रयोग

ĀPASTAMBAŚRAUTĒṢṬIPRAYŌGAḤ

Pages, 76 Lines, 8 on a page

Begins on fol 108*a* of the MS, described under No 1051

Contains the Prayōga relating to the following sacrifices

Mṛgāreṣṭi, Mitravindōṣṭi, Vaiśvānarēṣṭi, Daśahaviṣkāpavitrēṣṭi, Āyuṣkāmēṣṭi, Vratapatiṣṭi, Hautravaiśvānarēṣṭi, Pavitrēṣṭihautra

Beginning

अमावास्याया पौर्णमास्या वा प्रातरग्निहोत्र हुत्वा सङ्कल्प करोति—अहआगएनोनिवृत्त्यर्थं दशहविम्रा मृगारेष्ट्या यक्ष्ये । विद्युदादि अमा॰वास्य त्रम् (स्यातन्त्रम्) अद्य यज्ञाय। इमामूर्जम् । पिष्ट९ हवि । सप्तदश सामिधेन्य ।

End

वपाया श्रप्यमाणाया देव्याश्शमितार आरभध्वम् । एकादश प्रयाजा ।

* * * *

No 1088 दर्शपूर्णमासप्रयोग

DARŚAPŪRNAMĀSAPRAYŌGAḤ

Pages, 70 Lines, 29 on a page

Begins on fol 108*a* of the MS described under No 1067

Complete

The Prayōga herein closely follows the Śrautasūtra of Āpastamba, Praśnas 1—4 It gives the ritualistic procedure relating to the Darśapūrṇamāsa sacrifice

Beginning

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम । प्रातरग्निहोत्र हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य सङ्कल्प करोति—उपात्तदुरितक्षयद्वारा परमेश्वरप्रीत्यर्थं दर्शेन यक्ष्ये ।

End

दधिक्राविण्ण इति दधि, यज्ञ शश्च म आयुश्च मे बलश्च मे, यज्ञ-
शिवो मे सन्तिष्ठस्व, यज्ञस्विष्टो मे सतिष्ठस्व, यज्ञारिष्टो मे सन्तिष्ठस्व, वृष्टि-
रसि वृश्च मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपागाम् । ब्राह्मणास्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादि
मवसन् काले विहारमभिमुखो याजमान जपति । दर्शपूर्णमासाभ्या सोमेन
पशुना वेष्ट्वा जपति जपति ॥

No 1089 दर्शपूर्णमासप्रयोग

DARŚAPŪRNAMAŚAPRAYOGAH

Substance, palm leaf Size, 17 × 1⅛ inches Pages, 71 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Paśubandha 37*a*, Ādhāna 51*b*, Pasuhautra 59*a*, Paśumaitrāvaruna 62*a*

Complete

Same as the last

No 1090 दर्शपूर्णमासप्रयोग

DARŚAPŪRNAMĀSAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 15 × 1⅛ inches Pages, 37 Lines, 7 on a page Character, Telugu Conditon, slightly injured Appearance, new

Incomplete

Begins on fol 22*a* The other work herein is Paśubandha-prayōga 1*a*

Contains fully the Prayōga agreeing with the first Praśna, and breaks off in the course of the second Praśna

Same as No 1088.

No 1091. दर्शपूर्णमासप्रयोग

DARSAPURNAMĀSAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 11 × 1⅛ inches Pages, 117 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Complete

Begins on fol 23*a* This leaf is numbered as 31 The first 22 leaves also contain a portion of this same work

Same as No 1088

No 1092 दर्शपूर्णमासप्रयोग

DARSAPŪRNAMĀSAPRAYŌGAH

Pages, 64 Lines, 7 on a page

Begins on fol 138*a* of the MS described under No 23

Complete

Same as No 1088

End.

दर्शपूर्णमासाभ्या सोमेन पशुना वेष्ट्वा जपति । वृष्टिरसि वृश्च मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपागाम् । ब्राह्मणास्तर्पयतवै सम्प्रेष्यति। सन्तिष्ठेते दर्शपूर्णमासौ ॥

गरिमिल्लकुलाकूपारसमुद्भूतेन वेङ्कटाध्वरिसूनुना अय्याशास्त्रिणा रौद्रिनामसंवत्सरकार्तिकमासे लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

No 1093 आपस्तम्बश्रौतप्रयोग

ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYŌGAH

Substance, palm-leaf Size, 14¼ × 1⅛ inches Pages, 272 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Contains the Prayōga relating to the Agniṣṭōma (1a) and Paśu bandha (116a) sacrifices

---

No 1094 आपस्तम्बश्रौतप्रयोग

APASTAMBAŚRAUTAPRAYOGAH

Substance, palm leaf Size, 16⅝ × 1⅝ inches Pages, 61 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old.

The first leaf is numberd as 48 and the last as 92. The last two leaves are half torn

The work, as found here, has neither beginning nor end, and seems to treat of the Agniṣṭōma sacrifice.

No 1095 अग्निहोत्ररक्षामणि

AGNIHŌTRARAKSĀMANIH

Pages, 22 Lines, 20 on a page

Transcribed in 1895

Begins on fol 1a of the MS described under No 1031

Contains 5 Mayūkhas

This is a work in verse treating of the Agnihōtra sacrifice and closely following the VI Praśna of Āpastambaśrautasūtra It is said to have been composed by Kāmakōṭidīkṣita, son of Nārāyaṇa-Sōmayājin of the Bhāradvājagōtra

Beginning

य सन्त फम(लद्)मत्वा यत्नात् कर्माणि कुर्वते ।
चित(द्)म्बरेशमालम्बे त सदाम्बिकया सह ॥
सुखबोधाय बाला(ना)मग्निहोत्रस्य कर्मण ।
आपस्तम्बोदीरितस्य विवेक· क्रियते मया ॥

साय वृक्षाग्रदृष्टेऽशौ भानो प्राक् कृत्स्ननाशत ।
प्रातसू(स्तू) षसि तस्य प्राक् कृत्स्नमण्डलदर्शनात् ॥
यष्टा तस्य त्वसान्निध्येऽध्वर्युर्वाचम्य शास्त्रत ।
प्रविश्याग्निगृह गार्हपत्यमुत्तरदेशत ॥
प्राप्य प्राणान् समायम्य त्रि शास्त्रप्रोक्तमार्गत ।
ईश्वरप्रीतये होष्याम्यग्निहोत्रमिति स्फुटम् ॥

End

विकीर्येद विष्णुरिति मन्त्रेणाहवनीयत ।
पूरयेत्तेन मन्त्रेण पदान्यप्यस्य भस्मना ॥
इध्माधा(ना)त्पुरा यष्टु होमात्प्रागशन यदि ।
यत्ते वय यथाहेति जुहुयादाहुतिद्वयम् ॥
इत्थ प्रदर्शितान्यत्र प्रायश्चित्तानि कानि चित् ।
ज्ञेयानि स्वयमन्यानि सूत्रभाष्यादिवेदिभि ॥

Colophon

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकश्रीनार्ण (नारायण)-सोमयाजिसुतनयस्य कामकोटिदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्ररक्षामणौ पञ्चमो मयूख ॥

No 1096. अग्निहोत्ररक्षामणिव्याख्या

AGNIHOTRARAKṢĀMAṆIVYĀKHYĀ.

Pages, 83 Lines, 20 on a page

Transcribed for the Library in 1895 Begins on fol 12a of the MS described under No 1031

This is a commentary on the last described work, composed by Rāmacandradīkṣita, son of Anantasōmayājin of the Bhāradvāja-gōtra

This MS, contains the commentary on 3 Mayūkhas

The copyist's note at the end is शे रामस्वाम्याख्यार्येण लिखितम्॥

Beginning

पुनरीप्सितपरिसमाप्तिपरिपन्थिविघ्नविघाताय स्वेष्टदेवता नमस्करोति--

य सन्त फलद मत्वा यत्नात्कर्माणि कुर्वते ।
चिदम्बरेशमालम्बे त सदाम्बिकया सह ॥

सन्तो महात्मान य फलद यज्ञादिफलकर्मदायिन मत्वा अचेतनाना कर्मणा फलप्रदा(ना)नुपपत्ते कर्मणाराधित परमेश्वर एव फलप्रद इति निश्चित्ये(त्य)र्थ । यत्नात्कर्माणि यज्ञादीनि कुर्वते त चिदम्बरेशम् अम्बिकया सह सदा आलम्बे आश्रयामीत्यर्थ । अथ स्वग्रन्थे प्रेक्षापक(वत्प्र)वृत्तये विषयप्रयोजने दर्शयन् चिकीर्षित प्रतिजानीते—

सुखबोधाय बालानामग्निहोत्रस्य कर्मण ।
आपस्तम्बोदीरितस्य विवेक क्रियते मया ॥

अक्षरार्थ स्पष्ट । अत्रापस्तम्बोदीरितस्येत्यनेन सूत्रान्तरोक्ताग्निहोत्रव्यावृत्ति क्रियते । पूर्वार्धे विषयप्रयोजने दर्शिते । अहिताग्नेरारब्धाग्निहोत्रस्य अगताश्रियो दर्शाद्यर्थं प्रणीतवह्ने आह्वाद्शाहव्रतयजमानस्य अग्निहोत्रकर्मण प्रणयनोपक्रमस्त्वा(त्वा)त् तस्य च कालापेक्षितत्वात् सायप्रात प्रणयनकालमाह

End.

अवसाने प्रयाणस्य विहृत्य प्राच्यपा(व)कम् ।
तत्रेद श्रेय इत्युक्त्वा कुर्यादवसिताहुतिम् ॥

प्रयाणस्यावसाने गन्तव्यदेशप्राप्त्या पुन स्वदेशप्राप्त्या वा प्रयाणे समाप्ते सति तत्र विहार कल्पयित्वाहवनीय विहृत्य तत्राहवनीये इद श्रेयोऽवसान इति मन्त्रेणावासिताहुतिमध्वर्यु कुर्यादित्यर्थ ॥

Colophon

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकश्रीमदनन्तसोमयाजिवरतनयस्य रामचन्द्रदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्ररक्षामणौ तृतीयो मयूख समाप्त' ॥

No 1097 अग्निहोत्रप्रयोग.

AGNIHÔTRAPRAYÔGAH

Pages, 14 Lines, 19 on a page

Begins on fol 273*b* of the MS described under No 237

Complete

The text of the Mantras quoted by Âpastamba is fully given herein along with the directions for the proper conduct of the ritual This work closely follows Apastambaśrautasûtra, Praśna VI and treats of the Agnihôtra sacrifice

Beginning ·

धृष्टिरसि ब्रह्म यच्छ धृष्टिमादाय सुगार्हपत्यो विदहन्नरातिरुषसश्श्रेयसी( ) श्रेयसीर्दधातु । अग्ने सपत्नाꣳ अपबाधमानो रायस्पोषमिषमूर्जमस्मासु धेहि । गार्हपत्यमभिमन्त्रिया(न्त्र्य) ।

End ·

अग्नये वैश्वानराय सुवर्गाय लोकायेदम् । तत्रैव कृष्णाजिनशम्यामग्निहोत्रहवणीं दृषदुपले चानुप्रहरति । एतदन्त सोमयाजिन । तमग्निं शमयति ॥

No 1098 आधानकारिका

ÂDHÂNAKÂRIKÂ

Substance, palm leaf Size, 11½ × 1½ inches Pages, 12 Lines, 9 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other works herein are Paśubandhakārikā 7*a* and Sōmakārikā 11*b*

Incomplete

Contains the ritualistic procedure relating to the Ādhāna sacrifice in verse This may be by Vāsudēvadikṣita, as the other Kārikas contained in the codex are all composed by him, though no mention is made of the author in this work itself

Beginning

अग्न्याधान समुद्दिष्ट त्रिविध याज्ञिकैरिह ।
होमपूर्वन्त्विष्टिपूर्वं सोमपूर्वन्तथैव च ॥ (१)
दर्शाधान होमपूर्वं नक्षत्राधानमेव च ।
पौर्णमास्या यदाधानमिष्टिपूर्वन्तदुच्यते ॥ (२)
सोमात्पूर्वं यदाधान सोमपूर्वन्तदुच्यते ।
दर्शाधानेऽपि नाक्षत्रे द्वादशाहादिकल्पनम् ॥ (३)
इष्टिपूर्वे सोमपूर्वे विच्छिन्नेऽपि न तद्भवेत् ।
वसन्ते पर्वणो पूर्वपक्षे नक्षत्र एव वा ॥ (४)

End

दक्षिणा मिथुनौ गावौ ब्राह्मणावि(णेने)ति चोद्यते ।
यज्ञो बभूव रहित यज्ञशश्वविवर्जितम् ॥
उपस्थानादिक सर्वं समानन्तर्पणावधि ।
श्वो भूते पौर्णमासेष्टौ व्याहृत्या (सा)दन भवेत् ॥
पुनस्संवत्सरान्तेऽपि व्याहृत्या सादन भवेत् ।

No 1099 आधानप्रयोग

ĀDHĀNAPRAYŌGAH

Substance, palm-leaf (Śrītāḷa) Size, 20 × 2¼ inches Pages, 14 Lines, 14 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Bhōjacampuvyākhyā 11*a*

Complete

Another work on the ritualistic procedure of the Adhāna sacrifice

Beginning

भवसञ्चितपापौघविध्वसनविचक्षणम् ।
विघ्नान्धकारभास्वन्त विघ्नराजमह भजे ॥

आधानप्रयोग उच्यते—उक्तनक्षत्रेषु ब्राह्मणादयोऽग्नीनादधीरन् । प्रातरौपासन हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पवित्रपाणि पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्प करोति—सर्वकर्मभ्य पूर्व सोमेन यक्ष्यमाणोऽग्नीनाधास्ये

End

अग्माविष्णू इदम्—ताम् । सरस्वति इद हवि । सरस्वान् इदम् । अग्निर्भगी इद हवि । देवा आज्यपा इत्यादि सर्व समानम् ॥

No 1100 आधानप्रयोग

ĀDHANAPRAYŌGAH

Pages, 25 Lines, 22 on a page

Begins on fol 95*b* of the MS described under No 1067

Complete

Similar to the last

Beginning

पूर्वेद्यु प्रातरौपासन हुत्वा पत्न्या सह प्राणानायम्य, देशकालौ सकीर्त्य सर्वकर्मभ्य पूर्व सोमेन यक्ष्यमाणोऽग्नीनाधास्ये । सर्वक्रत्वर्थै यैरभ्यधिकृतो गाऽश्च शिक्ष्यामि(?) प्रयोक्तुमिति सङ्कल्प्य, अयज्ञत्वात् न विद्य(द्यु)त् । अग्निन्नाधाने अध्वर्यु त्वा वृणीमहे

End

ब्रह्मन् वाहनमश्व ते ददामि । होत धेनूस्ते ददामि । अध्वर्यो अनड्वाह ते ददामि । ब्राह्मणा वासो मिथुनौ गावौ नवश्च रथ

गा वो ददामि । अयजत्वान्न प्रतिमन्त्रा । मन्त्रेणेति केचित् । हविश्शेषो-द्वासनादिसूक्तवाके अग्नय इदम् अग्नेरहमुज्जितिं, सोमायेद सोमस्याह-मुज्जितिं, देवेभ्य आज्यपेभ्य इत्यादि यज्ञो बभूव यज्ञश च म इति वर्जम् ॥

इष्टिस्समाप्यते ॥

No 1101 आधानप्रयोग

ĀDHANAPRAYŌGAH

Substance, palm-leaf Size, 16 × 1½ inches Pages, 98 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition injured Appearance, old

Begins on fol 23a The other works herein are Darsapūrnamāsēṣṭihautram 1a, Paśubandhaprayōgaḥ 42a

Complete

This somewhat resembles the copy described on page 74 of the India Office Library Catalogue

Similar to the last

Beginning

ओम् अग्न्याधेय व्याख्यास्याम । विदुषा ब्राह्मणेन धमस्व यजस्व इत्युक्त सर्वजनमैत्री कृत्वा तीर्थस्नानजपहोमार्चनादिभि सशोध्यात्मान वसन्ते ब्राह्मणोऽग्निमादधीत

End

अग्नेस्विष्टकृतोऽहमुज्जितिमनूज्जेषम् । येमा अग्मन्नित्यादि । यज्ञो बभूव यज्ञश्चमवर्जे ब्राह्मणतर्पणान्तम् आधानपवमानाभ्यामग्निसिद्धि आधानापवमान(ा)भ्यामग्निसिद्धि ॥

Colophon

आधान(न)[पवमानाभ्या] समाप्तम् ॥

नारायणस्याय ग्रन्थ स्वहस्तलिखितम् ( ) ॥

No 1102 आधानप्रयोग

ĀDHĀNAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 16 × 1¾ inches Pages, 11 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* On fol. 22*a* there is some work which cannot be identified

Complete

Same as the last

No 1103 आधानप्रयोग

ĀDHĀNAPRAYŌGAḤ

Pages, 10 Lines, 7 on a page

Begins on fol 219*a* of the MS described under No 23

Incomplete

Same as the last.

No 1104 कुण्डलेष्टि

KUṆḌALĒṢTIH

Pages, 4 Lines, 8 on a page

Begins on fol 86*a* of the MS described under No 1035

Incomplete

The ritualistic procedure relating to a sacrifice performed for wearing a special kind of priestly ear-ring is given herein

Beginning

ज्योगामयावी वायुष्कामी वा य कश्चिदमावास्याया पौर्णमास्यां वा प्रात-
रग्निहोत्र हुत्वा प्राणानायम्य, सङ्कल्प —आयुष्याभिवृध्यर्थं वा इष्ट्वा

यक्ष्ये । विद्युत् । अन्वाधानादि अद्य यज्ञाय इमामूर्जं पञ्चद(शीम्) ऐष्ट हवि । पौर्णमासतन्त्र पञ्चदश सामिधेन्य । अलङ्कृत्य परिस्तरण देवा देवेषु कर्मणे वामित्यादि

End

खादिरादुद्धृत्य हिरण्य प्रक्षाल्य आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्निर्व- मि ते। इति यजमानाय प्रयच्छति । यजमान आचम्य प्रवृत्त प्रतिगृह्य प्रदक्षिण दक्षिणे कर्णे आबध्नाति ॥

No 1105 नक्षत्रेष्टिप्रयोग

NAKṢATREṢṬIPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 16⅜ × 1¼ inches Pages, 50 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

Ritualistic procedure relating to a certain sacrifice called Nakṣatrēṣṭi

Beginning

नक्षत्रेष्टिं व्याख्यास्याम —अग्निर्वा अकामयतान्नादो देवाना स्या- मिति ता ब्राह्मण[ा]व्याख्याता । सा या वैशाख्या पौर्णमास्या पुरस्ताद- मावास्या भवति सा स(श)श्वत्सवत्सरस्यापभरणीभि सम्पद्यते तस्यामारभे- तेति

End

एव सर्वासामिष्टीना क्रम तत्र तत्र पौर्णमासतन्त्रममावास्यातन्त्रञ्च नक्षत्रहविषामाग्नेयविकारत्वमग्नीषोमीयविकारत्वमैन्द्राग्नविकारत्वञ्च प्रदर्शि- तम् ॥

Colophon

नक्षत्रेष्टिप्रयोग समाप्त ॥

एवमेव द्विवश्येनीभिरपामाभिर्यजेत ॥

No 1106 पशुबन्धकारिका
PASUBANDHAKĀRIKĀ

Pages, 10 Lines, 9 on a page

Begins on fol 7a of the MS described under No 1098

Complete

The author is Vasudēvadīkṣita The work gives in verse the ritualistic procedure relating to the Paśubandha sacrifice

Beginning

पर्वणो पशुबन्धस्स्यात् सद्यस्कालो व्यहोऽपि वा ।
व्यहत्वे तु चतुर्दश्या सद्यस्काले तु पर्वणी ॥
निरूढपशुबन्धेन यक्ष्य इत्यागुर वदेत् ।
अयन्त इत्यथारण्योरारोप्योदवसाय च ॥

End

न विष्णोरभिनेत्यादिसिद्धमागोमतीं जपेत् ॥
गोमान्नमस्स्वरुभ्यश्च यज्ञश वृष्टिरित्यपि ।
ब्राह्मणास्तर्पयतवै स्वस्थान प्रतियात्यथ[।] ॥

Colophon

इति श्रीसर्वतन्त्रस्वतन्त्रेण श्रीवासुदेवदीक्षितविदुषा विरचिता पशुका-
रिकास्समाप्त(।) ॥

No 1107 पशुबन्धप्रयोग
PASUBANDHAPRAYŌGAH

Pages, 32 Lines, 21 on a page

Begins on fol 143a of the MS described under No 1067

Complete

Ritualistic procedure relating to the Paśubandha sacrifice

Beginning

प्रावृषि पौर्णमास्याममावास्याया वा प्रातरग्निहोत्रꣳ हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्प करोति—पशुबन्धमारप्स्ये, तेन सवत्सरे सवत्सरे प्रावृषि यक्ष्ये इत्यारम्भसङ्कल्प । पुन प्राणानायम्य

End

ब्रह्मा अयाडग्नीरित्यादि । यजमान विष्णवतिक्रमादिगोमज्जपान्ते नमस्स्वरुभ्यस्सन्नाम्नावगातपश्चादग्ध्यात्सभूयात श्रृङ्गाणि वेच्छृङ्गिणा सन्ददृशिरे । चषालवन्तस्स्वरव पृथिव्या त देवास स्वरवस्तान्थिवाꣳस

* * * *

ब्राह्मणास्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादि प्राजहित समारोप्य देवयजन गच्छति ॥

Colophon

समाप्तो निरूढपशुबन्ध ॥

No 1108 पशुबन्धप्रयोग

PAŚUBANDHAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 16¾ × 1½ inches Pages, 68 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

Same as the last

No 1109 पशुबन्धप्रयोग

PAŚUBANDHAPRAYŌGAH

Pages, 87 Lines, 5 on a page

Begins on fol 41*a* of the MS described under No 1101

Incomplete

Similar to the last

Beginning

सर्वान् लोकान् पशुबन्धयाज्यभिजयति । प्रावृषि पौर्णमास्या(म)मावा-स्यायां वा प्रातरग्निहोत्र हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्प करोति—प्रथमप्रयोगे पशुबन्धमारप्स्ये तेन स-वत्सरे सवत्सरे प्रावृषि यक्ष्ये

End

धृष्ठ्यादानादि पूर्ववत् । वृष्टिरसि वृश्च मे पाप्मानमृतात्सत्यमुपागाम् ।
तर्पयतवै आचमन ब्रह्मार्पणम् ॥

Colophon

पशुबन्धस्समाप्त ॥

(नाराय)णन् स्वहस्तलिखितम् ॥

No **1110** पशुबन्धप्रयोग

PAŚUBANDHAPRAYŌGAH

Pages, 41 Lines, 8 on a page First two leaves are half lost

Begins on fol *1a* of the MS described under No 1090

Complete

Same as the last, excepting the end, which is different

End

दर्शपूर्णमासाभ्या सोमेन पशुना वेष्ठ्या(ष्ट्वा) जपति । वृष्टिरसि सुपागाम् । ब्राह्मणाश्स्तर्पयतवै अग्ने नयेत्यादिप्रदक्षिणनमस्कारान् कृत्वा पुरुषनारा-यण जपित्वा प्राजहित समारोप्य गृह गत्वा अग्निमायतन उपावरोहति ॥

The date and the name of the copyist are given in Telugu thus — This was written by Nyāmana Śēṣu Upādhyāya, on Saturday the 12th of Kārtika-Bahula in the year Krōdhi

No 1111 पिण्डपितृयज्ञप्रयोग

PINDAPITRYAJÑAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 13½ × 1½ inches Pages, 8 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 65*a* The other works herein are Maitrāvaruna-prayōgah 1*a*, Mahāvrālabhit 35*a*, Darśapūrnamāsayājamanam 58*a*

Complete

Ritualistic procedure of the Pindapitryajña sacrifice

This sacrifice is treated of in Āpastambaśrautasūtra in the first Praśna, 3rd Patala

Beginning

शुभतिथौ प्राची पिण्डपितृयज्ञेन यक्ष्ये। विद्यु अपां मेध्यं य आच्छिन। अ श्य तूर्ष्णीं परिस्तरणार्थान् दक्षिणाग्नेर्दर्भैर्दक्षिण मग्निं परिस्तृणाति

End

दक्षीणाग्नौ स्रुवः स्वाहेति जुहोति। प्रोक्ष्य पात्राणि द्वन्द्वमभ्युदाहरति। वृष्टिरसि। सन्तिष्ठते पिण्डपितृयज्ञ ॥

No 1112 पिण्डपितृयज्ञ

PINDAPITRYAJÑAH

Pages, 24 Lines, 8 on a page

The sacrificial rules relating to the Pindapitryajña sacrifice according to Āpastamba

Begins on fol 4*a* of the MS described under No 1058

Complete

Same as the last.

No 1113 प्राणाग्निहोत्रेष्टि
PRĀṆĀGNIHŌTRĒṢṬIḤ

Pages, 15 Lines, 7 on a page

Begins on fol 61*a* of the MS described under No 463

Incomplete Deals with a certain sacrifice of the above name

Beginning

अस्या इष्टे पञ्चदश सामिधेन्य । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ, अग्निर्विष्णु-रग्नीषोमाविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवता , स्विष्टकृत्प्रयाजादयोऽङ्गदेवता देवा आज्यपाश्च[।] इति पौर्णमास्या, प्रधन्वन्तावाज्यभागौ, अग्निर्महेन्द्रश्च प्रधान-देवते इत्यमावास्यायाम् । प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्विहार प्रप-द्यते

End

ओश्च मे स्वरश्च मे यज्ञोपचिते नमश्च यत्ते न्यून तस्मै ते उत यत्तेऽतिरिक्त तस्मै ते नम । सस्थाजप इति होतु

अध्वरान् स ऋतून् कल्पयाति ॥

No 1114 सौत्रामणिप्रयोग
SAUTRĀMAṆIPRAYŌGAḤ

Pages, 12 Lines, 20 on a page

Begins on fol 288*b* of the MS described under No 1237

Complete

Ritualistic procedure relating to the Sautrāmaṇi sacrifice

Beginning

पयोग्रहपक्षमाश्रित्य सौत्रामण्या प्रयोग उच्यते—अमावास्यायां पौर्णमास्या वा पूर्यमाणपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे प्रातरग्निहोत्र हुत्वा

पत्न्या सह प्राणानायम्य सौत्रामण्या यक्ष्ये तया परमेश्वर प्रीण-
यानि

End

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव । यत्का-
मास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय स्याम पतयो रयीणाम् । तवेमे लोका
प्रति प्रतिहर्य हव्या स्वाहा । प्रजापतय इदम् ॥

Colophon

सौत्रामणिप्राजापत्येष्टि समाप्ता ॥

No 1115 सौत्रामणिप्रयोग

SAUTRĀMANIPRAYŌGAH

Pages, 8 Lines, 8 on a page

Begins on fol 103*a* of the MS described under No 1051

Complete

Similar to the last

Beginning

प्राणानायम्य, परमेश्वरप्रीत्यर्थं सौत्रामण्या यक्ष्ये । समारोप्य देव-
यजन गत्वा मथित्वोपावरोह्य या ते निधाय । विद्युदसि षड्ढोत्रा च(प)श्विष्टिं
निरूढवत् प्रयोगपक्षमाश्रित्य प्रयोग ।

End

आदित्यमुपस्थाय समित्पाणय विहारदेश गत्वा योऽस्यादि आपो
अन्वचारिषमित्यन्त विष्व्वतिक्रमादि ब्राह्मणतर्पणान्त समानम् ॥

Colophon

समाप्ता च सौत्रामणि ॥

No 1116 सोमप्रयोग

SŌMAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 14¼ × 1⅜ inches Pages, 321 Lines, 5 on a page Character, Nandināgarī Condition, slightly injured Appearance, old

Begins on fol 9*a* The other works contained herein are Kratuprāyaścitta fol 1*a*, Yajñavidhi 162*a* Siddhivināyakavrata (Skānda) 183*a*, Svarnagaurīvrata (Skānda) 188*b*, Aptōryāmarṣichandōdēvatā 190*a*, Sarvatōmukhaprayōgarṣichandōdēvatā 197*a*

The work gives the Prayōga relating to six Sōma sacrifices, *viz*, Agniṣṭōma 9*a*, Ukthya 72*a*, Ṣōḍaśi 82*a*, Vājapēya 84*a*, Atirātra 102*a*, and Aptōryama 115*a*

Beginning

अथ अग्निष्टोमसंस्थस्य ज्योतिष्टोमस्यैव समन्त्रकप्रयोग । ऋत्विग् आर्षेयोऽनूचान साधुचरण इत्यादिसूत्रोक्तलक्षणानृत्विग्याज्यौ । यज्ञशर्मा ज्योतिष्टोमेन रथन्तरपृष्ठेन द्वादशशतदक्षिणेन सोमेन यक्ष्यते ।

* * * *

गायन्ति त्वेत्युद्गशीयस्य अनुष्टुप्छन्द । विश्वे देवा ऋषय अग्निर्देवता । इन्द्र इत्यन्ये ॥ गा गो त्वा गा णा आ । अक. इणा. ।

* * * *

उन्चप् चाखिरोमिहामूइ ॥ छे ॥ समन्त्रक अग्निष्टोमप्रयोगस्समाप्त ॥

बृहत्पृष्ठप्रयोग । अथ बृहत्पृष्ठपक्षे प्रयोग उच्यते । यदुक्तमार्षेयकल्पेन अग्न्यूचती प्रतिपत् बार्हतान्याज्यानि पृष्ठं शयित ब्रह्म साम

श्रुध्यमुष्णिसमानमितर ज्योतिष्टोमेनेति अग्न्यवती प्रतिपत् । पवम्व वाचो- अग्रिय इति तृचम् ।

* * * *

नार्मेधचमसभक्षणान्ते स्तोमविमोचनाद्युक्थ्यविषयाणि विकल्पान्त- राणि ऊहकल्पे वक्ष्यते(न्ते) ॥ इत्युक्थ्यसस्थो ज्योतिष्टोम ॥

अथ षोडशिन कर्मोच्यते । सर्वमग्निष्टोमवत् । विश्वरूपाज्योतिर्गो- त(न)योर्निवृत्ति ।

* * * *

स्तोमविमोचनादि सर्वं पूर्ववत् । इति षोडशी(शि)सस्थ ॥

अथ सस्थावाजपेय उच्यते । प्रथम सस्थावाजपेय षोडश्यन्तम विकारेण कृत्वा चमस भक्षयित्वा समस्तोपस्थान कृत्वा

* * * *

प्रस्तानासो नवर्चं च उपहव्ये निरुक्तके ।
वाजपेये तथैवोक्त कल्पकारेण तत्र तु ॥

समाप्तो वाजपेय ॥

अतिरात्रस्य कर्म षोडशिसाम्न ऊर्ध्वं रात्रिपर्यायै स्तुवीरन् ।

* * * *

सन्धौ च सन्धिषा(सा)म्नां च सपराचीति विश्रुति ।
पृथक्तृचेभ्यो हिङ्कार तिरोऽह्न्यस्येति चक्रतु ॥
अतिरात्र समासम् ॥

ज्योतिष्टोमस्याप्तोर्यामसस्था विधन्ते(ते) ।

ज्योतिरसोर्यामसस्था चतुष्टोमसमन्विता ॥
अतिरात्र यथापूर्वं सन्ध्यन्त कृत्वा

End.

समन्त्रकसर्वपृष्ठासोर्याम सम्पूर्व(र्ण)म् । अग्निष्टोमाद्यसोर्यामपर्यन्त समन्त्रकप्रयोगस्समाप्त ॥

No 1117 सोमप्रयोग

SŌMAPRAYŌGAH

Pages, 21 Lines, 8 on a page

Begins on fol 31*a* of the MS described under No 1049

Contains the Prayōga relating to six Sōma sacrifices, *viz*, Ukthya 31*a*, Ṣōḍaśi 32*b*, Atyagniṣṭōma 33*b*, Atirātra 34*a*, Aptōryama 35*b*, and Sarvapṛṣṭhāptōryāma 36*a*

Beginning

उक्थ्यष्षोडश्यतिरात्रोऽसोर्यामस्याग्निष्टोमविकारा । तेषामग्निष्टोमवत् कल्प उक्ताश्च विकारा यथासद । ऋतुकरण ऋतुपशव । उक्थ्यग्रह-स्तृतीयसवने गृहीतव्या इत्यर्थ । तस्य कर्मोच्यते । सोमेन यक्ष्ये—ज्योतिष्टोमेनोक्थ्येन बृहत्साम्ना द्वादशशतदक्षिणेन पशुमान् भूयासमिति सङ्कल्प

End

दिने दिने परिहरेन्निशाया वसतीवरी ।
इत्यादि सौमिक कर्म सुब्रह्मण्या विना निशि ॥
महारात्रे प्रबोधादि नित्य सौमिकमाचरेत् ।
अहन्यहन्येवमेव घृतन्यक्तानि सर्वश ॥
विश्वजित्यतिरात्रे तु पृष्ठाना धर्ममाचरेत् ॥

No 1118 सोमकारिका

SŌMAKĀRIKĀ

Pages, 40 Lines 9 on a page

Begins on fol 11*b* of the MS described under No 1098

Complete

The author is Vāsudēvadīkṣita The work contains in verse the Prayōga relating to Sōma sacrifices

Beginning

आपस्तम्बमुनिं नत्वा वासुदेवाध्वरी सुधी ।
दर्शादिकल्पसूत्रा(णा) कारिकास्तनुते शुभा ॥
सोमेण(न) यक्ष्यमाणस्य यस्य पित्रादयस्त्रय ।
नेजिरे सोमयागेन स स्याद्विच्छिन्नसोमप ॥
कात्यायन(नो) द्विपुरुष(ष) सो(म)विच्छेदने सति ।
विच्छिन्नसोमप इति कात्याचार्य(स्तु) मन्यते ॥
आलभेत स ऐन्द्राग्नमवशीर्णगव पशुम् ।
कलौ युगे भवेच्छागो भरद्वाजमुनेर्मतात्(तम्) ॥
यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रिपूरुषम् ।
स वै दुर्ब्राह्मणो नाम यश्चैव वृषलीपति ॥

End

तत्र कालातिक्रमेऽपि न प्रायश्चित्तमिष्यते ।
नैवारम्भोऽग्निहोत्रस्य रात्राविति तु के चन ।
रात्रावपि तदारम्भस्सम्प्रदायात्तु(त्तु) लभ्यते ॥

Colophon

इति श्रीसर्वतन्त्रस्वतन्त्रेण श्रीवासुदेवदीक्षितविदुषा विरचितास्सोमकारिकास्समाप्ता( )[नि] ।

No 1119 अग्निष्टोमप्रयोगः

AGNIṢTŌMAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 16¼ × 1¼ inches Pages, 176 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition injured Appearance, old

Complete

Contains the Prayōga connected with the five Praśnas, 10 to 14, of Āpastambaśrautasūtra It treats of the Agniṣṭōma-sacrifice, which is one of the seven Sōma-sacrifices The five Praśnas treating of this sacrifice are sometimes called Sōmapancaka

Beginning

सोमप्रयोग उच्यते। वसन्ते पौर्णमास्याममावास्याया वा सुत्या यथा स्यात्तथोपक्रम कर्तव्य । एका दीक्षा(इति)पक्ष एकादश्यामुपक्रम , तिस्रो दीक्षा (इति)पक्षे नवम्यामुपक्रम । यस्य पित्रादयोऽनिष्टप्रथमयज्ञा स ऐन्द्राग्नेनेष्ट्वाथाश्विनेनेष्ट्वाथ सोमेन यजेतापि वाग्नीषोमीयस्योपालम्भ्यौ कुर्यात्तत्रैव सङ्कल्प' ।

End

वाचस्पतये ब्रह्म दम् । तम परित्यज्य सङ्कल्प करोति-सायमग्निहोत्र होप्यामि । धृष्ट्यादानादिमार्जनान्त काले प्रातर्होम । सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ॥

Colophon

सोमपञ्चक समाप्तम् ॥

No 1120 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢTŌMAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 20 × 1½ inches Pages, 145 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

The Prayōga herein is in accordance with the five Praśnas of Apastambaśrautasūtra, 10 to 14

Begins on fol 1a The other work herein is Agniṣṭōmāvabhṛtaprayōga 74a

Beginning

शो(सो)मेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणानार्षेयानृत्विजो वृणीते—यूनस्स्थविरान् वानूचानानूर्ध्ववाचोऽनङ्गहीनान्। तेभ्यस्सोम प्राह—त्रिपूर्ष(रुष)विच्छिन्नसोमपीथसधा(न्धा)नार्थम् ऐन्द्राग्न पशु दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम् आश्विन पशुश्चाग्नीषोमीयेण सहोपलम्भ्यौ कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये ।

End

वाचस्पतये ब्रह्मण इद, ततोऽग्नित्याग , तत सायमग्निहोत्र होष्यामि। ध्रुष्टिरसि इत्यादि भूर्भुवस्सुवरिति सादन काले प्रातर्होम(म') सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ॥

भावनामसवत्सरमार्गशिरबहुळद्वादशीसोमवासरे सोमपञ्चक सम्पूर्णम् ॥

No 1121 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ.

Pages, 88 Lines, 20 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1067

Contains the Prayōga of the Agniṣṭōma-sacrifice as dealt with in Praśnas 10 to 12 That of the remaining two Praśnas are contained in the MS described under the next number *Same as* the last

Beginning

सोमेन यक्ष्यमाणो ब्राह्मणानार्षेयानृत्विजो वृणीते—यूनस्थविरान्वानूचानानूर्ध्ववाचोऽनङ्गहीनास्तेभ्यस्सोम प्राह। अपरेण गार्हपत्य दर्भेष्वासीनो दर्भान्धारयमाण

* * * *

अथ यजमानो द्रव्यनिर्देशं करोति । अथ मन्त्रवरणम् । सोमेन यक्ष्य-माण ।

(एकादशप्रश्नप्रारम्भ)

प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्नमावास्याया पौर्णमास्या वा पूर्यमाणपक्षस्य वा पुण्ये नक्षत्रे तूष्णीं काण्टकीं समिधमाधाय युञ्जते मन उत युञ्जते धिय इति चतुर्गृहीत जुहोति ।

* * * *

द्वाभ्या गार्हपत्यमुपतिष्ठन्ते इमम् षु त्यमस्मभ्यं सनिम् । गायत्रन्न-वीयांसम् । अग्ने देवेषु प्र वोच । आहवनीये जुहोत्युपतिष्ठन्त इत्येके ॥

(द्वादशप्रश्नप्रारम्भ)

आहवनीये प्रणयनीयमिध्ममादीप्य सिकताभिरुपयम्य अग्नये प्रणीयमानायानुब्रूहि उद्यम्याग्निमाहवनीये उद्यतहोमं जुहोति ।

End

विष्णोरराटमसि । इरावती धेनुमती । प्रोक्ष्य बर्हिश्चिर्वेदिं प्रोक्षति आहवनीये प्रणयनीयम् ॥

No 1122 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNISTŌMAPRAYŌGAH

Pages, 128 Lines, 17 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1066

Contains the Prayōga of the Agnistōma - sacrifice as described in Praśnas 13 and 14 This completes the work described under the last number

Beginning

महारात्रे ब्रह्मणि सहबुध्याचान्तोऽध्वर्यु । अग्ने नय विधेम । आग्नीध्रमण्टपमभिमृशति । इद विष्णुर्वि सुरे । हविर्धानम् । अग्न आयूꣳषि पवसे दुच्छुनाम् । स्रुच प्रचरणीं वाजिनपात्रश्च । आ वायो भूष पूर्वपेयम् । वायव्या वि आ-घाये अग्निमिन्धते ।

End

इद विष्णु समूढमस्य पासुरे स्वाहा । अन्तर्वे-द्यूर्ध्वस्तिष्ठन् जुहोति । विष्ठ(ष्ण) व इदम् । सा यावद्रात्रेस्सन्तिष्ट(ष्ठ)ते । अथ सायमग्निहोत्र जुहोति । काले प्रातर्होम (मस्)सन्तिष्ठते । नाग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ॥

No 1123 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNISTOMAPRAYOGAḤ

Pages, 176 Lines, 8 on a page

Begins on fol 14*a* of the MS described under No 1051

Complete

This also closely follows Apastambaśrautasūtra, Praśnas 10 to 14 This is like the last

---

No 1124 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 17¾ × 1½ inches Pages, 198 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Complete

This Prayōga of the Agniṣṭōma sacrifice resembles that which is given in another work of the same name, described under No 88 of the India Office Library Catalogue

Beginning

आगूर्विद्युत्प्रचकवरण तेन होतॄन् वृणीते
मन्त्रै पर्कस्सुरगणनुतिश्श्राद्धमारोप्य याति
एध यष्टुर्मथनविभजेऽग्निर्यजुर्भि प्रणीते
सोमे वेक्षस्त्वजिनविह्वतिस्सप्तहोताहुति(इ)स्वे ॥
आज्यकुम्भयवव्रीहीन् तण्डुलान्वा तथाञ्जनम् ।
नवनीत त्रिवृत्पृथ्वी विषाण जालमेव च ॥
योक्त्रन्दण्डश्च वस्त्राणि तन्तुदर्भास्तथैव च ।
भूमपुञ्जिलसोमाश्च कृत्ति कृष्णमृगस्य च ॥
पात्राणि परशुर्दात्र कार्ष्णाजिनधवित्रकम् ।
रुक्मापूर्णास्तुका(स्रुच ?)श्चैव व्रतार्थं चमसद्वयम् ॥
लौकिक्यावरणी नेयौ यागार्थगमने तथा ।

अपरेण गार्हपत्य दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाण पत्न्या सह प्राणानायम्य, सङ्कल्पङ्करोति – त्रिपूरुषविच्छिन्नसोमपीथसन्धानार्थम् ऐन्द्राग्न पशु दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम् आश्विन पशुश्चाग्नीषोमीयेण पशुना सहोपालम्भ्यौ कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये। ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्नैकविंशतिदक्षिणेन तेन श्रीपरमेश्वर प्रीणयानि । एव पत्नी कुर्वती सोमेन यक्ष्ये । विद्युदसि । द्वि ममास्मिन् ज्योतिष्टोमेऽग्निष्टोमे सोमे सोमप्रवाक त्वा वृणीमहे। वृतोऽस्मि करिष्यामीति सोमप्रवाक । यजमान

End:

इद विष्णु सुरे स्वाहा विष्णव इदम् । अथ सायमग्निहोत्रं जुहोति । काले प्रातर्होमस्सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ।

* * * *

अग्निहोत्रमारप्स्यमाणो दश होतारं होष्यामि । चित्तिस्स्रुक्—आ-
स्मासु नृम्णं धात्स्वाहा वाचस्पतये ब्रह्मण इदम् ॥ अथाग्निहोत्रम् ॥

भावस भाद्रपदशुद्धसप्त ॥

No 1125 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ

Substance, palm-leaf Size, 18¾ × 1⅜ inches Pages, 120 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Complete

Contains the Prayōga of the Agniṣṭōma-sacrifice (as in the above mentioned five Praśnas, 10—14)

Same as the last

No 1126 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ

Substance, palm-leaf Size, 15¼ × 1¾ inches Pages, 180 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

Complete

Same as the preceding

No 1127 अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ

Substance, paper Size, 8½ × 6⅝ inches Pages, 77 Lines, 20 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Copied for the Library in 1894

Complete

Contains the portion relating to the Yajamāna of the sacrifice This is said to have been composed by Puruṣōttamabhaṭṭa, son of Dēvarājārya

Beginning

यज्ञेश्वर विभु देव यज्ञाना फलदायिनम् ।
श्रीभूमिनीलासहित नौमि सर्वार्थसिद्धये ॥
पुरुषोत्तमभट्टेन देवराजार्यसूनुना ।
अग्निष्टोमादिक्लृप्तिस्सुस्पष्ट क्रियतेऽधुना ॥

अग्निष्टोमप्रयोग तत्र याजमानम् अग्निर्देवो देवहोतेति अमुक शर्मण सोमो भविष्यति इत्युक्ते तत्रभवतोद्गात्र कर्तव्यमित्युक्ते उद्गाता आधानादिषु कर्मसु क ऋत्विज नारायणशर्मादय इत्युक्ते उद्गाता के याजयन्ति ते चान्ये च इत्युक्ते उद्गाता

End

इ चारवगिशेराञ्जपाश्रुखूतान आ ऊपा ऊप् चाखिरोमिहाइ । इति यज्ञ-पुच्छ सर्वक्रतुना समानम् ॥

Colophon

इत्यग्निष्टोमप्रयोग ॥

No **1128** अग्निष्टोमप्रयोग

AGNIṢṬŌMAPRAYŌGAḤ

Substance, palm leaf Size 18¾ × 1½ inches Pages, 251 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Incomplete

The first and the last leaves are injured The work is similar to the last.

Beginning

त्रिपू(रु)षसोमपीथविच्छेदार्थम् ऐन्द्राग्न पशु दौर्ब्राह्मण्यनिर्हरणार्थम् आश्विन पशुश्च अग्नीषोमीयेन पशुना सहोपालभ्य(म्भ्य) कुर्वन् सोमेन यक्ष्ये । ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमेन रथन्तरसाम्ना एकविंशतिदक्षिणेन तेन परमेश्वर प्रीणयानि ।

End

यमिन्द्रमाहुर्वरुण यमाहु(र्यं मित्रमाहु)र्यमु सत्यमाहु । यो [दवाना]देवानान्देवतप(म)स्तपोजा । तमा(सा)इन्द्राय सुतमा(जु)होमि स्वाहा इन्द्रायेदम् । वषट्कृते जुहोमीति स्वाहा व(ष)डिन्द्राय । अग्ने स्विष्टकृत इदम् । वषट् कृतानुवषट्कृते हुत्वा हरति भक्षम् । त भक्षयथ प्रवर्गैकर्तरमस्तस्यारण्येऽनुवाक्यो भक्षमन्त्र होताध्वर्युर्ब्रह्मा प्रतिप्रस्थाताग्नीध्रयजमानश्च ॥

No 1129 अग्निष्टोमप्रयोग
AGNIṢTOMAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 14⅝ × 1¼ inches Pages, 192 Lines, 5 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old The first two leaves are half torn

Contains the Prayōga according to the Śrautasūtra, Praśnas 13 and 14 The latter part, however, is incomplete

Beginning

महारात्रे बुध्वा महारात्रे बुध्यमानेषु=ब्रह्मा बुद्धा (अग्ने नय सुपथा) राये अस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् । युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठान्ते नम उक्तिं विधेम ।

End

तस्य(।)मेव स्थाल्या संनिष्कासितायां श्रपयति । तद्बर्हिस्तन्मे क्षणम् । श(।)लमुखीये प्रचरन्ति । उत्तरेण गार्हपत्यमित्यादिप्रस्तरमानी(य) पूर्वस्मिन्निदधाति बर्हिषि निदधाति । अत्र व्रतप्रवेशनम् । प्रस्तराहरणादिपात्रसादनकाले प्रायणीयाय स्थालीश्च स्फ्यश्च द्वन्द्वमितराणि प्र ॥

No 1130 चयनप्रयोग॰
CAYANAPRAYŌGAH

Pages, 121 Lines, 8 on a page

Begins on fol 10*a* of the MS described under No 1055

Contains the Prayōga relating to the two Praśnas, 16 and 17, of Āpastamba Śrauta-Sūtra, which treat of the construction of altars and of the rites connected therewith

Beginning

चयनप्रयोग उच्यते—अग्निश्चेष्यमाण । अग्निरितीष्टकाकृत स्थण्डिल-मुच्यते तश्चेष्यमाणस्त्यहादिदीक्षापक्षे उखासम्भरणप्रभृत्यामिक्षापर्यन्तानि कर्माणि वसन्ते यथा भविष्यन्ति पर्वण्युखासभ(म्भ)रणपक्षे एकाष्टकायाश्चे-त्स्यामुखासम्भरण पश्विष्ठ्यादि सर्वं वसन्ते चतुरो मासा । इत्यस्मिन् पक्षे एकाष्टकायाश्च लभ्यते ।

साग्निचित्यस्य क्रतो प्रयोग उच्यते—पर्वणोरेकाष्टकाया वा प्रात-रग्निहोत्र हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्प करोति—द्वादशाहेनाहीनभूतेन साग्नि-चित्येन सर्वपृष्ठेन सर्वस्तोमेनान्वह द्वादशशतदक्षिणेन प्रजायेय स्वर्गं लोकमवाप्नवानि । विद्युदसि । अस्मिन्नहीनभूतद्वादशाहे सोमप्रवाक त्वां वृणीमहे । भविष्यामि । सोमप्रवाक सोमऋत्विग्भ्य प्रब्रूहि । देवदत्तशर्मणो द्वादशाहो भविष्यति तत्रभवताध्वर्यव कर्तव्यमि-त्यादि ।

End

अग्निचित् वर्षति न धावेत् । यस्माद्देशाद्धावनं कृत तत्स्था-नमावर्तयते । वायव्येन पशुनेष्ट्वा सवत्सरादर्वाक् सोमेन यजेत नान्यस्यामपि स्त्रीणामुपगमन क्षत्रियवैश्यविषय पक्षिमासप्रतिषेधश्च ॥

Colophon ·

पर्याप्तोऽथ साग्निचित्य॰ क्रतु ॥

* * * *

No 1131. चयनप्रयोग
CAYANAPRAYŌGAH

Pages, 111 Lines, 20 on a page

Begins on fol 217*a* of the MS described under No 237

Complete

This work gives the ritualistic procedure relating to the seven kinds of 'Cayana or the arrangement of bricks for building the altar, viz, Vikrtisarvakratu 217*a*, Kāthaka-Savitra 223*a*, Nāciketa 229*a*, Caturhōtriya 230*b*, Vaiśvasrja 231*b*, Maitrāvaruna 233*a*, Ārunakētuka 234*a* The colophon at the end of the work attributes it to the authorship of Ramacandrādhvarīndra

Beginning

अथ चयनप्रयोग । विकृतिषु सर्वेषु क्रतुषु चयन प्रकृतावपि के चिदिच्छन्ति । प्रथम(म) प्रवर्ग्योपसदौ कृत्वा सुब्रह्मण्याह्वान षडहे पञ्चाहे चतुरहे त्र्यहे द्व्यहे श्वस्सुत्यामिति विशेष । आह्वानान्ते महाग्निं चिन्वन्ति तस्मिंश्चीयमाने पश्चिमेन पुच्छ गत्वा दक्षिणेऽपिकक्षे तिष्ठेत् । अपिकक्ष आत्मपक्षयो सन्धिप्रदेश इत्यर्थ ।

End

इरा ५ इद १ त्राणि पूरू २३ भो २ हि १० मा इजा १२ सा ३२३४ औ ५ होवावा ३२३४ सू ५

Colophon

इति श्रीविकृतिसर्वक्रतुषु चयनप्रयोगस्समाप्त ॥

Beginning

काठकचयने सावित्रम्—

अथ काठका उच्यन्ते । प्रथम तावत् सावित्रकर्मोच्यते । सावित्रमिति चित्योऽग्नि पशुबन्धे विधीयते । अमावास्यायां पौर्णमास्यां चतु-

र्दश्या वा प्रातरग्निहोत्र हुत्वा प्राणानायम्य सङ्कल्प'—ऐन्द्राग्नेन निरूढपशुबन्धेन यक्ष्ये । समारोप्य देवयजन गत्वा मथित्वोपावरोह्यायतने निधाय, विद्युत् । अथाग्निसङ्कल्प —सावित्रमग्निं चेष्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानि इति उक्त्वा शर्कराणामुपकल्पन पश्चाशीतिशतमित्यादि ।

End .

मन्त्रेण प्रतिग्रह समुत्क्रम्येत्यादिनिरूढपशुबन्धवत् ब्राह्मणतर्पणान्तम् अनन्तरे सौत्रामण्या वा पशौ नित्ये काम्ये चाहीने सत्रे विधीयते । सन्तिष्ठते सावित्र ॥

Beginning

काठकचयने नाचिकेतम्—

एतेन नाचिकेतव्याख्यानम्—तस्य कर्म चतुर्दश्या वा प्रातरग्निहोत्र हुत्वा, विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्प —पुन प्राणानायम्य नाचिकेतमग्नि चेष्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानीति । उपकल्पनकाले एकविंशतिहिरण्येष्टका' तत्सङ्ख्या शर्कराणा वोपकल्पनम् ।

End

अग्निर्मे वाचि श्रित । अन्तरितिष्ठत्वमृतस्य गोपा इत्यनुवाकसमाप्तेर्ब्रूयात् । अग्निरौपयजानीत्यादि समान' सावित्रवत् मैत्रावरुण्यामिक्षा च ॥

समाप्तो नाचिकेत ॥

Beginning

काठकचयने चातुर्होत्रियम्—

एतेन नाचिकेत(तेन)चातुर्होत्र( )व्याख्यात —तस्य कर्म चतुर्दश्यां वा प्रात पशुसङ्कल्प , समारोप्य देवयजन गत्वा निधाय, विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्प —चातुर्होत्रमग्निं चेष्ये स्वर्गं लोकमवाप्नवानीति । यावत्पद हिरण्येष्टका' यजुष्मत्य

End

एव षडशीतिसप्तति स्वयमातृण्णादिब्राह्मणतर्पणान्त नाचिकेतवनी-(वन्मै)ता(त्ता)व[ा]रुण्यामिक्षा च ॥

समाप्तश्चातुर्होत्र ॥

Beginning

काठकचयने वैश्वसृजम्—

एतेन चातुर्होत्रेण वैश्वसृज(ज)व्याख्यात (तम्)—तस्य पूर्ववत्कल्प । चतुर्दश्या प्रातरग्निहोत्र हुत्वा पशुसङ्कल्प, समारोप्य दे निधाय, विद्युदसि । अथाग्निसङ्कल्प—वैश्वसृजमग्निं चेष्ये स्वर्गं लोकमावाप्नवानीति । द्विचत्वारिंशद्धिरण्येष्टका तावतीश्शर्करा वाभ्यक्ता पूर्ववद्दधिमध्वादीनामुपकल्पनम्

End

तस्माद्विश्वसृजोम् । विश्वमेनाननुप्रजायते । समानलोकता यन्तो(म्) । य एतदुपयन्ति । ये चैनत् येभ्यश्चैनत्प्राहोम् ॥

Beginning

काठकचयने मैत्रावरुणम्—

मैत्रावरुण्यामिक्षेष्ट्या यक्ष्ये । विहरणादि । अथ यत्राय । इमामूर्जम् । आमिक्षा हवि । इषे त्वा ऊर्जे त्वा इमां प्राचीं पशुपामह व्रतप्रवेश पयस्वती आदित्योपस्थानान्ते उत्तरेण गार्हपत्यमित्यादि

End

अन्वाहार्यो दक्षिणासंस्थावान्ते वाजिनयाग । चातुर्मास्येषु वैश्वदेवपर्वण्युक्त यज्ञशश्रमवर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् ॥

Beginning

काठकचयने आरुणकेतुकम्—

यो ब्रह्मणे सृष्टिविधायिने पुरा
महाजले स्वान्तनुमाश्वदर्शयन्(त्) ।

सहस्रशीर्षाक्षिपदाय पूरुषा-
भिधाय कूर्मारुणकेतवे नम ॥

अथापस्तम्बीयारुणकेतुकाग्ने प्रयोगो वक्ष्यते। तत्रादावारुणकेतुकश-ब्दस्य निर्वचनम् । त वा एतमरुणा केतवो वातरशना ऋषयोऽचि-न्वन् । तस्मादारुणकेतुक इति। तत्रापस्तम्ब । आरुणकेतुको ब्राह्मण-व्याख्यात इति अस्यार्थ आरुणकेतु(क) पश्चम काठको नित्य स ब्राह्मणव्याख्यात प्रायेण ब्राह्मणो व्याख्यात इति। केभ्य पश्चम कैथ नित्य इत्यत आह

End

व्रत समाप्य कर्मेश्वरार्पण कृत्वा ब्राह्मणान् भोजयेत् । सन्तिष्ठत आरुणकेतुक ।

वह्नेरारुणकेतुके(तो)र्थत्प्रयोगस्य निरूपणम् ।
प्रणीत रामचन्द्रेण पुरुष तेन तुष्यन्ति(तु) ॥

Colophon

इति श्रीवेदविहितसकलधर्मानुष्ठानतत्परसमस्तदेवरथप्रवर्तकश्रीमहोपा-ध्यायरामचन्द्राध्ववी(ध्वरी)न्द्रेण विरचितापस्तम्बीयारुणकेतुकाग्ने प्रयो-ग(ः)समाप्त ॥

No 1132 आरुणकेतुकचयनम्

ĀRUNAKETUKACAYANAM

Pages, 7 Lines, 6 on a page

Begins on fol. 61*a* of the MS described under No 1048

Complete

Ritual relating to the Āruṇakētukacayana, one of the seven kinds mentioned under the last number

Beginning

एतेनारुणकेतुको व्याख्यात —यावन्मात्रमबीष्टका लोकम्पृणाश्चतस्र स्वयमातृण्णाश्चाप एव पुष्करपर्णं रुक्म कूर्मं हिरण्मय पुरुषमित्यातपति । वर्ष्यादि यथा समाम्नात पल्वल्या अशोष्या इत्युक्तमुत्तरवेद्या निवपनकाले तूष्णीं जानुदघ्नीं खात्वान्यत्र मृद निदधाति ।

End

इद सर्वमिति ब्राह्मण ब्रह्म वा आपो यदाप उपधीयन्ते । ब्रह्म चैतदात्मन्धत्ते । ब्रह्मणस्सायुज्यमाप्नोति । य एतमग्निं चिनुते । सन्ति ष्टत आरुणकेतुक आरुणकेतुक ॥

विक्रमोर्जसिताष्टम्या लिखत्यारुणकेतुकम् ।

No 1133 लोष्टचयनम्
LŌṢṬACAYANAM

Pages, 16 Lines, 20 on a page

Begins on fol 280*b* of the MS described under No 237.

Complete

This treats of the ceremony of arranging clods of earth on the spot where an Agnihōtrin has been cremated

Beginning

महाग्निचित काठकचितो वा लोष्ठ(ष्ट)चयन कुर्यात् । दशाहप्रभृति अयुङ्क्ष्वहस्सु अहोरात्रार्धमासमासर्तुसवत्सरे वा लोष्टचिति॰ कर्तव्या । चितिदिनात्पूर्वेद्यु कर्ता स्म(श्म)शानदेश गत्वा प्राचीनावीती प्राणानायम्य पितुर्गोत्रस्य शर्मण लोष्टचयन करिष्ये इति सङ्कल्प्य यङ्कवपक्षमाश्रित्य प्रयोग

End

तूष्णीमाहवनीये जुहोति । प्रजापतय इदम् । एष विधिर्विधुरस्याहिताग्नेरपि ॥

समाप्त

स्त्रीणा सापिण्ड्यादिनिर्णय । स्त्रीणा भर्तृसापिण्ड्यमेव कार्यम् । न तु श्वशुरादिसापिण्ड्यम् । तथा च सुमन्त(न्तु)—

भ(र्तु) पित्रादिसापिण्ड्य भर्त्रैकेन सह स्त्रिया ।
अनपत्यास्त्रिया एतदिति यत्तत(द)साम्प्रतम् ॥

Colophon

लोष्ठचयन समास (सम्) ॥

No 1134. चयनोपस्थानम्

CAYANŌPASTHĀNAM

Pages, 24 Lines, 18 on a page

Begins on fol 46*a* of the MS described under No 1030

Complete

The final prayer in the Cayana-rite, as used in the various sacrifices and as adapted to the various castes

Beginning

तत्र ज्योतिष्टोमो द्विविध रथन्तरपृष्ठको बृहत्पृष्ठकश्चेति । तत्र ब्राह्मणस्य प्रथमे ज्योतिष्टोमप्रयोगे रथन्तरमेव पृष्ठ द्वितीये बृह(त्) तृतीये रथन्तरमित्येवमजामित्वाय बृहद्रथन्तरयो(र्व्य)त्यास इत्याहु । आर्षेय कल्पे न तु त्रयो वर्णाल्पा इत्यादिना ब्राह्मणस्य सर्वदा रथन्तरमेव पृष्ठ क्षत्रियस्य बृहदेवेत्युक्तम् । अत्र बृहत्पृष्ठस्तु ज्योतिष्टोमस्येत्थ प्रयोग प्रदृश्यते ।

End

अस्य च गानप्रकार पूर्वस्मिन् ज्योतिष्टोमे प्रवर्गोद्वासान्ते प्रदर्शित । रथचक्रादिषु द्वयनेषु पक्षपुच्छश्चाद्यभावेन तत्तत्प्रदेशे गानमिति विशेष । समान अग्निष्टोमेन इति साग्निचित्यस्य विशेष ।

Colophon :

चयनोपस्थान समाप्तम् ॥

No 1135. सावित्रम्
SĀVITRAM

Pages, *15* *Lines*, *7 on a page*

Begins on fol 99*a* of the MS described under No 1035

Complete

This is also a work on Agnicayana

Beginning

सावित्र स्वर्गकामश्चिन्वीत । पशुबन्धैश्चीयते। पशुबन्ध मात्मन्यरण्योर्वाग्निं समारोप्य यागदेश गत्वा उद्धृत्यावोक्ष्यायतने निधायोपावरुह्य विद्युदसि मि

End

वाजिना भक्षो अवत्थिति भक्षणमन्त्र । हविश्शेषभक्षणादि इद् हविरिति यजमानभाग(ग) प्राशनम् । यज्ञो बभूव यज्ञश्च मे वर्जं ब्राह्मणतर्पणान्तम् ॥

Colophon

सावित्रं पर्याप्तम् ॥

No 1136 चयनानुक्रमणिका
CAYANANUKRAMANIKĀ

Pages, *50* *Lines*, *6 on a page*

Begins on fol 33*a* of the MS described under No 1076 This leaf is, however, wrongly numbered as 25

Complete

This gives the order of the Mantras to be recited and of the rites to be performed in a Cayana ritual

Beginning is wanting

Beginning

सजूरृतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूरादित्यै सजूर्देवैर्वै मिह त्वा तया । सजूरृतुभि सजूर्विधाभि सजूर्विश्वैर्देवै सजूर्देवैर्वयो

मिह त्वा तया । सजूरृतुभिस्सजूर्विधाभिस्सजूर्देवैस्सजूर्देवैर्वयो मिह त्वा तया । पश्चर्तव्या आश्विनीरनूपदधाति । प्राण मे पाहि तया ।

End

अथ सायमग्निहोत्र जुहोति काले प्रातर्होम सन्तिष्ठतेऽग्नि । आग्निं चित्वा सौत्रामण्या यजेत । अपरेद्युर्वा मैत्रावरुण्यामिक्षा च ॥

Colophon

चयनानुक्रमणिका समाप्त (प्ता) ॥

No 1137 सोमहौत्रम्

SOMAHAUTRAM

Substance, palm leaf Size, 11 × 1¼ inches Pages, 203 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

This codex contains also 6 pages of Ādhānaprayōga, which begins on fol 103*a*, wrongly numbered as 106 It is fragmentary

Incomplete

This contains directions for the sacrificial priest, known as Hōtr, in respect of the performance of Sōma sacrifices

Beginning

सोमस्य प्रयोग सोमप्रवाकेन क्रियते । तदा सोमप्रवाक पृच्छेत् को यज्ञ क ऋत्विज का दक्षिणा अग्निर्मे(र्मे इ)ति वृतो होता महम्मे वोचो भर्गो मे वोचो यशो मे वोचस्स्तोमम्मे वोच क्लृप्तिम्मे वोचो भुक्तिम्मे वोचस्सर्वम्मे वोचस्तम्मा(न्मा)वतु तम्मा(न्मा) विशतु तेन भुक्षिषीय इति जपित्वा अग्निष्टे होता स नेति हौत्रमभ्युपगच्छेत् । मधुपर्क विष्टर पाद्यमर्घ्यमाचमनीय, मधुपर्क गौर्विष्टरो विष्टर इति यजमानेनोक्ते, होता—अह वर्ष्म सजाताना विद्युतामिव सूर्य इदन्त्वमसि (धि)तिष्ठामि यो मा कश्चाभिदा(स)ति इत्युदगग्रे विष्टृ(ष्टर) उपविशेत् । पाद्यमिति त्रि. पादप्र

क्षालनम् अर्घ्यमिति त्रि प्रतिगृह्य प्रोक्ष्य आचमनीयमिति त्रि अपामेकदेश हस्तेन गृहीत्वा अमृतोपस्तरणमसीति पिबेत्

End

स्वेषु क्षयेषु वाजिनोम् । यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवा । तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् । ते ह नाक महिमानस्सचन्त(न्ते) यत्र पूर्वे साध्या स्सन्ति देवों त्रि ॥

No 1138 सोमहौत्रप्रयोग

SŌMAHAUTRAPRAYŌGAH

Substance, palm leaf Size, 14½ × 1⅜ inches Pages, 93 Lines, 8 on a page Character Grantha. Condition, slightly injured Appearance, old

Incomplete

This is a work like the last with a few variations in reading

---

No 1139 सोमहौत्रम्

SŌMAHAUTRAM

Substance, palm leaf Size, 16⅜ × 1½ inches Pages, 113 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

A work similar to the last

Beginning:

अथैतस्या रात्रेर्विवासकाले प्राग्वयसां प्रवादात्प्रातरनुवाकायामन्वित वाग्यत तीर्थेन प्रसाद्य सवनीयस्य पशोस्सप्तदश सामिधेन्य । वार्त्रघ्ना-वाज्यभागौ अग्नि पशुदेवता वनस्पति पृषदाज्यदेवता इन्द्रो वसु-मान् प्रातस्सवनदेवता

End

अथाश्वेत्यादि हुत्वा ओं च मे स्वरश्च मे यज्ञोपाचिते नमश्च यचेस्यो(न्यू)न तस्मै त उपयचेऽतिरिक्त तस्मै ते नम ॥

Colophon

सोमहौत्र सम्पूर्णम् ॥

युवाब्दे मार्गशीर्षे च शुक्लपक्षे द्वितीयके ।
स्थिरवासरसयुक्ते सोमहौत्र लिखेदहम् ॥(?)

No 1140 सोमहौत्रप्रयोग

SŌMAHAUTRAPRAYŌGAH

Pages, 151 Lines, 16 on a page

This is simply a copy of the MS described under No 1137, made in 1895 This begins on fol 113*a* of the MS described under No 1058

On fol 188*b* begins a work called Ādhānaprayōga extending over 5 pages As the MS is fragmentary, no extract is given

---

No 1141 पौण्डरीकहौत्रम्

PAUNDARĪKAHAUTRAM

Substance, palm leaf Size, 17⅜ × 1⅜ inches Pages, 233 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Contains the हौत्रशस्त्रसूक्त used in the Pauṇḍarīka sacrifice

Begins on fol 1*a* The other work herein is Ṛgvēdāruṇānukramaṇikā 118*a*

Beginning

उपप्रयन्तो अध्वर—ग्नये । आरे—ण्वतोम् । य स्त्री—ष्टिषु । अरगयोम् । उत—जनि । धनम्—रणोम् । यस्य— तये ।

* * * *

स त्वमग्ने, सौभगत्वस्य विद्वा नस्माकमायु प्र तिरेह देवोम् । तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिस्सिन्धु पृथिवी उत द्योम् ॥

पौण्डरीकहौत्रशस्त्रसूक्तानि समाप्तानि ॥

यस्सत्राह(।) विश्वचर्षणी(णे)रिन्द्रन्त हूमहे वयम् । सहस्रमुष्म(ष्क)तु- विनृम्ण सत्पते भवा समत्सु नो वृधोम् । बाधसे जनान्वृषभेव मन्युना घृषौ मिल्ह[।] ऋचीषम

End

अध्वर्युणाहृतमुक्थ्यपात्रमुपहूय भक्षयति । वाग्देवी सोमस्य तृप्यतु । सोमो मे राजायु प्राणाय वर्षतु । स मे प्राणस्सर्वमायुर्दुहा महत् । तूष्णीमुत्तर भक्षयित्वा । आत्माभिमर्शन कृत्वा । सन्तिष्ठते निष्कैव- ल्यम् ॥

Colophon

बृहतीसहस्र समाप्तम् ॥

No 1142 इष्टिहौत्रम्

IṢTIHAUTRAM

Pages, 19 Lines, 7 on a page

Begins on fol 60*a* of the MS described under No 929

Complete

A work similar to the last in respect of subject-matter.

Beginning

अस्या इष्टे पञ्चदश सामिधेन्य । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । अग्निर्विष्णु रग्नीषोमाविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवता इति पौर्णमास्या, वृधन्वन्तावाज्य भागौ । अग्निर्महेन्द्रश्च प्रधानदेवते इत्यमावास्यायाम् । स्विष्टकृत्प्रयाजा दयोऽङ्गदेवता ।

End

अग्निर्विद्वान् स यजात् सेदु होता सो अध्वरान् स ऋतून् कल्पयाति वौषट् ॥

Colophon

इष्टिहौत्र समाप्तम् ॥

No 1143 होतृप्रयोग

HŌTṚPRAYŌGAḤ

Substance, palm leaf Size, 14½ × 1½ inches Pages, 53 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 46a. The other works herein are Umāmahēsvarapūja 1a, Āsvinasahasram 3a Contains directions for the Hōtṛ priest in connection with the sacrifices—Sarvapṛsthāptōryāma (46a) and Ukthya (61a)

Beginning

अथ सर्वस्तोमस्य सर्वपृष्ठाप्तोर्यामस्य होतृप्रयोग उच्यते । दीक्षि(क्ष)णीयाद्यग्नीषोमीयान्त प्रकृतिवत् । सवनीये विशेष सवनीयानां पशूनां सप्तदश सामिधेन्य । वा गौ । अग्निस्सरस्वती सोम पूषा बृहस्पतिर्विश्वे देवा इन्द्रो मरुत इन्द्राग्नी सविता वरुणश्च पशुदेवता. ।

* * * *

उक्थ्यस्य होतृप्रयोग । को यज्ञ इत्यादि । न प्रवर्ग्य सवनीयपशुरैन्द्राग्नवत् । न दधिघर्मम् । आग्निमारुतान्तमग्निष्टोमवत् ।

End

पिबास्यन्धो मदायावौ सोमस्याग्ने वीहि वौ ॥

Colophon

होतुरुत्तमपर्यायस्समाप्त ॥

No 1144 दर्शपूर्णमासेष्टिहौत्रम्

DARŚAPŪRNAMĀSĒṢṬIHAUTRAM

Size, 16¾ × 1½ inches Pages, 40 Lines, 5 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1101

Complete

Ritualistic directions for the Hōtṛ priest in relation to the Darśapurṇamāsa sacrifice

Beginning

होतरेहीत्युक्तेऽध्वर्यु । होता—अस्या इष्टे पञ्चदश सामिधेन्य । वार्त्रघ्नावाज्यभागौ । अग्निश्च सोमश्च आज्यभागदेवते । अग्निर्विष्णुरग्नीषोमाविन्द्रो वैमृधश्च प्रधानदेवता ।

End

स्वाहेति समिधमाधाय ओंच मे स्वरश्च मे यज्ञोपच(चि)ते नम (श्च) यत्ते न्यून तस्मै त उपयत्तेऽतिरिक्त तस्मै ते नम । इत्याहवनीयमुपस्थाय

काण्डद्वयोपपाद्याय कर्मब्रह्मस्वरूपिणे ।
स्वर्गापवर्गरूपाय यज्ञेशाय नमो नम ॥
इति नमस्कृत्य यथासुख गच्छेत् ॥

Colophon

दर्शपौर्णमासेष्टिहौत्र समाप्तम् ॥

No 1145. सोमौद्गात्रम्

SŌMAUDGĀTRAM

Substance, palm leaf Size, 14¾ × 1½ inches Pages, 112 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Complete

The other works herein are Vājapēyasāmani 57a, and Aparasūtram 64a

A set of rules for the guidance of the Udgatṛ priest in the conduct of Sōma sacrifices

Beginning

यज्ञेश्वरशर्मणस्सोमो भविष्यति तत्रभवतौद्गात्र कर्तव्यम् । आधानादिषु कर्मसु क ऋत्विज ? श्रीरामशर्मादय । के याजयन्ति ? ते चान्ये च । कच्चिन्नाहीन ? नाहीनो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमस्सोम । कच्चिन्न न्यस्तमार्त्विज्यम् ? न न्यस्तमार्त्विज्यम् । कच्चित्कल्याण्यो दक्षिणा ? सन्ति कल्याण्यो दक्षिणास्सुरूपा बहुपणमूल्या एकविंशतिर्गाव । अथ जपति

End

उदवसानीयास्थाने पूर्णाहुतिकाले अपरेण गार्हपत्यमुपविश्य उद्वंशीयस्य साम्न उद्वंश ऋषि अनुष्टुप्छन्द इन्द्रो देवता । गायन्ति त्वा गायत्रेणेति तृच गायेत् ॥

No 1146 औद्गात्रप्रयोग

AUDGĀTRAPRAYŌGAH

Pages, 188 Lines, 20 on a page

Begins on fol 82*a* of the MS described under No 42

A work similar to the last in subject-matter

The list of the contents of the work found herein is given below

Beginning

अत्यग्निष्टोमस्य सर्वमग्निष्टोमवत् । यज्ञायज्ञीयान्ते षोडशिसामस्तवनम् । विश्वरूपाज्योतिर्गानयोर्निवृत्ति । धुरा च निवृत्ति । सातीसासुव इडा वागिति पञ्चनिधनाना च निवृत्ति । आ नो मित्रावरुणेतिवत् स्तवनम् । रेतस्यारथन्तर-(व)र्णेप्रकृतिवत् । अग्निष्टोमन्चमसभक्षणानन्तरमुद्गाता यस्मान्न जात इति षोडशिग्रहमवेक्षेत यस्मान्न जात परो अन्यो अस्ति । य आ विवेश भुवनानि विश्वा । प्रजापति प्रजया सविदान । त्रीणि ज्योतीꣳषि सचेत (चते) स षोडशी । इति षोडशिग्रहमवेक्ष्य स्वासनमुपविशति ।

End

अग्ने सुखि(ख)तमे र (थे)देवां ईडित आवह । आसि होता मनुहित । सुष(स)मिद्ध इति चतुर् ऋचे मधुमन्तन्नराशसमिति ऋग्द्वयमस्ति। सुष(स)मिद्ध इति अत्रिवसिष्ठशुनककण्वसङ्कृतिवाद्रिय (श्यू) श्वाना तानूनपातिं नाराशसिमन्ये-षामिति सूत्रकारेणोक्तम् ८ गर्भोणा गर्भिणा च गायत्रीच्छन्द । पुष्कल ऋषि । अग्निर्मित्र[ा] इन्द्राग्नी देवता । गर्भोणा गर्भिणा च इमे वै लोका इति गायत्रब्राह्मण बहिष्पवमानाज्याना स तु वै यज्ञेन यजेत इति २ मय सोम २ बहि ।

औद्गात्रप्रयोग ॥

अत्यग्निष्टोम ॥	१६३
उक्थ्यक्रतु ॥	१६५
षोडशी ॥	१६९
सम्थावाजपेय. ॥	१७०
क्रत्वन्तरवाजपेय ॥	१७०
चयनप्रयोग ॥	१८५
तुलारोहणप्रयोग ॥	१९६.
पौण्डरीकसामानि ॥	१९९
सर्वतोमुखोत्तरद्वारम् ॥	२०७
चयनविकृति ॥	२१२
बहिष्पवमानऋच ॥	२१४
द्विविधज्योतिष्टोम ॥	२१६
पौण्डरीकसामानि ॥	२१९
व्यूढपौण्डरीकप्रयोग ॥	२२३
पौण्डरीकशङ्कुक्रम ॥	२२५
पौण्डरीकलघुपक्ष	२२६
समूढपौण्डरीकसङ्कल्प ॥	२२७

No 1147. दर्शपूर्णमासयाजमानप्रयोग

DARŚAPŪRNAMĀSAYĀJAMANAPRAYŌGAH

Pages, 14 Lines, 6 on a page

Begins on fol 58*a* of the MS described under No 1111

The rules for the guidance of the Yajamāna in the Darśapūrnamāsa sacrifices as described in the 4th Praśna of Āpastamba's Śrauta-Sūtra

Beginning.

अथ याजमानम्—

आहवनीयेऽन्वाधीयमानेऽग्निं गृह्णामि वसून् इमा . मयि । अन्तराग्नी तिष्ठन् जपति अन्तराग्नीत्येकया। इह प्रजा इह पशव इति द्वाभ्यां गार्हपत्यम्

End

प्राचो विष्णुक्रमान् क्रामति प्राङ्देत्य गोमतीज्ञपति जपति ॥

Colophon.

इति श्रीमत्यापस्तम्बसूत्रे तुरीय प्रश्न ॥

No 1148 मैत्रावरुणप्रयोग

MAITRĀVARUNAPRAYŌGAH

Pages, 68 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1*a* which is wrongly numbered as 20 in the MS described under No 1111

The 11th leaf is numbered wrongly as 45, and the succeeding leaves continue the numbering from the 45th

The work under notice contains directions intended for the Maitrāvaruna in the following sacrifices —Paśubandha 1*a*, Ukthya 11*a*, Āptōryāma 22*a*, Sarvapṛṣtha 26*a*

Beginning

राजान ईशतोम् । प्रतिवाःसूर उदिते मित्र गृणीषे वरुणम् अर्यमण री(रि)शादसोम्। राया हिरण्यया मतिरीयमवकाय शवस्ये(से) ।

End

इष ज नव्यम्। धी(धि)या स्याम रथ्यस्सदासोम्। त्रि । उक्थ वाची न्द्रा(य)उशन्नुषण इति याज्या ॥

No 1149 वाजपेयसामानि

VĀJAPĒYASĀMANI

Pages, 14 Lines, 7 on a page

Begins on fol. 57*a* of the MS described under No 1145

Those Sūktas from the Sāma-Vēda which are chanted in the Vājapēya sacrifice,

Beginning

देवस्थानम्

हाँ च उपरीतों षा इ । चता सुतांसुतां । हो क इ । त्रि । हा च उवा लि । स क होनर । सोंडैमों यया उ शिचामं हावा इ । होइ । सत्यमोज । दचौधन्वांयोंनयों आ हों इ । स्वक ज्योंति ।

End

वारवन्तीयस्य ककुबुत्तराकारपक्षे गानप्रकारमाह । हिं । तुचो वन्नश्वा औ हो हा इ । स्ता ।

* * * *

ओंचोर्देवां । ना घा इहारां सा । हा । औं इइ । औंतौठौहो । चाति । एपाहायाहा होताइ । द्रा । पाप सर्वे ॥

No 1150 ब्रह्मत्वदीपिका

BRAHMATVADĪPIKA

Pages, 50 Lines, 8 on a page

Begins on fol 146*a* of the MS described under No 1051

Incomplete

A work giving the ritualistic directions to the Brahman priest in conducting sacrifices

Beginning

वाणीं गणेशं वागीशं गिरिशं चाण्डिकेश्वरम् ।
गिरिजामिन्दिरां गङ्गां प्रणम्य

* * * *

वृत्तिं नारायणेरिताम् ।
दृष्ट्वा तदनुसारेण ब्रह्मकर्मोच्यते ।

प्रथमं दर्शपूर्णमासयोरुच्यते — अथ ब्रह्माणं त्वां वृणीमह इति यजमानेनवृ[णी]तो भूत्वा वृतोऽसि करिष्यामीति सङ्कल्प्य.

End

तदा वैश्वानरेष्टिं पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् । यदि पवित्र नश्येत् अग्नये पवित्रवत इष्टिं पूर्णाहुतिं वा जुहुयात् ।

Colophon

इति ब्रह्मत्वदीपिकाया प्रायश्चित्तानि समाप्तानि ॥

No 1151 अवभृथतन्त्रम्

AVABHṚTHATANTRAM

Pages, 14 Lines, 7 on a page

Begins on fol 88a of the MS described under No 1035

Incomplete

Gives the concluding rites of sacrifices

Beginning

अवभृथस्य तन्त्र प्रक्रमयति । या जाता इति परिस्तरण तूष्णीं परिभोजनीमुलपराजीं च । नेध्म वेदिं कृत्वोपचेष । समूहन्ति परिस्तृणीत देवा देवेषु कर्मणे वामित्यादि । एककपाल स्फ्यश्च द्वन्द्वम् इतराणि प्रकृतिवत् अन्वाहार्यस्थालीवर्जम् ।

End

एता आदिक्षालनान्त मैत्रावरुणदोहनम् ।
तप्ते दधि च लौकिक्या तूष्णीं स्फ्य सदस पुरा ॥

प्रैषोऽनिध्मो ध्रुवा प्राश्चा प्रोक्षो वेद्यास्तरस्य च ॥

अन्तर्वेद्याद्यय प्राण(I)स्तर दत्वाददीत च ।

No 1152 अग्निष्टोमावभृथप्रयोग

AGNIṢṬŌMĀVABHṚTHAPRAYŌGAḤ

Pages, 9 Lines, 7 on a page

Begins on fol 74a of the MS described under No 1120

Complete

The work is named पैर्णिमासीतन्त्र in the margin of fol 74

This Prayōga follows the Śrautasutra of Āpastamba in which the subject is treated in Khaṇḍas 10 to 25 in the 15th Praśna

A work similar to the last, with special reference to the Agniṣṭōma-sacrifice

Beginning

अवभृथस्य तन्त्र प्रक्रमयति । या जाता ओषधय इत्यादि तूष्णीं परिभोजनिमुलुपराजिश्च । नेध्म वेदिकरणमुपवेषश्च अलङ्कृत्य परिस्तरण देवा देवेषु कर्मणे वामित्यादिपात्रप्रयोगकाले एककपाल स्फ्यश्च (श्र)द्वन्द्व प्रणीता प्राशित्रमिडापात्रान्वाहार्यस्थालीवर्जमितराणि प्रकृतिवत् ।

End

तमग्निं परित्यज्य सङ्कल्पङ्करोति सायमग्निहोत्रम् मि । अध्वर्युर्धृष्टाधानादि सादयेत् । मार्जनान्तम् । काले प्रातर्होमं सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमोऽग्निष्टोम ॥

No 1153 आप्रिया

ĀPRIYĀ

Pages, 8 Lines, 9 on a page.

Begins on fol 82a of the MS. described under No 1085

Complete.

Contains some Sūktas or hymns in praise of Vēdic dieties, which are recited during a sacrifice They are called Prayājayājyas and are different for the different Gōtras

Beginning

कण्वाङ्गिरोऽगस्त्यशुनकविश्वामित्रोऽत्रिरेव च ।
वासिष्ठ कश्यपा वाध्यूजमदग्निर्यथाक्रमम् ॥

ये यजामहे सुसमिद्धो न आवह देवा अग्ने हविष्मते। होत, पावक यक्षि च वौ ॥ १ ॥

मधुमन्त तनूनपाद्यज्ञ देवेषु न कवे। अद्या कृणुहि वीतये।

End

अग्ने वह वरुणमिष्ट येन इन्द्रान्दिवो मरुतो अन्तरिक्षात् ।
सीदन्तु बर्हिर्विश्व आ(य)जत्रा स्वाहा देवा अमृता मादयन्ताम् ॥

No 1154. अरण्याधानम्
ARANYĀDHĀNAM

Pages, 8 Lines, 7 on a page

Begins on fol 102*a* of the MS described under No 1051

Incomplete.

The ritual relating to the preparation of the wooden cup Arani for obtaining fire by friction

Beginning

यद्यग्निहोत्रे होमस्य करणे न शक्नुयात् तदा प्रातर्होमं समाप्य अरणि आधाय गार्हपत्य प्रदीप्य होमकरणाशक्तौ निमित्ताद्या वि(म)थ्यं-मानमग्निमरण्यारोपण करिष्ये इति सङ्कल्प्य अ(य) ते योनिर्ऋत्विजो यत इति

End

पिण्डपितृयज्ञोऽपि विच्छिन्नस्स्यात्तदा पिण्डपितृयज्ञसङ्कल्पात् पूर्वं पिण्डपितृयज्ञलोपप्रायश्चित्तार्थं सप्तहोतारं होष्यामीति सकल्प्य महा-हविर्होतेत्याहवनीयेन ग्रहान् हुत्वा यथापूर्वं कुर्यात् ॥

No 1155 यज्ञविधि

YAJÑAVIDHIH

Pages, 85 Lines, 5 on a page

Begins on fol 162*a* of the MS described under No 1116

Complete

Certain rituals relating to sacrifices are dealt with herein

Beginning

अथातो यज्ञविधिं व्याख्यास्यामो यजमानस्याग्निर्मे होतेति देव मृत्विग्वरणमथ मानुषाणा ज्योतिष्टोमेनाग्निष्टोमसस्थेन रथन्तरपृष्ठेन गवा द्वादशशतदक्षिणेनाह(वनी)यस्यते(स्यान्ते) तत्रभवता अ(औ)द्गात्र कर्तव्य-मित्युक्ते क ऋत्विज के याजयान्ति ।

End

इष्टौ तत्स्थानीयाया पूर्णाहुतावपरेण गार्हपत्यमुपविश्य गायन्ति त्वेत्युद्दशीय तृचे गायेदनुष्टुब्विश्वे देवा ॥

Colophon

यज्ञविधिस्समाप्त ॥

No 1156 महावालभित्

MAHĀVALABHIT

Pages, 48 Lines, 6 on a page

Begins on fol 35*a* of the MS described under No. 1111

Incomplete

This is a hymn which is chanted in certain sacrifices

Beginning ·

हीं भूर्भुवस्वरोमध्वर्यो शोशो॰ूसा वो मे ह्यू ष्टु ब्रवा गिर ।
पाभि भोम् । त्रि यत्र क च त्तरम् ।

End

इत ऊर्द्धम् औण्ड्यन्यस्यापि समानम् ।

प्रति ते दस्यवे प्रकाराधो अदश्य हृदय द्यौर्न प्राथिनाशवोम् ।
दशमस्य पौतक्रन(व)स्सहस्रादस्याववृक ।

नित्याद्रायो अमहतोम् । शतम्मे गर्दभाना शतमूर्णावतीना शत
दासाम् अतिसृजोम् ॥

No 1157 सर्वतोमुखाप्तोर्यामऋषिच्छन्दोदेवता

SARVATŌMUKHĀPTŌRYAMA-ṚṢICCHANDŌDĒVATĀ.

Pages, 14 Lines, 8 on a page

Begins on fols 190*a* and 196*a* of the MS described under No 1110

Contains the names of the Ṛṣis, of the metres and of the deities connected with the hymns used in the conduct of the sacrifices known as Sarvatōmukha and Aptōryāma

The latter is complete

Beginning

अथ बहिष्पवमानस्य नवानामृचां गायत्री छन्द । पुष्कल ऋषि ।
सोमो देवता । इमे वै लोका गायत्रमिति

* * * *

नस्य विधायकब्राह्मणम् । मनोहिङ्कार इत्युद्गाथोपासकस्य सर्वं पृथि
व्यन्तरिक्ष द्यौ सर्वा दिश इति

ध्येयानि । अग्नेरुद्गीथो निरुक्त प्रजापते निरुक्त सोमस्य
मृदु श्लक्ष्णं वायो श्लक्ष्ण बलवदिन्द्रस्य क्रौञ्च बृहस्पते ।

End·

अन्धोदस इत्युद्वद्भार्गवस्य । जगती छन्द । भृगुऋषि । सोमो देवता । गायन्ति त्वेत्युद्वशीयस्य अनुष्टुप् छन्द । विश्वे देवा ऋषय । आग्निर्देवता

No 1158 आश्विनसहस्रम्

AŚVINASAHASRAM

Pages, 86 Lines, 9 on a page

Begins on fol 3a of the MS described under No 1148

Complete

Sūktas in praise of the Aśvins, &c, intended to be recited in sacrifices

Beginning

संस्थितेष्वाश्विनाय स्तुवते शसिष्यन् विसस्थितसश्चरेण निष्क्रम्याग्नीध्रीये जान्वाच्याहुतीर्जुहुयात् । अग्निरजिम गायत्रेण छन्दसा तमश्यान्तमन्वारभे । तस्मै मामवतु तस्मै स्वाहा । अग्नये

End

एवा नो अश्व समना समानानुशन्नग्न उशतो यक्षि देवान्वौ । सोमस्याग्ने वीहि वौ । गृह आश्विनश्चेत् युवन्देया ऋतुना यदि नाधीयात् पुराणमोक सख्य शिव वाम् । इति ॥

No 1159 क्रतुप्रायश्चित्तम्

KRATUPRĀYAŚCITTAM

Pages, 16 Lines, 5 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1116

Complete

Expiatory rites for remedying errors of commission or omission in the conduct of sacrifices

Beginning

प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते । प्रथम तावत् प्रस्तोता परिसामानि स्खलनं चेत्तदा पुनर्गीत्वा महाव्याहृतीर्जुहुयात् । विशेषस्तु इत्थञ्चसाम्ना भ्रेष विष्णवर्चे(ण्वृचे)न जुहुयात् । प्रस्तोता प्रवर्ग्योद्वासनात् पूर्वं यानि प्रायश्चित्तानि भवन्ति तानि सर्वाणि प्राग्वशे आहवनीये जुहुयात् । तत ऊर्ध्वमुत्तरवेद्यग्नौ सर्वे यजुर्मन्त्राणा विघ्ने सति तत् पुनर्जपित्वा महाव्याहृतीर्जपेयु ।

End

ज्योतिष्टोमेन तत् सम्पन्नम् । ससबृहत्या यो(ये) माध्यन्दिनादतिरिच्यन्ते तावत्तृतीयसवनाल्लुप्यते । तत् सपन्नम् । तृतीयसवनादतिरिक्ता विष्णोश्शिपिविष्टवतीषु बृहता स्तुयु । त्रिवृता स्तोमेनोपरिष्टात् सन्धे ॥

Colophon

इति क्रतुप्रायश्चित्तम् ॥

No 1160. आश्वलायनगृह्यसूत्रम्

ĀŚVALĀYANAGṚHYASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 13⅞ × 1¼ inches Pages, 72 Lines, 6 on a page Character, Nandinägari Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1a The other work herein is Āsvalāyanagṛhyapariśiṣṭa 37a

Contains 4 Adhyāyas

The rites to be performed by the householder with the household fire are described and explained herein as they appertain to the Ṛgvēdins

Beginning

उक्तानि वैतानिंकानि गृह्याणि वक्ष्याम । त्रय पाकयज्ञा हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुता । अथाप्यृच उदाहृ-

रन्ति यस्समिधा य आहुतीर्योवेदेनेति । समिधमेवापि श्रद्धान आद्-
दन्मन्येत यज इदमिति नमस्तस्मै य आहुत्या यो वेदेनेति विद्यै-
वाप्यस्ति प्रीतिस्तदेतत् पश्यन् ऋषिरुवाच ।

End

बर्हिराज्य चानुप्रहृत्य प्रतिधूम गाव आनयेत् । शान्तातीय_
जपन् पशूना मध्यमियान्मध्यमियात् । नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय नम
परमऋषिभ्यो नम परमऋषिभ्य ॥

Colophon

समासस्तुरीयाध्याय ॥

No 1161 आश्वलायनगृह्यसूत्रम्
ĀŚVALĀYANAGṚHYASŪTRĀM

Substance, palm leaf Size, 13 × 1¼ inches Pages, 11, Lines 9 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Contains the 2nd Adhyāya, and 6 Khaṇḍas of the 3rd Adhyāya

No 1162 आश्वलायनगृह्यपरिशिष्टम्
ĀŚVALĀYANAGṚHYAPARIŚIṢṬAM

Pages, 98 Lines, 5 on a page

Begins on fol. 37*a* of the MS described under No 1160

Contains two Adhyāyas A supplement to the last described work

Beginning

अथास्मिन्नाश्वलायनगृह्ये यानि का नि चिदन्यत्रोक्तानिही(नीहे)च्छता
चार्येणानुमतानि ज्ञापितानि यानि प्रोक्तप्रदर्शितक्रियाणि तानि सर्वाण्यव-
बोधाय यथावदभिधास्याम —कर्ता स्नातो धौतानार्द्रवासा यज्ञोप-
वीत्याचान्त प्राङ्मुख आसीनो दक्षिणाङ्कक(।)री समाहितो मन्त्रान्ते कर्म
कुर्वीत.

End

अथ पितॄणा ततो मातामहानामिति त्रितयच्छिन्ति। तस्माज्जीव-पि(त्पि)ता सुतसस्कारेषु मातृमातामहयो कुर्यात्तस्याश्च जीवत्या मातामहस्य कुर्यात् कुर्यात् ॥ २६ ॥ अथ पितृमेध अथाभ्युदयिके अथ ब्राह्मणाना चमयेत् ॥

* * * *

भगवन् केतो। भगवन् राहो। भगवन् शनैश्चर। भगवन् भार्गव। भगवन् बृहस्पते। भगवन् सौम्य सौम्याकृते। भगवन्नङ्गारकाग्न्याकृते। भगवन् सोम। भगवन्नादित्य। अथावाहनमन्त्र। अथार्चनमाचार्य। अथार्चनाङ्गानि। अथास्य सभारा। अथ ग्रहयज्ञ। अथ ग्रहयज्ञो भगवन्‌रा नैश्चराथहविरर्हात्षट्क (?)॥

Colophon

इत्याश्वलायनगृह्यपरिशिष्टे द्वितीयोऽध्याय ॥

No **1163** आश्वलायनगृह्यकारिका

ĀŚVALĀYANAGṚHYAKĀRIKĀ.

Substance, paper Size, 8 × 6⅜ inches Pages, 138 Lines, 20 on a page Character, Telugu (very neatly written) Appearance, new Copied for the Library in 1894

This is a Kārikā by Śākala *Vide* Dr Burnell's Catalogue of the Palace Library at Tanjore, page 14, for contents and remarks

Beginning

शाकलोऽहं प्रयोगञ्च वक्ष्ये बह्वृचकर्मणा।
कारिकायामनुक्त यत्र(त्त)देव हि समन्त्रकम् ॥
आचार्यस्य च वै यावत्सक्त(त्क)र्माध्वप्रदर्शिनी।
प्रोच्यते कारिकेतीह सद्भिश्चैव तु लौकिके ॥

अपानपाणिपादस्य शोधन शुद्धिकारणम् ।
सर्वेषामपि वर्णानामिदमादौ प्रचक्षते ॥
पाद प्रक्षाल्येद्विप्र शौच एव हि दक्षिणम् ।
पश्चात्सव्यमथान्यत्र सव्यमादौ सदक्षिणम् ॥
सुस्नात कृतसन्ध्यस्तु शुचिर्भूत्वा समाहित ।
गृह्योक्तश्चारभेत्कर्म नित्यन्नैमित्तिकश्च हि ॥
सन्ध्याहीनो न तत्कुर्यात् प्राप्तश्चेत्सन्ध्ययोर्द्वयो ।
शुभ वाप्यशुभ कर्म कृतश्चेन्निष्फल भवेत् ॥
कृतसन्ध्योऽधिकारी स्यात् माङ्गल्ये मृतकेऽपि च ।
सन्ध्ययोरुभयोश्चैव नान्यथा कर्तुमर्हति ॥
पुत्रे जाते पिता कुर्याज्जातकर्म विधानत ।
न चेत्स्यात्सन्निधौ कर्ता कारयेन्नामकर्मणि ॥
नान्दीश्राद्ध पिता कुर्यात् स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ।
आदौ चैव शुभार्थी तु सर्वसंस्कारकर्मणाम् ॥
बहूनां क्रियमाणानां सस्कार्यस्य च कर्मणाम् ।
नान्दीश्राद्ध भवेदेव तत्तत्कर्म भवेत्पृथक् ॥

End

ब्रह्महत्यादिक पाप ब्राह्मण कुरुते यदि ।
स दोषघातनिरत पतित परिकीर्तित ॥
प्रमादाच्चिद्र्वेदेक पृथक् देहं द्विजस्य तु ।
तच्चैवाप्सु क्षिपेदङ्गकरपादाङ्गुलादिकम् ॥
एवमूतस्य विप्रस्य मरणञ्जायते यदि ।
कुर्यात्तस्य सुत कर्म प्रायश्चित्तपुरस्सरम् ॥
तारयेच्च पितॄन् पापात्स एव तरति स्वयम् ।
इत्येवङ्कथितो धर्मश्शाकलेन महर्षिणा ॥

इति शाकलाचार्यकृतकारिकायामन्त्येष्टिप्रकरण समाप्तम् ॥

मातृपूर्वं भवेच्छ्राद्ध सुतसस्कारकर्मणि ।
तदेव पितृपूर्वं स्यादात्मसस्कारकर्मसु ॥

Colophon

इति शाकलकारिका सम्पूर्णा ॥

No 1164 आश्वलायनगृह्यकारिका

ĀŚVALĀYANAGṚHYAKĀRIKĀ

Substance, palm leaf Size, 16¼ × 1½ inches Pages, 56 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 120*a* The other work herein is Dharmapravṛtti 1*a*

Contains 3 Adhyāyas in verse

The work is called Āśvalāyanagṛhyapradīpikā in the colophon The author of the work is mentioned as Bhaṭṭa Kumārilasvāmin

Beginning

आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोग वच्मि सङ्क्षेपात् वृत्तिकारेण भाषितम् ॥
प्राणानायम्य सङ्कल्प्य परितस्थण्डिल शुचि ।
अधिक वेषुमात्र वा गोमयेनोपलिप्य च ॥
यज्ञिय शकल किञ्चिदादधीत तत परम् ।

End

गृहे स्नानं प्रशसन्ति स्नानमुष्णेन वारिणा ॥
मृते जन्मनि सङ्क्रान्ते श्राद्धे जन्मदिने तथा ।
अस्पृश्यस्पर्शने चैव न स्नायादुष्णवारिणा ॥
पुष्ये च जन्मनक्षत्रे व्यतीपाते च वैधृतौ ।
अमायान्तु नदीस्नान पुनात्यासप्तमङ्कुलम् ॥

इत्याश्वलायनगृह्यप्रदीपिकाया कारिकासु तृतियोऽध्याय ॥
शुभकृद्वत्सरे चैव ग्रीष्मर्तौ वृषभे रवौ ।
शुद्धे वै ज्येष्ठमासे तु द्वितीयायान्तिथाविथम् ॥
सौम्यवासरयुक्ताया लिखिता गृह्यदीपिका ॥
इमन्दिन्दुपुरीशाय कोसलेशाय धन्विने ।
सीतालक्ष्मणयुक्ताय मायातीताय ते नम ॥

No 1165 आश्वलायनगृह्यकारिका

AŚVALAYANAGṚHYAKARIKA

Substance, palm leaf Size, 16¼ × 1¼ inches Pages, 62 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Same as the last

Contains Adhyāyas 1 to 4 In the beginning two leaves have been lost, and the first existing leaf finishes स्थालीपाकविधि and begins स्वस्तिवाचन

Begins on fol 1*a* The *other works herein are* Varamangalāṣṭakam 32*a*, Smṛtivacanāni 33*a*, Kākamaithunaśāntiḥ 36*a*, Mahōtpātaśāntiḥ 36*a*, Mṛtyuñjayamantraḥ 39*a*, Kapōtaśāntiḥ 45*b*, Kadalīśāntiḥ 46*a*, Utpalaśāntiḥ 46*b*, Śithilīśāntiḥ 48*a*, Amāvāsyāprasūtiśāntiḥ 49*b*, Mūlāślōṣaśaśāntiḥ 51*a*, Jyēṣṭhānakṣatraśāntiḥ 59*a*, Sadantajananaśāntiḥ 61*a*, Dantajananaśāntiḥ 62*a*, Sinīvalīśāntiḥ 62*b*, Kuhūśāntiḥ 63*a*, Grahaṇaśāntiḥ 65*a*, Gōmahiṣyādijananaśāntiḥ 66*a*, Ājyāvēkṣaṇalakṣaṇam 67*a*, Rajasvalāśāntiḥ 67*b*, Śrāddhabrāhmaṇādiniyamaḥ 72*a*

End:

ब्राह्मणान् भोजयित्वा तान् स्वस्तीति वचन वदेत् ।
गौ(गो)ण(फा)स्याहतवस्त्राणि कर्ता तेभ्यो ददात्यथ ॥

Colophon

इति आश्वलायनगृह्यकारिकासु चतुर्थोऽध्याय ॥

No 1166 आश्वलायनस्मार्तप्रदीपिका

ĀŚVALĀYANASMĀRTAPRADĪPIKA

Substance, plam leaf Size, 14¾ × 1½ inches Pages, 76 Lines, 9 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Contains the first two Adhyāyas The first Adhyāya consists of 25 and the second of 21 Khaṇḍas The total number of Khaṇḍas is 46 The number of Khaṇḍas in the MS described next is 42 The 8th, 22nd, 23rd 24th and 25th have no corresponding divisions in this latter codex

The *ritualistic procedure relating to the house hold rites* as observed by the followers of Aśvalayana sutra The author refers to Nārāyana, a commentator on this Sūtra

Beginning

अथाश्वलायनाना सुखावबोधाय नारायणीयादिग्रन्थानवलोक्य लक्ष्मी-नृसिंह नत्वा स्मार्तप्रदीपिकां वक्ष्ये—कर्ता स्नातो धौतानार्द्रवासा नैकवासा बद्धशिखो यज्ञोपवीत्याचान्त कृतनित्यक्रिय शुचौ देशे प्राङ्मुख आसीन कर्म कुर्यात् ॥

* * * *

इति स्मार्तप्रदीपिकाया प्रथमोऽध्याय ॥

End

अथास्य शिखे विमुश्चति, अथ होम , अथानयोरार्द्राक्षतारोपण, हिरण्य-गर्भस, ब्राह्म , आयुष्य वर्चस्यम्, अथ समावर्तनम् अथ समावर्तन विवाहव्रत एकादश ॥

No 1167 आश्वलायनस्मार्तप्रदीपिका

ĀŚVALĀYANASMĀRTAPRADĪPIKĀ

Substance, plam leaf Size, 12¾ × 1½ inches Pages, 92 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 48*a*

The other works herein are Śabdarūpāvaliḥ 1*a*, Putrasvīkaraṇaprayōga 8*a*, Aśvalāyanaprayōgamantrāvaliḥ 9*a*, Upanayanamaṅgalāṣṭakam 94*a*, Lakṣmīpatimangalāṣṭakam 94*b*, Navagrahamaṅgalāṣṭakam 95*a*, Ṣōḍaśōpacāravidhiḥ 96*a*

Contains 42 Khaṇḍas The 11th and 12th Khaṇḍas are omitted

Beginning

Same as in the work described under the last No

End.

तमग्निं विसृज्य मानुषीं कन्या विधिना विवहेत् । पुत्रपौत्रवान् भवति ॥

कल्यान्वयप्रतीतेन कौशिकान्वयजन्मना ।
नृसिंहाख्येन लिखिता आश्वलायनदीपिका ॥
आश्वलायनसूत्रस्य दीपिकाख्य निबन्धनम् ।
प्रख्यातिमेतु सर्वत्र यावदाचन्द्रतारकम् ॥

कुल्यान्वयाम्भोधिसुधाकरस्य
नृसिंहपुत्रस्य दयान्वितस्य ।
नृसिंहनामार्यसुतो नृसिंह
विलिख्य सपादितमादरेण ॥

श्रीलक्ष्मीनृसिंहस्मार्तप्रदीपिकाया मन्त्रावल्याश्च पत्रसङ्ख्या षडशीतिः ॥

No 1168 जैमिनिगृह्यसूत्रम्

JAIMINIGṚHYASŪTRAM

Substance, paper Size, 11 × 8¾ inches Pages, 19 Lines, 16 on a page Character, Dēvanāgarī Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in 1897

Begins on fol 13*a* The other work herein is Jaiminigṛhyasūtrakārikā 1*a*

Refer to pages 2 and 70 of M Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS for the year 1896-97, No 1, Madras

---

No 1169 जैमिनिगृह्यसूत्रकारिका

JAIMINIGṚHYASŪTRAKĀRIKA

Pages, 25 Lines, 16 on a page Transcribed for the Library in 1897

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1168

Refer to pages 3 and 71 of M Seshagiri Sastri's Report on a Search *for* Sanskrit and Tamil MSS *for the year 1896-97*, No 1, Madras

---

No 1170 जैमिनिगृह्यसूत्रव्याख्या

JAIMINIGṚHYASŪTRAVYĀKHYĀ

Substance, *paper* Size, 11¼ × 9¾ inches *Pages*, 109 *Lines*, 17 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in 1894

Contains the commentary of Śrīnivasa on the 1st Praśna of 25 Khaṇḍas and on 5 Khaṇḍas of the 2nd Praśna Thus 4 Khaṇḍas are wanting at the end

Refer to pages 7 and 150 of M Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS No 2, for the year 1893 94

No 1171 खादिरगृह्यसूत्रम्

KHĀDIRAGṚHYASŪTRAM

Pages, 9 Lines, 9 on a page

Begins on fol 10*a* of the MS described under No 63

Contains the first 11 Khaṇḍas of the Sūtra.

The work consists of 5 Paṭalas of which this codex contains Paṭalas 1 and 2, and 1 Khaṇḍa of the 3rd Paṭala This is the Gṛhya-sūtra adopted by the followers of Drāhyāyana-śrauta-sūtra

Beginning

अथातो गृह्या(ह्य)कर्माण्युदगयनपूर्वपक्ष पुण्याहेषु प्रागावर्तनादह्न का - लोऽनादेशे अपवर्गे यथोत्साह ब्राह्मणानाशयेत् । यज्ञोपवीत सौत्र कौश वा ग्रीवाया प्रतिमुच्य[ा] दक्षिण बाहुमुद्धृत्य यज्ञोपवीती भवति ।

End

भुवनमिति पुसेऽग्रे लोहितेनेत्यनुमन्त्रयेति तन्ति प्रसारितामियन्ती- दि(मि)ति ॥

Colophon

गृह्य समाप्तम् ॥

No 1172 खादिरगृह्यसूत्रम् (सवृत्ति)

KHĀDIRAGṚHYASŪTRAM WITH COMMENTARY

Pages, 92 Lines, 25 on a page

Begins on fol 57*a* of the MS described under No 1078

Contains the Sūtra of Khādirācārya, with the Vṛtti of Rudraskanda, son of Nārāyana, a resident of Makhavāṭa, on 4 Paṭalas

Complete

Beginning

अथातो गृह्यकर्माणि । अथ अनन्तर कस्मादनन्तरम् ² देवसवितरित्या- दिमन्त्रवच्छाखाध्ययनात् यतोऽनधीतवेदस्य मन्त्रापरिज्ञानात् वक्ष्यमाणेषु वाक्येषु कर्मानुष्ठानयोग्यतया प्रतिपत्तुमशक्यमतस्तदनन्तरमिति गम्यते ।

End:

सवत्सरमतीत्यागतान् पुनर्यज्ञविवाहयोश्च अर्वागपि सवत्सरादागता- नर्हयेत् ॥

द्विरुक्ति॰ पटलसमाप्त्यर्था ॥

नारायणस्य पुत्रेण मखवाटनिवासिना ।
रुद्रस्कन्देन सङ्क्षेपात् व्याख्यात गृह्यशासनम् ॥

Colophon

इति खादिराचार्यकृतगृह्य(स्य) रुद्रस्कन्दकृताया गृह्यवृत्तौ चतुर्थस्य पटलस्य चतुर्थ खण्ड ॥

गृह्यवृत्तिस्सपूर्णा ॥

No 1173 द्राह्यायणगृह्यपरिशिष्टम्

DRĀHYĀYANAGṚHYAPARIŚIṢṬAM

Substance, paper Size, 11 × 8½ inches Pages, 96 Lines, 14 on a page Character, Dēvanāgari Condition, good Appearance, new Transcribed for the Library in 1896

Complete

A supplement to the last described work

Beginning

अथातश्शौचविधिं व्याख्यास्याम । ग्रामाददूर गत्वा यज्ञोपवीतिं (त) शिरसि दक्षिणे कर्णे वा मृत्तिका गृह्णाति काष्ठमन्तर्धायोपविशेत् अहरुत्तरतो निशायां दक्षिणत उभयोस्सन्ध्ययोरुदङ्[च]मुखो ना न गोवृक्षमूलपर्वतमूले चतुष्पथेऽन्य[ा]गारे गवा गोष्ठे पुलिनवर्जे देवगृहे वल्मीके मूषिकस्थले प्रत्यग्नि प्रतिसूर्ये च प्रतिगृहं प्रतिब्राह्मणमित्याह भगवान् नारायणि

End:

मारुतमसि म[ा]रुतामोजोऽपद्धा(पान्धा)रा भिन्धि । अप॰ क्षिप्र विसर्जय विसर्जय पर्जन्य एहि एहि इन्द्र सदास्तु(सास्तु) वृष्टिं देहि पर्जन्य सद्यो वर्षधारा स्रावय स्रावयेति ॥

Colophon

पर्जन्यकल्पस्समाप्त॰ ॥

No 1174 बोधायनगृह्यसूत्रम्

BŌDHĀYANAGRHYASŪTRAM

Substance, paper Size, 12⅜ × 7⅜ inches Pages, 33 Lines, 40 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new Purchased in 1894

Begins on fol 1*a*

The other works herein are Bōdhayanapitṛmēdhapraśnaḥ 17*b*, Pitṛmēdhaprayōgaratnamālā 26*a*, Bōdhāyanaparibhāṣā 28*a*, Bōdhāyanagṛhyataccheṣaḥ 35*a*

Contains the four Praśnas of the work

The Praśnas contain 16, 10, 11 and 12 Khaṇḍas respectively The second Praśna contains the Samāvartanamantrabrāhmana and the third the Avāntaradīkṣakalpa, though these are not actually included in the work

Beginning

य(अ)थो एतद्धुत प्रहुत आहुतश्शूलगवो बलिहरण प्रत्यवरोहणमष्टकाहोम इति सप्त पाकयज्ञसस्था इति । ता अनुव्याख्यास्याम.—तत्र यद्धूयते स हुतो यथैतद्विवाहस्सीमन्तोन्नयनश्चेति तत्र हि हूयत एव । अथ यद्धुत्वा दीयते स प्रहुतो यथैतदुपनयन समावर्तनश्चेति तत्र हि हुत्वा दीयत एव । अथ यद्धुत्वा दत्वा चादीयते स आहुतो यथैतदुपनयन समावर्तन चेति तत्र हि हुत्वा दत्वादीयते । अथ यच्छूलेषूपनक्षिप्य गव्यानि श्रपयन्ति स शूलगव ।

End

अथ यदि होमकालेषु, अथातस्सप्तपाकयज्ञानां प्रायश्चित्तम्, अथात प्रायश्चित्तानि, अथ विपरीतदर्भास्तरणम्, अथ गर्भाधानपुसवनम्, अथ पाकयज्ञाना प्रायश्चित्ति, अथाभ्याघात अथातस्सप्तपाकयज्ञानां यथर्तुसंवेशनादि, अथातस्सप्तपाकयज्ञाना द्वादश ॥

Colophon

इति चतुर्थ प्रश्न ॥

No 1175 बोधायनगृह्यतच्छेष

BŌDHĀYANAGṚHYATACCHĒṢAH

Pages, 5 Lines, 37 on a page Character, Grantha Copied in 1898

Begins on fol 35*a* of the MS described under No 1174

Contains Khaṇḍas 5 to 10

A supplement to the work described under the last number

Beginning

अथातस्सिकतादोष व्याख्यास्यामो भस्मकेशतुषकपालशर्करातृणास्थि- पिपीलि(ल)कैरार्द्रसि(सै)कतानि वर्जयेत् । भस्मना यजमानक्षय ,केशेन स्त्रीमरण, तुषेण पुत्रनाश , कपालैरर्थनाश , शर्करै(राभि)र्बन्धुवियोग , तृणेन कर्मक्षय , अस्थिना(स्था) ग्रामविनाश , पिपीलि(ल)कैराष्ट्रविनाश , आर्द्रसि(सै)कतैर्व्याधिभय भवतीत्याह भगवान् बोधायन ।

End

ईश्वर भास्कर विद्यात् स्कन्दमङ्गारक तथा ॥
शुक्र शचीपतिं विद्यादुमा चैव निशाकरम् ।
बुध नारायण विद्यात् ब्रह्माण च बृहस्पतिम् ॥
यम शनैश्चर विद्यादेव देवा यथा ग्रहा ।
देवता ग्रहरूपेण दर्शयन्ति शुभाशुभम् ॥

इत्याह भगवान् बोधायन ॥

No 1176 वैखानसगृह्यसूत्रम्

VAIKHĀNASAGṚHYASŪTRAM

Substance, paper Size, 8 × 6½ inches Pages, 205 Lines, 12 on a page Character, Telugu Condition, good. Appearance, new Transcribed for the Library in 1891

Begins on fol 1*a* The other works herein are Vaikhānasadharmasūtram 103*a*, and Vaikhānasapravarasūtram 135*a*

Contains 7 Praśnas

Refer to pages 6 and 155 of M Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS for the year 1893–94, No 2, for remarks and extracts

---

No 1177 वैखानसप्रवरसूत्रम्
VAIKHANASAPRAVARASŪTRAM

Pages, 13 Lines, 12 on a page

Begins on fol 135*a* of the MS described under No 1176

Transcribed for the Library in 1894

Vide the reference given under the last number

No 1178 शाठ्यायनसूत्रम्
ŚATHYAYANASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 18¾ × 1¼ inches Pages, 15 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, not old

This treats of the expiatory rites to be performed in relation to the various Gṛhya ceremonies

Beginning

अथातो गृह्यप्रायश्चित्तानि स्मर्यन्ते । तानि वक्ष्याम —शेषाणि वैतानिकानि स्यु होमदेवतयोस्समानाम्नातात्फलश्रुतेश्च । या एवाहिताग्नेर्देवतास्ता एवौपासने, य एवाहिताग्नेर्धर्म(?)स्त एवौपासनिकस्य, य एवाहिताग्नेर्लोक स एवौपासनिकस्येति शाठ्यायनिब्राह्मणम् ।

End

पत्नीबहुत्वेऽपि यदि ज्येष्ठा होमकालेऽन्यत्र वसति वान्यदितरे (?) वा तिष्ठति किं न होतव्यं हुतमप्यहुत यनि । किं कनिष्ठाया नाथ नियम इति जैमिनि । सदा स्वामिनोऽसन्निधौ होतव्यमिति तैत्तिरिस्तैत्तिरि ॥

Colophon

इति शाठ्याय(नसूत्र समाप्तम् ॥)

ज्येष्ठकृष्णचतुर्दश्या शुक्लाब्दे बुधवासरे ।
लिखिता रामलिङ्गेन श्रुति शाठ्यायनी शुभा ॥

No 1179 शाठ्यायनसूत्रम्
SĀTHYĀYANASUTRAM

Pages, 12 Lines, 22 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1063

Copied in 1895 from the codex noticed under No 1178

Complete Same as the last

No 1180 आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्
APASTAMBAGRHYASŪTRAM

Pages, 19 Lines, 19 on a page

Begins on fol 51*a* of the MS described under No 199

Complete

The rites conducted with the domestic fire as dealt with by Āpastamba in the 27th Praśna of his Kalpasutra

Beginning

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । उदगयनपूर्वपक्षाह पुण्याहेषु कार्याणि । यज्ञोपवीतिना । प्रदक्षिणम् । पुरस्तादुदग्वोपक्रम । तथापवर्ग । अपरपक्षे पित्र्याणि । प्राचीनावीतिना । प्रसव्यम् । दक्षिणतोऽपवर्ग । निमित्तापेक्षाणि नैमित्तिकानि । अग्निमिद्ध्वा प्रागग्रैर्दर्भैरग्निं परिस्तृणाति ।

End

परिषेचनान्त कृत्वाभिमृतेभ्य उत्तरया दक्षिणतोऽश्मान परिधिं दधाति दधाति ॥

No 1181. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्

APASTAMBAGRHYASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 13⅝ × 1½ inches Pages, 34 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, slightly injured Appearance, old

Complete

At the end an index of the beginnings of the 23 Khaṇḍas is given

Same as the last

No 1182. आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्

APASTAMBAGRHYASŪTRAM

Pages, 21 Lines, 6 on a page

Begins on fol 22*b* of the MS described under No 211

Complete

Same as the last

No 1183 आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 16 × 1 inches Pages, 58 Lines, 5 on a page *Character, Grantha Condition*, slightly injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Āpastambaśrāddhaprayōgaḥ 30*a*

The work breaks off at the 9th Sūtra of the 23rd Khaṇḍa

Same as the last

No 1184 आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्

APASTAMBAGRHYASŪTRAM

Pages, 6 Lines, 8 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1058

Contains Khaṇḍas 17 to 23.

No 1185 आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRAM

Pages, 28 Lines, 7 on a page

Begins on fol 25*a* of the MS described under No 929

Complete

Same as the last

No 1186 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्

ĀPASTAMBAGRHYASŪTRABHĀṢYAM

Pages, 125 Lines, 17 on a page

Begins on fol 9*a* of the MS described under No 1063

Complete

Copied for the Library in 1895

This is said to be the commentary on Apastamba's Gṛhyasūtra by Kapardisvāmin

Beginning

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथशब्द आनन्तर्ये यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषाया एकविंशतिसंख्यास्थस्य यज्ञस्य व्याख्या प्रतिज्ञाय श्रुतिलक्षणा हविर्यज्ञसंस्थास्सोमयज्ञसंस्थास्सविकृतयोर्व्य(व्या)ख्याता । अथानन्तरमधिक्रियते(न्ते) कर्माणि । आचरणमाचार शिष्टलक्षण कर्मण्यविच्छेदेन प्रवर्तन तस्मादाचरणात् । औपासनहोमादीनि पाकयज्ञशब्दवाच्यानि पात्राणि ग्रहणादीनि गृह्यन्ते ज्ञायन्ते यान्युत्सन्नपाठब्राह्मणेभ्यस्तानि व्याख्यास्याम इति वाक्यशेष ।

End

निशाया रात्रौ मुहूर्तद्वयादूर्ध्वं

यत्रापा वहन्तीना शब्द [त]शृणुयात् तस्मिन् देशेऽन्युप[ा]समाधानादि अभिमृतेभ्य आभिमुख्येन ये मृतास्तेभ्योऽभिमृतेभ्य प(रि)धिमन्तर्द्धान मृत्योर्दधाति । द्विरुक्तिर्मङ्गलार्थो प्रश्नपरिसमाप्ता(प्त्यर्था) च ।

Colophon

इत्यापस्तम्बगृह्यकपर्दिस्वामिभाष्ये अष्टम पटल ॥

No 1187 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्

APASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM

Substance, palm-leaf Size, 15 × 1¾ inches Pages, 82 Lines, 9 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, new

Complete

The last leaf contains the following stanza

सुबद्धं दुर्लभ भाष्यमिति तात्पर्यदर्शने ।
उक्तमुत्तर्कयन्भाष्यमुत्कृष्यन्देशिकोऽलिखत् ॥

Same as the last

No 1188. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Substance, paper Size, 13½ × 8¼ inches Pages, 265 Lines, 28 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Begins on fol 100a The other work herein is Gautamadharmasūtravyākhyā 1a

This commentary is by Sudarśanācārya

Beginning

यश्शिवो नामरुपाभ्या या देवी सर्वमङ्गला ।
तयोस्संस्मरणात्पुसां सर्वतो जयमङ्गलम् ॥

यो वर्णैरिज्यते नित्यं कर्मभिश्चोदितैर्निजं ।
तेभ्योऽपवर्गदो यश्च त नमाम्यद्वय हरिम् ॥

आपस्तम्बमुनिं वन्दे मन्दधीहितकाम्यया ।
योऽनुष्ठेयपदार्थाना क्रमकल्पमकल्पयत् ॥

यत्कृत वेदवद्भाष्यमाद्रियन्ते विपश्चित ।
स कपर्दी चिरञ्जीयाद्वेदवेदार्थतत्त्ववित् ॥

सुदर्शनार्य कुरुते गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।
केवल वैदिकश्रद्धाप्रेरितो मन्दधीरपि ॥

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथशब्दा(ब्द) आनन्तर्यार्थं । तदर्थं पूर्ववृत्तमुच्यते । इह हि यज्ञा एकविंशतिभेदा

* * * *

एते च नित्या नियतप्रदोषादिकालीनजीवननिमित्तका इत्यर्थं । कुतो नित्या [2] जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभिर्ऋणवा जायते ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्य प्रजया पितृभ्य इति । अत्र यज्ञेनेत्येकवचन यज्ञ व्याख्यास्याम इतिवत् जात्यभिप्राय मन्वानस्य भगवतो वसिष्ठस्य नैयमिक श्वेतद्दणसस्तवमिति वचनेनैषामवश्यानुष्ठाना[म]प(व)गमात् ।

End:

दधाति दधाति(ती)ति द्विरुक्ति प्रश्नपरिसमाप्तिसूचनार्था ॥

इत्थं सुदर्शनार्येण गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।
कृतं भाषा(ष्या)नुसारेण यथामति यथाश्रुति ।

अत्रानुक्तन्दुरुक्त वा मम मान्ध्याच्छ्रुतस्य वा ।
सन्मार्गप्रवणन्त्वेतत् क्षन्तुमर्हन्ति पण्डिता ॥
इति सुदर्शनार्यकृते गृह्यतात्पर्यदर्शने अष्टम पटल ॥

Colophon

सुदर्शनभाष्य सपूर्णम् ॥

No 1189 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

APASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀSYAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Substance, paper Size, 12¾ × 8¼ inches Pages, 84 Lines, 22 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Khaṇḍas 1 to 7, excepting 8 Sūtras at the end

Same as the last

The other work herein is Sandhyāvandanabhāṣyam 44a

An extra passage is found in this codex between the initial stanzas and the beginning of the commentary It is here extracted

तत्रादौ तावद्गृह्यशब्दार्थो वृत्तिकारेण व्याख्यात । गृहनिमित्तोऽग्निर्गृह्यः । तत्र बद्धानि कर्माण्यपि लक्षणया गृह्याणीत्युच्यन्ते । गृहशब्दो भार्यावचन, येषान्तु दायविभागकाले अग्निरुत्पद्यते शालावचन तेषां भार्यादिरग्निर्दायादिर्वा तस्मिन्नेवाग्नौ गृह्याणीति गोतम । अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते ॥

No 1190 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

APASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM GṚHYA TATPARYADARŚANAM

Substance, palm-leaf Size, 11¾ × 1½ inches Pages, 365 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Complete

Same as the last

No 1191 आपस्तम्बगृह्यसूत्रव्याख्यानम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्.

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRAVYAKHYĀNAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Pages, 144 Lines, 7 on a page

Begins on fol 134a of the MS described under No 245

Breaks off in the 22nd Khaṇḍa

No 1192 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Substance, palm leaf Size 16½ × 1¼ inches Pages, 230 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, very much injured Appearance, old

Incomplete, much injured

No 1193 आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Substance, palm-leaf. Size, 14¼ × 1¼ inches Pages, 12 Lines, 8 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 46a The other works herein are Tarkasaṅgrahaparibhāṣā fol, 1a Tarkasaṅgrahavākyārthanirukti fol 15a, Tarkasaṅgraha fol 38a

The commentary breaks off at the 12th Sūtra of Khaṇḍa 1

No 1194. आपस्तम्बगृह्यसूत्रभाष्यम्—गृह्यतात्पर्यदर्शनम्

ĀPASTAMBAGṚHYASŪTRABHĀṢYAM GṚHYA-TĀTPARYADARŚANAM

Substance, palm-leaf Size, 16¼ × 1¾ inches Pages, 126 Lines, 10 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old.

Contains the commentary of Sudarśanācārya on the first 18 Khaṇḍas, and breaks off at the 11th Sūtra of the 19th Khaṇḍa

---

No 1195 आपस्तम्बगृह्यसूत्रकारिका

APASTAMBAGṚHYASŪTRAKARIKĀ

Pages, 10 Lines, 8 on a page

Begins on fol 22*a* of the MS described under No 1074

Complete

For remarks and extracts see pages 11 and 166 of M Seshagiri Sastri's Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS for the year 1893–94, No 2, Madras

---

No 1196 आपस्तम्बगृह्यप्रयोगदीपिका

ĀPASTAMBAGṚHYAPRAYŌGADĪPIKA

Substance, palm-leaf Size, 15⅜ × 1¼ inches Pages, 100 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

The work begins on fol 31*b* The other works herein are Āpastambagṛhyaprayōgadīpikā fol 1*a*, Saṅkīrṇasaṅgrahaḥ fol 17*a*

The work beginning on fol 1*a* is much injured, extends over 32 pages, and contains 10 Khaṇḍas

Complete

This is a commentary on Āpastambagṛhyasūtra, with special reference to ritualistic procedure (Prayōga)

Beginning

अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्ते । अथ प्रत्यक्षश्रुतिविहितयज्ञ-सामान्यदर्शपूर्णमासादिकर्मव्याख्यानात्पूर्ववृत्तादनन्तरम् आचारात् स्वानु-मेयश्रुत्यवगम्यगार्ह्यकर्मप्रवर्तनरूपात् यानि पाकयज्ञशब्दवाच्यौपासनहोमा-

दीनि तेष्वधिकरिष्यमाणदेहसंस्कारार्थपाणिग्रहणादीनि च कर्माणि गृह्यन्ते कर्तव्यत्वेन ज्ञायन्ते तानि व्याख्यायन्त इति शेष । तानि कथ कर्तव्यानी-त्याकाङ्क्षायामाह उदगयनेत्यादि ।

End

परिधिं मृत्योरन्तर्द्धानभूतमश्मान दक्षिणत दक्षिणस्यान्दिशि परि-धिवचनात् प्राच्या विनेति केचित् । दधाति निदधाति दधाति दधातीति पुनरुक्ति प्रश्नसमाप्तिं सूचयति ॥

Colophon

इति गृह्यप्रयोगदीपिकायां त्रयोविंश खण्ड ॥
अत्रानुक्त दुरुक्त वा मतिमान्द्याच्छ्रुतस्य च ।
सन्मार्गप्रवणाना न क्षन्तुमर्हन्ति पण्डिता ॥

No 1197 आपस्तम्बगृह्यप्रयोगदीपिका

ĀPASTAMBAGṚHYAPRAYŌGADĪPIKĀ

Substance, paper Size, 8½ × 6¾ inches Pages, 207 Lines, 15 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new Copied in 1895

Begins on fol 44*a*

The other works herein are Bhāradvājasūtram 1*a*, Aśauca-saṅgrahatrimśacchlōkivyākhyā 13*a*, Aghasaṅgrahaḥ 38*a*, Bōdhāya-nōktadōvapūjāvidhānam 148*a* Yajurvēdabrāhmaṇam 163*a*, Nāga-pratiṣṭhā 171*a*, Navagrahayajñaḥ 179*a*, Kṛkalāsaśāntiḥ 182*b*, Sarpaśāntiḥ 184*b* Puruṣasūktahōmaḥ 191*a*, Jaḍōpanayanam 197*a*, Vṛṣōtsarjanam 198*a*, Mārkaṇḍēyapūjā 200*a*, Ulūkaśāntiḥ 202*b*, Ṣaṣṭipūrtiśāntiḥ 204*a*, Brahmacārināarāyaṇabaliḥ 206*a*, Aśanihata-prāyaścitta 207*b*, Mēghamālāmañjari 212*a*, Rasarañjanam 231*a*, Śilpaśāstram 251*a*, Vētālapañcavimśatikathā 277*a*

Complete Same as the last

No 1198 गृह्यरत्नम्

GRHYARATNAM

Substance, paper Size, 13 × 8½ inches Pages, 69 Lines, 24 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Contains 21 Khaṇḍas, complete The work is by Vaidikasārva bhauma It treats of the subjects dealt with by Āpastamba in his Gṛhya sūtras, and gives explanations

Begins on fol 23*a* The other works herein are Āpastambapitṛmēdhapraśnabhāṣyam 1*a*, Smṛticūdamaṇisangrahaḥ 59*a*

Beginning

अथ निषेकादीन् संस्कारान् व्याख्यास्यामो गर्भाधान पुंसुवन सीमन्तोन्नयन जातकर्म नामकरणमन्नप्राशन चूडाकर्मोपनयन चत्वारि वेद-व्रतानीत्येते नियता ब्राह्मास्संस्कारा । पाकयज्ञादयो दैवा । ते पुनरुभये ब्राह्महेतव ।

स्वाध्यायेन व्रतैर्होमैस्त्रैविद्येनेज्यया मतै. ।

महायज्ञैश्च यज्ञैश्च ब्राह्मीय क्रियते तनु ॥ इति मनूक्ते ॥

End

मन्त्रपूत स्थितं कायान्नोद्धरेदुपवीतकम् ।

सकृदुद्धरणाद्विप्र प्रायश्चि(त्ती)यते द्विज ॥

क्रोधान्मोहाद्बलाद्वापि ब्रह्मसूत्र छिनत्ति य ।

नद्यां स्नात्वाथ गायत्रीं जपेदष्टसहस्रकम् ॥

संस्कारैस्संस्कृत. पूर्वैरुत्तरैरपि संस्कृतः ।

नित्यमिष्टगुणैर्युक्तैर्ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥

इत्येकविंश. खण्ड ॥

गृह्यान्तरोक्तार्थविशेषमापस्तम्बाश्रय वैदिकसार्वभौम ।
प्राह स्मृतीर्वीक्ष्य हि गृह्यरत्न विवेकद तत्कलयन्तु सन्त ॥

Colophon

गृह्यरत्न समाप्तम् ॥

No 1199 गृह्यरत्नम्

GRHYARATNAM

Substance, palm leaf Size, 14¾ × 1¼ inches Pages 61 Lines, 7 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Imperfect Leaves 25 to 32, 35 to 39, and 41 to 45 are lost

Same as the last

Before the beginning, an additional stanza is found herein

श्रीनिगमशिखरगुरुवरचरणसरसिजलसन्मधुरसास्वादे ।
अत्यन्तलुन्धिलो मे भूयान्मानसमधुव्रतश्चपलोऽयम् ॥

No 1200 गौतमधर्मसूत्रम्

GĀUTAMADHARMASŪTRAM

Substance, paper Size, 11⅞ × 9¼ inches Pages, 34 Lines, 21 on a page Character, Dēvanāgari Condition, injured Appearance, old

Contains the 29 Adhāyayas of the Dharmasūtra of Gautama

This work, containing the social and religious laws of Brahmanism, is intended for the guidance of the followers of the Drāhyāyaṇasūtra

Beginning

वेदो धर्ममूल, तद्विदां च स्मृतिशीले दृष्टो धर्मव्यतिक्रम , साहस च महता न तु दृष्टार्थे अवरदौर्बल्यात्, तुल्यबलविरोधे विकल्प , उपनयनं ब्राह्मणस्याष्टमे पञ्चमे वा काम्य(र्थे)म् । गर्भादिस्सङ्ख्या वर्षाणा, तत् द्वितीयं जन्म, तद्यस्मात् स आचार्यो वेदानुवचनाच्च.

End

श्रोत्रियो वेदवित् शिष्टो विप्रतिपत्तौ यदोहयत्तोऽयमप्रभवो भूतानां हिंसानुग्रहयोगेषु धर्मिणा विशेषेण स्वर्गं लोक धर्मविदाप्नोति ज्ञानाभिनिवेशाभ्यामिति धर्मो धर्मो धर्म ॥

तृतीयोऽध्याय ॥

Colophon

इति गौतमधर्मस्समाप्त ॥

No 1201. गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASUTRAM

Substance, palm leaf Size, 16¾ × 1¼ inches Pages, 47 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, old

Same as the last.

No 1202 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 17⅝ × 1⅜ inches Pages, 31 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1*a* The other work herein is Aśvattha vivāha and Upanayana 17*a*

Complete Same as the last

No 1203 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 16½ × 1⅛ inches Pages, 35 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Begins on fol 20*b* The other works herein are Auśanasa smṛtiḥ 1*a*, Viṣṇu-smṛtiḥ 38*a*, Yama smṛtiḥ 40*b*, Vyasa-smṛtiḥ 41*b*, Hārīta smṛtiḥ 47*b*, Atreya-smṛtiḥ 53*a*

Complete

Same as the last

No 1204 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASŪTRAM

Substance, paper Size, 9 × 7 inches Pages, 37 Lines, 21 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Begins on fol 1*a* The other work herein is Smṛtisārasangrahaḥ 20*a*

Complete Same as the last

No 1205 गौतमधर्मसूत्रव्याख्या—मिताक्षरा

GAUTAMADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ MITĀKṢARA

Pages, 201 Lines, 20 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1188

Contains the commentary of Haradatta on Gautama's Dharmasūtra

Beginning

नमो रुद्राय यद्धर्मशास्त्रं गौतमनिर्मितम् ।
क्रियते हरदत्तेन तस्य वृत्तिर्मिताक्षरा ॥

वेदो धर्ममूल कर्मजन्याभ्युदयनिश्रेयसहेतुरपूर्वाख्यात्मगुणो धर्म तस्य मूल प्रमाण वेद मन्त्रब्राह्मणात्मक जातावेकवचनम्

End

धर्मवित् सम्यक् ज्ञानतात्पर्यतदनुष्ठानाभ्या विशेषेण धर्मानुष्ठातृभ्योऽप्याधिक्येन स्वर्गं लोकमाप्नोति । धर्मो धर्म आदित आरभ्यैवमन्तो धर्म । द्विरुक्तिरध्यायसमाप्तौ ॥

Colophon

इति श्रीगौतमीयधर्मशास्त्रव्याख्यायां श्रीहरदत्तकृतमिताक्षरायामेकोनत्रिंशोऽध्यायः ॥

गौतमसूत्रव्याख्या समाप्ता ॥

No 1206 गौतमधर्मसूत्रभाष्यम्

GAUTAMADHARMASŪTRABHĀṢYAM

Substance, paper Size, 7⅞ × 6½ inches Pages, 22 Lines, 13 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new

Contains the commentary of Maskarin (an ascetic) on Adhyāyas 6 and 7, and breaks off in the 8th Adhyāya

Beginning

इदानीमतिथिपूज(।)[ना]प्रसङ्गेनान्येषामप्यन्यपूजाप्रकरणमाह—

पादोपसङ्ग्रहणं समवायेऽन्वहम् ।

पादयोरुपश्लेषणमुपसर्गाद्व्यविधानात् स्मृत्यन्तरोपदिष्टेन विधिना कर्तव्यम् । यथाह मनुः—व्यत्यस्तपाणिना कार्यमुपसङ्ग्रहणमित्यादि । समवाये सङ्गमे अन्वहं प्रतिदिनं कर्तव्यमिति शेषः ।

* * * * *

इति गौतमभाष्ये मस्करीये षष्ठोऽध्यायः ॥

इति सप्तमोऽध्यायः ॥

End

इदानीं कियता पुनः श्रुतेन बहुश्रुतो भवतीत्यत आह—स एष बहुश्रुतो भवतीति ॥

No 1207 बोधायनपरिभाषा
BODHAYANAPARIBHĀṢĀ

Pages, 14 Lines, 37 on a page

Copied in 1898

Begins on fol 28*a* of the MS described under No 1174

Incomplete Breaks off in the 15th Khaṇḍa

Beginning

अथ वै भवन्ति जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभि ऋणवा जायते । ब्रह्मचर्येण ऋषिभ्यो यज्ञेन देवेभ्य प्रजया पितृभ्य इति । ब्रह्मचर्यं व्याख्यास्याम । आसमावर्तनादेवैतत् भवन्ति(ति) नाचीर्णव्रतो ब्रह्मचारी भवतीति तदेतदाश्रम व्याख्यातम् । अत ऊर्ध्वं ब्रह्मचर्यं येनानृणो भवति सदारा इत्येक मन्त्रवत् प्रयोग इत्येकमृतावित्यपरमथाधिब्रह्मचर्यम्

End

भूरायुर्मे धारयत प्राण मे धारयत प्रजा मे धारयत पशून् मे धारयत मा म आयु॰ प्रजा पशव परासिच्ये न मा म आयु प्राण प्रजा पशव परासि[न]च्येरन्नित्यथ यदि कन्योपसाद्यमानापोह्यमानावापतेत्तामुत्थाय ॥

No 1208 बोधायनधर्मसूत्रम्
BŌDHĀYANADHARMASŪTRAM

Pages, 92 Lines, 18 on a page

Begins on fol. 55*a* of the MS described under No 242

Contains 1 to 4 Praśnas

This gives the religious and social laws of Brahmanism as taught by Bōdhāyana

Beginning,

आपस्तम्बमुनिं वन्दे सर्वज्ञानप्रदायकम् ।
बोधायन मुनिश्रेष्ठ स्मृतॄ(स्मर्तॄ)णामपि दैवतम् ॥

उपदिष्टो धर्म प्रतिवेद तस्यानुव्याख्यास्याम ।

स्मार्तो द्वितीयस्तृतीयश्शिष्टागम शिष्टा विगतमत्सरा निरहङ्कारा कुम्भीधान्या अलोलुपा दम्भकपटलोभमोहक्रोधविवर्जिता ।

धर्मेणाधिगतो येषा वेदस्सपरिबृंहण ।
शिष्टास्तदनुमानज्ञा श्रुतिप्रत्यक्षहेतव ॥ इति ॥

तदभावे दशावरा परिषत् अथाप्युदाहरन्ति—

चातुर्वैद्यवि (पि वै) कल्पी चाङ्गविद्धर्मपाठक ।
आश्रमस्थाश्च ये विप्रा परिषदेषा दशावरा ॥

पञ्च वा स्युस्त्रयो वा स्युरेको वा स्यादनिन्दित ।
प्रतिवक्ता तु धर्मस्य नेतरे तु सहस्रश ॥

* * * *

निवृत्त पापकर्मभ्य प्रवृत्त पुण्यकर्मसु ।
यो विप्रस्तस्य सिध्यन्ति विना यन्त्रैरपि क्रिया( ) ॥

ब्राह्मणा (ऋ)जवस्तस्माद्यद्यदिच्छन्ति चेतसा ।
तत्तदासाधयन्त्याशु सशुद्धा ऋजुकर्मभि ॥

एवमेतानि यन्त्राणि तावत्कार्याणि धीमता ।
यावत्कालेन चोपैति विग्रह शुद्धिमात्मन ॥

एभिर्यन्त्रैर्विशुद्धात्मा त्रिरात्रोपोषितस्तथा ।
तदारभेत येनर्द्धिं कर्मणा प्राप्तुमिच्छति ॥

End

दशवार तथा होम सर्पिषा सवनत्रयम् ।
पूर्वा सेवा भवेदेषा मन्त्राणा कर्मसाधने ॥ *

मन्त्राणा कर्मसाधन इति ॥

Colophon

इति श्रीबोधायनीये धर्मशास्त्रे चतुर्थ प्रश्नस्समाप्त ॥
अथ प्रश्नश्चतुश्चत्वारिंशदुत्तरशतश्लोक ॥
स्मार्ते तच्छेषोपारितना इमे धर्मप्रश्ना' चत्वार ॥

No 1209 बोधायनधर्मप्रश्न

BODHĀYANADHARMAPRASNAH

Substance, paper Size, 12 × 9½ inches Pages, 88 Lines, 18 on a page Character, Dēvanāgarī Condition, good Appearance, new

Complete in 4 Praśnas

This work is the same as that described under No 1208 But the first stanza is wanting herein

End.

यान्ससायानिष्टमन्त्रान् चाद्शाहनिता
दशावरन्तथा होम सर्पिषा सवनत्रयम् ॥
पूर्वसाधन इति ॥
इति चतुर्थप्रश्नस्समाप्त ॥ सा रुद्रा ॥
अथातस्सप्रवक्ष्यामि प्रायश्चित्तम् ॥

Colophon

बोधायनधर्मशास्त्र समाप्तम् ॥

No 1210 बोधायनधर्मप्रश्न

BŌDHĀYANADHARMAPRAŚNAH

Substance, palm leaf Size, 12 × 1½ inches Pages, 152 Lines, 5 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

Almost complete Same as the last

No 1211 बोधायनधर्मव्याख्या

BŌDHAYANADHARMAVYAKHYA

Substance, palm-leaf Size, 16½ × 1¼ inches Pages, 44 Lines, 7 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 35*a* The other works herein are Purāna-ślōkah—117 stanzas 1*a*, Prayōgacandrikā 6*a*

Contains the commentary on 4 Adhyāyas of Bōdhayana's Dharmasutra by Govindasvāmin The commentary seems to break off in the course of the 5th Adhyāya The end of the 4th Adhyāya agrees with that of the 7th Khanda of the I Praśna of the text

Beginning

। रण भक्तिमता मनोरथान्
अकारणेनैव सुतत्त्वबोधकम् ।
निवारण सर्वदिगन्तराश्रय
सुवारणास्य सुमुख भजामहे ॥
शुक्लाम्बरधर विष्णु शशिवर्णञ्चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनन्ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

इति प्रतिष्ठो(ष्ठो) धर्म प्रतिवेद प्रतिशाखमतीन्द्रियार्थप्रतिपादकामानुषो ग्रन्थराशिर्वेद तत्प्रतिपाद्यो धर्म । यद्यप्येकैकस्या शाखायां परिपूर्णान्यङ्गानि तथापि कल्पसूत्रान्तरै शाखान्तरे(रो)पेताङ्गोपसङ्ग्रह क्रियत एव ।

* * * *

इति बोधायनीये धर्मविचारणे गोविन्दस्वामिनि प्रथमोऽध्याय ॥

* * * *

इति बोधायनीये धर्मव्याख्याने गोविन्दस्वामिनि द्वितीयोऽध्याय ॥

* * * *

इति बोधायनीये गोविन्दधर्मिणि तृतीयोऽध्याय ॥

* * * *

इति चतुर्थोऽध्याय ॥

End

सपिण्डे सप्तमासाद्दन्ताद्वोदकोपस्पर्शनम् । सप्तमासादर्वाग्दन्तजन नाद्वा तेषु मृतेषुदकोपस्पर्शन स्नानमात्रमेव सपिण्डाना यत्तु तस्मिन्नव-धावेकाहाशौचन्तेन ॥

No 1212 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASUTRAM

Pages, 33 Lines, 23 on a page

Begins on fol 1*b* of the MS described under No 199

Complete

Contains two Prasnas (each of 20 Khandas) of Gautamasūtra.

Beginning

अथाचारान् प्रवक्ष्याम्याचाराल्लभते धर्ममाचारादेव धनमाचारादेव सुखमाचारादेव मोक्ष प्राप्नुयादुद्धा(त्था)य पश्चिमे यामे शान्तमानसो विनिद्रस्सति विरोधे त त्यक्त्वा नो मोचयेत्तत्र सस्थितस्समौ प्राणापानौ धृत्वा दिवाकर सस्थाप्य दिवाकरेण प्रोत्फुल्लिते पद्मे मानस हस समाश्रयेदङ्गुष्ठमात्र पुरुष परापर ज्योतीरूप समालोक्य दिव्य दिव्येन चक्षुषा यथालाभमुष काले स्थित्वा स्तोत्रैरनेकधा स्तुत्वा सोपानस्को(क्तो) बहिर्यायात्स जलाशय विरलमस्ति

End

पाकयज्ञा विविधा यज्ञा, अनृत मध्यगन्ध, भुञ्जानस्य मस्तके, अङ्गवङ्गकलिङ्गदेशानि, अस्नात्वा भोजने, धान्ये गृहस्थिते, आम्रतस्यान्नम पुत्रस्स्यात्, निगलेन बद्धस्य, म्लेच्छादीना पुष्करिण्याम्, अनिर्दशाहगोम-हिषी श्वजम्बूकरासभै, कामत स्वैरी शूद्रागमने, कामतो गुरुतल्पगामी, सुरापस्सुराम्बु, घृतगोमूत्र, मातृगमनदुहितृगमन, अथ ब्रह्महत्यासमपातक,

ब्रह्महा कुष्ठी स्यात् तैजसापहारी, ब्रह्महा क्षयरोगी स्यात्, अथ वेद[ाना]भ-नभ्य[ा]सन्, अथातो धर्मशेषान् व्याख्यास्याम ॥

No 1213 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASŪTRAM

Pages, 17 Lines, 9 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 486

Contains only the second Praśna of the work described under the last number

Beginning

अथातो धर्मशेषान् व्याख्यास्यामोऽन्त्यपक्षे स्थावरान्ता दोषैर्मनोवा-कायकर्मजैर्जीवोऽय भवयोनिशतेषु प्रयाति । परद्रव्याणि मनसा ध्याय-न्तथान्यानि पापानि चिन्तयन्वितताभिनिवेशी जायतेऽन्त्यासु योनिषु पिशुनोऽनृतवादी परुषोऽबद्धप्रल(ा)पी मृगपक्षियोनिषु जायते । दत्तादाननिरत-परदारगो हिंसकश्चा(श्मा)दिविविधानेन(क)स्थावरेष्वभिजायते ।

End

कामतस्स्वैरी शूद्र्यागमने, कामतो गुरुतल्पगामी, सुरापस्सुराम्बु, मातृ-गमनदुहितृगमन, अथ ब्रह्महत्यासमपातक, ब्रह्महा कुष्ठी स्यात्, ब्रह्महा क्षयरोगी स्यात्, अथ वा वेदम(न)भ्यसन्, अथातो धर्मशेषान् व्याख्यास्याम ॥

No 1214 गौतमधर्मसूत्रम्

GAUTAMADHARMASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Pages, 28 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, much injured Appearance, old

Contains the 20 Khaṇḍas of the 2nd Praśna of the Sūtras of Gautama described under the last number

Begins on fol 64*a* The other works herein are Viṣṇusahasranamabhaṣya *1a*, *Nārāyanaśtōttaraśatanāmastōtra 78a*, Nārāyanavarman 79*b*

No 1215 आपस्तम्बधर्मप्रश्न

ĀPASTAMBADHARMAPRAŚNAH

Pages, 51 Lines, 22 on a page Character Telugu Condition, good Appearance, old

Begins on fol 22*b* of the MS described under No 190

Contains the two Praśnas (of 32 & 29 Khandas respectively) of the Dharmaśutra of Āpastamba

The code of religious and social laws according to Apastamba

Beginning

अथातस्सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यस्याम । धर्मज्ञसमय प्रमाणम् । वेदाश्च । चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रा । तेषा पूर्वे पूर्वो जन्मतश्श्रेयान् । अशूद्राणामदुष्टकर्मणामुपायन वेदाध्ययनमग्न्याधेय फलवन्ति च कर्माणि । शुश्रूषा शूद्रस्येतरेषा वर्णानाम्। पूर्वस्मिन् पूर्वस्मिन् वर्णे निश्रेयस भूय । उपनयन विद्यार्थस्य श्रुतित स॰ स्कार । सर्वेभ्यो वै देवे(वेदे)भ्य(स्)साविञ्यनूच्यत इति हि ब्राह्मणम ।

End

सर्वविद्यानामप्युपनिषदामुपाकृत्य । शय्यादेशे कामलिङ्गेन । आर्या प्रयता वैश्वदेवे । अपि वा लेपान् प्रक्षाल्य । पाणिग्रहणादधिगृहमेधिनोश्रेतम । पाणिग्रहणादार्या जात्या येन कृताभिक्षणेन वर्णो सह देवमनुष्या विलयन चत्वो(त्वारो) व्याख्याता क्षेत्रमेकादश ॥

Colophon

धर्मप्रश्नस्समाप्त ॥

No 1216 आपस्तम्बधर्मप्रश्न

ĀPASTAMBADHARMAPRAŚNAḤ

Pages, 26 Lines, 9 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 245

Complete

Same as the last

No 1217 आपस्तम्बधर्मसूत्रम्

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 17¼ × 1¾ inches Pages, 64 Lines, 6 on a page Character, Telugu Condition, good. Appearance, old

Begins on fol 157*a* The other works herein are Āhnikam 1*a*, Āśaucaṣaḍaśītiḥ 49*a*, Prayōgapaddhatiḥ 70*a* Leaves from 53 to 63 are lost A leaf without number is added between the 47th and the 48th leaves

Complete

No 1218 आपस्तम्बधर्मसूत्रम्

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM

Substance, palm leaf Size 11¼ × 1¼ inches Pages, 61 Lines, 6 on a page Character, Nandināgari Condition, slightly injured Appearance, old

Complete

The 13th leaf also is marked with 12, and the number 18 is omitted in the marking of the leaves

---

No 1219 आपस्तम्बधर्मसूत्रम्

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 11¼ × 1 inches Pages, 156 Lines, 5 on a page Condition, much injured Appearance, old

Commences with the 2nd Khanda of the 1st Praśna, and breaks off in the 20th Khanda of the 2nd Praśna

Same as the last

No 1220 आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला

APASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ UJJVALA

Substance, paper Size, 13⅛ × 8⅛ inches Pages, 174 Lines, 26 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Bgins on fol 49*a* The other work herein is Apastambapitṛmedhapraśnavyakhya 1*a*

Complete

The commentary of Haradattacārya on the Dharmasutra of Āpastamba.

Beginning

प्रणिपत्य महद्भूश हरदत्तेन धीमता ।
धर्मार्थप्रश्नयोरेषा क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥

अथातस्सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्याम ––अथ शब्द आनन्तर्ये अतश्शब्दो हेता(तौ) उक्तानि श्रौतानि गार्ह्याणि च कर्माणि वक्ष्यमाणान् धर्मानपेक्षन्ते, कथम् आचान्तेन कर्तव्यमिति वचनादाचमनमपेक्षन्ते, सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यमनर्हस्सर्वकर्मसु इति वचनात्सन्ध्यावन्दनम् (मपि) । एवमशुचिकरनिर्वेषात्(ष ,) द्विजातिकर्मभ्यो हानि पतनमिति वचनात् ब्रह्महत्यादिप्रायश्चित्तानि च । एवमन्येष्वपि यथासम्भवमपेक्षा द्रष्टव्या

End

सर्वजनपदेष्वेकान्तसमाहितमार्याणां वृत्त सम्यग्विनीतानामात्मवतामलोलुपानामदाम्भिकाना वृत्तिसादृश्य भजेत । एवमुभौ लोकावभिजयति । स्त्रीभ्यस्सर्ववर्णेभ्यश्च धर्मशेषान् प्रतीयात् इत्येके इत्येके । उक्तव्यतिरिक्ता

धर्माधर्मशेषा तान् स्त्र्यादेरपि सकाशात् प्रतीयात् इत्येके मन्यन्ते । ते च प्रतिजनपद प्रतिका(कु)ल च भिन्ना तथैव प्रत्येतव्या । तत्र चार्या मेषस्थे सवितर्यादित्यपूजामाचरन्ति भूमौ मण्डल विलिख्येता[दी]न्युदाहरणानि ।

Colophon

इति हरदत्तमिश्रविरचिताया धर्मव्याख्याया द्वितीय प्रश्नस्समाप्त ॥

No 1221 आपस्तम्बधर्मप्रश्नव्याख्या—उज्ज्वला

APASTAMBADHARMAPRASNAVYĀKHYA UJJVALA

Pages, 166 Lines, 8 on a page

Begins on fol. 14*a* of the MS described under No 245

Complete Same as the last

Colophon

इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचिताया धर्मप्रवृत्तावुज्ज्वलाया द्वितीयप्रश्न एकादश पटल ॥ समाप्तेयमुज्ज्वला ॥

No 1222 आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला

APASTAMBADHARMASUTRAVYAKHYA UJJVALA

Substance, palm leaf *Size, 12 × 1¼ inches Pages, 30 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, injured The ends of leaves are torn Appearance, old*

Contains the commentary of Haradatta on 3 Khaṇḍas, and breaks off in the course of the 4th Khaṇḍa

---

No 1223 आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला

ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ UJJVALĀ

Substance, palm leaf Size, 19¾ × 1½ inches Pages, 74 Lines, 10 on a page Character, Telugu Condition, slightly injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Svapnādhyāya 39*a*

Contains the commentary on the first Praśna

No 1224 आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला

APASTAMBADHARMASŪTRAVYAKHYA UJJVALA

Substance, palm leaf Size, 16⅝ × 1½ inches Pages, 143 Lines, 9 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

The first leaf is lost

Contains the commentary of Haradatta on 31 Khandas of the I Praśna of the Sūtra, and breaks off in the 32nd Khaṇḍa

---

No 1225 आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला

ĀPASTAMBADHARMASUTRAVYAKHYĀ UJJVALĀ

Substance, palm leaf Size, 18¾ × 1½ inches Pages, 300 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Three leaves in the beginning and in the end are much injured

Complete Same as the last

No 1226 आपस्तम्बधर्मव्याख्या—उज्ज्वला

ĀPASTAMBADHARMAVYĀKHYĀ UJJVALA

Substance, paper Size, 12¼ × 1 inches Pages, 18 Lines, 11 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, new Presented to the Library in 1893

Begins on fol 136*a* The other works herein are Caturdaśalakṣaṇī 1*a*, Smṛticandrikā 31*a*, Vyadhikaraṇadharmāvacchinnābhāvavivṛti 146*a*, Nyāyagrantha 194*a*

Contains the commentary of Haradatta up to the 35th Sūtra of the 3rd Khanda of the I Praśna

No 1227. आपस्तम्बधर्मसूत्रव्याख्या—उज्ज्वला
ĀPASTAMBADHARMASŪTRAVYĀKHYĀ UJJVALA

Substance, palm leaf Size, 18¾ × 1⅜ inches Pages, 401 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, slightly injured Appearance, old

Complete

No 1228 आपस्तम्बधर्मव्याख्या—उज्ज्वला
ĀPASTAMBADHARMAVYĀKHYĀ UJJVALA

Substance, palm leaf Size, 18 × 1½ inches Pages, 240 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, much injured Appearance, old

Contains the commentary of Haradatta from the 5th Khaṇḍa of the first Praśna to the end of the 12th Khaṇḍa of the second Praśna

---

No 1229 वैखानसधर्मसूत्रम्
VAIKHĀNASADHARMASŪTRAM

Pages, 65 Lines, 12 on a page Transcribed for the Library in 1894

Begins on fol 103*a* of the MS described under No 1176

Refer to pages 6 and 155 of M Seshagiri Sastri's "Report on a Search for Sanskrit and Tamil MSS" for the year 1893–94, No 2, Madras

---

No 1230 वैखानसधर्मसूत्रम्
VAIKHĀNASADHARAMASŪTRAM

Substance, paper Size, 8¼ × 5¼ inches Pages 17 Lines, 17 on a page Character, Telugu Condition, good Appearance, new

Purchased for the Library in 1893

Contains the first Praśna of the Dharmasūtra

No 1231. कात्यायनापितृमेधसूत्रम्
KATYĀYANAPITṚMĒDHASŪTRAM

Pages, 88 Lines, 20 on a page,

Begins on fol 104*a* of the MS described under No 199
Contains 24 Khandas
Treats of the funeral rites according to Katyayana

Beginning

अथात पैतृमेधिकदहनम्—अनाहिताग्ने मरणसमये प्राप्ते अद्भिस्स्नात्वा यथोक्तप्रायश्चित्त कृत्वा गोदानादिदशदानानि कृत्वा गोमयेनोपलिप्तदेशे कुशास्तृतभूमौ दक्षिणशिरस निधाय, ब्रह्मविदाप्नोति परम् । भृगुर्वै वारुणिरित्येतावनुवाकौ दक्षिणे कर्णे जपश्च कृत्वा प्राचीनावा(वी)ती प्राणानायम्य सुखेन प्राणोत्क्रमणसिद्ध्यर्थमुत्क्रान्तिसञ्ज्ञकधेनुदान करिष्ये

End

कुर्यादहरहश्श्राद्धममावास्या विना सदा ।
नित्योदकलश श्राद्ध न कुर्याद(दा)नुमासिके ॥
यतीना मरणे प्राप्ते दशाहाभ्यन्तरो यदि ।
ज्ञातीनाञ्च सपिण्डाना प्रत्यब्द नैव कारयेत् ॥
वपन दहनात्पूर्व कुर्याच्चेत्पितृघातक ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन वपनन्दहनात्परम् ॥

Colophon

इति कात्यायनसूत्र समाप्तम् ॥

No 1232 बोधायनपितृमेधप्रश्न

BODHĀYANAPITṚMEDHAPRAŚNAH

Pages, 18 Lines, 40 on a page
Purchased for the Library in 1894
Begins on fol 17*b* of the MS described under No 1174
Contains 3 Praśnas
The first Praśna contains 15, the second 11, and the third 12 Khandas
Ritualistic procedure relating to funeral rites according to Bōdhayana

Beginning

अथ यद्याहिताग्निर्निर्भमार गच्छत्युसपता वा जरया वाग्निष्ठ एवास्य यजमानायतने शयन कल्पयेयुर्जघनेन गार्हपत्य तदस्मै भक्षानाह रन्ति, यावदल भक्षाय मन्यते, स यद्यु हागतो भवति । पुनरेति यद्यु वै प्रैति न पयस्समासिश्वत्यथैतदग्निहोत्र सायमुपक्रमम् ।

End

अथैषा पत्नी । अथात परिव्राजकस्य । अथातोऽस्थिसञ्चयनम् । अथातोऽन्न बलि । अथ गार्भिण्यामन्तर्वल्न्या मृताया क्रियेत आहिताग्निश्चेत् आपद्युक्तम् । यथो एतन्न प्राक् चौलात् । अथ हैके तूष्णीमितरेषाम् इममग्ने चमस यथा पिता ।

Here a few stanzas from the end of a work named Bōdhāyana parakārikā are given

सहस्रेत्यनुवाकेन कृत्वा विष्णु प्रदक्षिणम् ॥
व्याहृत्य विष्णुमुद्वास्य कूर्चग्रन्थि विसृज्य च ।
अन्नशेष च पक्क च प्राशयेत् पुत्रलब्धये ॥

Colophon

इति बोधायनापरकारिका समाप्ता ॥

No 1233 पितृमेधप्रयोगरत्नमाला

PITRMĒDHAPRAYŌGARATNAMALĀ

Pages 4 **Lines** 40 on a page

Begins on fol 26*a* of the MS described under No 1174

Incomplete

Procedure connected with funeral rites, described in verse in accordance with Bōdhāyana

Beginning

अभिवन्द्य मुनिं कण्व तत्प्रसादान्निगद्यते ।
प्रयोगरत्नमालेय पितृमेधाख्यसूत्रगा ॥
गोत्रनाम मृतस्योक्त्वा सङ्कल्प्यैव तु सत्क्रिया ।
प्राचीनावीतिना कार्या प्रेतकर्म(र्मा)स्य सर्वदा ॥
निवीतिनो वहेयुस्ते ज्ञातयोऽन्ये च वाहका ।
पुत्र कर्ता सदा पित्रोर्ज्ञातयस्तदसभवे ॥
न पुत्रस्य पिता कुर्यात् पितृमेध न कदा चन ।
अथ स्नेहेन वा कुर्यात् सपिण्डीकरण विना ॥
स्वपुत्र(?)भाव आसन्नस्सपिण्ड पितृमेधकृत् ।
दक्षिणायै दहेदन्य पुत्राच्छिष्याच्च सादरात् ॥

End

सहस्राभ्य इति द्वाभ्या दशात्मकसमाख्यकै ॥
उपतिष्ठेत तैस्सर्वैर्दासमभिमुपोषयेत् ।
य एतस्य पथो मन्त्रा प्रयासायेति तैस्सह ॥

No 1234 भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्
BHARADVĀJAPITṚMĒDHASŪTRAM

Substance, palm leaf Size, 13⅜ × 1½ inches Pages, 18 Lines, 5 on a page Character, Telugu Condition, injured Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Āturasannyāsavidhih 10*a*

Contains 14 Khandas

Ritualistic procedure relating to funeral rites, by Bhāradvāja, adopted by the followers of Āpastamba

Beginning

अथात पैतृमेधिक दहनमाहिताग्नेर्मरणसशये प्राचीनावीती दहनदेश जोषयते दक्षिणा प्रत्यक् प्रवणमनिरिणमसुषिरमनूषु(ष)रमभङ्गुरमनूपहतमविस्र-गधा(गन्ध्या)र्थमनूपच्छिध(द्र)प्रवण यस्माद्दक्षिणा प्रतीच्यापो निस्सृत्योदीच्य(?) एत्य महानदीमुपेत्य

End

अग्निर्होतेत्याज्याहुतीर्हुत्वा समित्सन्नहन जयादि प्रतिपद्यते परिषे-चनान्त कृत्वात ऊर्द्ध्व पैतृमेधिकमायवोदनप्राशनान्तान् परब्रह्मेत्याचक्षते । तान्न साधारणे श्मशाने प्रयुञ्जीत नानाचार्याय द्विजातीनामेव सन्तिष्ठते ब्रह्ममेधो ब्रह्ममेध ॥

No 1235 भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्

BHĀRADVĀJAPITṚMEDHASŪTRAM

Substance, palm-leaf Size, 15¾ × 1 inches Pages, 11 Lines, 6 on a page Character, Grantha Condition, good Appearance, old

Begins on fol 29*a* The other works herein are Āpastambapitṛmēdhapraśnabhāṣya 1*a*, Dattasiddhantamañjari 36*a*, Putrikaraṇamīmāṁsā 49*a*, Dattakacandrikā 89*a*

This work is different from another of the same name described under the last number, though the contents are similar

Beginning

अथात पैतृमेधिकमनाहिताग्नेर्वक्ष्यते । मरणसशये ब्रह्मविदाप्नोति परम् । भृगुर्वै वारुणिरित्येतावनुवाकौ ब्रह्मविदो दक्षिणे कर्णे जपति इतरस्यायुष प्राणꣳसन्तंन्विति

End.

उद्वय तरण्ये(णी)त्याभ्यामुपस्थाय दिनेश्वरम् ।
धातायुष्ट इत्युक्त्वा स्नानमन्यत्समम्भवेत् ॥

No 1236 भारद्वाजपितृमेधसूत्रम्
BHĀRADVAJAPITṚMĒDHASŪTRAM

Pages, 24 Lines, 15 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1197

Copied for the library in 1895

Incomplete

No 1237 आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्
ĀPASTAMBAPITṚMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM

Pages, 42 Lines, 24 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1198

Contains 7 Paṭalas The commentary is said in the colophon to have been composed by Kapardisvāmin

Beginning

पैतृमेधिक कर्म वक्ष्यते । पूर्वोक्तानि कर्माणि जीवता पुरुषाणा जातकर्मप्रभृतीनि नित्यनैमित्तिककाम्यश्राद्धप्रायश्चित्तानि उपनयनान्तानि उभय साधयन्ति । पुरुषसस्काराश्च नित्यानि ब्रह्मचर्यान्तानि नित्यमनृणसस्तुते, तथा सोमान्तानि प्रजोत्पत्तिश्च । प्रायश्चित्तन्तु द्विविध पुरुषापराधे कर्मापराधे च । तेन सर्वस्मृत्युक्तानि जीवताम् । अथेदानीं मृतस्य कर्मोच्यते । पुरुषाहुतिर्ह्यस्य प्रियतमेति विज्ञायते । आहिताग्नेर्मरणसंशये दहनार्थमवकाश जोषयते सेवतेऽध्वर्यु ।

End

एतस्मिन्नेवाग्नावेतस्मिन्नेव दिवसे उपनयनान्त कृत्वा द्वादशरात्र व्रत चरित्वा वेदव्रतानि च मि परिसमाप्य तयैव जायया सुवर्णया सहाग्नीनाधाय व्रात्येन पशुना-यजेत । गृह गत्वाग्नये कामायेष्टिं निर्वपेत् । अथ नैमित्तकार्याणि कुर्यात् ।

इति सप्तम पटल ॥

Colophon

इत्यापस्तम्बसूत्रभाष्ये कपर्दिस्वामिकृते पितृमेधप्रश्न समाप्त ॥

No 1238 आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्

ĀPASTAMBAPITṚMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM

Pages, 95 Lines, 26 on a page

Begins on fol 1a of the MS described under No 1220

Contains the commentary of Gārgya Gōpālayajvan on the Pitṛmēdhasūtras for 5 Paṭalas

Beginning

आपस्तम्बमृषिं वन्दे यत्प्रसादादमी वयम् ।
स्वर्गादिमोक्षपर्यन्तां वैदिकीं सिद्धिमाप्नुम ॥
ग्रन्थानालोच्य भाष्यादीन् गार्ग्यगोपालयज्वना ।
आपस्तम्बनिबद्धस्तु पितृमेधोऽनुवर्ण्यते ॥

इह तावद्भगवता सूत्रकारेण व्याख्यातानि वैतानिकानि भाष्या(गार्ह्या)णि च कर्माणि । अथात पैतृमेधिक दहन, पुरुषाहुतिर्ह्य(र्ह्य)स्य प्रियतमेति विज्ञायते । अथेदानीं पितृमेधाख्य पुरुषसस्कारो व्याख्यायते—तस्योभय प्रयोजन पारलौकिकफलानुभवयोग्यतापत्ति, कर्मोपयुक्तशरीरप्रतिपत्तिश्चेति । वदिष्यति चाचार्य यत्तु श्मशानमुच्यते नानाकर्मणामेषोऽन्ते पुरुषसस्कारो विधीयते । तत परमनन्त फल स्वर्गशब्दाच्छ्रूयत इति । तत्रैव विवेको द्रष्टव्य —

खननन्दहनन्त्याग इति या त्रिविधोच्यते ।
शरीरसम्क्रिया सास्य परलोकजयावहा ॥
विधिश्श्मशानसयुक्तो योऽन्यस्सञ्चयनादिक ।
कर्मोपयुक्तदेहस्य प्रतिपत्त्यर्थ एव स ॥ इति ॥

End

अथैनमुपतिष्ठते पृथिवीं गच्छान्तरिक्ष गच्छेति । एन मृत जघनेन चितिं ख(क)र्ष्वादिसमानमासा(खाना)न्मृदा खातीत्येके व्याख्यातमेतत्सूत्र-

द्रव्य तत पूर्वोक्तक्रमेन पशुमासादिना सद्य पक्केन ब्राह्मणान् भोजयेत् ॥

Colophon

समाप्ता लोष्टचिति ॥

इति श्रीगार्ग्यगोपालयज्वना विरचिते आपस्तम्बपितृमेधनिबन्धने पञ्चम पटल ॥

आपस्तम्बपितृमेधनिबन्धन समाप्तम् ॥

No 1239 आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्

ĀPASTAMBAPITṚMĒDHAPRAŚNABHĀṢYAM

Pages, 56 Lines, 6 on a page

Begins on fol 1*a* of the MS described under No 1235

The commentary of Gōpalayajvan, breaks off in the second Patala Same as the last But the colophon on fol 10*a* is इति भारद्वाजसूत्रे प्रथम पटल

No 1240 आपस्तम्बपितृमेधप्रश्नभाष्यम्

ĀPASTAMBAPITṚMEDHAPRAŚNABHĀṢYAM

Substance, palm-leaf Size, 15¾ × 1½ inches Pages 130 Lines, 6 on a page Character, Telugu. Condition, good Appearance, old

Begins on fol 1*a* The other work herein is Suvāsinīprāyaścittam 66*a*

Contains 5 Patalas of the commentary of Gōpālayajvan.

Same as No 1238

No 1241. पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्
PITṚMĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM SUDHĪVILOCANAM

Substance, palm-leaf Size, 20⅝ × 1⅞ inches Pages, 367 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old

Complete in 5 Paṭalas or 15 Khaṇḍas

By Vaidikasārvabhauma alias Vēṅkaṭanātha, son of Śrīraṅgārya of Hāritagōtra In a colophon found in the MS described under the next number the epithet मित्रतात is given to the author It means the same as Tōlappai in Tamil

Beginning

विशालनेत्र परिपूर्णगात्र
सीताकळत्र सुरवैरिशत्रुम् ।
जगत्पवित्र परमार्थतत्त्व
श्रीरामरत्न प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥
औदर्किकानर्थहरैरवश्यै-
राराध्यते यश्चिविधार्थकृत्यै( ) ।
पुंसे समस्तात्मभुवे नम(पुर)स्ता-
त्तमःपरस्ताद्वसते नमस्तात् ॥
शिष्टानुशिष्ट पितृमेधसार
प्रश्न समाख्या प्रथयन् समाख्याम् ।
व्याख्यानमाख्यातुमह यतिष्ये
बुधा विधाध्वम(द्दहाध्व)स्खलित क्षमध्वम् ॥
प्रश्न प्रसिद्ध पितृमेधसार
कर्ता सथा वैदिकसार्वभौम ।
सन्तोऽङ्गचकुर्वन्नलमागु(ग्र)हान्धै
रन्ये(न्यै.)भजध्व भविता विवेक' ॥

गृह्याणि भाष्याणि बहूनि बह्वी
स्मृतीस्समीक्ष्य व्यधषी(धित)स्फुटार्थम् ।
प्रश्न न तद्व्याकरणेऽतियत्नो
व्याख्यामिषात्साक्षिवचांसि वक्ष्ये ॥

क्वचिदत्र हि सूत्रार्थो वचनैः प्रतिपाद्यते ।
वचनार्थः क्वचित्सूत्रैरुभयार्थः क्वचिन्मया ॥

पितृमेधेषु सारोऽयं प्रश्नस्सारार्थनिर्णये ।
यत्सुधीलोचन ख्यात तद्व्याख्यान विरच्यते ॥

अथातोऽवभृथेष्टिं वक्ष्याम । अत्र मङ्गळाद्यनेकार्थपरत्वेऽप्यथशब्दस्या-
तश्शब्दशिरस्कत्वादानन्तर्यमेवार्थः ।

End:

"श्राद्धविघ्ने द्विजातीनामामश्राद्धं प्रकीर्तितम् ।
अमावास्यादिनियत मासि संवत्सरादृते ॥"

इति हारीत ॥ निर्गत(गद)व्याख्यानमेतत् ॥

द्विरुक्ति समाप्तिं द्योतयति ॥ इति पञ्चमखण्ड ॥ पञ्चमपटल समाप्तम् ॥

Colophon

इति हारीतकुलतिलकस्य सरस्वतीवल्लभापरनामधेयस्य श्रीरङ्गार्यपुत्रस्य यजुर्निधे( ) श्रीवेङ्क(ट)नाथस्य वैदिकसार्वभौमस्य कृतिषु पितृमेधसारप्रश्न-व्याख्यान समाप्तम् ॥

वेदोदित स्वकं कर्म नित्यं कुर्यादतन्द्रित ।
तद्धि कुर्वन्यथाशक्ति[ ] प्राप्नोमि(ति)परमा गतिम् ॥

No 1242 पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्
PITṚMĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM SUDHĪVILOCANAM

Substance, palm-leaf Size, 17½ × 1½ inches Pages, 206 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, new

The first volume of Sudhīvilōcana containing Paṭalas 1 and 2 fully and the 3rd Paṭala incompletely Same as the last, except that the initial stanzas are different from those of the last

Beginning

वागीश्वरं हयग्रीव प्रणमामि सहस्रश ।
गङ्गाप्रवाहवद्यस्य स्मरणाद्वाग्विजृम्भते ॥
स्फटिकोदर्कसङ्काश रम्य सिंहासनास्थितम ।
पद्मया सहित नित्य हयग्रीव भजाम्यहम् ॥
शुक्ला शान्तये । यस्य द्वि श्रये ।

Colophon

इति हारीतकुलतिलकस्य श्रीमद्वेङ्कटनाथस्य सर्व(र)स्वतीवल्लभापरनामधेयस्य मित्रतातस्य वैदिकसार्वभौमस्य कृतिषु पितृमेधसारप(प्र)श्नव्याख्याने द्वितीय पटल ॥ An index is given at the end

---

No 1243 पितृमेधसारप्रश्नव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्
PITṚMĒDHASĀRAPRAŚNAVYĀKHYĀNAM SUDHĪVILŌCANAM

Substance, palm leaf Size, 17½ × 1½ inches Pages, 204 Lines, 8 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, new

The second volume commences about the 3rd Paṭala and concludes with the 5th Paṭala Same as the last There is an index at the end

Colophon

इति हारीतकुलतिलकस्य सरस्वतीवल्लभाचार्यपौत्रस्य श्रीरङ्गनाथार्य पुत्रस्य यजुर्निधे श्रीवेङ्कटनाथस्य वैदिकसार्वभौमस्य कृतिषु पितृमेध-सारप्रश्नव्याख्यान समाप्तम् ॥

No 1244 पितृमेधसारव्याख्यानम्—सुधीविलोचनम्.

PITRMĒDHASĀRAVYAKHYĀNAM SUDHIVILŌCANAM

Substance, palm leaves, (Śritāla) Size, 2½ × 2½ inches Pages, 64 Lines, 11 on a page Character Kanarese Condition, slightly injured Appearance old

Breaks off in Pretakrtyadravyaniyama This MS commences with the stanza beginning with औदर्किक

No 1245 पितृसंस्कारविषय

PITRSAMSKĀRAVIṢAYAH

Substance, palm leaf Size, 14⅝ × 1½ inches Pages, 218 Lines, 9 on a page Character, Grantha Condition, injured Appearance, old As the last 4 leaves are injured, no extract from the end is given

This work treats of the procedure relating to funeral rites

Beginning

महता सेवया योऽर्थे पैत्रे सशीलित पुरा ।
यत्नोऽस्य क्रियतेऽधुना ॥

* * * *

बन्धादीन् प्रौढानाश्चैव सङ्ग्रहान् ।
ग्रन्थानालोक्य विविधाननुष्ठान गरीयसाम् ॥
अकल्याणामपि प्राय प्रयोगे पटुतास्तये ।
सन्दिग्धार्थप्रकाशाय सङ्क्षिप्यैषा प्रकाश्यते ॥

कारिकास्त्वत्र लिख्यन्ते प्रायश दिता ।
सङ्ख्य स्फुरणार्थाय नव्या, क्वचिदुदीरिता ॥
विना मूलप्रमाणेन न किञ्चिदपि वर्ण्यते ।
तस्मादत्रोदितार्थेषु विस्रम्भ क्रियतां बुधै ॥
प्रेत पितॄन्(तृ)श्च निर्दिश्य भोज्य यत्प्रियमात्मन ।
श्रद्धया दीयते यत्तु तच्छ्राद्धं परिकीर्तितम् ॥

विष्णुपुराणे

पूर्वा क्रिया मध्यमाश्च तथा चैवापरा' क्रिया, ।
त्रिप्रकारा क्रिया ह्येता तासां भेदमिम श्रृणु ॥

INDEX.

[NOTE —The numbers refer to pages and the names printed in *italics* are those of works that are described]